

**УКРАЇНСЬКІ
ПИСЬМЕННИКИ
ДІАСПОРИ**

10/7/07 - 30083

20.11.1808				
18.08.11 - 7348				
2015				
18.11 - 24988				

Поверніть книгу не пізніше зазначеного терміну

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ПАРЛАМЕНТСЬКА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ**

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ ДІАСПОРИ
Матеріали до біобібліографічного словника

Частина друга (Л-Я)

Київ 2007

Українські письменники діаспори: Матеріали до біобібліогр. слов. Ч. II (Л-Я) / Авт. вступ. ст. Ф. Погребенник; Авт.-уклад.: О. Білик, Г. Гамалій, Ф. Погребенник; Відп. ред. В. Кононенко; НПБ України. – К., 2007. – 252 с.

У 1995 році Національна парламентська бібліотека України розпочала бібліографування творів українських письменників діаспори. За цей час побачили світ п'ять біобібліографічних покажчиків. Після доповнення і внесення певних уточнень ці матеріали нині виходять у двох частинах як окреме видання – «Українські письменники діаспори: Матеріали до біобібліографічного словника».

В основу посібника лягли матеріали, зібрані доктором філологічних наук, професором Ф. Погребенником. Видання охоплює імена як вже певною мірою відомих, так і невідомих в Україні літераторів, і містить відомості далеко не про всіх письменників українського зарубіжжя.

Дану інформацію передбачається представити на сайті НПБ України (www.nplu.org), що дозволить, якщо це буде потрібно, вносити корективи і доповнення. Можливо, відгукнуться зацікавлені особи, запропонують уточнити чи розширити біографічні довідки і бібліографію. Будемо раді вашим пропозиціям.

Сподіваємося, що пропонована інформація допоможе широкій громадськості глибше ознайомитися з життям і творчістю українських письменників у США, Канаді, Австралії, Німеччині, Аргентині та інших країнах, розширить їхні знання про культурні надбання наших співвітчизників, які через різні обставини опинилися за межами рідної землі, але ніколи її не забували – жили нею і для неї.

Наша адреса: м. Київ, 01001, вул. Грушевського, 1, кім. 4

Телефон/факс: 278-43-31

E-mail: nbv@nplu.org

Автор біографічних
довідкових статей

Ф. Погребенник

Автори-укладачі:

О. Білик

Г. Гамалій

Ф. Погребенник

Відповідальний редактор

В. Кононенко

© Національна парламентська
бібліотека України, 2007

ЛАСТІВКА КОРНИЛО (літ. псевд. і криптонім: Вернигора-Вірленко, К. Л.; 17. 12. 1893, с. Горошівці, Заставнівський р-н, Чернівецька обл. – 17. 12. 1975, м. Відень, Австрія) – письменник, фольклорист, етнограф.

Закінчив теологічний факультет Чернівецького університету (1922). Був священиком у різних селах Буковини. У студентські роки очолював літературну секцію товариства "Православна академія", почав виступати як поет і новеліст. Друкувався у чернівецьких, львівських та варшавських українських виданнях (журнал "Промінь", 1921-1923; газета "Час", 1930-1931; місячник "Наша культура", який видавав І. Огієнко).

У ранніх творах митець відобразив трагічні переживання краян у період Першої світової війни (вірш "Плач Єремії", цикл новел "Війна" (1923). Звертаючись до фольклорних джерел, створив низку прозових творів (казок, легенд), в яких опоетизував красу людських почуттів ("Казка", "Зорі", "На тернистий шлях життя" та ін.). У ряді творів відобразив незадоволення буковинців румунсько-боярськими властями (вірш "Прийшли кати у нашу хату").

Як етнограф досліджував побут, звичаї, народну творчість, зокрема обрядову, Буковинського краю у загальноукраїнському контексті, на тлі народних традицій інших народів.

К. Ластівка – автор праці "Північно-буковинські гагілки" (1936), монографії "Основи українських календарних обрядів" (написаної на основі спостережень автора, проведених на Буковині і продовжених в еміграції в Австрії). Це ґрунтовне дослідження про самотність, красу і глибоке закорінення у звичаях і побуті народу української календарної обрядовості. Автор підготував працю до друку, але не встиг її видати. Копія машинопису монографії зберігається в архіві Ф. Погребенника.

Опинившись у кінці Другої світової війни у Відні, продовжив літературну і науково-дослідницьку діяльність. Виступав зі статтями та рецензіями в українській пресі діаспори, зокрема у паризькому часописі "Українське слово", порушував питання культурного розвитку Буковини, рідного письменства загалом.

ТВОРИ

Відірвані листки: (Повість і нариси). – Буенос-Айрес, 1968. – 111 с.

Назустріч сонцю; Шлях; Поневолений світанок: [Вірші] // Буковин. віче. – 1999. – 9 січ. – С. 6.

Північно-буковинські гагілки // Наша культура. – 1936. – Кн. 7.

ЛІТЕРАТУРА

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI-XX). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про К. Ластівку див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 493.

Погребенник Ф. Корнило Ластівка – письменник з-над Черемоша і Дунаю // Літ. Україна. – 1999. – 24 черв. – С. 5.

Погребенник Ф. П. Ластівка Корнило // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 134.

Товариство "Просвіта" у Львові: Покажч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про К. Ластівку див.: "Іменний покажчик", с. 537.

ЛЕОНТОВИЧ ВОЛОДИМИР (літ. псевд. і криптоніми: В. Левенко, Давній, В. Л., В. Л-ко; 05. 08. 1866, с. Оріхівщина, Полтавська обл. – 10. 12. 1933, м. Прага, Чехія) – письменник і громадсько-культурний діяч, видавець, землевласник-меценат.

Закінчив класичну гімназію; вищу освіту здобув на юридичному факультеті Московського університету (1884-1888). Займався сільським господарством, культурною діяльністю. Був членом київської "Старої громади", протягом 1907-1914 рр. входив до складу редколегії "Літературно-наукового вісника". Разом з Є. Чикаленком видавав газету "Громадська думка" (1905-1906), редагував журнал "Нова громада" (1906). Був головою "Товариства підмоги українській літературі, науці й штуці" (1911-1919). З 1917 р. – член Центральної ради. В уряді гетьмана П. Скоропадського (1918) – міністр земельних справ. 1919 р. емігрував (через Крим, Кавказ) до Туреччини, згодом переїхав до Югославії, в кінці 20-х рр. – до Праги.

Літературну діяльність В. Леонтович розпочав у кінці 80-х рр. XIX ст. Писав оповідання і повісті. Друкувався спочатку в періодичних виданнях Галичини (газета "Діло", журнал "Зоря") та Наддніпрянщини ("Киевская старина", "Громадська думка" та ін.). Він – автор оповідання-бувальщини з життя в царській армії "Солдатський розрух" (1891), історичної оповідки "Абдул-Гафіз" (1903), у якій засудив систему деспотичного панування. У соціально-побутових повістях "Пани й люди" (1893), "Старе й нове" (1900, 2-ге вид. – 1913) відобразив тяжке соціальне становище українського селянства, його розшарування, висловив свої погляди (позначені впливом народницьких ілюзій) на взаємини вищих і нижчих верств суспільства, дав широку панораму соціальних

зрушень у наддніпрянському селі в 90-х рр. Проблеми села, інтелігенції – в центрі повісті "Per pedes apostolorum" (1896), збірок "Оповідання" (1918), "Хроніка родини Гречок" (Ч. 1-6, 1922), "Ворохобня й інші оповідання" (1931). В. Леонтовичу належить художньо-мемуарна повість "Спомини утікача" (1922) про долю письменника, його поневіряння на еміграційних шляхах 1919-1921 рр.

У післявоєнний час письменник друкувався у львівському "Літературно-науковому віснику", журналі "Дзвони", в паризькому тижневику "Тризуб", де під власним прізвищем надрукував цілу низку художньо-документальних спогадів про діячів української літератури, а під псевдонімом "Давній" вів регулярні "Літературні спостереження" – політично гострі огляди художнього процесу в радянській Україні, засуджуючи діяльність урядових компартійних структур у галузі духовного життя. У міжвоєнні десятиліття В. Леонтович виступив із цінними спогадами: "Матеріали до життєпису Є. Х. Чикаленка", "Василь Федорович Симиренко", "З часів 1890-1917 років", "Перша більшовицька навала на Київ" та ін. Значну історико-культурну цінність мають "Спогади про мої зустрічі з українськими діячами старшого покоління", опубліковані після смерті письменника.

ТВОРИ

Абдул-Гафіз: [Іст. фантазія] // ЛНВ. – 1903. – Кн. 8. – С. 99–125; Кн. 9. – С. 182–216.

Естетизм М. М. Коцюбинського // ЛНВ. – 1913. – Кн. 5. – С. 199–203.

З листів Володимира Леонтовича до Михайла Грушевського / Підгот. до друку і вступ. сл. Ф. Погребенника // Укр. мова і л-ра. – 1996. – Чис. 15. – С. 8: фотогр.

Заповіт і смерть пана Івана Гречки: [З «Хроніки родини Гречок»] // Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповід. / Упоряд.: Ю. Хорунжий, В. Шевчук. – К., 1992. – Вип. 2. – С. 409–422; ЛНВ. – 1912. – Кн. 5. – С. 221–233.

Збірник "Дзвін" [К., 1907] // ЛНВ. – 1908. – Т. 41. – С. 606–618.

Зібрання творів: У 4 т. / Упоряд. О. Леонтович. – К.: Сфера, 2004 – (Б-ка газ. "Рада").

Т. 1: Повісті, 2004. – 355 с., [4] арк. іл.

Т. 2: Повісті, оповідання, казки, образки. – 2004. – 356 с.

Т. 3: Повість, спогади. – 2005. – 336 с.

Листи В. М. Леонтовича до Д. І. Яворницького // Книжник. – 1992. – № 4. – С. 17–18.

Новини нашої літератури: [В. Винниченко. "По-Свій"] // ЛНВ. – 1914. – Кн. 7/8. – С. 169-172.

Оповідання. – К.: Вік, 1918. – Т. 1. – 184 с.

Пани й люди: Повість. – Л.: Друк. під доглядом В. Лукича, 1893. – 168 с.

Пани й люди: Повість. – 2-ге вид. – К.: Сяйво, 1929. – 162 с.

Per pedes apostolorum: [Образки з життя православ. духовенства на Україні: Посвята V]. – Л.: Друк. НТШ, 1896. – 106 с.

Совість: (Мал. з життя) // ЛНВ. – 1913. – Кн. 7/8. – С. 9–15.

Солдатський розрух: [Оповідання]. – Х., 1926. – 40 с.

Спомини утікача. – Берлін: Укр. слово, 1922. – 154 с.

Спомини утікача // Перевал. – 1998. – № 3. – С. 150–166.

Старе й нове: [Оповідання]. – 2-ге вид. – Л., 1913. – 212 с., 1 арк. портр.

Усе по закону: (Малюнки) // Українська новелістика кінця ХІХ – початку ХХ ст. / Упорядкув. Є. К. Нахліка. – К., 1989. – С. 288–293; ЛНВ. – 1914. – Кн. 5. – С. 194–199.

Хазяїнуваннє пана Андрія: [З родин. хроніки Гречок] // ЛНВ. – 1914. – Кн. 1. – С. 31–41.

Хроніка Гречок. – 2-ге вид. – Л.: Світ, 1994. – 95 с.: портр.

Хроніка родини Гречок: (Роман). – Берлін, 1922. – Ч. 1–6.

Я заробив у мого Бога: [Оповідання] // ЛНВ. – 1913. – Кн. 2. – С. 223–233.

ЛІТЕРАТУРА

Біографічні дані Володимира Леонтовича / Пер. з чес. І. Пасемка // У щасливій праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Федора Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня народж. – К., 2000. – С. 212–213.

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про В. Леонтовича див.: "Іменний покажчик", с. 417.

Ванцак Б. "Немає кращого краю од України..." // Сл. і час. – 1993. – № 7. – С. 51–55.

Верстюк В., Осташко Т. Леонтович Володимир: [Біогр. довідка] // Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: [Біогр. довід.]. – К., 1998. – С. 115–116.

Воронина О. Предтеча громадянського суспільства // Уряд. кур'єр. – 2003. – 26 груд. – С. 9.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (ХVІ–ХХ ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

- Про В. Леонтовича див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 495.
- Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресо-логія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.
- Про В. Леонтовича див.: "Іменний покажчик", с. 333.
- Кочевська Л. Він дуже любив Україну // Слово Просвіти. – 2004. – 22-28 січ. – С. 11. – (Постаті).
- Кочевська Л. І край його почув // Укр. сл. – 1996. – 26 верес.
- Леонтович Володимир // Енциклопедія Українознавства: Слов-ник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955–1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1285: портр.
- Леонтович Володимир: [Корот. біогр. довідка] // Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповідання / Упоряд.: Ю. Хорунжий, В. Шевчук. – К., 1992. – С. 537.
- Леонтович Володимир: [Корот. біогр. довідка] // Українська но-велістика кінця XIX – початку XX ст. / Упоряд. Є. К. Нахліка. – К., 1989. – С. 642.
- Леонтович О. ...Високий лет думок, шляхетні почуття та відда-ність безмежна Україні: (Штрихи до портр. В. Леонтовича) // Дивос-лово. – 2000. – № 7. – С. 8–12.
- Леонтович О. Володимир Леонтович: Повернення із забуття // Сл. Просвіти. – К., 1996. – Чис. 8. – С. 5.
- Леонтович О. "Дорогий, гаряче любий друже...": (Про взаємини М. Коцюбинського і В. Леонтовича) // Сл. і час. – 2005. – № 8. – С. 66–69.
- Леонтович О. Окрилений Україною // Жива вода. – 1996. – № 11. – С. 4.
- Леонтович О. Світ листів Володимира Леонтовича // Укр. сл. – 1995. – 2, 9 листоп.
- Лукич В. Дрібні вістки: [Повість "Пани й люди"] // Зоря. – 1894. – № 10. – С. 239.
- Маланюк Є. Про метоґіа // Вісник. – 1935. – Кн. 12. – С. 889.
- Наконечна О. Жанрово-стильові модифікації малої прози В. М. Ле-онтовича // Сучасний погляд на літературу: Наук. зб. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 89–96.
- Наконечна О. Концепція "чесності з собою" В. Винниченка в світлі поглядів В. Леонтовича // Наука і сучасність: Зб. наук. пр. – К., 2003. – Т. 36. – С. 237–244.
- Наконечна О. Культурологічна та меценатська діяльність Воло-димира Леонтовича // Сучасний погляд на літературу. – К., 2004. – Вип. 9: Пам'яті академіка Петра Хропка. – С. 41–51.

Наконечна О. Моделі характеротворення у прозі Володимира Леонтовича // Сучасний погляд на літературу. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 59–68.

Никанорова О. Будинок Леонтовича: (Укр. письм., громад. діяч і меценат) // Уряд. кур'єр. – 2002. – 9 листоп. – С. 9.

Перкова А., Абросимова С. "Кинь лихом об землю, козаче, не журишь": (В. Леонтович і Д. Яворницький) // Книжник. – 1992. – № 4. – С. 17.

Повернення Володимира Леонтовича // Уряд. кур'єр. – 1993. – 25 груд.

Погребенник Ф. П. Володимир Леонтович: (До 130-річчя від дня народж.) // Укр. сл. – 1996. – 1 серп. – С. 7.

Погребенник Ф. П. Дещо про спогади Володимира Леонтовича // Укр. мова і л-ра. – 1996. – Чис. 15. – С. 7: фотогр.

Погребенник Ф. П. Пам'яті Володимира Леонтовича // Рада. – 1993. – 2 груд. – С. 3.

Погребенник Ф. П. Роздуми над "Громадською думкою" Володимира Леонтовича // Укр. мова і л-ра. – 1996. – Чис. 15. – С. 1.

Погребенник Ф. П., Ротач П. П. Леонтович Володимир // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 160–161.

Рудченко П. Повернуто із забуття // Нар. газ. – 1996. – № 40. – С. 4.

Сірка А., Сірка Й. М. Грушевський у спогадах В. Леонтовича // Укр. історик. – 1979. – № 1/4. – С. 88–90.

Сірополко С. Смерть Володимира Леонтовича // Діло. – 1933. – 15 груд.

Сріблянський М. Володимир Леонтович. "Старе й нове" // Укр. хата. – 1914. – № 1. – С. 89–90.

Франко І. На вічну пам'ять Котляревському // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т. 35. – С. 227–232. – Із змісту: [Про В. Левенка (В. М. Леонтовича)]. – С. 230.

Про В. Левенка (В. М. Леонтовича) див.: "Показчик імен і назв", с. 500.

Чикаленко Є. Уривок із споминів // ЛНВ. – 1924. – Кн. 7/9. – С. 260; Кн. 12. – С. 224.

Leontovych Volodymyr // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 86: foto.

ЛЕПКИЙ ЛЕВКО (літ. псевд. і криптонім.: Зиз, Зазик, Льоньо, Леле, Оровець, Швунг Льоньо; Л. Л., Ле-Ле, ін.; 07. 12. 1888, с. Поручин, тепер у складі с. Біще, Бережанський р-н, Тернопільська обл. – 28. 10. 1971, м. Трентон, США) – український композитор, письменник, журналіст і художник. Брат Богдана Лепкого.

Закінчив Бережанську гімназію, у 1909-1914 рр. навчався у Львівському та Краківському університетах. Брав участь у Першій світовій війні. Учасник визвольних змагань і командант кінноти українських січових стрільців. 1940 р. виїхав до Польщі, 1952 р. – до США.

Л. Лепкий належав до літературного об'єднання "Богема" і "Товариства письменників і журналістів імені І. Франка" у Львові. Був співзасновником видавництва "Червона Калина" (1922-1939), редактором сатирико-гумористичних журналів "Будяк", "Зиз" (1924-1926), місячника «Літопис "Червоної Калини"» (1929-1939). Друкувався у журналах "Шляхи", "Нові шляхи", «Календарі "Червоної калини"» та ін. Окремі вірші опублікував в антології "Струни" (1922). Автор п'єси для дітей "Сон Івасюка" (1922) з нотним додатком. Один із видавців збірника «Великий співаник "Червоної калини"» (1937). Упорядник збірника "140 пісень з нотами" (1940), де подано святкові, козацькі, стрілецькі, побутові, любовні пісні, коломийки, гагілки, веснянки, пісні лемків. Один із засновників першого на західноукраїнських землях літературно-мистецького театру "Співомовки" і лялькового театру сатири і гумору "Вертеп наших днів" у Львові.

Під час Другої світової війни видавав у Польщі газету "Краківські вісті", де було вміщено багато літературних матеріалів, зокрема Б. Лепкого. Л. Лепкий написав музику до пісні "Чуєш, брате мій?.." ("Журавлі", слова Б. Лепкого) та пісень на власні вірші: "Ой видно село...", "Маєва нічка", "Бо війна війною", що згодом стали народними.

ТВОРИ

Журавлі: Зб. пісень / Упоряд. В. Подуфалий; За заг. ред. С. Стельмашука. – Т.: ТВПК "Збруч", 1999. – 92 с.

Із настроїв з-над Стрипи: [Проза; Поезія] // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 147–158, 1 арк. портр.

Листи Лева Лепкого до проф. Івана Боберського у Відні (28. IV. 1917) // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 433–435.

"Ой видно село...": [Пісня] // Корчагінець. – 1991. – 18 берез.

- Правда про "Журавлі" // Свобода. – 1963. – 1 листоп.
- Пресова квартира УСС: [Стаття] // Ювілейний альманах "Свободи", 1893-1953 / Зред.: Л. Мишуга, А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1954]. – С. 182-184: портр.
- Про однострій нашої армії // Приятель Українського Жовніра: Календар на 1923 р. – Л., 1923. – С. 137–145: іл.
- Христос Воскрес!: [Вірш] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 202.
- "Цяпка"-марш: [Оркестр. композиція] / Авт. муз. Б. Кудрик; Сл. Л. Лепкого. – Л., [1937]. – 4 с.: нот.
- Чуєш, брате мій...: Стрілецькі пісні Л. Лепкого / Упорядкув. В. М. Подуфалого. – Т.: РВВ Облполіграфвидаву, 1990. – 64 с.: нот.
- Ред.:* За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький; Чл. редкол.: Л. Лепкий, Л. Луців. – Нью-Йорк, 1967. – 608 с.: фотогр.

ЛІТЕРАТУРА

- Гриневич Я. Лев Лепкий: [Корот. біогр. довідка] // Гриневич Я. Медальйони: Ризики до портр... // Визвол. Шлях. – 1978. – Кн. 4. – С. 482–484.
- Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.
- Про Л. Лепкого див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 496.
- Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-попут. матеріалів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.
- Про Л. Лепкого див.: "Особовий показник", с. 749.
- Ільницький М. М. Західноукраїнська і емігрантська поезія 20–30-х років. – К.: Т-во "Знання" України, 1992. – 48 с. – Із змісту: [Про Л. Лепкого]. – С. 10.
- Історія української літератури XX століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 1993. – 782 с.
- Про Л. Лепкого див.: "Іменний показник", с. 775.
- Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.
- Про Л. Лепкого див.: "Іменний показник", с. 333.

Комариця М. Лепкий Лев // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – С. 115.

Коритко Р. Ф. Від передгроззя до громолиці: (Роман з життя Богдана і Левка Лепких). – Л.: Кобзар, 2000. – 294 с.

Кусень Б. Левко Лепкий повертається... // Тернопіль вечір. – 1993. – 18 груд.

Кусень Б. Чуєш, брате мій... // Свобода. – 1998. – 1 груд.

Левко Лепкий: [Біогр. довідка] // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 385.

Левко Лепкий: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 478.

Лепкий Лев // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1287.

Лепкий Лев: [Корот. біогр. довідка] // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 483.

Див. також: "Показник імен", с. 491.

Погребенник Ф. Лепкий Левко // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 163–164.

Погребенник Ф. "Обозний марш" Льва Лепкого // Культура і життя. – 1991. – 26 січ.

Погребенник Ф. Чуєш, брате мій...: Пісні братів Лепких. – Т.: Лілея, 1996. – 52 с.: нот.

Подуфалий В. "І Великдень прийде ще до нас" // Україна. – 1990. – № 43. – С. 10-11.

Подуфалий В. Крила стрілецької пісні // Чуєш, брате мій: Стрілецькі пісні Л. Лепкого / Упорядкув. В. М. Подуфалого. – Т., 1990. – С. 4–17.

Тимочко П. Премія імені братів Лепких: [Історія створення та призначення премії 2003 р.] // Літ. Україна. – 2004. – 4 берез. (№ 9). – С. 8.

Ткачук М. Художній світ лірики Левка Лепкого // Наук. зап. / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 1999. – Сер. Літературознавство: У 200-річчя Адама Міцкевича. – Вип. 4 – С. 293–298.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Л. Лепкого див.: "Іменний показчик", с. 538.

"Чуєш, брате мій": ("Журавлі"): [Історія створення пісні] / Мелодія Л. Лепкого, сл. Б. Лепкого // Погребенник Ф. Наша дума, наша пісня: Нариси-дослідж. про творчість письмен.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1991. – С. 183–190, 205.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / НТШ в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фотогр.

Про Л. Лепкого див.: "Іменний покажчик", с. 683.

Ще один зі стрілецької Музи: (Кілька сл. про Л. Лепкого) // Свобода. – 1950. – 1 листоп.

Lepky Lev // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 88: foto.

ЛИСАК-ТИВОНЮК ЛЕСЯ (14. 04. 1927, с. Вірлів, Зборівський р-н, Тернопільська обл. – 14. 08. 1981, місцевість Монт Альберт, Канада) – письменниця і актриса.

Народилась у сім'ї вчителя. Навчалась у польській гімназії м. Золочева. Змолоду захопилася театром. Продовжила освіту в Перемишлі. 1939 р. закінчила жіночий лицей Українського дівочого інституту. Кілька років працювала вчителькою на Тернопільщині, водночас заочно навчалась у Педагогічному інституті в Крем'янці, під час німецької окупації – в театральній студії у Львові. Емігрувавши в кінці Другої світової війни за кордон, вступила до Театральної студії Й. Гірняка. З 1949 р. жила у м. Буффало (США), брала участь у громадсько-культурному житті, виступала як журналіст. 1981 р. Л. Лисак загинула в автомобільній катастрофі в Канаді.

Літературну діяльність Л. Лисак розпочала в кінці 60-х рр. як прозаїк. Окремими книжками вийшли її повісті: "Терпкі пахощі" (1969), "Срібна Мадонна" (1973), "Замок на вулиці Мейн" (1976), "Стежка додому" (1978), "Три букети зілля" (1983), "Прийде весна" (1983), "Хата в лісі" (1986). Її проза значною мірою автобіографічна. Враження і переживання авторки на рідній землі органічно поєднуються з пережитим і передуманим на чужині. Водночас у творах письменниці знайшли відображення важливі історичні події, свідком яких вона була, зокрема національно-визвольні поривання української молоді, доля українських вояків з дивізії "Галичина", борців за волю України в УПА. Повісті сповнені любові до рідної землі, тугою за її втратою. Лірична настроєвість оповіді супроводжується національно-патріотичними роздумами.

Найповніше талант Л. Лисак як прозаїка виявився у лірично-психологічній повісті "Хата в лісі" – її лебединій пісні, де з великою

силою показано спорідненість авторки з рідною землею, співзвучність з національно-культурними традиціями народу.

ТВОРИ

Батьків Отче наш: Нарис // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1971 / Уклад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1971]. – С. 194–196: портр.

Забагато зими: Нарис // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1977 / Уклад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1977]. – С. 111–112.

Замок на вулиці Мейн: Оповідання. – Торонто: Накладом Вид-ва "Гомін України", 1976. – 190 с.: портр.

Моя мати: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1994 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1994]. – С. 168.

Пан з Гамерики: Нарис // Американське чудо: Альм. Укр. Нар. Союзу, 1976. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, 1976. – Річник 66. – С. 189–191.

Прийде весна: Зб. нарисів і оповід. – Торонто; Нью-Йорк: Накладом Братства Колиш. Вояків І-ї Укр. Дивізії УПА, 1983. – 239 с.: портр.

Срібна Мадонна: Есеї. Нариси. Оповідання. – Торонто: Накладом вид-ва "Гомін України", 1973. – 237 с.

Стежка додому: Повість. – Торонто, 1978. – 307 с.

Терпкі пахощі: Повість. – Нью-Йорк: Свобода, 1969. – 344 с.

Три букети зілля: Зб. нарисів і оповід. – Торонто; Нью-Йорк: Накладом Братства Колиш. Вояків І-ї Укр. Дивізії УПА, 1983. – 304 с.: портр.

Хата в лісі: Повість. – Буффало; Нью-Йорк, 1986. – 285 с.: іл.

ЛІТЕРАТУРА

Бубнюк С. Гілка барвінку на могилу Лесі Лисак-Тивонюк // Жіночий світ. – 1981. – Чис. 11/12. – С. 6–7.

Була Б. В. Нарис історії села Розгадів: До 500-річчя села (1494-1994), 100-річчя Р. Купчинського (1894-1994). – Бережани, 1994. – 51 с. – Із змісту: [Про Л. Лисак-Тивонюк]. – С. 17–18; 1 арк. портр.

Зельська І. Леся Лисак-Тивонюк // Жіночий світ. – 1981. – Чис. 10. – С. 6: портр.

Леся Лисяк-Тивонюк: [Біогр. довідка] // Їх слід на Зборівській землі: Бібліогр. посіб. / Уклад. О. М. Гунько. – Т., 1996. – С. 18–19.

Літературний вечір Лесі Лисак у Лос Анджелосі // Жіночий світ. – 1972. – Чис. 6/7. – С. 14.

Літературний вечір Лесі Лисак у Чикаго // Жіночий світ. – 1971. – Чис. 7/8. – С. 15: портр.

Пам'яті Лесі Тивонюк // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1982 / Ред. А. Драган. – Джерсі Сіті; Нью-Йорк, [1982]. – С. 224: портр.

ЛИЧКО ІВАН (літ. криптонім – И. Л.; 1882-1937) – український письменник, критик, публіцист.

За освітою – лісовий інженер та агроном. За участь в антицарському революційному русі 1907 р. був заарештований, сидів у Петербурзькій тюрмі "Хрести". Під час Першої світової війни як воїн російської армії був у Галичині, згодом переїхав до Австрії.

Як критик і публіцист виступав у журналах "Вільна Україна", "Українська хата", "Южные записки" (під криптонімом "И. Л.") та ін. зі статтями з питань літератури, мистецтва, громадсько-культурного життя. Друкувався в альманахах, збірниках "Герновий вінок", "Літературний річник українських і польських авторів" (1909) та ін.

І. Личко – автор прозових та драматичних творів "В руїнах", "На могилі Шевченка" (написані в тюрмі 1907 р.), "Степ" (1909), "Тайна" (1910), публіцистичних праць, в яких порушував проблеми соціального і національного становища народу, його боротьби проти духовного закріпачення.

Написав рецензії на оповідання В. Винниченка "Краса і сила" (1903), статті "Олексій Плющ", "Іван Манжура", "Спиридон Черкасенко" (1909). Переклав російською мовою (прозою) поему "Одно слово" Лесі Українки.

Листи І. Личка, автографи творів зберігаються у Чернігівському історичному музеї (Літературна група. Фонд О. К. Коваленка), у відділі рукописів Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

ЛІТЕРАТУРА

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про І. Личка див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 497.

Личко Іван // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1306.

Погребенник Ф. Личко Іван // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 182.

Українські літературні альманахи і збірники XIX – поч. XX ст.:
Бібліогр. покажч. / Склав І. З. Бойко. – К.: Наук. думка, 1967. –
371 с. – Із змісту: [Про І. Личка]. – С. 281.

ЛІВИЦЬКА-ХОЛОДНА НАТАЛЯ (літ. псевд. Наталка Волошка; 15. 06. 1902, хутір біля с. Гельм'язів, Золотоніський р-н, Черкаська обл. – 26. 03. 2005, поблизу Торонто) – українська поетеса і перекладачка. Жила у США і Канаді.

1919 р. разом з батьками виїхала до Польщі. Протягом 1922-1927 рр. жила у Чехословаччині, де навчалась в Українській сільськогосподарській академії у Подєбрадах та Карловому університеті. 1927 р. перебралася до Варшави, де закінчила університет (1933). Тоді ж за працю "Поль Верлен" отримала наукове звання магістра філософії. Наприкінці Другої світової війни емігрувала до Західної Німеччини, згодом переселилася до США.

Літературну діяльність Н. Лівіцька-Холодна розпочала у 1920-х роках. Належала до українського літературного угруповання "Танк" (Варшава), очолюваного Ю. Липою. Дебютувала у віденському журналі "Воля" (1921), до якого її вірші надіслав О. Олесь. Друкувалася у львівському місячнику "Літературно-науковий вісник", варшавському журналі "Ми" та в інших українських періодичних виданнях.

Н. Лівіцька-Холодна – авторка виданих у Варшаві збірок віршів "Вогонь і попіл" (1934), "Сім літер" (1937). Найповніша книжка її творів вийшла 1986 р. у Нью-Йорку під назвою "Поезії, старі і нові" (з передмовою Б. Рубчака). Проблематика збірок – визвольні поривання народу, роздуми над його долею, туга за втраченою Батьківщиною, утвердження краси людського життя, пристрасності почуттів, романтичних поривань серця.

У поезії Н. Лівіцької-Холодної своєрідно відлунюються ліричні мотиви О. Олеся, раннього М. Рильського, П. Верлена й А. Ахматової. Та насамперед у ній відбилися власні творчі пошуки авторки, її особисті роздуми і переживання. Віршам притаманна витончена художня форма, вишукана гармонія, розмаїта художня образність. У них знаходимо творчі перегуки з творами раннього П. Тичини, Л. Кисельова, Л. Костенко, В. Стуса. Поезія багата на музичні асоціації, приваблює проникливим осмисленням людського буття ("Вже тричі завірюхи січня...", "Жовтий місяць пролився і висох", "За вогнем шкарлату" та ін.).

З французької мови переклала деякі твори Бодлера, Валері, Деборд-Вальмор, з італійської – новели Піранделло, Бонтемпеллі.

ТВОРИ

Барвін-зілля: [Поезії] // Літопис Червоної Калини. – 1991. – № 1. – С. 51; 1999. – № 10/12. – С. 230–234.

Вогонь і попіл. – Варшава: Варяг, 1934. – 67 с.

Думки поета про поета // Визвол. Шлях. – 1980. – Кн. 3. – С. 359–365.

Душа моя – твоїх дощів краплина: Листи до Л. Міщенко // Дзвін. – 2002. – № 8. – С. 146–150.

З нових віршів // Франкова криниця. – 1990. – 22 груд. – С. 9.

І оживе твій світлий край: [Вірші] // Дзвін. – 1991. – № 6. – С. 14–19.

Квітень: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1981 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1981]. – Річник 71. – С. 22.

Mal du Pays: (З поеми "Сім літер") // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Сників. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1988]. – Річник 78. – С. 131.

Молитва: Вірш // Українська духовна поезія XVII–XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 136.

[Поезії] // Атом серця: Укр. поезія першої половини XX ст.: Для ст. шк. в. / Упорядкув., передм., прим. Ю. Ковальова. – 2-ге вид. – К., 1993. – С. 294–295.

[Поезії] // Вітчизна. – 2003. – № 3/4. – С. 96–99.

Поезії // Друг читача. – 1990. – 30 серп.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 166–168.

[Поезії] // Київ. – 2005. – № 3. – С. 123–130.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 112–122.

Поезії // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 224–231.

[Поезії] // Літ. Україна. – 1992. – 2 лип.

[Поезії] // Молодь України. – 1991. – 13 лют.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1973. – Зб. 5; 1978. – Зб. 7; 1983. – Зб. 10; [Торонто], 1990. – Зб. 12.

[Поезії] // Стоголосник: Актуал. світ. культура. – Вип. 1/2. – С. 13–14.

[Поезії] // Українське диво: Поет. антол. Кн. 2. – К., 2005. – С. 404–407.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 277–284.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 2. – С. 668–669.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 300-303.

Поезія // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк – 2000. – № 3. – С. 22–23.

Розмова з Наталею Лівицькою-Холодною / Провів Б. Бойчук // Сучасність. – 1985. – № 3. – С. 8–17.

Сім літер. – Варшава: Варяг, 1937. – 67 с.

Сім літер: [Вірш] // Тернопіль. – 1992. – № 1. – С. 64.

Спомин про короткий період життя Олени Теліги // Сучасність. – 1990. – №10. – С. 81–95.

Три автобіографічні листи [Ф. П. Погребеннику] // У щасливій праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Федора Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня народж. – К., 2000. – С. 267–272.

Христос Воскрес!: [Вірш] // Нар. творчість та етнографія. – 2000. – № 2/3. – С. 94.

Христос воскрес!: Вірш // Українська духовна поезія XVII–XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 41–42.

Documents for the study of literature and ideological trends: Correspondence from american archives, 1857-1933 / Editors: B. Struminsky, M. Skorupsky. – New York, 1992. – 760 p. – Із змісту: Letters to Natalja Livyc'ka-Kholodna; Letters from Natalja Livyc'ka-Kholodna. – P. 227–751

Пер.: Валері П. Цезар: Вірш / Пер. з фр. Н. Лівицька-Холодна // Тисячоліття: Поетич. пер. України-Русі: Антологія / Упоряд. і авт. передм. М. Н. Москаленко. – К., 1995. – С. 544.

ЛІТЕРАТУРА

Андрусів С. “Сад любови” Наталі Лівицької-Холодної // Українки в історії / Редкол.: М. Богачевська-Хомяк та ін. – К., 2006. – С. 283–286.

Бійчук Г. “Серце надвоє роздерте”: Вивч. лірики Н. Лівицької-Холодної // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 2000. – № 3. – С. 18–23.

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

- Про Н. Лівицьку-Холодну див.: "Іменний покажчик", с. 417.
- Бойчук Б. Наталя Лівицька-Холодна // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри. та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 284–286.
- Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 354.
- Вовк В. Поезії Наталії Лівицької-Холодної // Вовк В. Спогади. – К., 2003. – С. 349–352.
- Грабович Г. До історії української літератури: Дослідж., есе, полеміка. – К.: Основи, 1997. – 604 с.
- Про Н. Лівицьку-Холодну див.: "Покажчик імен", с. 595.
- Доценко Р. Поезія пориву й задуми // Нар. газ. – 1998. – № 47.
- Дражевська Л. Н. Лівицькій-Холодній – 90 років // Наше життя. – 1992. – № 6. – С. 1–4.
- Єременко О. Магія кольорів у ліриці Н. Лівицької-Холодної // Сл. і час. – 2000. – № 4. – С. 68–72.
- Ільєва Г. "...Без весни і без України": Трагізм емігрант. долі Н. Лівицької-Холодної // Літ. Україна. – 1997. – 28 серп. – С. 6.
- Ільєва Г. О. Любовна лірика Наталії Лівицької-Холодної та Олени Теліги: (Риси худож. і психол. індивідуальності): Автореф. дис. ... канд. філол. наук / НАН України. Ін-т л-ри. ім. Т. Шевченка. – К., 1995. – 20 с.
- Ільницький М. Погляд у душу // Дзвін. – 1991. – № 6. – С. 20–21.
- Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: 1910-1930-ті роки / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. – 784 с. – Із змісту: [Про Н. Лівицьку-Холодну]. – С. 430–433.
- Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 1: (1940-ві – 1950-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 367 с.
- Про Н. Лівицьку-Холодну див.: "Іменний покажчик", с. 362.
- Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина ХХ ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.
- Про Н. Лівицьку-Холодну див.: "Іменний покажчик", с. 333.
- Коровицький І. Поезія Наталії Лівицької-Холодної // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 337–341.
- Куценко Л. В. Наталя Лівицька-Холодна: Нарис життя і творчості. Кіровоград: Спадщина, 2004. – 104 с.

Куценко Л. В. Серце, розіп'яте на три муки: (Наталя Лівницька-Холодна) // Куценко Л. В. "І вічність на каміннях Праги...": Біогр. нариси. – К., 2006. – С. 139–241.

Криворучко К. "Сад моєї любові": (Н. Лівницька-Холодна) // Укр. сл. – 1997. – 19, 26 черв.

Легка О. Еротичний роман у віршах Наталії Лівницької-Холодної // Дзвін. – 1995. – № 12. – С. 148–151.

Легка О. Еротичний роман у віршах Наталії Лівницької-Холодної: Автореф. дис. ... канд. філол. наук (10. 01. 2001) / Львів. держ. ун-т ім. І. Франка. – Л., 1999. – 17 с.

Легка О. Етико-психологічний аспект проблеми самотності в поезії Наталії Лівницької-Холодної (ракурс усвідомленої необхідності) // "З його духа печаттю...": Зб. наук. пр. на пошану Івана Денисюка. – Л., 2001. – Т. 1. – С. 191–196.

Легка О. Проблема самотності у творчості Н. Лівницької-Холодної. – Л.: ЛДУ, 1999. – 42 с.

Легка О. С. Сад любови моєї: (Пробл. філос. кохання в поезії Н. Лівницької-Холодної). – Л.: ЛДУ, 1998. – 48 с.

Легка О. Червоне і чорне: (Новаторство поезики еротичного Н. Лівницької-Холодної). – Л.: ЛДУ, 1999. – 41 с.

Лівницька-Холодна Наталя: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Повернуті імена: Рек. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Відп. ред. В. О. Кононенко. – К., 1995. – Вип. 4. – С. 21–26.

Лівницька-Холодна Наталя: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 155.

Лівницька-Холодна Наталя // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1309: портр.

Лівницька-Холодна Наталя // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 54: портр.

Див. також: "Іменний покажчик", с. 181.

Міщенко Л. Один мотив – любов до України: До 100-річчя від дня народж. Н. Лівницької-Холодної // Дзвін. – 2002. – № 8. – С. 146–150.

Міщенко Л. І. "Як легендарний папороті цвіт" // Українське літературознавство / Редкол.: Л. І. Міщенко (відп. ред.) та ін. – Л., 1994. – Вип. 59. – С. 3-21 – Із змісту: [Про Н. Лівницьку-Холодну]. – С. 19.

Муссаковська О. Наталя Лівницька-Холодна: Нарис // Наше життя. – 1984. – № 5/6. – С. 12, 13.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.

Про Н. Лівницьку-Холодну див.: "Іменний показник", с. 345.

Наталія Лівницька-Холодна: [Біогр. довідка] // Вітчизна. – 2003. – № 3/4. – С. 95.

Наталія Лівницька-Холодна: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 199–200.

Наталія Лівницька-Холодна: [Біогр. довідка] // Українське диво: Поет. антол. Кн. 2. – К., 2005. – С. 404.

Наталія Лівницька-Холодна: [Некролог] // Сл. і час. – 2005. – № 7. – С. 95–96.

Немченко Г., Немченко І. "Любови ненаситної скарби": (До 100-річчя від дня народж. Наталі Лівницької-Холодної) // Визвол. Шлях. – 2002. – Кн. 12. – С. 85–97. – (Постаті).

Пахаренко В. "Долетить на Дніпро луна" // Сл. і час. – 1992. – № 6. – С. 20–26.

Погребенник Ф. Лівницька-Холодна Наталя // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 185.

Погребенник Ф. Наталія Лівницька-Холодна: [Корот. біогр. довідка] // Стоголосник. – Вип. 1/2. – С. 12, 1 арк. портр.

Погребенник Ф. Наталя Лівницька-Холодна // Молодь України. – 1991. – 13 лют.

Погребенник Ф. Наталя Лівницька-Холодна: штрих до творчого портрета // Публіцист мислі й серця. – К., 2000. – С. 250–282.

Погребенник Ф. "Прислужитись моїй країні..." // Літ. Україна. – 1992. – 2 лип.

Погребенник Ф. Українська поетеса Наталія Лівницька-Холодна з Канади // Франкова криниця. – 1990. – 22 груд.

Почесні членки Союзу українок Америки: Н. Лівницька-Холодна // Наше життя. – 1984. – Чис. 5/6. – С. 12-13.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про Н. Лівницьку-Холодну див.: "Показчик імен", с. 682.

Салига Т. Сім літер любові: [Н. Лівницька-Холодна] // Салига Т. Високе світло: Літ.-критич. студії. – Л.; Мюнхен, 1994. – С. 112–131.

Салига Т. Сяйво далекого вогню: Поезія Н. Лівницької-Холодної й літ. група "Танк" // Салига Т. Продовження: Літ.-критич. студії. – Л., 1991. – С. 239–253.

Слабошпицький М. Остання з великого покоління: Наталя Лівницька-Холодна // Київ. – 2005. – № 3. – С. 131-135.

Сліпушко О. Наталя Лівницька-Холодна // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 2. – С. 660–661.

Сліпушко О. “Серце вгору йде все вище стрімко, стрімко...”: До 95-річчя з дня народж. Наталі Лівницької-Холодної // Дніпро. – 1997. – № 9/10. – С. 110–114.

Тарнавський О. Розмови з Богом: (У дев’яносторіччя Наталі Лівницької-Холодної) // Сучасність. – 1993. – № 1. – С. 158–161.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Н. Лівницьку-Холодну див.: "Іменний показчик", с. 539.

Шерех Ю. Без назви // Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К., 1993. – С. 364–408.

Див. також: "Показчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 584.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фундація ім. О. Ольжича. – Нью-Йорк; К.; Торонто: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Про Н. Лівницьку-Холодну див.: "Показчик імен", с. 588.

Livytska-Kholodna Natalia // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 176: foto.

ЛУЖНИЦЬКИЙ ГРИГОР (літ. псевд.: Богуслав Полянич, Меріям, Семен Ордівський, Р. Жданич, Л. Нигрицький; 27. 08. 1903, м. Львів – 03. 03. 1990, м. Філадельфія, США) – український письменник, громадсько-культурний діяч, історик української культури. Член НТШ.

Здобув широку освіту. Навчався в академічній гімназії у Львові. Закінчивши її (1921), вступив до Українського (таємного) Університету у Львові. 1922 р. став одним із засновників Товариства українських католицьких письменників "Логос". Продовжив навчання в м. Грац (Австрія), в університеті ім. Карла Франца, згодом у Празі, де 1926 р. здобув звання доктора. Тут був співредактором "Студентського вісника". Деякий час редагував львівський місячник "Поступ", співпрацював у газеті "Новий час" у Львові, був редактором літературної серії "Українська бібліотека". У 1939-1940 рр. викладав українську мову в єврейській гімназії, працював молодшим науковим співробітником АН України, асистентом у Львівському університеті. У 1942-1943 рр. – керівник літературно-мистецького клубу у Львові, голова Спілки

українських письменників. 1944 р. емігрував до Австрії, де працював в університеті, читав курс слов'янських літератур.

1949 р. переїхав до Філадельфії (США). Був редактором газети "Америка", здійснював наукову та педагогічну діяльність. Протягом 1958-1968 рр. викладав у Пенсільванському університеті. Працюючи у мистецькій студії у Філадельфії, виступав з курсами лекцій у філадельфійській філії Українського католицького університету ім. Клементя Папи, заснував Асоціацію української католицької преси.

Письменницьку діяльність Г. Лужницький розпочав у 1920-х роках: писав вірші, нариси, оповідання, повісті, драми, науково-публіцистичні праці, перекладав з інших мов. Автор збірки поезій "Вечірні смутки" (1924), драм ("Ой Морозе, Морозенку", 1933; "Дума про Нечая", 1936; "Голгофа", 1937; "Ой зійшла зоря", 1938; "Гетьман Мазепа", 1959 та ін.), що йшли на сценах галицьких театрів, зокрема "Заграви". Видав збірку нарисів ("Чорний сніг", 1928), пригодницько-кримінальні повісті і романи ("Стріл у ночі", 1933; "Товариші усміху", 1938; "О-313", 1950; "Генерал В", 1951; "Замок Янгола Смерті", 1963), багато наукових праць з питань історії і релігії ("Українська церква між Сходом і Заходом", 1954; "Ukrainian the Framework of World Literature", 1961), українського театрального життя ("Історія українського театру. Перша частина. Стара доба...", "Початок українського театрального мистецтва", 1965) та ін.

Тематика і проблематика творчості Г. Лужницького широка й розмаїта: історичні події часів козаччини, мазепинська еміграція, громадянська війна в Іспанії, антипольський національно-визвольний рух у Західній Україні, зокрема революційна підпільна діяльність членів Організації українських націоналістів (саме ці твори конфіскувала польська влада) та ін. У кращих прозових і драматичних творах письменник виявив себе глибоким знавцем минулого та сучасного йому життя в Україні, тонким художником слова, проникливим психологом, майстром побудови пригодницького сюжету, динамічних діалогів. Г. Лужницький – письменник широкої ерудиції, в його творчості органічно поєднується вплив української та світової культур.

ТВОРИ

Акорди: Комедія життя. – Л., 1935. – 60 с.

Багрянний хрест: Іст. повість. – Л.: Червона Калина, 1992. – 93 с.

Вибране: Іст. драми, наук. пр. / Ін-т українознавства при Прикарпат. ун-ті, НТШ; Упорядкув., літ. ред., вступ. ст. і наук. комент. С. Хороба. – Івано-Франківськ: Плай, 1998. – 274 с.: портр.

Віра Вовк. "Духи і дервіші..." // Київ. – Філадельфія, 1957. – № 4. – С. 174.

Замок Янгола Смерті: Іст.-пригод. повісті. – Л.: Червона Калина, 1995. – 336 с.

Іван Франко про завдання і цілі театру // Українська літературознавча думка в Галичині за 150 років. – Л., 2002. – Т. 1. – С. 239–247.

Львів в історії українського театру // Львів: Літ.-мистец. зб. / За ред. Б. Романенчука. – Філадельфія, 1954. – С. 152–157.

Митрополит Андрій Шептицький у своїх політичних виступах // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 12. – С. 1448–1451.

Муравлі: Комедія. – Л., 1937. – 64 с.

Нова поетична сила // Америка. – 1969. – № 118. – С. 2. – Рец. на кн.: Гармаш М. Віднайдені роки: Зб. поезій. – Торонто, 1968.

Посол до Бога: Укр. іст.-реліг. драма / Упорядкув., приміт. та післямова С. Хороба; Вступ. ст. Л. Рудницького. – Івано-Франківськ, 1996. – 247 с.

Срібний череп: Іст. повість. – Л.: Червона Калина, 1992. – 90 с.

Старовинний український театр: [Ст. з розд. "Театр, музика, танок"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України; НТШ у Сарселі (Франція); Фундація Енцикл. України в Торонто; Під ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 841–842.

Театр козацького барокко: [Ст. з розд. "Театр, музика, танок"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт відтворення вид. 1949 р. / НТШ у Сарселі (Франція); Фундація Енцикл. України в Торонто; Під ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 842–844.

Тополя: (Баляда Т. Шевченка на 3 д.) // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 9-11.

Український театр після Визвольних змагань: (Нарис) // Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистец. Т. 1: 1915-1975 / За ред. Г. Лужницького і Л. Полтави. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1975. – С. 9–92: фотогр.

Чорна ігуменя: Іст.-пригод. повісті. – Л.: Червона Калина, 1994. – 411 с.

Ред.: Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистец. / Об-ня мистців Укр. сцени (ОМУС); За ред. Г. Лужницького і Л. Полтави. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто.

Т. 1: 1915-1975. – 1975. – 847 с.

Т. 2: 1915-1991. – 1992. – 796 с.

Ред.: Шляхами золотого Поділля: Регіон. зб. Тернопільщини / Редкол.: Г. Лужницький та ін. – Філадельфія, 1970. – Т. 2. – 280 с.

Упоряд.: Дванадцять листів о. Андрія Шептицького до матері / Упоряд. Г. Меріям-Лужницький. – Л.: Світ, 1994. – 79 с.

ЛІТЕРАТУРА

Безушко В. Вистава "Інвалідів" Гр. Лужницького у Фінляндії // Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистец. Т. 2: 1915-1991 / За ред. Г. Лужницького і Л. Полтави. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1992. – С. 487–488.

Дей І. О. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Г. Лужницького див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 498.

Збірник праць і матеріалів на пошану Григорія Лужницького (1903-1990) / НТШ; Ред.: В. Жила та ін. – Л.; Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1996. – 357 с.

Зорівчак Р. П., Лисенко І. М. Лужницький Григор // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 234–235.

Канарська Г. Завжди львів'янин // Просвіта. – 1993. – № 22. – С. 8.

Лужницький Григор // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1382: портр.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про Г. Лужницького див.: "Покажчик імен", с. 683.

Рудницький Л. Григор (Русьо) Лужницький: Стаття // Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистец. Т. 2: 1915-1991 / За ред. Г. Лужницького і Л. Полтави. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1992. – С. 113–120.

Рудницький Л. Драматургія Григора Лужницького // Зап. НТШ / НТШ у Львові; Ред. М. Ільницький. – Л., 1992. – Т. 224. – С. 185–209.

Рудницький Л. Поезія Григора Меріяма-Лужницького // Зап. НТШ / НТШ у Львові; Ред. М. Ільницький. – Л., 1995. – Т. 229. – С. 154-169.

Салига Т. Ю. Григор Лужницький і літературна група "Логос" // Салига Т. Ю. Імператив: (Літературозн. ст., критика, публіц.). – Л., 1997. – С. 108–119.

Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1990. – Зб. 12. – 230 с. – Із змісту: [Про Г. Лужницького]. – С. 221.

Тарнашинська Л. "Посол до Бога" // Літ. Україна. – 1997. – 22 трав. – С. 4.

Українська журналістика в іменах / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – 234 с.

Про Г. Лужницького див.: "Іменний покажчик", с. 211.

Luzhnytsky Hryhorii // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 216: foto.

ЛУКІЯНОВИЧ НАРЦИЗ (1907, м. Чернівці – 1985, м. Кембридж, Англія) – лікар, поет, син письменника Д. Лукіяновича.

Медичну освіту здобув у Львівському університеті, де 1932 р. захистив докторську дисертацію. Працював у клініках Львова, в Народній лікарні ім. митрополита А. Шептицького, з 1940 р. – викладач у Львівському медінституті. В кінці Другої світової війни емігрував за кордон, оселився в Англії.

Н. Лукіянович – автор багатьох наукових праць з питань невропсихології, опублікованих українською та англійською мовами. Член Королівського медичного товариства, Королівського коледжу психіатрії, член Українського лікарського товариства (УЛТ). З 1973 р. жив у Кембриджі.

Як поет він виступив у кінці 20-х рр., надрукувавши в "Літературно-науковому віснику" цикл віршів героїко-патетичного звучання "Воєнний лицар". Згодом опублікував добірки ліричних віршів, написаних під враженням карпатської природи – цикл "Мандрівники". У творчому доробку митця – історична поема "Князь Олег Віщий" (1934). В еміграції він видав збірку "Сонети" (1978), поетичний твір "Вона і ми" (1978). З Україною, зокрема краєм, де народився письменник, пов'язана збірка "Зелена Буковина" (1979); ліричними мотивами пройнята його остання книжка "Осінь" (1985).

Н. Лукіянович був обдарованим митцем, добре володів різними жанровими різновидами поетичної творчості, зокрема формою сонету, намагався виробити власний художній стиль. Живучи на чужині, митець постійно відчував подих рідного краю.

ТВОРИ

Воєнний лицар: [Вірш] // ЛНВ. – 1928. – Кн. 3. – С. 197.

Князь Олег Віщий: Поема. – Л., 1934. – 32 с.

Князь Олег Віщий: Поема / Вступ. ст. М. Лукіянович. – Кембридж, 1978.

Мандрівники: [Вірш] // Назустріч. – 1934. – Чис. 18. – С. 5.

ЛІТЕРАТУРА

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – 2-ге вид., доповн. – Л., 1995. – 269 с.

Про Н. Лукіяновича див.: "Іменний покажчик", с. 241.

Посмертна згадка // Укр. сл. – 1985. – 8 верес.

Пундій П. Лукіянович Нарциз // Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. – Л.; Чикаго, 1994. – Кн. 1. – С. 133-134; портр.

Пундій П. У світлу пам'ять д-ра Н. Лукіяновича // Свобода. – 1986. – 17 січ.

ЛУЦІВ ЛУКА (літ. псевд. – Л. Граничка, Лу-лу, Лу. Лу; 30. 10. 1895, с. Грушів, Дрогобицький р-н, Львівська обл. – 01. 12. 1984, м. Філадельфія, США) – історик літератури, літературний критик, педагог, публіцист.

Брав участь у національно-визвольних змаганнях як січовий стрілець і воїн Української Галицької Армії (1914-1920).

Навчався в Українському Вільному Університеті у Празі, де 1942 р. отримав ступінь доктора філологічних наук. Вчителював у гімназіях Західної України, в еміграції – в Німеччині. Протягом 1945-1948 рр. – співредактор газети "Свобода". Тут розгорнув публіцистичну діяльність, виступав як літературний критик. Член Наукового товариства ім. Т. Шевченка. З 1949 р. жив у США.

Літературну діяльність розпочав у 30-х роках ХХ ст. Опублікував праці: "Шевченко в білоруській мові", "Сербохорватські переклади Шевченка", "Шевченко в слов'янських мовах" та ін. У післявоєнний період видав монографії "Василь Стефаник: Літературна критика й дійсність", "Василь Стефаник – співець української землі", які є вагомими історико-біографічними дослідженнями життя і творчості письменника.

Л. Луціву належать нариси про творчість О. Кобилянської, М. Шашкевича, І. Франка, численні рецензії на українські видання, випущені в діаспорі та на рідних землях.

У своїх працях письменник простежував зв'язки української літератури із західноєвропейськими літературами, наголошував на національно-визвольній проблематиці у творах українських митців, виступав проти фальшування їх спадщини у радянському літературознавстві.

Л. Луців – один із активних істориків літератури і літературних критиків. Він стояв на сторожі рідного письменства й в міру своїх можливостей дбав про його подальший розвиток.

ТВОРИ

Август Харамбашіч і Тарас Шевченко // Зап. НТШ. – Л., 1937. – Т. 155. – С. 153-172.

Богдан Лепкий – співробітник видань УНСОЮЗу // Українська Заморська Твердиня: Ювіл. альм. у 75-річчя УНС, 1894-1969. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1970]. – С. 264–275.

Василь Стефаник – співець української землі. – Нью-Йорк; Джерсі-Сіті: Свобода, 1971. – 488 с.

Відновлення видавництва "Червона Калина" // Свобода. – 1950. – 28 верес. – С. 3.

Він був поетом і в щоденному житті: [Б. Лепкий] // Свобода. – 1950. – 21 лип.

Генега деяких творів Богдана [Лепкого] // Свобода. – 1951. – Чис. 168.

Двоє мрійників: (О. Кобилянська і Є. Якобзен). – Т.; Л.: Друк. Салевича, 1930. – 34 с.

Дещо про самвидавну літературу в Україні // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1980 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1980]. – Річник 70. – С. 79–96.

Євген Маланюк: Стилет і стилос... // Нова Україна. – 1925. – Чис. 6. – С. 172–173.

З нових видань // Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. й рец. – К., 1995. – С. 280–282. – Рец. на кн.: Черінь Г. Хитра Макітра: Зб. гуморесок. – Вінніпег, 1974.

За волю України: (До 60-річчя УСС) // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1975 / Уклад. Е. Гарасимчук. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1975]. – Річник 65. – С. 35–46.

Іван Гайворонський: (В п'яті роковини його смерті) // Свобода. – 1950. – 9 груд.

Іван Франко: Життя і творчість // Календар-альманах на 1966 рік / Укр. Нар. Союз. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1966]. – С. 11–64.

Іван Франко – борець за національну і соціальну справедливість. – Нью-Йорк; Джерсі Сіті: Свобода, [1967]. – 654 с.: портр.

Клопоти і радощі літературного рецензента // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1979. – Джерсі Сіті; Нью-Йорк, [1979]. – Річник 69. – С. 160–169.

Книжка про визвольну ідею і збройний чин УСС // Віл. сл. – 1957. – 19 січ. – Рец. на кн.: Ріпецький С. Українське Січове Стрілецтво.

Література в перших річниках "Свободи" // Ювілейний альманах "Свободи", 1893-1953 / Зред.: Л. Мишуга, А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1954]. – С. 115–120: портр.

Література і життя. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, 1975.

Міра Гармаш. "Марія Люїза" // Свобода. – 1973. – 21 верес.

Міра Гармаш. "Райдуга в п'ятьмі" // Свобода. – 1973. – 12 січ.

Ольга Кобилянська: (В 100-річчя її народин). – Нью-Йорк; Джерсі Сіті: Свобода, [1965]. – 71 с.: портр.

Осип Думін (Антін Крезуб) // Дрогобиччина – земля Івана Франка / Голова редкол. Л. Луців. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1973. – Т. 1. – С. 687–689.

Роман Купчинський: (В 35-річчя літ. пр.) // Свобода. – 1950. – 2 верес.

Слідами стрілецької слави. – Нью-Йорк: Червона Калина, 1965. – 33 с.

Слідами стрілецької слави: У 50-річчя Укр. Січ. Стрільців // Календар-альманах Українського Народного Союзу на рік 1965. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1965]. – С. 83–106.

Советська біографія Івана Франка // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1970 / Уклад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1970]. – Річник 60. – С. 120–126.

Спогади Українського Січового Стрільця (1914-1921) // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1981 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1981]. – Річник 71. – С. 148–158.

Сторіччя літературної творчости Івана Франка // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1973 / Уклад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1973]. – С. 81–93.

Трохи про себе самого // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1978. – Зб. 7. – С. 215–234.

Українська література по цьому боці залізної заслони: [Стаття] // Українці у Вільному Світі: Ювіл. кн. УНС, 1894-1954 / Зред.: Л. Мишуга, А. Драган. – Джерсі-Сіті, Б. р. – С. 192–195.

Т. Шевченко – співець української слави і волі. – Нью-Йорк; Джерсі-Сіті: Свобода, 1964. – 191 с.: іл.

Ще один зі стрілецької Музи: (Кілька слів про Л. Лепкого) // Свобода. – 1950. – 1 листоп.

Як снопи, на хлопськiм возі: Вірш // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 312: портр.

Як я писав стрілецькі вірші // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 368–371; Свобода. – 1951. – 1 листоп.

Ред.: Дрогобиччина – земля Івана Франка / НТШ; Голов. ред. Л. Луців. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто. – 1973. – 1978. – Т. 1–2.

Ред.: За волю України: Іст. зб. УСС / Голов. ред. зб. С. Ріпецький; Чл. редкол.: Л. Лепкий, Л. Луців. – Нью-Йорк: Вид-во Голов. управи братства УСС, 1967. – 608 с.: фотогр.

ЛІТЕРАТУРА

Барка В. Нова книжка про Т. Шевченка // Листи до Приятелів. – 1964. – Кн. 11/12. – С. 48–50. – Рец. на кн.: Луців Л. Тарас Шевченко – співець української слави і волі.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Л. Луціва див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 499.

Лука Луців: [Корот. біогр. довідка] // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 474.

Див. також: "Показник імен", с. 492.

Луців Лука // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1386: портр.

[Луців Лука: Корот. довідка] // Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич, 1997. – Т. 4. – С. 519-520.

Див. також: "Особовий показник", с. 750.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.

Про Л. Луціва див.: "Іменний показник", с. 345.

Lutsiv Luka // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 212: foto.

ЛУЦЬКИЙ ЮРІЙ (11. 06. 1919, с. Янчин, тепер с. Іванівка, Перемишлянський р-н, Львівська обл. – 22. 11. 2001) – літературознавець і літературний критик, перекладач.

Син письменника і громадсько-культурного діяча О. Луцького, що став жертвою сталінських репресій. 1937 р. Ю. Луцький закінчив у Львові академічну гімназію. Того ж року виїхав до Німеччини, потім – до Англії. Навчався в університетах Берліна, Бірмінгема, Кембриджа. Пізніше переїхав до США, згодом до Канади; працював професором Торонтського університету (1952-1984), заступником директора Канадського інституту українських студій (1976-1982), редактором літературного журналу "Сучасність" (1986-1988).

Ю. Луцький зробив чималий внесок у дослідження літературного процесу, громадсько-культурної думки в Україні ХІХ – початку ХХ ст. Йому належать праці: "Між Гоголем і Шевченком" (1971), "Пантелеймон Куліш" (1983), "Молода Україна: Кирило-Мефодіївське братство" (1990). Він редагував "Вибрані листи Пантелеймона Куліша, українською мовою писані" (1984), історико-літературний збірник "Самі про себе: Автобіографії видатних українців ХІХ-го сторіччя" (1989), надрукував багато статей і розвідок у "Сучасності" та інших періодичних виданнях діаспори.

Як перекладач з української мови на англійську познайомив читача з оповіданнями М. Хвильового, В. Підмогильного, історичним романом П. Куліша "Чорна рада" (1973), п'єсою М. Куліша "Патетична соната" (1975), збіркою нарисів Є. Сверстюка "Есеї" (1976), відомою працею П. Зайцева "Життя Тараса Шевченка" (1988) та іншими творами, зробивши тим самим чималий внесок у поширення української літератури в англomовному ареалі. Був редактором англomовного українського видання "Canadian Slavonic Papers".

Як вчений-педагог протягом тривалого часу виховував наукові кадри україністів-славістів.

ТВОРИ

Архетип байстрюка в поезії Шевченка // Зб. Харк. іст.-філол. т-ва. – Х., 1993. – Нова серія. Т. 1. – С. 105–110.

Дволикий страдник: Микола-Ніколай Гоголь // Київ. старовина. – 2001. – № 4. – С. 137–141.

Деякі методологічні зауваження з проблеми вивчення чеської діаспори в Україні // Наук. зап. / Ін-т нац. відносин і політології НАН України. – К., 1998. – Вип. 5: Сер. Політологія і етнологія. – С.157–171.

З двох світів: Публіцистика. Естетика. Історіософія / Упорядкув., вступ. ст., післямова Р. Корогодського; Заг. ред. М. Коцюбинської. – К.: Гелікон, 2002. – 400 с.: іл. – (Укр. модер. л-ра. Культурологія).

Листування з Євгеном Сверстюком. – Балтимор; Торонто: Смоло-скип, 1992. – 89 с: портр.

Літературна політика в радянській Україні, 1917-1934 / Вступ. ст. Т. Гундорової; Редкол.: Шевчук В. (упоряд., авт. проекту, голова) та ін. – К.: Гелікон, 2000. – 243 с. – (Укр. модер. л-ра).

Між Гоголем і Шевченком. – К.: Час, 1998. – 255 с. – Бібліогр.: с. 253–254.

На перехресті: [Спогади] / Передм. В. Шевчука; Післямова О. За-бужко; Відп. ред. М. Рябчук. – Луцьк: Ініціал, 1999. – 159 с.: іл., фотогр.

На сторожі: 2-га ч. споминів / Ред. М. Рябчук. – К.: Критика, 2000. – 111 с.: іл.

Політичні репресії щодо чеського населення Житомирщини (1920-1950) / У співавт. з М. Лутай // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. – К., 1999. – Вип. 29/30. – С. 139–145.

Повертаючись до теми "Шевченко і Куліш" // Світи Тараса Ше-вченка: Зб. ст. до 175-річчя з дня народж. поета / Ред.: Л. Залеська-Онишкевич та ін. – Нью-Йорк; Сідней; Торонто; Л., 1991. – С. 129–138. – (Зап. НТШ. Філол. секція; Т. 214).

Початки "Анналів" // Укр. історик. – 1995. – № 1/4 (124/127). – С. 82–86.

Про віддаль від себе: [Стан укр. л-ри] // Сучасність. – 1992. – № 5. – С. 138–141.

Роздуми над "Вапліте" // Сучасність. – 1993. – № 12. – С. 111–114.

Роздуми над словом "Україна" у народних піснях // Сучас-ність. – 1993. – № 8. – С. 117–122.

Роки сподівань і втрат: Щоденник. записи 1986-1999 рр. – Л.: ВНТЛ-Класика, 2004.

Страдництво Миколи Гоголя, званого також як Ніколай Гоголь / [Редкол.: П. В. Михед (відп. ред.) та ін.; Пер. з англ. Т. Михед. – К.: Знання України, 2002. – 116 с.: іл. – (Гоголезн. студії; Вип. 11).

У праці й суперечностях: (Роздуми про П. Куліша) // Сл. і час. – 1994. – № 8. – С. 19-31.

Чехи на Україні (1917-1933) // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. – К., 1999. – Вип. 29/30. – С. 119–133.

Ред.: Ваплітянський збірник: З нагоди п'ятдесятиріччя Вапліте / Канад. Ін-т Укр. Студій; Під ред. Ю. Луцького. – Торонто: Мозаїка, 1977. – 260 с.

Ред.: Остап Луцький і сучасники / Ред. Ю. Луцький. – Нью-Йорк: УВАН, 1994.

Ред.: Куліш П. Вибрані листи Пантелеймона Куліша, українською мовою писані / Ред. Ю. Луцький. – Нью-Йорк; Торонто, 1984. – 326 с.

Ред.: Самі про себе: Автобіогр. видат. українців ХІХ-го ст. / Ред. Ю. Луцький. – Нью-Йорк: УВАН, 1989. – 327 с.

Упоряд. і ред.: Голубі диліжанси: Листування ваплітян: (Матеріяли з арх. А. Любченка) / Упорядкув., ред. і приміт. Ю. Луцького. – Нью-Йорк: Слово, 1955. – 47 с.: портр.

Упоряд.: Джерела до історії Вапліте: (Протоколи Вапліте) / Упоряд. Ю. Луцький. – Мюнхен, 1956. – 22 с.

Упоряд.: Легкосиня даль: Ваплітян. зб. / Упоряд. Ю. Луцький. – Нью-Йорк: Пролог, 1963. – 151 с.

Упоряд.: Остап Луцький – молодомузець / Об-ня Укр. Письм. "Слово"; Зібр. Ю. Луцький; Вступ. ст. Б. Рубчака. – Нью-Йорк, 1968. – 71 с.

Упоряд.: Тисяча цитат з українського письменства: Збірник / Упоряд. Ю. Луцький. – К.: Смолоскип, 2001. – 232 с.: портр.

ЛІТЕРАТУРА

Домбровський О. [Рецензія] // Укр. історик. – 1991. – Чис. 1/2. – С. 196-199. – Рец. на кн.: Самі про себе: Автобіогр. видат. українців ХІХ-го ст. / Ред. Ю. Луцький. – Нью-Йорк, 1989.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про Ю. Луцького див.: "Особовий показник", с. 750.

Керч О. "Патетична соната" Миколи Куліша англійською мовою // Визвол. Шлях. – 1976. – Кн. 4. – С. 505-507. – Рец. на кн.: Куліш М. Патетична соната / Пер. Ю. Луцького (1975).

Лавріненко Ю. Ще одна книжка матеріалів з архіву Аркадія Любченка: [Про зб. "Легкосиня даль", упорядков. Ю. Луцьким (Нью-Йорк, 1963)] // Листи до Приятелів. – 1963. – Кн. 11/12. – С. 46-48.

Логвиненко О. У музеї художнього слова: [Про зб. "Тисяча цитат з укр. письменства", упорядков. Ю. Луцьким] // Літ. Україна. – 1997. – 23 жовт. – С. 4.

Луцький Юрій // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1388: портр.

Лучук О. Юрій Луцький – дослідник і перекладач української літератури // Сл. і час. – 1998. – № 4/5. – С. 55-59.

Марунчак М. Луцький Юрій // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 397.

Мороз М. О. Луцький Юрій // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 242.

Неврлий М. Ще недавно було навпаки...: [Про зб. "Модерна укр. новела", упорядков. Ю. Луцьким] // Сл. і час. – 1999. – № 4/5. – С. 30–31.

Павлишин М. "Покинути рідні береги, не покидаючи рідних горизонтів": Літературознавство Юрія Луцького // Сучасність. – 1999. – № 5. – С. 116–125.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про Ю. Луцького див.: "Показчик імен", с. 683.

Рябчук М. Остання осінь патріарха // Березіль. – 2002. – № 1/2. – С. 160–162.

Сверстюк Є. Культурна присутність Юрія Луцького // Сучасність. – 2000. – № 9. – С. 138-140. – Рец. на кн.: Луцький Ю. На перехресті. – Луцьк, 1999; Луцький Ю. На сторожі. – К., 2000.

Тарнашинська Л. Між полюсами давньої дилеми: [Про кн. Ю. Луцького "Між Гоголем і Шевченком"] // Тарнашинська Л. Сезон вічності: Літ.-критич. тексти. – Париж; Л.; Цвікау: Зерна, 2001. – С. 99-101.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / Наук. Т-во ім. Шевченка в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фотогр.

Про Ю. Луцького див.: "Іменний показчик", с. 683.

ЛЮБОВИЧ УЛЬЯНА [УЛЯНА] (літ. псевд. У. Старосольської; 31. 03. 1912, м. Львів) – громадсько-культурна діячка, письменниця. Живе у США.

Навчалася в гімназії Українського педагогічного товариства "Рідна школа" у Львові. В 1936 р. закінчила Познанський університет у Польщі, отримавши диплом магістра політико-економічних наук. Освіту журналіста здобула на Вищих курсах журналістики. Літературну працю почала у другій половині 30-х років, працюючи у часописі "Нова хата". Видавала журнал для молоді "На сліді". 1940 р. Уляну Любович після арешту батька вивезли до Казахстану, де вона працювала на тяжких фізичних роботах. 1946 р., після амністії, письменниця виїхала до Польщі, а 1967 р. – до США. Там продовжила громадсько-культурну і літературну діяльність. Редагувала місячник Союзу українок Америки

"Наше життя", була редактором і упорядником збірки творів З. Когут, Б. Нижанківського, книги В. Ревуцького "Нескорені Березільці – Осип Гірняк і Олімпія Добровольська", монографії "Рогатинська земля" та ін. Друкувала свої твори у журналі "Сучасність" (деякі з них увійшли до ювілейного випуску цього видання "1961-1984. Вибране"), а також у часописах "Свобода", "Новий шлях" та ін.

Найвагоміший творчий набуток У. Любович – книжка художніх нарисів "Розкажу вам про Казахстан" (1969, друге видання – 1976, третє – 2001). Вони сповнені власних спостережень і переживань, написані емоційно, проникливо, розкривають долю українців, насильно вивезених з рідної землі, подають зворушливі картини з життя казахів, сповнені щирістю і добротою. У 1991 р. письменниця відвідала Львів, свої враження від зустрічі з рідним краєм вона висловила у нарисі "Я вернулася до мого міста", надрукованому у часописі "Свобода" (США, 1992).

ТВОРИ

Ave Caesar, morituri te salutant // Володимир Старосольський, 1878-1942 / Ред. У. Старосольська. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1991. – С. 118–150.

Михась Дзюрко // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 228–234.

Жінка й Кооперація // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 123–124.

Зближався вечір: Нарис // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 138–140.

Музикальна кам'яниця // Слово: Л-ра, мистецтво, критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 254–261.

Нариси, інтерв'ю, есеї з журналу "Наше життя" (Нью-Йорк, 1969-1990) / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника. Наук.-дослід. центр періодики; Ред-упоряд. І. Павлюк. – Л., 2001. – 338 с.: іл.

Розкажу вам про Казахстан: Нариси з пережитого. – Вінніпег; Торонто: Новий шлях, 1969. – 189 с.

Розкажу вам про Казахстан: Нариси з пережитого. – 2-ге вид. – Нью-Йорк, 1976. – 190 с.: іл.

Розкажу Вам про Казахстан...: Нариси з пережитого. – 3-тє вид., доповн. – Л.: Каменяр, 2001. – 150 с.: іл.

Сірий дїм, число п'ять // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1978. – Зб. 7. – С. 235–247.

Як ми її бачимо: (З нагоди 40-ліття громад. і літ. пр. С. Парфанович) // Наше життя. – 1967. – № 7. – С. 3–4.

ЛІТЕРАТУРА

Клиновий Ю. Уляна Любович розкажує про Казахстан: [Про вечір У. Любович, 1 черв. 1969 р.] // Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Ст. й есеї / Об-ня Укр. Письм. "Слово" в Канаді. – Едмонтон; Торонто, 1981. – С. 562–564.

Наумович С. Літературознавство Юрія Клинового // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 484–492. – Із змісту: [Про У. Любович]. – С. 491.

Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. / НТШ у Львові. – Л.; Чикаго, 1994. – Кн. 1. – 327 с.

Про У. Любович див.: "Іменний покажчик", с. 315.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про У. Любович див.: "Покажчик імен", с. 683.

Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1990. – Зб. 12. – 229 с. – Із змісту: [Про У. Любович]. – С. 221.

Старосольська Уляна (Любович): [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 169.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 588 с.

Про У. Любович див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 584.

ЛЮБОМИРСЬКИЙ СТЕПАН (літ. псевд. Любомира Рихтицького; виступав також під псевд. Микола Хортиця, Степан Емерсон; 21. 06. 1921, м. Дрогобич – 16. 07. 1983, м. Чикаго, США) – письменник.

Середню освіту здобув у Дрогобичі. Журналістику вивчав у Львівському університеті. Під час Другої світової війни був у дивізії "Галичина". Перервану освіту продовжив у Регенсбурзі. Опинившись на еміграції в Канаді, розгорнув широку літературну діяльність. Видав по-

над п'ятнадцять книжок, серед яких: збірка оповідань "Сон літньої ночі" (1946), повісті та романи "Хай розсудить меч" (1948-1951, 3 томи), "Плем'я вовків" (1951), "Таємний фронт" (1952), "Між славою і смертю" (1953, 3 томи), "Велика гра" (1953), "Доба страхіть" (1953), "Під молотом і ковадлом війни" (1955-1956, 4 томи), "Прометеїв вогонь" (1977). Вже посмертними виданнями вийшли романи "Ніколи не забуду" (1984) та "Слідами заповіту" (1985). Низка художніх творів та публіцистичних статей залишилися неопублікованими.

В основі більшості творів С. Любомирського лежать події новітньої історії, зокрема періоду Другої світової війни та післявоєнного часу, визвольні національні рухи поневолених більшовицьким режимом народів. У ряді повістей та романів, поєднуючи минуле із сучасним, він накреслив можливі шляхи боротьби за незалежну Українську державу. Це, зокрема, стосується трилогії "Слідами заповіту", де, за задумом автора, представлено "політичну візію українського майбутнього, візію подій, умовин, причин і наслідків... Це не програма і не рецепт, це тільки сукупність висновків з досвіду нашої гіркої і разом з тим правдивої історії, перенесеної в наше можливо найближче майбутнє".

Письменник торкався злободенних політичних тем, зокрема, викривав підривну діяльність органів НКВС у зарубіжних країнах ("Таємний фронт"), осуджував суспільний устрій в СРСР ("Поховайте та вставайте"). З гострими публіцистичними статтями він виступав у газетах і журналах ("Шлях перемоги", "Визвольний Шлях" та ін.).

ТВОРИ

Армія нескорених: Політ. роман. – Лондон: Укр. видавн. спілка; Торонто: Гомін України, 1993. – 424 с.: портр.

Братерство зброї: (Про значення УСС) // Вісті. – 1964. – Чис. 115 (листоп.). – С. 67–68.

Броди: [Вірш] // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 7. – С. 834–835.

В обличчі ворога – непорозуміння? // Визвол. Шлях. – 1980. – Кн. 11. – С. 1288–1295.

Доба страхіть: Роман. – Вінніпег: Накладом Укр. Нац. Видавн. Спілки, 1953. – 366 с.

Жорстокі світанки: Роман: У 2 ч. – Вінніпег: Накладом і друком "Нового шляху", 1947. – Ч. 1–2.

Зміна дуже потрібна, але де і яка? // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 12. – С. 1464–1467.

І вражою злою кров'ю – волю окропіте: Із трилогії "Слідами заповіту". – Торонто; Лондон, 1986. – Т. 3. – 470 с.

Книга про заперечення цивілізації: Про кн. Альфреда М. де Заяса "Слідчий відділ німецьких збройних сил" (1980) // *Визвол. Шлях.* – 1981. – Кн. 8. – С. 979–984.

Між славою і смертю: Повне вид.: У 3 т. – Мюнхен: Дніпр. хвиля, 1953. – Т. 1-3.

На розпутьті історії // *Визвол. Шлях.* – 1982. – Кн. 11. – С. 1311–1317.

Ніколи не забуду: Роман. – Торонто: Гомін України; Лондон: Укр. видавн. спілка, 1984. – 592 с.: портр.

Під молотом і ковадлом війни: У 4 ч. – Мюнхен: Дніпр. хвиля, – 1956. – Ч. 1–4.

Поховайте та вставляйте: [Із трилогії "Слідами заповіту"]. – Лондон; Торонто, 1985. – Ч. 1. – 370 с.

Прометеїв вогонь: Роман / Укр. видавн. спілка. – Лондон, 1977. – 544 с.

Рідна хага: Вірш // *Визвол. Шлях.* – 1978. – Кн. 1. – С. 80.

Січневі акти і висновки з них // *Визвол. Шлях.* – 1982. – Кн. 2. – С. 159–165.

Status Quo ante – у світі міняється // *Визвол. Шлях.* – 1982. – Кн. 5. – С. 553-560.

Степан Бандера – в перспективі історії: (До дня народж.) // *Визвол. Шлях.* – 1981. – Кн. 1. – С. 5–11.

Таємний фронт. – Мюнхен, 1952. – 149 с.

Тарасові: Вірш // *Визвол. Шлях.* – 1982. – Кн. 2. – С. 328.

Хай розсудить меч: Повість з визвол. боротьби УПА: У 3 ч. – Малін (Бельгія), 1948–1951. – Ч. 1–3.

ЛІТЕРАТУРА

Видавничі струмки україніки: [Про роман С. Любомирського "Армія нескорених" (Лондон; Торонто, 1993)] // *Зерна: Літ.-мистец. альм. українців Європи.* – Л.; Париж, 1995. – Ч. 2. – С. 124.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про Л. Рихтицького див.: "Особовий показник", с. 758.

Кухар Р. Політичний роман-візія // *Визвол. Шлях.* – 1987. – Кн. 5. – С. 630–631. – Рец. на кн.: Любомирський С. Слідами заповіту: Трилогія. Ч. 1: Поховайте та вставляйте. – Лондон; Торонто, 1985.

Любомир Рихтицький: Некролог // *Визвол. Шлях.* – 1983. – Кн. 10. – С. 1276–1277.

Тис-Крохмалюк Ю. Роздуми над книжкою // Визвол. Шлях. 1986. – Кн. 3. – С. 377-380. – Рец. на кн.: Любомирський С. Слідами заповіту: Трилогія. Ч. 1: Поховайте – та вставайте. – Лондон; Торонто, 1985.

Українська журналістика в іменах / За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – 234 с.

Про С. Любомирського див.: "Іменний покажчик", с. 211.

Liubomyrsky Stepan // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 172: foto.

ЛЯТУРИНСЬКА ОКСАНА (літ. псевд.: Роксана Вишневецька, Оксана Печеніг, Оксана Черленівна; 01. 02. 1902, смт. Вишнівець, Збаразький р-н, Тернопільська обл. – 13. 06. 1970, м. Міннеаполіс, США) – українська письменниця і скульпторка.

Вчилася у гімназії ім. І. Степенка в Кам'янці. Разом з батьком 1919 р. виїхала за кордон, спочатку до Німеччини, згодом – до Чехословаччини. У Празі продовжила освіту, вступивши до Карлового університету (студіювала етнографію і мистецтво) та Вищої мистецько-промислової школи (відділення скульптури). Увійшла в коло української інтелігенції, познайомилася з поетами Є. Маланюком, Ю. Дараганом, О. Стефановичем, Г. Мазуренко, що сприяло її літературним зацікавленням. Писати почала замолоду (російською мовою), посправжньому ж поетичною творчістю зайнялася у кінці 30-х років.

Перша збірка поезій "Гусла" вийшла 1938 р., наступна – "Княжа емаль" – 1941. В них виступила як уже сформований митець, майстер поетичного слова.

У роки Другої світової війни багато пережила: втратила слух, загинули її скульптурні твори. Вона змушена була емігрувати до США. Тут продовжила свою творчість як поетеса і скульпторка. 1955 р. у Торонто вийшло нове видання збірки "Княжа емаль", а 1956 р. – збірка для дітей "Бедрик". Видала збірку лірично-медитативних новел "Материнки" (1946).

Вже по смерті письменниці з'явилося найповніше видання її творчої спадщини "Зібрані твори" (1983) з ґрунтовною вступною статтею Ю. Шевельова. Поезія О. Лятуринської – нерозривна ланка між минулим і сучасним. Давньоруська тематика, екскурси в історію України в її творах поєднуються з новішими подіями, язичницькі символи – з християнськими, літературні ремінісценції – з фольклорними. О. Лятуринська досконало володіла поетичною формою, багатою художньою палітрою.

Як скульпторка вона створила проекти портретів Т. Шевченка, С. Петлюри, Є. Коновальця, надгробних пам'ятників, зокрема "Борцям за Україну", що був поставлений 1932 р. у м. Пардубіце (Чехословаччина). У США розписувала писанки, виготовляла керамічні вироби.

Похована на цвинтарі-заповіднику в Бавнд-Бруку, штат Нью-Джерсі (США).

ТВОРИ

Бедрик: Вірші для дітей. – Вінніпег: Видавн. спілка "Тризуб", 1956. – 44 с.: іл.

Великодній передзвін. – Торонто: Вид-во Орг. українок Канади, 1986. – 83 с.: іл.

Грудень: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1981 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1981]. – Річник 71. – С. 27.

Гусла. – Прага: Дніпр. пороги, Б. р. – 56 с.

Гусла: [Вибр. поезія] // Жовтень. – 1989. – № 9. – С. 10-14.

З родовідної // Київ. – Філадельфія, 1964. – № 1. – С. 23.

З розірваних сторінок // Укр. літ. газ. – 1957. – Чис. 12.

Зібрані твори. – Торонто, 1983. – 800 с.

Знаю казку: Вірші, оповід.: Для дошк. та мол. шк. в. / Худож. О. Кошель; Ред.: М. Ілляш, Т. Качалова. – К.: Веселка, 1995. – 95 с.: іл.

Княжа емаль: Поезії. – Нью-Йорк; Торонто: Слово, 1955. – 196 с.

Княжа емаль: Поезії // Літопис Червон. Калини. – 1996. – Т. 2, № 7/9. – С. 315–319.

Народження ідола // Київ. – Філадельфія, 1959. – № 2. – С. 20.

[Поезії] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1989 / Ред. З. Сників. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1989]. – Річник 79. – С. 88, 136, 156.

[Поезії] // Атом серця: Укр. поезія першої половини ХХ ст. / Упорядкув., передм. Ю. Коваліва. – К., 1992. – С. 291–293.

[Поезії] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 33–34, 204, 232, 344–345.

[Поезії] // Вітчизна. – 2003. – № 3/4. – С. 89–94.

[Поезії] // Дніпро. – 1996. – № 11/12. – С. 98–104.

[Поезії]: Із зб. "Княжа емаль" // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 5. – С. 579.

[Поезії] // Київ. – 2005. – № 2. – С. 127–137.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 131–144.

[Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 242–249.

[Поезії] // Муза любові й боротьби: Укр. поезія праз. шк. / Упоряд. М. Неврлий. – К., 1995. – С. 84–90.

[Поезії] // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах / Авт.-упоряд. Л. К. Оляндер. – Луцьк, 1996. – Т. 1. – С. 64–66.

[Поезії] // Сіл. зорі. – 1991. – № 9. – С. 30.

[Поезії] // Соняшник. – 1995. – № 2. – С. 12–13.

[Поезії] // Українська духовна поезія XVII–XX ст.: Антологія / Упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 132–134.

[Поезії] // Українське диво: Поет. антол. Кн. 2. – К., 2005. – С. 291–294.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики XX ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 2. – С. 389–394.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики XX ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 2. – С. 661–667.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 297–299.

Поезії Олени Теліги; Вияснення: Статті // Олена Теліга: Збірник / Ред. і прим. О. Жданович; Відп. за вип. І. М. Харченко. – Репринт. вид. 1977 р. – К.; Париж; Лондон; Торонто; Нью-Йорк; Сідней, 1992. – С. 447–451.

Поезії Олени Теліги // Неділя. – Ашаффенбург, 1946. – 15 верес.

Юрій Дараган: Вірш // Сл. і час. – 1994. – № 8. – С. 23–24.

Ягілка / Упоряд. О. Соловей. – Вінніпег; Нью-Йорк: Об-ня Укр. Письм. "Слово", 1971. – 52 с.

ЛІТЕРАТУРА

Анісімова Н. П. Емблематична символіка мистецького герба Оксани Лятуринської // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст. "Лінгвістика і літературознавство" / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка НАН України та ін.; Редкол.: Л. П. Іванова (голов. ред.) та ін. – К., 1999. – С. 107–112.

Анісімова Н. Образи-архетипи як художня домінанта лірики О. Лятуринської // Наука і сучасність. – К., 1998. – Ч. 2. – С. 159–164.

Анісімова Н. Язичництво як домінанта “Поетичного двовір’я”
О. Лятуринської // Сучасний погляд на літературу. – К., 1999. –
Вип. 1. – С. 102–110.

Анісімова Н. “Як передати, осене, твою істоту?": (Осінь як поет.
міф у ліриці Оксани Лятуринської) // Сл. і час. – 1999. – № 11. – С. 46–48.

Бажанський М. Творчість Оксани Лятуринської і її середовище:
Нарис // Жіночий світ. – 1996. – Чис. 3/4.

Бойко Ю. Поезія Оксани Лятуринської // Бойко Ю. Вибране: У
4 т. – Мюнхен, 1971. – Т. 1. – С. 247–260.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на
Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. –
С. 354–355.

Вітошинська О. Три збірки // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 5. –
С. 600. – Рец. на кн.: Лятуринська О. Княжа емаль. – Торонто, 1955.

Гармаш М. Оксані Лятуринській: Вірш // Визвол. Шлях. – 1970. –
Кн. 10. – С. 1120.

Грабович Г. До історії української літератури: Дослідж., есе, по-
леміка. – К.: Основи, 1997. – 604 с.

Про О. Лятуринську див.: "Покажчик імен", с. 595.

Геник С. Лятуринська Оксана // Геник С. 150 видатних украї-
нок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 127.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-
побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич:
Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про О. Лятуринську див.: "Особовий покажчик", с. 750.

Ільницький М. М. Поетичні емалі Оксани Лятуринської // Жов-
тень. – 1989. – № 9. – С. 14-15.

Ільницький М. Словам – суворість і глибінь // Ільницький М. Від
"Молодої Музи" до "Празької школи". – Л., 1995. – С. 254–275; Сл. і
час. – 1993. – № 2. – С. 30–39.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн.
Кн. 1: 1910-1930-ті роки / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. –
784 с. – Із змісту: [Про О. Лятуринську]. – С. 428–430.

Про О. Лятуринську див. також: "Іменний покажчик", с. 333.

Керч О. Княгиня української поезії // Визвол. Шлях. – 1984. –
Кн. 2. – С. 251–253. – Рец. на кн.: Лятуринська Л. Зібрані твори. – То-
ронто, 1983.

Кирильчук О. Волинь – вічний смуток та спогади дитинства у
творчості Оксани Лятуринської // Актуальні проблеми сучасної філо-
логії. – Рівне, 1999. – Вип. 6: Сер. Літературознавство. – С. 150–154.

Кононенко П. Княгиня української духовності // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 2. – С. 384–388.

Копач О. У промінному світі Оксани Лятуринської // Збірник наукових праць Канадського НТШ / Ред. Б. Стебельський. – Торонто, 1993. – С. 305–308.

Кравців Б. "Ягілка" Оксани Лятуринської // Сучасність. – 1972. – № 7/8. – С. 180–181.

Левчук Т. Рослинний світ Волині у творчості Оксани Лятуринської // Волинь у житті та творчості письменників / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 1999. – С. 112–116.

Левчук Т. На варті української духовності: До 100-річчя з дня народж. Оксани Лятуринської // Розбудова держави. – 2002. – № 1/4. – С. 44–53.

Лисенко І. М. Лятуринська Оксана // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 246.

Лятуринська Оксана: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Повернуті імена: Реком. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Відп. ред. В. О. Кононенко. – К., 1995. – Вип. 4. – С. 27–34.

Лятуринська Оксана: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 156.

Лятуринська Оксана: [Біогр. довідка] // Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 1997 рік: Бібліогр. список / Упоряд. Н. К. Іванко. – Т., 1996. – С. 17–19.

Лятуринська Оксана: [Біогр. довідка] // Література землі Збаразької: Бібліогр. покажч. / Упоряд. М. Дем'янюк. – Збараж, 1995. – С. 19.

Лятуринська Оксана: [Біогр. довідка] // Мистецтво України: Біогр. довід. / За ред. А. В. Кудрицького. – К., 1997. – С. 382.

Лятуринська Оксана: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 200.

Лятуринська Оксана // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – С. 1403: портр.

Лятуринська Оксана: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Оницьків. – Т., 1994. – С. 480–481.

Мельничук Б. Випробування істиною: Пробл. іст. та худож. правди в укр. іст.-біогр. л-рі (від початків до сьогодення). – К.: Видавн. центр "Академія", 1996. – 270 с. – Из змісту: [Про О. Лятуринську]. – С. 265.

Мишанич О. Повернення: Літ.-критич. ст. й нариси. – К.: Обереги, 1997. – 332 с.

Про О. Лятуринську див.: "Показчик імен та назв", с. 319.

Мищенко Л. І. "Як легендарний папороті цвіт" // Українське літературознавство / Редкол.: Л. І. Мищенко (відп. ред.) та ін. – Л., 1994. – Вип. 59. – С. 3–21. – Из змісту: [Про О. Лятуринську]. – С. 18.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про О. Лятуринську див.: "Іменний показник", с. 345.

Нахлік О. Апеляція до княжої доби в емігрантській поезії: (Юрій Дараган, Оксана Лятуринська, Олекса Стефанович, Євген Маланюк, Олег Ольжич) // Наук. зб. / Укр. Віл. Ун-т. – Мюнхен; Л., 1996. – Т. 18. – С. 144–157; Дзвін. – 1997. – № 7. – С. 139–144.

Неврлий М. Празька поетична школа: [О. Лятуринська] // Сл. і час. – 1995. – № 7. – С. 25–26.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про О. Лятуринську див.: "Іменний показчик", с. 397.

Оксана Лятуринська // Бористен. – 2004. – № 7. – С. 9. – (Поет. постаті діаспори).

Оксана Лятуринська: [Біогр. довідка] // Вітчизна. – 2003. – № 3/4. – С. 88.

Оксана Лятуринська: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 200.

Оксана Лятуринська: [Біогр. довідка] // Укр. диво: Поет. антол. Кн. 2. – К., 2005. – С. 291.

Оксана Лятуринська (1902-1970): Життєписно-бібліогр. студія / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Кременец. краєзн. музей; Уклад.: Г. І. Чернихівський, Н. Г. Сташенко; Наук. ред. Н. Г. Сташенко. – Луцьк: РВВ "Вежа", 2001. – 95 с.: іл.

Оксана Лятуринська: [Корот. біогр. довідка] // Муза любові й боротьби: Укр. поезія праз. шк. / Упоряд. М. Неврлий. – К., 1995. – С. 83: портр.

Оксана Лятуринська // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 2. – С. 660–661.

Пазуняк Н. Оксана Лятуринська: Біограф. нарис // Наше життя. – 1972. – Чис. 5. – С. 3–4.

Писанки Оксани Лятуринської // Соборність. – 1996. – Чис. 1/2. – С. 114–116.

Радишевський Р. Сокіл-пісня з гаптованого рукава // Лятуринська О. Знаю казку: Вірші, оповідання. – К., 1995. – С. 5–11.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про О. Лятуринську див.: "Показчик імен", с. 683.

Салига Т. Одна з найяскравіших "жон руських" нашої поезії // Салига Т. Високе світло: Літ.-критич. студії. – Л.; Мюнхен, 1994. – С. 224–242; Укр. мова і л-ра в шк. – 1992. – № 7. – С. 3–6.

Слабошпицький М. Вундеркінд (Оксана Лятуринська) // Київ. – 2005. – № 2. – С. 138–143.

Славутич Яр. Мужність і ніжність: Поезія О. Лятуринської // Славутич Яр. Меч і перо. – К., 1992. – С. 304–319.

Славутич Яр. Мужність і ніжність: Поезія О. Лятуринської // Славутич Яр. Твори: У 5 т. Т. 3: Мартиролог. Літературознавство. Критика. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 390–402.

Сліпущко О. Мистецький герб Оксани Лятуринської // Дніпро. – 1996. – № 11/12. – С. 98–104.

Стащенко Н. Г. Оксана Лятуринська у спогадах сучасників // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських док. / Авт.-упоряд. Л. К. Оляндер. – Луцьк, 1996. – Т. 1. – С. 67–68.

Стебельська А. [Рецензія] // Збірник наукових праць Канадського НТШ / Ред. Б. Стебельський. – Торонто, 1993. – С. 287–304. – Рец. на кн.: Лятуринська О. Зібрані твори. – Торонто, 1983. – 800 с.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про О. Лятуринську див.: "Іменний показчик", с. 822.

Филипович О. Смерть поетки // Сучасність. – 1970. – № 9. – С. 44–47.

Форманюк П. Спогад про О. Лятуринську // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських док. / Авт.-упоряд. Л. К. Оляндер. – Луцьк, 1996. – Т. 1. – С. 69–85.

Чернихівський Г. Оксана Лятуринська в колі письменників волинської діаспори // Волинь у житті та творчості письменників / Волин. держ. ун-т ім. Л. Українки. – Луцьк, 1999. – С. 101–111.

Чернихівський Г. І. Поетеса Оксана Лятуринська // Чернихівський Г. І. Крем'янецьчина: Іст. та літ. краєзнавство: Матеріали на допомогу педагогам і студ. педколеджу, учням серед. спец. навч. закл. та загальноосвіт. шк. – Крем'янець, 1992. – С. 72–74.

Чернихівський Г., Чернихівська В. Оксана Лятуринська. Життя і творчість. – Кременець; Т., 2002. – 290 с.: іл. – Бібліогр.: с. 254–288.

Шевельов Ю. Над купкою попелу, що була Оксаною Лятуринською // Лятуринська О. Зібрані твори. – Торонто, 1983. – С. 65.

Шерех Ю. Листи до Оксани Лятуринської // Сучасність. – 1998. – № 10. – С. 117–138; № 12. – С. 153–156.

Шерех Ю. Після "Княжої емалі": (Над купкою попелу, що була О. Лятуринською) // Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К., 1993. – С. 409–454.

Див. також: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 584.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фондація ім. О. Ольжича. – Нью-Йорк; К.; Торонто: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Про О. Лятуринську див.: "Покажчик імен", с. 585.

Liatuynska Oksana // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 114: foto.

ЛЯХОЦЬКИЙ АНТІН (літ. псевд.: Ляхоцький Кузьма, Кузьма і Сірко (спільно з Ф. Вовком), Олександр Куртієв; 1853, м. Житомир – 24. 04. 1918, м. Лозанна, Швейцарія) – громадський і культурний діяч, видавець, редактор і публіцист.

Початкову освіту здобув у духовному училищі, далі займався самоосвітою. Працював дрібним урядовцем Київського повітового суду. У 1878 р. був заарештований за поширювання забороненої літератури, емігрував до Австро-Угорщини, потім до Швейцарії. В еміграції видав понад сотню літературно-художніх та політичних книг і брошур, у тому числі роман П. Мирного "Повія", повість М. Павлика "Вихора" (1880), працю М. Драгоманова "Політичні пісні українського народу XVII-XIX ст." (1893-1895), збірники "Громада" (1878-1882), "Поезії Т. Г. Шевченка, заборонені в Росії" (1890). У Женеві А. Ляхоцького неодноразово обирали головою "Української громади". Був завідувачем української друкарні, заснованої М. Драгомановим у 1877 р. Із Швейцарії надсилав багато листів в Україну, листувався з І. Франком, М. Павликом та іншими видатними діячами української культури. Ім'я А. Ляхоцького часто зустрічаємо у листах М. Драгоманова та І. Франка, які високо цінували його подвижницьку працю на українській видавничій ниві у Швейцарії.

ЛІТЕРАТУРА

Бачинський Є. Українська друкарня в Женеві // Наук. зб. / Укр. Віл. Акад. Наук у США; Голов. ред. М. Ветухів. – Нью-Йорк, 1953. – Вип. 2. – С. 58–105. – Із змісту: [Про А. Ляхоцького]. – С. 62–65, 79–86.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про А. Ляхоцького див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 499.

Єфремов С. Пам'яті А. Ляхоцького // Нова рада. – 1918. – 17 трав.

Каспрук А. Хто такий Олександр Куртієв // Рад. літературознавство. – 1980. – № 1. – С. 81–83.

Ляхоцький (Кузьма) Антін // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955–1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1403.

Наріжний С. Українська еміграція: Культур. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про А. Ляхоцького див.: "Іменний показник", с. 345.

Погребенник Ф. Кризь тюрми і концтабори // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 7. – С. 861–866. – Із змісту: [Про К. (Кузьму) Ляхоцького]. – С. 861–862.

Погребенник Ф. П. Ляхоцький Антін // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 246–247.

Погребенник Ф. П. Іван Франко в українсько-російських взаєминах: (Дослідження). – К.: Дніпро, 1986. – 301 с.

Про А. Ляхоцького див.: "Покажчик імен", с. 293.

Чикаленко Є. Спогади (1861–1907) / Укр. Віл. Акад. Наук у США, НТШ в Америці. – Нью-Йорк, 1955. – 504 с. – Із змісту: [Про К. Ляхоцького]. – С. 332–333.

Liakhotsky Antin // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 111: foto.

МАЗУРЕНКО ГАЛЯ (Галя Мазуренко-Боголюбова; 25. 12.1901, м. Санкт-Петербург – 27. 05. 2000, Лондон) – українська письменниця і художниця. Жила у Великобританії.

Середню освіту здобула у Катеринославі (тепер Дніпропетровськ). Деякий час навчалась у Лозанні (Швейцарія). Події революції 1917 р. покликали її до боротьби за державність України. Служила у військових частинах армії УНР. За бої та походи у складі 3-ї Залізної

стрілецької дивізії нагороджена відзнакою "Хрест залізного стрільця". У 1920-му емігрувала за кордон, продовжувала навчання у Кременецькому ліцеї, у Варшавському університеті, в Педагогічному інституті ім. Драгоманова у Празі, докторат здобула в Українському Вільному Університеті, працювала лектором на кафедрі історії мистецтв. 1945 р. виїхала до Лондона; займалася малярством, поезією, викладала у коледжі.

Літературну діяльність Г. Мазуренко розпочала у 20-х роках як поет. Друкувалась у періодичних виданнях, зокрема львівському "Літературно-науковому віснику". Видала збірки віршів ("Акварели", 1926; "Стежка", 1939; "Вогні", 1940; "Снігоцвіти", 1941), в яких ліричні мотиви поєднуються з патріотичними, національно-визвольними. Після Другої світової війни опублікувала збірки: "Пороги" (1960), "Ключі" (1969), "Скит поетів" (1971), "Зелена ящірка" (1971), "Три місяці в літері життя" (1973), "Північ на вулиці" (1980). Г. Мазуренко – авторка збірки нарисів-мемуарів "Не той козак, хто поборов..." (1974), книжок для дітей.

У своїй творчості письменниця пройшла виразну еволюцію від безпосередності ліричного переживання у перших збірках, від роздумів, викликаних картинами природи, творами мистецтва, – до заглиблення у духовні основи людської сутності, у різні релігії, культури, цивілізації. Великий вплив на її світогляд мала теософія Індії. Проте у творчих пошуках мисткиня не відривається від єдиної духовної Батьківщини – України, широко використовує реалії українського побуту, фольклору.

Г. Мазуренко – авторка багатьох акварелей, мистецьких творів, виконаних мішаною технікою, графічних ілюстрацій до власних творів. Свої роботи вона виставляла у Нью-Йорку, Лондоні та інших містах. 1991 р. в Україні відзначалося 90-річчя від дня народження поетеси і художниці. У Києві та Львові пройшли літературні вечори, присвячені її творчості.

ТВОРИ

Акварели. – Прага: Дніпрові пороги, 1926. – 32 с.

"Бувальщини нехитре чарування"; Кошовий Сірко: [Поезії] // Україно, ти моя молитва: Поезії / Редкол.: Г. Бідняк та ін. – Д., 1993. – С. 63–64.

Вибране / Упорядкув. Н. Миронець. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2002. – 247 с.: іл. – (Повернені із забуття).

Вогні. – Прага: Дніпр. пороги, Б.р. – 32 с.

Добрим словом друг тебе поможет...: [Вірш] // Качуровский И. Окно в украинскую поэзию: Антология. – Мюнхен; Х.; Нежин, 1987. – С. 67.

Зелена ящірка: [Зб. поезій] / 3 іл. авт. – Лондон, 1971. – 127 с.

Ключі: Вибр. поезії. – Лондон: Світання, 1969. – 64 с.

Корона золота: (Поема) / Іл.: В. Гаража та ін. – Лондон: Діти дітям, 1972. – 11 с.: іл.

Листи до Леоніли Міщенко // Дзвін. – 2004. – № 2. – С. 142.

Не той козак, хто поборов, а той козак, хто “вивернеться”...: Проза: (Автобіографія). – Лондон: [З друк. Укр. видавн. спілки], 1974. – 76 с.: іл.

Оповідання // Кур’єр Кривбасу. – 1995. – Чис. 36. – С. 24–27.

Осінь: [Поезія]. – Лондон: Діти дітям, 1973. – 16 с.

Північ на вулиці: Зб. поезій. – Лондон, 1980. – 248 с.

[Поезії] // Київ. – 2006. – № 4. – С. 79.

[Поезії] // Київ. – Філадельфія, 1997. – № 5/6. – С. 58–61.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 106–111.

Поезії // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 250–258.

[Поезії] // Літ. Україна. – 1997. – 20 берез., 20 листоп.

[Поезії] // ЛНВ. – 1926. – Кн. 11. – С. 317.

[Поезії] // Муза любові й боротьби: Укр. поезія праз. шк. / Упоряд. М. Неврлий. – К., 1995. – С. 103–112.

[Поезії] / Передм. Г. Кирпи // Соняшник. – 1995. – № 3. – С. 12–13.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1978. – Зб. 7; 1980. – Зб. 8.

[Поезії] // Стоголосник: Актуал. світ. культура. – К., 1995. – Вип. 1/2. – С. 26–27.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 331–333.

Пороги. – Лондон: Дніпр. пороги, 1960. – 72 с.

Скит поетів: Зб. звичайн. та сюрреаліст. поезій. – Лондон, 1971. – 128 с.

Снігоцвіти: [Вірші] // Дзвін. – 1992. – № 1/2. – С. 15–21.

Стежка. – Прага: Дніпр. пороги, 1939. – 48 с., портр.

Чи буде шлях до рідного гнізда: Поезії // Дзвін. – 2004. – № 2. – С. 143–144.

Шлях творчих зусиль: [Спогади] // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. – К., 1999. – Вип. 29/30. – С. 248–252.

Ред.: Українська жінка в світі / За ред. Г. Мазуренко. – Торонто, 1992. – 44 с.

ЛІТЕРАТУРА

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про Г. Мазуренко див.: "Іменний покажчик", с. 418.

Бура Л. Візія нашої дійсності: Кореспонденція // Наше життя. – 1971. – Чис. 6. – С. 9.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 354.

Вороніна В. Повернення із забуття // Літ. Україна. – 2002. – 22 серп. – С. 9.

Галя Мазуренко: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 200–201.

Гнатенко В. Подвижниця на ниві культури // Літ. Україна. – 1992. – 13 лют.

Грицай О. Галя Мазуренко. "Снігоцвіти..." // Пробоєм. – 1941. – Чис. 12. – С. 731-734. – Рец. на кн.: Мазуренко Г. Снігоцвіти (1941).

Доценко Р. Пером і пензлем // Нар. газ. – 1998. – № 47.

Доценко Р. Прощання і надія // Літ. Україна. – 2000. – 9 листоп. – С. 7.

Жила В. Шляхетні зусилля українських жінок // Жіночий світ. – 1993. – Чис. 7/8. – С. 16–17. – Рец. на кн.: Українська жінка в світі / За ред. Г. Мазуренко. – Торонто, 1992.

Журавльова Л. "Акварелі" Галі Мазуренко // Вісті з України. – 1993. – 2-8 верес. – С. 11.

Ільницький М. Божі очі синіх волошок // Дзвін. – 1992. – № 1/2. – С. 21–22.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресо-логія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про Г. Мазуренко див.: "Іменний покажчик", с. 333.

Качуровський І. Поезія мислі // Сучасність. – 1961. – № 3. – С. 115-116. – Рец. на кн.: Мазуренко Г. Пороги. – Лондон, 1960.

Кость О. Міфотворчість Г. Мазуренко: подорож у метафізику душі // Біблія і культура. – Чернівці, 2001. – Вип. 3. – С. 125–129.

Кочевська Л. Книга лягає на серце: [Про кн. Г. Мазуренко "Вибране"] // Укр. сл. – 2002. – Чис. 27. – С. 15.

Кузьменко С. Повернення із забуття // Березіль. – 2003. – № 7/8. – С. 187–191. – Рец. на кн.: Мазуренко Г. Вибране. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2002.

Кухар Р. Галя Мазуренко: Из. ст. "Літературні постаті в тіні еміграційних буднів" // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 7/8. – С. 843–844.

Лисенко І. М. Мазуренко Галя // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 255.

Мазуренко Галя: [Біогр. довідка] // Муза любові й боротьби: Укр. поезія праз. шк. / Упоряд. М. Неврлий. – К., 1995. – С. 102: портр.

Мазуренко Галя: [Біогр. довідка] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 157.

Див. також: "Іменний показчик", с. 181.

Мазуренко Галя // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1403: портр.

Мазуренко Галя: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 369.

Макаревич М. Дорога терном поросла... // Вісті з України. – 1998. – 5 лют. – С. 7.

Мацько В. Повернення Галі Мазуренко: (25 грудня – 100-річчя з дня народж. письм.) // Сл. Просвіти. – 2001. – 21 груд. – С. 9.

Миронець Н., Чабан М. "...Ім'я душі тій – Україна" // Мазуренко Г. Вибране. – К., 2002. – С. 6–40.

Мищенко Л. "А може, хто згадає на Вкраїні?" // Дзвін. – 2004. – № 2. – С. 139–142.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.

Про Г. Мазуренко див.: "Іменний показник", с. 346.

Погребенник Ф. Галя Мазуренко: [Корот. біогр. довідка] // Стоголосник: Актуал. світ. культура. – Вип. 1/2. – С. 25.

Погребенник Ф. Дух воїна живе в душі поета // Голос України. – 1992. – 18 лют. – С. 13.

Погребенник Ф. Повернення Галі Мазуренко // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 12. – С. 1477-1482.

Роєнко П. Історичне слово поета // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 10. – С. 1181–1182. – Рец. на кн.: Мазуренко Г. Ключі: Вибр. поезії. – Лондон, 1969.

Салига Т. Ліричний сюжет долі // Літ. Україна. – 1992. – 16 квіт. – С. 6.

Салига Т. Моє "я" як уява світу // Салига Т. Високе світло: Літ.-критич. студії. – Л.; Мюнхен, 1994. – С. 210-223.

Салига Т. Слова горять..., немов огні...: Г. Мазуренко – 90 // Укр. сл. – 1992. – 2 січ.

Слабошпицький М. Народжена в Петербурзі й похована в Лондоні: (Галя Мазуренко) // Київ. – 2006. – № 4. – С. 80-87.

Чабан М. "Блаженні за правду гнані, що не зневірились ніколи" // Дніпр. панорама. – 1997. – 22 січ.

Чабан М. До ювілею Галі Мазуренко // Укр. сл. – 1997. – 2 січ.

Чабан М. І її незрадлива ласкава усмішка: Г. Мазуренко // Літ. Україна. – 1997. – 20 берез.: фотогр.

Чабан М. "Ми всі тоді починали цей шлях" // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. – 1999. – Вип. 29/30. – С. 246–247.

Чабан М. "Як тяжко в світі жити для душі..." // Чабан М. Січеслав у серці. – Д., 1994. – С. 96–100.

Череватенко Л. З виру немилосердних літ // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – Чис. 36. – С. 23–24.

Шаян В. Її світ // Мазуренко Г. Ключі. – Лондон, 1969.

Mazurenko Halia // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 356: foto.

МАНДРИКА МИКИТА (літ. псевд. і криптоніми: М. М., М-а, М-ка М., Ru-s, Rustikus; 28. 09. 1886, м. Київ – 20. 08. 1979, м. Вінніпег, Канада) – поет, вчений-юрист, публіцист, громадсько-культурний і політичний діяч.

Навчався у Київському, Софійському та Празькому університетах. З 1917 р. – член Центральної ради. 1919 р. у складі дипломатичної місії відвідав Кубань. Деякий час перебував на дипломатичній службі, побував в арабських країнах, країнах Південної Європи. 1920 р. емігрував до Чехословаччини. З 1928 р. жив у Канаді. Був заступником президента Української Вільної Академії Наук (УВАН), виступав як учений, політик, літературознавець і поет.

На літературну ниву вступив 1909 р. Друкувався у періодичних виданнях Києва ("Рада", "Українська хата" ін.). 1917 р. видав першу

збірку віршів "Пісні про Анемону". Після перерви відновив творчу діяльність у галузі поезії, видавши в Канаді збірки: "Мій сад" (1941), "Золота осінь" (1958), "Радість" (1959), "Симфонія віків" (1961), "Сонце-віт" (1965), "Вино життя" (1970), епічну поему "Мазепа" (1960) та ін.

У поезії пройшов певну еволюцію – від описової споглядальності до поглибленого осмислення явищ життя, від віршів наслідувального характеру до манери письма, позначеної творчою самобутністю. Це особливо стосується останніх підсумкових збірок поета. Деякі твори М. Мандрики перекладено англійською мовою, зокрема поему "Канада". Його поезія увібрала в себе багатий життєвий досвід митця, особисті переживання і враження від зустрічей з різними культурами і народами.

Виступав із розвідками "З болгарсько-українських літературних взаємин", написав англійською мовою "Історію української літератури в Канаді" (1968).

У галузі бібліографії М. Мандрика відомий як автор покажчиків праць Л. Білецького та Я. Рудницького. У Центральному державному історичному архіві в Києві зберігаються листи М. Мандрики до М. Сріблянського.

ТВОРИ

Вино життя: 3 поезій за 1965-1969 рр. – Вінніпег, 1970. – 170 с.

Вік Петлюри: Поема. – Вінніпег, 1966. – 47 с.

Дещо за роки 1917 та 1918: (3 моїх неопублік. споминів) // Укр. історик. – 1977. – № 1/2. – С. 85–95; № 3/4. – С. 75–82.

З болгарсько-українських літературних взаємин: Вплив Шевченка на болг. поезію. – 2-ге вид. – Вінніпег, 1956. – 16 с. – (Ін-т слов'янознавства Укр. Віл. Акад. Наук. Праці; Ч. 26).

Завершення літа: Поезії, 1970-1974. – Вінніпег: Arg, 1975. – 189 с.

Золота осінь: Зб. поезій. – Вінніпег: Тризуб, 1958. – 175 с.

Канада: Поема / Передм. Я. Рудницького. – Вінніпег, 1961. – 39 с.

Коротенька історія кредитової кооперації на Вкраїні та на її околицях. – Катеринослав: Укр. вид-во Коштом Київ. Союзу Кредит. Кооп. Друк. Св. Володимира, 1917. – 15 с.: табл.

Леонід Білецький. – Вінніпег: Просвіта, 1957. – 24 с.

Мазепа: Іст. поема. – Вінніпег, 1960. – 86 с.

Мандрівник: Поема. – Вінніпег, 1965. – 48 с.

Мій сад: Поезії. – Вінніпег, 1941. – 125 с.

Пісні про Анемону: Поезії. – К.: Друк. Фельдмана в Родомишлі, 1917. – Зб. 1. – 176 с.

-
- Поетичні акварелі // Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. і рец. – К., 1995. – С. 208–215. – Рец. на кн.: Черінь Г. Чорнозем: Поезії. – Чикаго, 1962.
- Радість: Зб. поезій. – Вінніпег: Тризуб, 1959. – 143 с.
- Святе письмо в українському вбранні // Дивослово. – 2000. – № 5. – С. 2–5.
- Симфонія віків: Зб. поезій. – Вінніпег: Тризуб, 1961. – 215 с.
- Сонцецвіт: Поезії. – Вінніпег: Тризуб, 1965. – 128 с.
- Україна: Повесть врем. і неврем. літ: Поема (Симфонія). – Вінніпег, 1962. – 52 с.
- Через моря і океани: Спомини з далекої подорожі. Ч. 1: З Озівського моря до Тихого океану. – Вінніпег, [1941]. – 67 с.
- Шевченко й Франко. – Вінніпег: Накладом УВАН, 1957. – 21 с.
- History of Ukrainian Literature in Canada. – Winnipeg, 1968. – 247 p.

ЛІТЕРАТУРА

- Боднарук І. Нестор українських поетів у Канаді // Боднарук І. Між двома світами: Вибр. ст. про укр. письм. – Донецьк, 1997. – С. 80–84.
- Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.
- Про М. Мандрику див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 501.
- Жила В. Микита Мандрика та його "Завершення літа": (До 90-річчя з дня народж.) // Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 3. – С. 372–377.
- Жила В. Поет, науковець, громадський діяч: (До 110-річчя від дня народж. М. І. Мандрики) // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 4. – С. 337–345.
- Жила В. Праця, що підсумовує усе краще // Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 3/4. – С. 444–445. – Рец. на кн.: Микита Іванович Мандрика: Ювіл. зб. / За ред. М. Г. Марунчака. – Вінніпег, 1973.
- Зорівчак Р. П., Лисенко І. М. Мандрика Микита // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 286
- Мандрика Микита // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955–1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1461: портр.
- Мандрика Микита: [Корот. біогр. довідка] // Українська Центральна Рада: Док. і матеріали. У 2 т. Т. 2: 10 груд. 1917 р. – 29 квіт. 1918 р. / Редкол.: В. А. Смолій (відп. ред.) та ін. – К., 1997. – С. 383.
- Марунчак М. Мандрика Микита // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 413–414.

Микита Іванович Мандрика: Ювіл. зб. / За ред. М. Г. Марунчака. – Вінніпег, 1973.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.

Про М. Мандрику див.: "Іменний показник", с. 346.

Славутич Яр. Історія української літератури // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 282–283. – Рец. на кн.: Mandryka M. History of Ukrainian Literature in Canada. – Winnipeg, 1968.

Славутич Яр. Історія української літератури // Українська література в Канаді: Вибр. ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 255–256. – Рец. на кн.: Mandryka M. History of Ukrainian Literature in Canada. – Winnipeg, 1968.

Славутич Яр. Микита Мандрика: (З нагоди появи зб. "Золота осінь", 1958) // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 192–196. – Рец. на кн.: Мандрика М. Золота осінь. – Вінніпег, 1958.

Славутич Яр. Микита Мандрика: (З нагоди появи зб. "Золота осінь", 1958) // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 160–163. – Рец. на кн.: Мандрика М. Золота осінь. – Вінніпег, 1958.

Славутич Яр. Микита Мандрика // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1980. – Зб. 8. – С. 249–250.

Славутич Яр. Новий осяг М. Мандрики // Славутич Яр. Твори у 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 197–199. – Рец. на кн.: Мандрика М. І. Вино життя: 3 поезій за 1965–1969 рр. – Вінніпег, 1970.

Славутич Яр. Новий осяг М. Мандрики // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 164–165. – Рец. на кн.: Мандрика М. І. Вино життя: 3 поезій за 1965–1969 рр. – Вінніпег, 1970.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славутич, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про М. Мандрику]. – С. 36–40.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868–1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про В. Мандрику див.: "Іменний показчик", с. 541.

Mandryka Mykyta // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 298: foto.

Mandryka Mykyta: [Корот. довідка] // Ukrainians in North America: A biograph. directory ... / Ed. M. Shtohryn. – Champaign (USA), 1975. – P. 197.

МАРШИНСЬКИЙ АПОЛЛІНАРІЙ (літ. псевд. Левківський; 1865, на Херсонщині – 30. 07. 1929, м. Прага, Чехія) – громадсько-культурний діяч, педагог, перекладач.

1890 р. закінчив Київський університет. У студентські роки належав до нелегального гуртка української молоді, знаходився під впливом київської "Старої громади". 1889 р. разом із українськими громадськими діячами Є. Дегеном, Ф. Кістяківським та іншими їздив до Галичини для налагодження взаємин з І. Франком, М. Павликом. Був ув'язнений у львівській тюрмі. 1891 р. переїхав до Риги, 1899 р. – до Дерпта (тепер Тарту, Естонія), де працював фінансовим інспектором. 1916 р. повернувся в Україну, працював у фінансових установах. У 1919 р. був віце-міністром фінансів в уряді УНР. Того ж року виїхав до Польщі, 1923 р. – до Чехословаччини. Викладав українознавство в садівничій школі М. Мельника. З 1924 р. був лектором Українського педагогічного інституту ім. М. Драгоманова у Празі, де викладав українську літературу, перекладав з української оповідання І. Франка.

У 20-ті рр. А. Маршинський друкував свої статті та спогади у львівському альманасі "Дніпро" ("Спогади про Івана Франка", 1926; "З життя Вол. Самійленка", 1929 та ін.). Він – автор великої праці "Мемуари", доля якої невідома.

Письменник брав участь у перекладі українською мовою праці М. Костомарова "Богдан Хмельницький" (для серійного видання "Українська історична бібліотека"). Переклав російською мовою оповідання І. Франка "Історія моєї січкарні", "До світла", "Два приятелі", "Цигани".

ТВОРИ

З життя Вол. Самійленка // Дніпро: Літ.-політ. і громад. альм. / За ред. В. Дорошенка. – Л., 1929. – Річник 6. – С. 74–86.

Спогади про Івана Франка // Дніпро: Літ.-політ. і громад. альм. / За ред. В. Дорошенка. – Л., 1926. – Річник 3.

ЛІТЕРАТУРА

Маршинський Аполлінарій // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1482: портр.

Погребенник Ф. П. Маршинський Аполлінарій // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 309.

Погребенник Ф. П. Іван Франко в українсько-російських літературних взаєминах: (Дослідження). – К.: Дніпро, 1986. – 301 с.

Про А. Маршинського див.: "Показчик імен і назв", с. 293.

Сірополко С. Аполлінарій Маршинський: (Некролог) // Дніпро: Літ.-політ. і громад. альм. / За ред. В. Дорошенка. – Л., 1929. – Річник 6. – С. 95-100. – Портр. на с. 94.

Marshynsky Apolinarii // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 321: foto.

МАСЛОВ-СТОКОЗ ВАСИЛЬ (літ. псевд. та криптоніми: В. Батуринський, В. Жук, Василь Жук, Б. В., В. Ж. та ін.; 1866, м. Батурин, тепер смт, Бахмацький р-н, Чернігівська обл. – 1918) – український письменник, публіцист, перекладач, історик літератури.

На початку 1880-х років вчителював у Борзні (Чернігівщина). За участь у революційному русі відбував (з 1885 р.) дворічне заслання в Західному Сибіру та в Акмолінській губернії (Казахстан). Після звільнення оселився у Катеринодарі (тепер Краснодар), потім у Кам'яниці-Подільському. Звідти виїхав до Австро-Угорщини, жив у Львові (деякий час – у І. Франка), перебрався до Швейцарії. Згодом мешкав у Сербії, Болгарії, США. У кінці 90-х рр. XIX ст. оселився в Англії.

Писав українською та російською мовами. Свої публіцистичні і художні твори друкував у російських (емігрантських) та англійських виданнях. Автор ліричних поезій "Пісня пісень", "Молодечо-старечі пісні" (1889), оповідання "Михайло", комедії "Сватання" (1887, доля невідома); агітаційно-публіцистичних віршів російською мовою ("Вільний робітник", "Три дороги", 1895). Надрукував дослідження "О. І. Герцен, його друзі та знайомі" (Т. 1, 1904). Повернувшись у середині 90-х рр. до Росії, співпрацював у журналах "Былое", "Литературный вестник", "Минувшие годы", де опублікував історично-літературні розвідки «Вірш М. О. Некрасова "На смерть Т. Г. Шевченка"» (1904), "До біографії М. Костомарова" (1907), «Спогади про празьке видання "Кобзаря" О. Русова», "До біографії І. С. Тургенєва" (обидві 1908 р.) та ін. Переклав українською мовою оповідання "Ліс шумить" В. Короленка (1886), "Казку про жабу та рожу" В. Гаршина (1888); російською мовою оповідання "Грицева шкільна наука" (1889) і вірш "Каменярі" (1895) І. Франка, а також (з англійської) працю "Ідеали і дійсність у російській літературі" П. Кропоткіна (1907).

Пропагував за кордоном українську літературу (журнали "Народ", "Житє і слово"). Підтримував творчі взаємини з М. Драгомановим, І. Франком, М. Павликом, С. Кравчинським (Степняком) та ін.

Листи В. Маслова-Стокоза до І. Франка та М. Павлика зберігаються в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України та в історичному архіві Львова.

ТВОРИ

Пісня пісень: Вірш // Акорди: Антол. укр. лірики / Уложив І. Франко. – Л., 1903. – С. 230.

Пісня пісень: Вірш // Українська муза: Поет. антол. / За ред. О. Коваленка. – К., 1993. – Вип. 6. – С. 636–637.

Пісня пісень: Вірш // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упоряд. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 144.

Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 36. – С. 28.

ЛІТЕРАТУРА

Видання "Просвіт" Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – 247 с.

Про В. Маслова-Стокоза див.: "Іменний покажчик", с. 178.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про В. Маслова-Стокоза див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 502–503.

Маслов-Стокоз Василь // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1483.

Погребенник Ф. Василь Маслов-Стокіз // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 36. – С. 27.

Погребенник Ф. Василь Маслов-Стокоз // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 312.

Погребенник Ф. П. Іван Франко в українсько-російських літературних взаєминах. – К.: Дніпро, 1986. – 301 с.

Про В. Маслова-Стокоза див.: "Покажчик імен і назв", с. 293.

Погребенник Ф. Політичний засланець // Ми. – 1993. – № 17. – С. 3.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про В. Маслова-Стокоза див.: "Іменний показчик", с. 541.

МАТУШЕВСЬКИЙ ФЕДІР (літ. псевд.: В.-С. Ф., М., М. Ф., Ф. М., Ф. М-ський; Ф. К. М-ський, Ф. М-ий, М-шевський, Ганусенко, Оптиміст, Смелянец, Чулий, Мартин Боруля, Шпонька та ін.; 20. 06. 1869 (за ін. даними рік народж. 1871), м. Сміла, Смілянський р-н, Черкаська обл. – 21. 10. 1919, м. Афіни, Греція) – український громадсько-культурний діяч, публіцист, літературний критик, видавець.

Працював як журналіст у виданнях "Киевская старина", "Літературно-науковий вісник", "Украинская жизнь", був редактором газет "Громадська думка" (1905-1906), "Рада" (1906) та ін. У 1917 р. – член Центральної ради, а з 1919 р. – посол УНР у Греції.

Автор літературно-критичних статей, розвідок і досліджень, опублікованих у періодичних виданнях, а також виданих окремими книжками: "В. Б. Антонович при світлі автобіографії та даних історії" (1909), "Великі роковини: До 50-річчя смерті Тараса Шевченка" (1911), "Жертва переходової епохи: Анатоль Свидницький. Люборацькі" (1912) та ін. Цикл статей присвятив Т. Шевченкові ("К. Брюллов и Шевченко", 1900; "Значення Шевченка", 1914; "Поезія волі й правди", 1914; "Общественные и литературные влияния в первом периоде творчества Т. Г. Шевченко", 1916). Важливе історико-літературне значення мають дослідження письменника "Божий чоловік: Пам'яті дорогого вчителя О. Я. Кониського" (1903), "З останніх літ життя В. М. Доманицького" (1912). Ф. Матушевський був одним із засновників видавництва "Вік".

ТВОРИ

В. Б. Антонович при світлі автобіографії та даних історії // Син України: В. Б. Антонович. У 3 т. Т. 2 / Упоряд.: В. Короткий, В. Ульяновський. – К., 1997. – С. 7-16.

З українського життя // ЛНВ. – 1907. – Т. 10, кн. 11; 1908. – Т. 41, кн. 2, 3; Т. 42, кн. 4, 5; Т. 43, кн. 8; Т. 44, кн. 11.

Із щоденника українського посла // З минулого: Збірник / Ред. Р. Смаль-Стоцький. – Варшава, 1938. – С. 138-157.

Кривава байка. – К.: Друк І Київ. друк. Спілки, Б. р. – 29 с.

ЛІТЕРАТУРА

Верстюк В., Осташко Т. Матушевський Федір: [Біогр. довідка] // Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центальної Ради: [Біогр. довід.]. – К., 1998. – С. 123–125.

Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурсія ран. укр. модернізму: Постмодер. інтерпретація / Центр гуманіт. дослідж. Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка. – Л., 1997. – 297 с.

Про Ф. Матушевського див.: "Іменний покажчик", с. 295.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Ф. Матушевського див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 503.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Авт.: Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про Ф. Матушевського див.: "Іменний покажчик", с. 513.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресо-логія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про Ф. Матушевського див.: "Іменний покажчик", с. 334.

Матушевський Федір // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1492: портр.

Матушевський Федір: [Корот. біогр. довідка] // Українська Центральна Рада: Док. і матеріали. У 2 т. Т. 2: (10 груд. 1917 р. – 29 квіт. 1918 р.) / Редкол.: В. А. Смолій (відп. ред.) та ін. – К., 1997. – С. 384.

Погребенник Ф. П. Матушевський Федір // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 318.

Погребенник Ф. "Політичний засланець" // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 11. – С. 1370–1373.

Руденко О. Відстоювання почуття національної самоповаги у публіцистиці Федора Матушевського // Четвертий Міжнародний конгрес україністів. – О.; К.; Л., 1999. – Ч. 2. – С. 443–448.

Чикаленко Є. Спогади (1861-1907) / Укр. Віл. Акад. Наук у США, НТШ. – Нью-Йорк, 1955. – 504 с. – Із змісту: [Про Ф. Матушевського]. – С. 447–451.

Matushevsky Fedir // Encyclopedica of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 351: foto.

МЕЛЬНИК МИКОЛА (літ. псевд.: Микола Матіїв-Мельник, Микола Яблонівський, Богдан Черногор, Богдан Вольний, Богдан Хмиз, Василь Хмара, Микола Лебединський, Микола Гірський та ін.; 01. 12. 1890, с. Яблунів, Косівський р-н, Івано-Франківська обл. – 28. 09. 1947, м. Нью-Гейвен, США) – письменник, перекладач, педагог.

У 1910 р. закінчив гімназію в Коломиї. Навчався у Чернівецькому, Львівському та Віденському університетах. Через захоплення ідеями українського національного визволення 1916 р. потрапив до в'язниці, звідки втік. Вступив до лав українських січових стрільців, воював в Українській Галицькій Армії. У 20-30-ті рр. учителював у гімназіях Коломиї, Станіслава (тепер Івано-Франківськ), Львова. 1944 р. виїхав до Австрії, викладав в українській гімназії у таборі для переміщених у м. Зальцбургу. З 1947 р. жив у США.

Літературну діяльність почав у 20-х роках. Друкувався у журналах "ЛНВ", "Світ", газетах "Діло", "Новий час", "Громадський голос". М. Мельник – автор збірок поезій "На вавилонських ріках" (1921), "Горить мій світ" (опубл. 1951), книжок оповідань "По той бік греблі" (1922), "За рідне гніздо" (1927), "Крізь дим і згар" (1928) та ін. Вірші близькі до фольклорно-пісенних джерел, у них показана жорстокість війни, звучить туга за Батьківщиною. У прозі автор тяжів до психологічної манери письма, лаконічності й художньої експресивності. Змалював трагізм долі і героїку боротьби українських січових стрільців, розгул цісарської воячини в українському Прикарпатті.

М. Мельнику належать "Святочна промова в століття уродин поета Осипа Юрія Федьковича" (1934), публікації у періодиці та «Календарі "Просвіти" на 1931 рік». Він переклав "Слово о полку Ігоревім" під назвою "Слово про Ігорів похід: Український лицарський епос княжих часів" (1936).

Чимало творів письменника втрачено під час війни. Частину рукописної спадщини зберігає його родина у США. 1995 р. у львівському видавництві "Каменярь" вийшов том вибраних творів М. Мельника.

ТВОРИ

Горить мій світ.... – Філядельфія, 1951. – 48 с.

За рідне гніздо. –Л.: Накладом "Нового Часу", 1927. – 35 с.

"Горить мій світ ясним вогнем...": Вірш // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 350.

Короп: [Оповідання] // Дзвін. – 1994. – № 1. – С. 80–85.

На чорній дорозі: [Оповідання] – Л.: Видавн. кооператив "Червона калина", 1930. – 156 с.: портр.

На чорній дорозі; Очі; На греготі: Оповідання / Публ. та біогр. матеріали Ф. Погребенника // Дзвін. – 1990. – № 1. – С. 42–49.

Новий Рік іде в Україну // Світ дитини. – 1994. – Чис. 1. – С. 2.

Ол. Бабій. "Пожнив'я" // Бабій О. Вибрані поезії. Спогади. Матеріали. – Дрогобич, 1997. – С. 180–182. – Рец. на кн.: Бабій Ол. Пожнив'я: Поєми. – Л., 1938.

Плач Єремії; "Горить мій світ ясним вогнем...": [Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 274–275.

[Поезії] // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 229–252: портр.

По той бік греблі: Оповідання. – Коломия, 1922. – 96 с.

Скажіть!: [Вірш] // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 5. – С. 522; 1994. – Кн. 5. – С. 519–520.

"Слово про Ігорів похід": Укр. лицар. епос княжих часів / Переспів та поет. пер. М. Матіїв-Мельника. – Л.: Накл. "Рід. шк.", 1936. – 56 с.: іл.

Тамара: Новела // Дзвін. – 1995. – № 4. – С. 83–88.

Твори / НТШ у Львові; Упоряд. В. Курищук; Вступ. ст. М. Ільницького. – Л., 1995. – 642 с.: портр., фотогр.

ЛІТЕРАТУРА

Видання "Просвіт" Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – 247 с.

Про М. Матіїва-Мельника див.: "Іменний покажчик", с. 230.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про М. Матіїва-Мельника див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 504.

Книш З. Варшавський процес ОУН: На підложжі пол.-укр. відносин тієї доби. – Торонто: Сріб. сурма, 1986. – Т. 2. – 535 с.

Про М. Матіїва-Мельника див.: "Показник імен", с. 514.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 749 с.

Про М. Матіїва-Мельника див.: "Показчик імен", с. 740.

Курищук В. Ю. "Аж доки думки ніч не стане...": (Із життя і творчості М. Матієва-Мельника) // Українське літературознавство / Редкол.: Л. І. Міщенко (відп. ред.) та ін. – Л., 1994. – Вип. 59. – С. 53–64. – Бібліогр.: 23 назви.

Курищук В. Із стрілецької когорти: [М. Матієв-Мельник] // Дзвін. – 1993. – № 4/6. – С. 137–146: фотогр.

Матієв-Мельник М.: [Біогр. довідка] // Макар В. Пройдений шлях: Спомини. Т. 1: Від Бистриці до Бугу (1911-1929). – Торонто, 1983. – С. 205–206.

Матієв-Мельник М.: [Біогр. довідка] // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 59: портр.

Матієв-Мельник Микола: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Повернуті імена: Рек. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Відп. ред. В. О. Кононенко. – К., 1995. – Вип. 4. – С. 35–38.

Матієв-Мельник Микола: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 159.

Матієв-Мельник Микола: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1994. – Т. 4. – С. 1491: портр.

Матієв-Мельник Микола: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Онишків. – Т., 1994. – С. 482.

Микола Матієв-Мельник: [Довідка] // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 386–387.

Пелипейко І. З когорти повернутих: [Про кн.: Матієв-Мельник М. Твори (Львів, 1995)] // Літ. Україна. – 1998. – 29 січ. – С. 7.

Погребенник Ф. Лицар краси й пера: (Вояк, проф., письм. М. Матієв-Мельник) // Сл. і час. – 1997. – № 10. – С. 67–69.

Погребенник Ф. Микола Матієв-Мельник: (До 105-річчя від дня народж.) // Освітнян. вісн. – 1996. – 26 січ. – С. 3.

Погребенник Ф. П. "Невже тебе я не побачу, Україно?": (М. Матієв-Мельник) // Погребенник Ф. П. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письм.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 9–16.

Погребенник Ф. П. Невже тебе я не побачу, Україно? // Сіл. вісті. – 1990. – 11 груд. – С. 3: портр.

Погребенник Ф. П., Полєк В. Т. Микола Матієв-Мельник // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 316.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про М. Матііва-Мельника див.: "Іменний показчик", с. 542.

Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л.: Мета, 1996. – 191 с.

Про М. Матііва-Мельника див.: "Іменний показчик", с. 181.

Matiiv-Melnyk Mykola // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 346.

МІЯКОВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР (літ. псевд. та криптоніми: Вл. Варламович, Вл. Порський, Б. Янівський, В. Світлицький, В. М., В. М-ий та ін.; 18. 07. 1888, м. Ковель, Волинська обл. – 22. 03. 1972, м. Нью-Йорк, США) – український вчений-суспільствознавець та історик літератури.

Навчався у Петербурзькому університеті. У 1920-х рр. – директор Центрального історичного архіву ім. В. Антоновича у Києві. Був дійсним членом Археографічної комісії та Археографічного комітету при Академії наук України. Дослідник громадсько-політичних рухів в Україні, автор праць: "Революційні відозви до українського народу, 1850-1870 рр." (1920), "З нових матеріалів до історії Кирило-Мефодіївського Братства" (1924), "Люди 40-х років. Кирило-Мефодіївці в листуванні" (1928) та ін. Співробітник журналу "Наше минуле". Як вчений-архівіст багато зусиль вклав у підготовку (разом із С. Єфремовим) збірника "Декабристи на Україні" (1928). Один із активних коментаторів III і IV томів академічного видання "Повного зібрання творів Тараса Шевченка" (1927), що виходило за редакцією С. Єфремова.

1930 р. репресований і висланий у зв'язку з так званою справою "Спілки визволення України". Пробув на засланні до 1933 р. Наприкінці війни емігрував до Німеччини, звідти 1950 р. переїхав до США, де став одним із організаторів Української Вільної Академії Наук, засновників і керівників музею-архіву при УВАН. Виступав з літературно-критичними статтями і бібліографічними оглядами у виданнях Академії, зокрема у "Науковому збірнику", що виходив у Нью-Йорку.

ТВОРИ

Володимир Вікторович Дорошенко (1879-1963) // Укр. історик. – 1969. – № 1/3. – С. 47–55; № 4. – С. 30–37.

Дмитро Антонович. – Вінніпег: Накладом УВАН, 1967. – 48 с.: іл., портр.

До біографії М. Грушевського // Укр. історик. – 1976. – № 1/4. – С. 114–120.

До 20-річчя Інституту Шевченкознавства УВАН // Укр. історик. – 1967. – № 3/4. – С. 152–153.

Лицар невтомної праці: [М. С. Грушевський] // Укр. історик. – 1987. – Т. 24, ч. 1/4. – С. 125–127.

Музей-архів ім. Дмитра Антоновича (1945-1965) / Співавт.: О. Волошина, Т. Іванівська. – Нью-Йорк, 1967. – 12 с.: іл.

Недруковане і забуте: Громад. рухи дев'ятнадцятого ст.: Новіт. укр. л-ра / Ред. М. Антонович. – Нью-Йорк, 1984. – 509 с.: іл.

Революційні відозви до українського народу, 1850-1870 рр. – К.: Держвидав, 1920. – 77 с.

Ювілей цензурного акту 1876 року // Книжник. – 1991. – № 1. – С. 25–38.

Підгот.: Листи С. О. Єфремова до Є. Х. Чикаленка / Підгот. В. Міяковський // Укр. історик. – 1973. – № 3/4 ; 1974. – № 1/3 ; 1975. – № 1/4.

ЛІТЕРАТУРА

Антонович М. Володимир Міяковський // Укр. історик. – 1969. – № 1/3. – С. 95–101; 1972. – № 1/2. – С. 116–118.

Білокінь С. Архівіст Володимир Міяковський // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917-1921 рр.). – К., 1998. – С. 213–222.

Білокінь С. Ім'я з поза меж УРЕ // Книжник. – 1991. – № 1. – С. 22–23.

Борисюк Т. Замість післяслова // Сучасність. – 1995. – № 4. – С. 167.

Верига В. Вибрана бібліографія праць В. Міяковського // Укр. історик. – 1969. – № 1/3 – С. 144–148.

Винар Л. [Рецензія] // Укр. історик. – 1987. – Т. 24, ч. 1/4. – С. 186–187. – Рец. на кн.: Міяковський В. Недруковане і забуте: Громад. рухи дев'ятнадцятого ст.: Новіт. укр. л-ра. – Нью-Йорк, 1984.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про В. Міяковського див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 506.

Закрівецький М. Міяковський Володимир // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України.

Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996 – Вип. 3. – С. 215–216.

Лисенко І. М. Міяковський Володимир // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 389.

Матяш І. Б. Вадим Модзалевський і Володимир Міяковський: співпраця на ниві архівістики // Матяш І. Б. Особа в українській архівістиці: Біографічні нариси / Держ. ком. арх. України, НАН України. Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського; Наук. ред. Г. В. Боряк; – К., 2001. – С. 32–56. – Бібліогр. в кінці ст.

Міяковський Володимир: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 202–203.

Міяковський Володимир: [Біогр. довідка] // Укр. історик. – 1987. – Чис. 1/4. – С. 229–230.

Міяковський Володимир // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1619–1620: портр.

Міяковський-Радиш О. Оглядаючись у минуле // Сучасність. – 1995. – № 4. – С. 162–166.

Одарченко П. Тарас Шевченко і українська література: Зб. ст. – К.: Смолоскип, 1994. – 424 с., 1 арк. портр.

Про В. Міяковського див.: "Іменний покажчик", с. 414.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про В. Міяковського див.: "Іменний покажчик", с. 398.

Онишкевич-Залеська Л. Володимир Міяковський: [Стаття] // 125 років Київської Української Академічної Традиції, 1886-1986: Збірник / Ред. М. Антонович. – Нью-Йорк, 1993. – С. 517–539.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фондація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про В. Міяковського див.: "Іменний покажчик", с. 824.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про В. Міяковського див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 584.

Miiakovsky Volodymyr // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 404.

МУРОВИЧ ЛАРИСА (літ. псевд. Ліда Мак; 21. 08. 1915 (за ін. даними 21. 12. 1917), м. Чернівці – 18. 05. 2002) – українська поетеса.

Народилася у сім'ї вчителів. Мати – далекий нащадок козака-мазепинця, який оселився на Буковині.

Літературну творчість Л. Мурович розпочала в кінці 1930-х рр. Друкувалася у чернівецьких та львівських періодичних виданнях. Про цикл ранніх творів поетеси схвально відгукнулася О. Теліга в оглядовій статті "Сліпа вулиця", присвяченій жіночій пресі в Галичині (1938).

У роки Другої світової війни брала участь у національно-визвольному русі, що знайшло відображення у багатьох творах поетеси, присвячених Українській повстанській армії. В кінці війни емігрувала до Німеччини, звідти 1948 р. – до Канади, де одружилася з агрономом В. Лащенком, родом з Київщини. Здобула освіту журналіста і педагога.

Авторка багатьох віршів і поем, що вийшли чотирма книжками ("Піонери святої землі", 1969; "Євшан", "Жар-птаха", 1971; "Дерево рідного роду", 1984). Поезії Л. Мурович, особливо першої та другої збірок, сповнені відгомонам національно-визвольних подій у Західній Україні, запалом революційної боротьби воїнів УПА, подихом вітру з рідних Карпатських гір, легенд і переказів (вірші "Командир Степан Хрін", "Гора Цецина", "Мавка" та ін.).

У збірці "Піонери святої землі", крім оригінальних творів, вміщено чимало перекладів і переспівів з творів англійських, американських та канадських письменників (Е. Дікінсон, Р. Емерсона, В. Мак-Доналда та ін.).

У книзі "Дерево рідного роду" відчувається зростання художньої майстерності авторки, її мистецька палітра стала емоційнішою, поетично виразнішою; діапазон змалювання явищ життя, внутрішніх переживань людини – ширшим і глибшим. Низку творів поетеси англійською мовою переклала Т. Шевчук (увійшли до збірки "Дерево рідного роду").

У 1991 р. Л. Мурович після кількох десятиліть розлуки з батьківщиною відвідала Буковину. Чернівецька преса опублікувала низку її віршів.

ТВОРИ

[Поезії] // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 1–7, 9–12; 1961. – Кн. 1–2, 4–7, 9–12; 1962. – Кн. 1–9; 1963. – Кн. 1–3, 5, 6; 1964. – Кн. 1, 2, 4, 6–9, 11–12; 1965. – Кн. 1, 4–8; 1966. – Кн. 2; 1967. – Кн. 1, 6–9, 11–12; 1968. – Кн. 6–9; 1971. – Кн. 9, 10; 1979. – Кн. 10–12; 1980. – Кн. 3; 1981. – Кн. 5–7, 9; 1981. – Кн. 7; 1982. – Кн. 5, 6, 10, 12; 1983. –

Кн. 1–3; 1984. – Кн. 2–4, 6; 1987. – Кн. 2, 3, 8–10; 1988. – Кн. 3; 1994. – Кн. 8. – С. 956–957; 1995. – Кн. 5. – С. 578; 1996. – Кн. 4, 5, 7.

Героїням УПА; Зв'язкова: Вірші // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 306–307.

Дерево рідного роду: Поезії. – Торонто, 1984. – 208 с.

Дударівська сокира: Вірш // Жіночий світ. – 1993. – Чис. 2. – С. 5.

Євшан: [Поезії і поеми]. – Торонто: Світання, 1971. – 64 с.

Жар-птаха: [Вибр. поезії] – Торонто: Світання, 1971. – 47 с.

Жіночі портрети // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 311-313. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Живі смолоскипи. – Едмонтон, 1983.

Зворотне коло: [Вірші] // Дзвін. – 1992. – № 9/10 – С. 13–15.

Календар мізинців: Вірш // Жіночий світ. – 1993. – Чис. 9. – С. 11.

На маргінесі деяких дописів до "Світу Молоді" // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 108–109.

Одарка Онищук на Всеукраїнським з'їзді писанкарів у Києві // Жіночий світ. – 1993. – Чис. 4. – С. 22.

Передмова до книги Володимира Шаяна "Віра предків наших" // Укр. світ. – 1994. – № 1/2. – С. 29–30.

Піонери святої землі. – Торонто: Світання, 1969. – 64 с.

Пошуки слідів отця Гончаренка // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 223–225. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Завойовники прерій. – 3-тє вид., доповн. – Едмонтон, 1984.

Русь: Вірш // Жіночий світ. – 1993. – Чис. 9. – С. 16.

Санскритська символіка в "Мудрощах мандрів" Яра Славутича // Творчість Яра Славутича: Ст. й рец. – Едмонтон, 1978. – С. 126–131.

Сон дерев: Вірш // Жіночий світ. – 1993. – Чис. 2. – С. 24.

Пер.: Браєнт В. К. Древність вільности: Поезії / Пер. з англ. Л. Мурович // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 2. – С. 160–161.

Пер.: Торо Т. Д. Об'явлення Еольської арфи: Вірш; Крафорд І. Вогонь: Вірш; О'Шіл Ш. Людина, що в мрії обладі: Вірш / Пер. Л. Мурович // Визвол. Шлях. – 1967. – Кн. 9. – С. 1065-1066.

Пер.: Шаян В. Віра предків наших / Передм. укр. і англ. мовами Л. Мурович. – Гамільтон, 1987. – 93 с.

ЛІТЕРАТУРА

Володимир Р. Кितिця на ювілей Ларисі Мурович // *Визвол. Шлях.* – 1995. – Кн. 10. – С. 1275.

Кухар Р. В. Лариса Мурович – Берегиня рідної прадідівщини // *Визвол. Шлях.* – 2002. – Кн. 9. – С. 70–71. – (Постаті).

Кухар Р. Філософ пієтизму до національної мітології // *Визвол. Шлях.* – 1989. – Кн. 7. – С. 889-891. – Рец. на кн.: Шаян В. Віра предків наших / Передм. укр. і англ. мовами Л. Мурович. – Гамільтон, 1987.

Лариса Мурович: Портрет // *Визвол. Шлях.* – 1962. – Кн. 4/5. – С. 462.

Лоза М. Лариса Мурович: "Дерево рідного роду" // *Визвол. Шлях.* – 1986. – Кн. 10. – С. 1269–1276. – Рец. на кн.: Мурович Л. Дерево рідного роду: Поезії. – Торонто, 1984.

Миронець Н. Її благословила Олена Теліга: Поетеса Лариса Мурович (Ліда Мак) // *Жіночий світ.* – 2002. – Ч. 3, 4 (10, 11). – С. 10, 11. – (Жінка в поезії).

Мурович Лариса: [Біогр. довідка] // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 62: портр.

Мурович Лариса: [Корот. біогр. довідка] // *Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава.* – Торонто, 1968. – С. 376: портр.

Овечко І. Лариса Мурович – поетка лірики й мітології // *Канадійс. фермер.* – Вінніпег, 1968. – 31 серп.

Погребенник Ф. Лариса Мурович // *Кур'єр Кривбасу.* – 1995. – № 39/40. – С. 47–49.

Погребенник Ф. Лариса Мурович з буковинсько-галицького пограниччя // *Погребенник Ф. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письм.-прикарпатців у діаспорі.* – К., 1995. – С. 59–64.

Радіон С. Батьківщина понад усе // *Визвол. Шлях.* – 1985. – Кн. 8. – С. 1014–1016. – Рец. на кн.: Мурович Л. Дерево рідного роду: Поезії. – Торонто, 1984.

Радіон С. [Рецензія] // *Визвол. Шлях.* – 1970. – Кн. 6. – С. 768-769. – Рец. на кн.: Мурович Л. Піонери святої землі. – Торонто: Світання, 1969.

Сеньків І. Гуцульська спадщина. – К., 1995. – Із змісту: [Про Л. Мурович]. – С. 333–334.

Славутич Яр. Міцне коріння роду // *Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході.* – К.; Едмонтон, 1998. –

С. 178-181. – Рец. на кн.: Мурович Л. Дерево рідного роду: Поезії. – Торонто, 1984.

Славутич Яр. Міцне коріння роду // Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 148-150. – Рец. на кн.: Мурович Л. Дерево рідного роду: Поезії. – Торонто, 1984.

Славутич Яр. Твори: У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славутич, 1998. – 484 с. – Із змісту: [Про Л. Мурович]. – С. 113–117.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славутич, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про Л. Мурович]. – С. 80–84.

Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л.: Мета, 1996. – 191 с.

Про Л. Мурович див.: "Іменний покажчик", с. 181.

НЕПРИЦЬКИЙ-ГРАНОВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР (літ. псевд. Неприцький Олександр, Не-кий Ол.; 04. 11. 1887, с. Великі Бережці, Кременецький р-н, Тернопільська обл. – 04. 11. 1976, м. Сент-Пол, США) – український вчений-зоолог, публіцист, громадсько-культурний діяч, письменник.

Навчався у Київському комерційному інституті (1909–1910). 1913 р. емігрував до США. Професор ентомології та економічної зоології в університетах Міннесоти і Сент-Полу. Автор багатьох наукових праць із зоології, був членом НТШ та Української академії мистецтв і науки.

Живучи у Києві, друкував художні твори в журналі "Українська хата", газеті "Рідний край". Пізніше видав збірки поезій "Пелюстки надій" (1910), "Намистечко сліз" (1911), "Акорди" (1914). Писав також новели та оповідання. У поезії й новелістиці, особливо ранній, домінують осінні настрої, мотиви суму і меланхолії. Творчість цього періоду йде у руслі новітніх пошуків в українській літературі, пройнята естетизмом, замилюванням красою природи, сповнена переживаннями закоханого серця. Друкував психологічні етюди, новели, оповідання.

В еміграції протягом кількох років вийшли окремими виданнями шість томів поезії О. Неприцького-Грановського, куди увійшла більшість його творів раннього періоду творчості, а також періоду еміграції.

Автор науково-публіцистичних праць, пройнятих ідеєю незалежності України: "Вільна Україна необхідна для постійного миру" (1945), "На шляху до державності" (1964) та ін.

Частина художньої спадщини О. Неприцького-Грановського зберігається у Чернігівському історичному музеї (архів О. Коваленка, № 54), в літературно-меморіальному музеї рідного села письменника і вченого на Крем'яничині й у США.

ТВОРИ

Золоті ворота: Вибр. вірші / Упоряд. та перед. сл. Ю. Ярмаша. – К.: Інтел, 1992. – 195 с.: іл.

Оксана: Оповідання // Укр. хата. – 1909. – № 10. – С. 513–521.

[Поезії] // Друг читача. – 1991. – 10 квіт.

Поезії. – Чикаго; Нью-Йорк: Життя й мистецтво, 1953-1958. – Т. 4–6.

[Поезії] // Слово: Л-ра., мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 145–149: портр.

[Поезії] // Українська духовна поезія XVII-XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 67, 123.

[Поезії] // Укр. хата. – 1909. – № 3/4, 6; 1910. – № 7/8; 1911. – № 2, 4, 7–12; 1912. – № 1–12.

[Поезії] // Українська хата: Поезії, 1909-1914 / Упоряд., вступ. ст. В. Шевчука. – К., 1990. – С. 125–139.

Сила молитви: Вірш // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 245.

Сила молитви; Дзвонять дзвони: [Поезії] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 36, 355.

Христос родився. В різдвяну ніч // Слово благовісту. – Л., 1999. – С. 228–229.

ЛІТЕРАТУРА

Боднарук І. Поет-інтелектуаліст // Боднарук І. Між двома світами. – Донецьк, 1997. – С. 89–92.

Зв'язки міцнішають // Укр. сл. – 1996. – 26 верес. – С. 5.

О. Неприцький-Грановський: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 203.

Неприцький-Грановський О. // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 2. – С. 425: портр.

Неприцький-Грановський О.: 110 років від дня народж. // Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 1997 рік: Бібліогр. список / Упоряд. Н. К. Іванко. – Т., 1996. – С. 101–103.

Неприцький-Грановський Олександр: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 484.

Неприцький-Грановський Олександр: [Корот. біогр. довідка] // Українська хата: Поезії, 1909-1914 / Упоряд., вступ. ст. В. Шевчука. – К., 1990. – С. 125.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про О. Неприцького-Грановського див.: "Іменний покажчик", с. 398.

Олександр Неприцький-Грановський (1887-1976): Бібліогр. покажч. / Терноп. ОУНБ, Кременец. краєзн. музей; Уклад.: Г. І. Чернихівський, А. О. Лепчишин. – Т.: Лілея, 1997. – 104 с.: фотогр.

Повернення в Україну: [Про поет. зб. "Золоті ворота"] // Укр. сл. – 1994. – 5 січ.

Проф. О. Неприцький-Грановський: Некролог // Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 1. – С. 126–127.

Скоропляс Б. Великий українець з Крем'яччини // Укр. сл. – 1997. – 6 берез.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про О. Неприцького-Грановського див.: "Іменний покажчик", с. 825.

Чернихівський Г. Матеріали до біографії О. Неприцького-Грановського в архівах США // Минуле і сучасне Волині: Олександр Цишкаловський і край. – Луцьк, 1998. – С. 37–39.

Чернихівський Г. Музей О. Неприцького-Грановського у Великих Бережцях // Волинський музей: Історія і сучасність. – Луцьк, 1999. – Вип. 2. – С. 105–108.

Чернихівський Г. Музей у Великих Бережцях // Укр. сл. – 1996. – 24 жовт.

Чернихівський Г. Неприцький-Грановський Олександр // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка

НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 485–486: портр.

Чернихівський Г. Олександр Неприцький-Грановський: Життя і творчість. – Т.: Збруч, 1996. – 387 с.

Чернихівський Г. Професор Міннесоти – із Великих Бережець // Чернихівський Г. Крем'янецьчина: Іст. та літ. краєзнавство: Матеріали на допомогу педагогам і студ. педколеджу, учням серед. спец. навч. закл. та загальноосвіт. шк. – Крем'янець, 1992. – С. 56–60: портр.

Чернихівський Г. Професор Міннесоти – уродженець Великих Бережець // Друг читача. – 1991. – 10 квіт.

Чернихівський Г. "Родина" 1912 року // Сл. і час. – 1998. – № 3. – С. 43–44.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фундація ім. О. Ольжича. – Нью-Йорк; К.; Торонто: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Про О. Неприцького-Грановського див.: "Показчик імен", с. 582.

Neprytsky-Hranovsky Oleksander // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: G-K / Ed. by V. Kubijovyc. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 82: foto.

НИЖАНКІВСЬКИЙ БОГДАН (літ. псевд. Бабай; 24. 02. 1909, м. Золочів, Львівська обл. – 19. 01. 1986, м. Детройт, США) – український письменник.

Освіту здобув у м. Львові. Під час Другої світової війни емігрував до Німеччини, на початку 50-х рр. виїхав до США.

Літературну діяльність розпочав у кінці 1930-х рр. Видав збірки оповідань і нарисів ("Вулиця", 1936; "Актор говорить", 1936; "Новели", 1941), що утвердили його як проникливого аналітика міського побуту, котрий мав нахил до сатиричного зображення дійсності. Як поет друкувався у львівському журналі "Література і мистецтво" (1940), брав активну участь у літературному житті Львова. Автор поетичних збірок "Терпке вино" (1942), "Щедрість" (1947), "Вагота" (1953), "Вірші іронічні, сатиричні і комічні" (1959), "Каруселя віршів" (1976), "Марципани і витребеньки" (1983).

Основна і вагоміша частина творчості Нижанківського – мала проза, соціально-психологічні новели й нариси з життя селян, інтелігенції. Він є також автором гумористично-сатиричної повісті з життя української еміграції "Свято на оселі" (1975).

Як поет зазнав впливу раннього М. Рильського, О. Влизька, О. Олесья. Спочатку виступав переважно як лірик, якому близькі мотиви суму-резигнації, самоти, трагедії людського життя. Починаючи з

кінця 50-х рр., віддає перевагу гумористичним творам, виступає як поет трагічної іронії.

ТВОРИ

Брат Місько: [Оповідання; Вірші] // Львів: Літ.-мистец. зб. / За ред. Б. Романенчука. – Філадельфія, 1954. – С. 45-58; 75–76.

Вагота: Поезії. – Детройт, 1953. – 30 с.

Вирішальні зустрічі: Оповідання / Упорядкув., вступ. ст., післямова, ред. Б. Рубчака. – К.; Нью-Йорк: Світовид, 1995. – 286 с.: портр.

Вірші іронічні, сатиричні і комічні. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1959. – 111 с.

Гренадир: Вірш // Літопис Червон. Калини. – 1935. – Чис. 4. – С. 6.

Зілля гіркоти: [Поезії] // Дзвін. – 1990. – № 3. – С. 9-12.

Каруселя віршів. – Б. м.: Сучасність, 1976. – 239 с.

Міні-антологія (для читачів в Україні) // Світо-вид. – 1996. – Чис. 3. – С. 109–114.

Новели. – К.: Рад. письм., 1941. – 103 с.

Підпілля: Оповідання // Літопис Червон. Калини. – 1996. – № 1/6. – С. 255–263.

[Поезії] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 206, 354.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 120–129.

[Поезії] // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 52–54.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 382–383.

Полювання на львівському ринку // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1970. – Зб. 4. – С. 49–69.

Свято на оселі: Повість / Іл. Е. Козака. – Нью-Йорк: Об-ня Укр. Письм. в еміграції "Слово", 1975. – 143 с.: іл.

Собача справа; Чорні дні й білі ночі; Зустріч; Брати: [Оповідання] // Дзвін. – 1990. – № 3. – С. 65–73.

Ти поляг, щоб не згоряючи, горіти: Вірш // Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 9/10. – С. 907; 1984. – Кн. 10. – С. 1162.

Ти поляг, щоб не згоряючи, горіти: Вірш // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 308.

Червоноокий Ясько; За цапову душу // Україна. – 1992. – № 5. – С. 10–12.

Щедрість: Поезії. – Регенсбург: Українське сл., 1947. – 46 с.

ЛІТЕРАТУРА

Бойчук Б. Богдан Нижанківський // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 52–54.

Бойчук Б. Нижанківський-Бабай: Два поета в одній особі // Світо-вид. – 1996. – Чис. 3. – С. 104–107.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 458–459.

Ільницький М. Квиток до Львова дійсний // Дзвін. – 1990. – № 3. – С. 12–13.

Історія української літератури ХХ століття.: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 510 с.

Про Б. Нижанківського див.: "Іменний покажчик", с. 503.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 748 с.

Про Б. Нижанківського див.: "Покажчик імен", с. 741.

Нижанківський Богдан: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 203-204.

Нижанківський Богдан // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1759: портр.

Нижанківський Богдан: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Онишків. – Т., 1994. – С. 484.

Нижанківський Богдан: [Корот. біогр. довідка] // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 377: портр.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про Б. Нижанківського див.: "Іменний покажчик", с. 398.

Погребенник Ф. Із стефаниківської школи // Україна. – 1992. – № 25. – С. 10.

Тарнавська М. Повернення Богдана Нижанківського // Літ. Україна. – 1996. – 25 лип.

Тарнавський О. Богдан Нижанківський – поет і письменник // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 330–331.

Терем: Пробл. укр. культури: Неперіод. іл. журн. – Детройт, 1971. – Чис. 4 (верес). – 112 с. – Журн. цілком присвяч. життю і творчості Б. Нижанківського.

Nyzhankivsky Bohdan // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 641: foto.

НИТЧЕНКО ДМИТРО (літ. псевд.: Дмитро Чуб, Остап Зірчастий; 21. 02. 1905, с. Зіньків, Зіньківський р-н, Полтавська обл. – 15. 09. 1999, Австралія) – письменник, громадсько-культурний діяч, педагог.

Навчався в Харківському педагогічному інституті. Деякий час працював учителем. На початку Другої світової війни був на фронті, у жовтні 1941 р. потрапив у полон. Вирвавшись з нього, дістався до Харкова, де жила його родина. Деякий час працював на курсах української мови, що їх організувала відроджена "Просвіта", підтримував творчі контакти з журналом "Нова Україна". 1943 р. виїхав до Львова, де друкувався у часописі "До перемоги", у квітні 1944 р. опинився в Кракові. Тут познайомився з Л. Лепким, В. Дорошенком. Далі нелегкі життєві дороги привели Д. Нитченка до Німеччини, у табір переселенців (м. Старий Ульм). У 1949 р. виїхав до Австралії, де проживав до кінця свого життя.

Літературну діяльність розпочав у кінці 20-х років як поет і прозаїк. Видав збірки віршів: "Поезії індустрії" (1931), "Склепіння" (1933), "На прикордонні" (1933). Вони позначені впливом тодішніх ідеологічних настанов щодо ролі літератури в житті суспільства. Водночас у кращих поезіях відчувається прагнення автора до самовираження, пошук ним власного стилю.

Пізніше, в еміграції, Д. Нитченко продовжив літературну і громадсько-культурну діяльність. Цикл його науково-популярних досліджень і художніх нарисів присвячено визначним постатям нашої культури, зокрема Т. Шевченкові ("Шевченко в житті", 1947; "Живий Шевченко", 1963), М. Заньковецькій, Лесі Українці, С. Васильченку,

Г. Хоткевичу та ін. Статті, розвідки та спогади про них увійшли, зокрема, до збірки "Люди великого серця" (1981), з'являлися у періодичних виданнях, виходили окремими книжками. Художньо-критичний та мемуарний характер мають ґрунтовні життєписні історії-хроніки "Від Зінькова до Мельборну" (1990), "Під сонцем Австралії" (1994) та ін. Найрізноманітніші події особистого життя, громадсько-культурні явища, що відбувалися під небом України та на чужині, пов'язані з біографією письменника, знайшли яскраве, колоритне відображення в його книжках. Мемуарна проза Д. Нитченка має важливе культурологічне значення. Вона розкриває долю значної частини творчої інтелігенції в радянській Україні та в еміграції, котра мала пройти нелегке вживання у нове середовище в різних країнах, де зрештою досягла чималих успіхів на ниві служіння своїй далекій батьківщині.

В Австралії письменник розробляє в прозі нові для нього теми життя українців у цій країні ("Це трапилось в Австралії", 1953; "На Гадючому острові", 1953 та ін.), видає книжку репортажів "З новогвінейських вражень" (1977), спогади часів Другої світової війни "В лісах під Вязмою" (1958) тощо. Проза Д. Нитченка позначена багатьма автобіографічними рисами: він відтворює переважно те, що бачив, пережив, передумав. Спираючись на свій багатий життєвий досвід, жваво веде художню оповідь, вміло будує сюжет оповідань і нарисів.

У творчому надбанні письменника – книжка роздумів про літературу і мистецтво "У дзеркалі життя й літератури" (1982), нарис "Борис Антоненко-Давидович: Життя і творчість" (1979), публікація "200 листів Б. Антоненка-Давидовича" (1986), ряд підручників і довідкових видань: "Український орфографічний словник" (1975), "Український правописний словник" (1975), "Елементи теорії літератури і стилістики" (1975).

Значні заслуги Д. Нитченко має як організатор українського літературно-культурного життя в Мельбурні, де його заходами було створено клуб молодих письменників. Він відредагував і видав низку творів учасників цього клубу. Зокрема, під керівництвом письменника побачили світ десять випусків альманаху "Новий обрій", навколо якого об'єдналися літератори різного віку і творчих уподобань.

ТВОРИ

Борис Антоненко-Давидович: Життя і творчість. – Мельборн: Ластівка, 1979. – 32 с.

В лісах під Вязмою: Спогади про Другу світ. війну. – Мюнхен: Дніпр. хвиля, 1958. – 108 с.

В лісах під Вязьмою: Репортаж-спогади про другу світ. війну. – 2-ге вид. – Мельборн: Ластівка, 1983. – 130 с.

Видатний письменник, захисник мови і прав людини: [Б. Антоненко-Давидович] // Збірник праць і матеріалів на пошану Василя Лева (1903-1991) / Ред.: О. Купчинський та ін. – Л.; Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1996. – С. 63–71.

Від Зінькова до Мельборну: Із хроніки мого життя. – Мельборн: Байда, 1990. – 407 с.: фотогр.

Від Зінькова до Мельборну: Спогади // Березіль. – 1992. – № 3/4. – С. 63–143.

Відкритий лист до "Літературної України": Мовні питання, які варто обговорити // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 9. – С. 115–116.

Відлуння великого голоду в спогадах очевидців і в українській літературі. – Торонто, 1984. – 16 с.

Відлуння великого голоду в спогадах очевидців і в українській літературі // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Т. 10. – С. 453–466.

[Вірші] // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., доповн. – Л., 1993. – С. 201–203.

[Вірші] // Новий обрій: Альманах. Чис. 10. Література, мистецтво, культурне життя. – Мельборн, 1997. – С. 196, 203, 265.

Вовчеля: Збірка для дітей. – Мельборн: Ластівка, 1954. – 16 с.

200 листів Б. Антоненка-Давидовича / Передм. і прим. Д. Чуба. – Мельборн: Ластівка, 1986.

Дорога безсмерття: [Про В. Стуса] // Дзвін. – 1993. – № 1. – С. 143–144.

Елементи теорії літератури і стилістики. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – Мельборн: Ластівка, 1979. – 136 с.

Живий Шевченко: Біограф. та літературозн. оповіді: Для серед. та ст. шк. в. / Післямова М. Слабошпицького. – К.: Веселка, 1994. – 141 с.: іл.

Живий Шевченко (Шевченко в житті). – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Мюнхен; Мельбурн: Дніпр. хвиля, 1963. – 114 с.

Життя і творчість Ореста Масикевича // Сл. і час. – 1993. – № 9. – С. 76–78; Сучасність. – 1996. – № 1. – С. 89–92.

Життя навпіл: Патріарх першої генерації українців в Австралії: Бесіда з Д. Нитченком / Вела О. Зернецька // Всесвіт. – 1992. – № 5/6. – С. 168–171.

Жінки в житті Тараса Шевченка // Укр. культура. – 1991. – № 3. – С. 1.

З новогвінейських вражень: На слідах Миклухи-Маклая. – Мельборн: Ластівка, 1977. – 128 с.: портр., фотогр.

З Новогвінейських вражень: З біоґр. Миклухи-Маклая: Уривок // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., доповн. – Л., 1993. – С. 196–200.

За нами гналася смерть: Оповідання // Донбас. – 1993. – № 4. – С. 39–42.

Згадаймо Остапа Вишню: (О. Вишня в спогадах сучасників) // Криниця. – 1996. – № 4/6. – С. 71–78.

Іван Рубчак у житті і на сцені // Березіль. – 1993. – № 7/8. – С. 166–170.

Із спогадів артистки М. Малиш-Федорець / Записав Д. Чуб // Березіль. – 1994. – № 3/6. – С. 114–123.

Із спогадів про Бориса Антоненка-Давидовича // Березіль. – 1999. – № 11/12. – С. 163–168.

Кращі поетеси сучасної України: [Г. Світлична, Л. Забашта та ін.] // Альманах Українського Братського Союзу, 1988 р. / Ред. Д. Корбутяк. – Скрантон, [1988]. – С. 207–222.

Легенда про Максима Рильського // Дзвін. – 1994. – № 6. – С. 153.

Легенди про Максима Рильського: (90 років з дня народж.) // Альманах Українського Братського Союзу, 1988 р. / Ред. Д. Корбутяк. – Скрантон, [1988]. – С. 223–226: портр.

Листи [до С. Крижанівського] // Березіль. – 2002. – № 9/10. – С. 175–179.

Листи письменників / Вступ. ст. М. Павлишина. – Мельборн: Ластівка, 1992. – VIII, 187 с.

Листи письменників. Зб. 2 / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя; Центр гуманіт. співпраці з укр. діаспорою. – Ніжин, 1998. – 268 с. – (Л-ра укр. діаспори; Вип. 22).

Листи письменників. Зб. 3 / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя; Центр гуманіт. співпраці з укр. діаспорою. – Ніжин, 1998. – 233 с. – (Л-ра укр. діаспори; Вип. 23).

Листи письменників. Зб. 4 / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя; Центр гуманіт. співпраці з укр. діаспорою / Упоряд.: Л. Ткач, О. Астаф'єв. – Ніжин, 1998. – (Л-ра укр. діаспори; Вип. 26).

Листи письменників. Зб. 5 / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя; Центр гуманіт. співпраці з укр. діаспорою / Упоряд.: Л. Ткач, О. Астаф'єв. – Ніжин, 1998. – (Л-ра укр. діаспори; Вип. 27).

Листи письменників / Поперед. слово М. Павлишина // Березіль. – 1993. – № 7/8. – С. 19–85.

Літературна спадщина Івана Багряного // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1980. – Т. 8. – С. 228–244.

Літературні побратими з Лубень: [Спогади] // Новий обрій: Альманах. Чис. 10. Література, мистецтво, культурне життя. – Мельборн, 1997. – С. 249–251.

Люди великого серця: Ст., розвідки, спогади. – Мельборн: Ластівка, 1981. – 250 с.

Мати: Спомин; На чужину: Вірш // Березіль. – 2005. – № 3/4. – С. 173–177.

Минуле і сучасне української книжки: (Як Москва русифікує Україну?) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1981. – Т. 9. – С. 309–318.

Михайло Пронченко та його "Кобза" // Кур'єр Кривбасу. – 1996. – № 51/52. – С. 45–46.

На Гадючому острові: 3 австрал. пригод. – 2-ге вид. – Мельборн: Ластівка, 1958. – 24 с.

На життєвому і творчому шляху Володимира Гжицького // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1978. – Т. 8. – С. 267–282.

На рідній Полтавщині: Спогади // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 12. – С. 1506–1512.

...Не згаснуть у серці: [Поезії] // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 27. – С. 27–28.

Незабутній Гнат Хоткевич: (100 років із дня його народж., 1877-1977) // Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 10. – С. 1208–1213.

Олександр Олесь – співець краси і національного відродження України // "Яка краса: Відродження країни": Альм. Укр. Брат. Союзу, 1979 р. / Ред. І. Смолій. – Скрантон, [1979]. – С. 140–150.

Оля Олешко: (Урив. із спогадів "З мого життя") // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Т. 12. – С. 87–103.

Останній лист Івана Багряного: 90 р. з дня народж.: [Стаття] // Новий обрій: Альманах. Чис. 10: Література, мистецтво, культурне життя. – Мельборн, 1997. – С. 214–215.

Письменники – жертви сталінських репресій // Соборність. – 1996. – Чис. 1/2. – С. 70-71.

Перед очима вічності: (Новоріч. візія): [Оповідання] // Новий обрій: Альманах. Чис. 10: Література, мистецтво, культурне життя. – Мельборн, 1997. – С. 91–95.

[Передмова] // Двісті листів Б. Антоненка-Давидовича / Прим. Д. Чуба. – Мельборн: Байда, 1986.

Під сонцем Австралії: (З хроніки мого життя). – Мельборн: Байда, 1994. – 479 с.

Післяслово: [Про альм. “Новий обрій”] // Новий обрій: Альманах. Чис. 10: Література, мистецтво, культурне життя. – Мельборн, 1997. – С. 306–307.

Поезії // Вітчизна. – 2005. – № 5/6. – С. 157-160.

Поезії // Рідні голоси з далекого континенту: Твори сучас. укр. письм. Австралії. – К., 1993. – С. 174–178.

[Поезії] // Українське диво: Поет. антол. Кн. 2 / Упоряд., ред. В. Коломієць. – К., 2005. – С. 408–409.

Поетична творчість як фактор піднесення етнічної свідомості народу: [Поезія О. Олеся і нац. відродження України] // Нар. творчість та етнографія. – 1997. – № 5/6. – С. 45–53.

Поетичний світ Зої Когут // Сучасність. – 1998. – № 10. – С. 155–157.

Помер Олекса Веретенченко // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 7. – С. 821–823.

Про Максима Рильського: (90 років з дня народж.) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Т. 11. – С. 304–318.

Проза // Рідні голоси з далекого континенту: Твори сучас. укр. письм. Австралії. – К., 1993. – С. 18–45. – Зміст: Австралійський ведмедик; За нами гналася смерть; На Гадючому острові; Це трапилося в Австралії; Пригода з крокодилем; Вовчєня.

Свідки століть: Вірш // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Т. 6. – С. 67–68.

Свої та чужі про велич Тараса Шевченка // Самост. Україна. – 1993. – 3 берез. – С. 5.

Силуети. – 2-ге вид. – Мельбурн; Ніжин, 1998. – 142 с.

Слідами Миклухи-Маклая: Наук.-худож. кн. для мол. та серед. шк. в. / Вступ. ст. В. Марсюка. – К.: Веселка, 1993. – 109 с.: іл., фотогр.

Спогади про Гната Хоткевича // Сучасність. – 1996. – № 10. – С. 159–160.

Стежками пригод: Оповід., нариси, вірші. – Мельборн: Просвіта, 1975. – 119 с.

Стежками пригод: Оповід., нариси, вірші. – К.: Веселка, 1993. – 62 с.

Суд над Сосюрою: Урив. із кн. спогадів "Від Зінькова до Мельборна" // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 296–302.

Суд над Сосюрою: Урив. із кн. спогадів "Від Зінькова до Мельборна" // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 210–215.

Творчість видатного літературознавця (проф. д-ра Ю. Бойка) // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 10. – С. 1254–1263.

У дзеркалі життя й літератури: Ст., розвідки, спогади. – Мельборн: Ластівка, 1982. – 200 с.

Українська книжка в Австралії, 1949-1983 // Історія українського поселення в Австралії: Доп. з першої і четвертої конф. / Ред. Г. Кошарська. – Сідней, 1990. – С. 24-33; Друг читача. – 1992. – 9, 23 верес.

Український орфографічний словник: Для шк. і молоді. – 2-ге вид. – [Мельборн], 1985. – 176 с.

Український правописний словник. – Мельборн: Ластівка, 1975. – 176 с.

Універсальний талант Гната Хоткевича // Березіль. – 1994. – № 3/6. – С. 104 – 113.

Хресний шлях Б. Антоненка-Давидовича: [Передмова] // Хахуля О. Б. Антоненко-Давидович у пазурях чекістів: Спогади / Пер. з рос. Д. Чуба. – Мельборн, 1987. – С. 5–9.

Це трапилось в Австралії: З австрал. вражень і пригод. – Сідней, 1953. – 64 с.

Цікава повість про Львів: [Про повість О. Вітошинської "Непереможний Лев"] // Дзвін. – 1994. – № 1. – С. 149–150.

"Час працює на нас...": Діалог / Співрозмовник В. Базилевський // Вечір. Київ. – 1991. – 13 лип.

Шевченко в житті. – Регенсбург: На чужині, 1947. – 55 с.: портр.

Шевченко в житті. – Мюнхен, 1947. – 48 с.

Як Москва русифікує Україну: (Минуле і сучас. укр. кн.). – Мельборн: Ластівка, 1982. – 16 с.

Яр Славутич: Корот. біогр.-літ. портр.: Стаття // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К., Едмонтон, 1997. – С. 13–17.

РЕЦЕНЗІЇ

Бранці непам'яті // Березіль. – 1998. – № 1/2. – С. 180–183. – Рец. на кн.: Карпенко В. Як повернути манкурту пам'ять? – К., 1997.

Дух козацької давнини // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. –

С. 503–504. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Місцями запорозькими. – 3-тє вид. – Едмонтон, 1985.

Книжка про знищених поетів // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Розстріляна муза (1955).

Нова актуальна праця Івана Дзюби // Березіль. – 1996. – № 3/4. – С. 175–178. – Рец. на кн.: Дзюба І. Застукали сердешну волю... – К.: Дніпро, 1995.

Пам'ятник нескореним // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 297–298. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Живі смолоскипи. – Едмонтон, 1983.

Цікава повість про Львів // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 11. – С. 1396–1398; Дзвін. – 1994. – № 1. – С. 149–150. – Рец. на кн.: Вітошинська О. Непереможний Лев. – Лондон; Париж, 1991.

Цінна книжка // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 633. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Українська література в Канаді. – Едмонтон, 1992.

ЛІТЕРАТУРА

Астаф'єв О. Патріарх української літератури // Літ. Україна. – 1995. – 23 лют.

Багрянний І. Із листів до Д. Нитченка // Мовчан Р. Українська проза ХХ століття в іменах: Посіб. для старшокласників, студ., учителів. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 152–154.

Базилевський В. З-під евкалиптів // Літ. Україна. – 1991. – 16 трав. – С. 7.

Бойко-Блохин Ю. Спогади про пережите // Укр. сл. – 1995. – 26 січ.

Боровий В. Обрій – за евкалиптами // Слобід. край. – 1995. – 14 лют. – С. 3.

Боровий В. Із спогадів про Дмитра Нитченка // Дзвін. – 1999. – № 1/2. – С. 168–172.

"Гарне життя, гарна постать..." // Сл. і час. – 1995. – № 11/12. – С. 67–68.

Горан Є. Бував на криворізьких шахтах // Кур'єр Кривбасу. – 1996. – № 51/52. – С. 44–45.

Дмитро Нитченко: [Біогр. довідка] // Українське диво: Поет. антол. Кн. 2 / Упоряд., ред. В. Коломієць. – К., 2005. – С. 408.

Дмитро Нитченко / Л. П. // Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – С. 254–255: портр.

Дмитро Нитченко – людина ідеї: Нариси, спогади, листи, поезії / Упоряд. М. Ф. Слабошпицький. – К.: Ярославів Вал, 2003. – 196 с., [8] арк. іл. – (Б-ка Ліги укр. меценатів).

Дмитро Нитченко: [Некролог] // Літ. Україна. – 1999. – 23 верес. – С. 8.

Дмитро Нитченко – людина ідеї: Нариси, спогади, листи, поезії / Упоряд. М. Слабошпицький. – К.: Ярославів Вал, 2003. – 200 с.

Доценко Р. Вільна думка: З епістоляр. шухляд: [Про пр. Д. Нитченка "Листи письменників" (Мельборн, 1992)] // Сучасність. – 1994. – № 6. – С. 162–167.

Жовтяк Ф. Премію вручено: [Про заснування премії ім. Д. Нитченка] // Уряд. кур'єр. – 2000. – 3 берез. – С. 8.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 1: (1940-ві – 1950-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 367 с.

Про Д. Чуба (Нитченка) див.: "Іменний покажчик", с. 365.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 510 с.

Про Д. Нитченка див.: "Іменний покажчик", с. 503.

Йовенко С. До в світі найсвятішої землі: З нагоди 100-річчя Д. Нитченка // Вітчизна. – 2005. – № 5/6. – С. 153–156.

Камінчук А. Віч-на-віч із Нитченком // Київ. – 2005. – № 7/8. – С. 165–170.

Карпенко В. Австралієць Дмитро Чуб полтавського коріння // Вечір. Київ. – 1995. – 14 квіт.

Качуровський І. Патріарх української літератури в Австралії: [Про життя і творчість Д. Нитченка] // Березіль. – 2005. – № 3/4. – С. 157–162: іл.

Кирилюк В. З ім'ям Дмитра Нитченка: Миттєвості літ. процесу // Літ. Україна. – 2001. – 8 берез. – С. 6.

Кирилюк В. На вічну пам'ять і шану // Літ. Україна. – 1999. – 21 жовт. – С. 8.

Крижанівський С. Благородна місія просвітителя // Березіль. – 2002. – № 9/10. – С. 174.

Крижанівський С. Майже на ціле життя // Сл. і час. – 2001. – № 1. – С. 117–118. – Рец. на кн.: Нитченко Д. Силуети. – 2-ге вид. – Мельборн; Ніжин, 1998.

Кухар Р. Щедра епістолярна спадщина Дмитра Нитченка // Сівер. літопис. – 2002. – № 1. – С. 144.

Лауреати премії імені Лесі Українки: [Дмитро Чуб] // Літ. Україна. – 1994. – 3 берез.

Марсюк В. Патріярх українських письменників в Австралії // Соборність. – 1996. – Чис. 1/2. – С. 110–113.

Михайленко А. Він творив Україну поза Україною // Літ. Україна. – 2003. – 11 груд. – С. 6.

Михайленко А. Так далеко – так близько: Д. Нитченку – 90 // Літ. Україна. – 1995. – 30 берез.

Наєнко М. Про людей і про себе: [Про кн. Д. Нитченка "Від Зінькова до Мельборну"] // Сл. і час. – 1992. – № 4. – С. 57–59.

Нитченко Дмитро: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1764.

Нитченко Дмитро: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 204.

Нитченко Дмитро: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 370: портр.

Нитченко-Чуб Дмитро // Літературна Харківщина: Довідник / За заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1996. – С. 68–70.

Див. також: "Іменний покажчик", с. 825.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про Д. Чуба див.: "Іменний покажчик", с. 404.

Оксюта Я. Він жив Україною і книжкою // Київ. – 2001. – № 3/4. – С. 146–150.

Оксюта Я. Люди великого серця: [О. Гончар і Д. Нитченко] // Київ. – 2003. – № 4. – С. 134–142.

Олійник М. Голос далекого континенту // Літ. Україна. – 1994. – 17 лют.

Павлишин М. Дмитро Нитченко // Енциклопедія української діаспори. Т. 4: (Австралія – Азія – Африка) / НТШ; Голов. ред. рада: В. Маркусь (голов. ред.) та ін. – К.; Нью-Йорк; Чикаго; Мельборн, 1995. – С. 136: портр.

Павлишин М. Дмитро Нитченко. Листи письменників: З епістоляр. скарбниці Д. Нитченка // Березіль. – 1993. – № 7/8. – С. 19–21.

Павлишин М. Дмитро Нитченко, 1905-1999 // Сучасність. – 2000. – № 4. – С. 135-137.

Павлишин М. Дмитро Нитченко // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. та біо-

бібліогр. довідки В. Яременка. – 2-ге вид., змін., доопрац., доповн. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 207–209.

Павлишин М. Живий Дмитро Нитченко // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 293–296.

Павлишин М. Живий Дмитро Нитченко // Березіль. – 1992. – № 3/4. – С. 63–65.

Павлишин М. З епістолярної скарбниці Дмитра Нитченка // Павлишин М. Канон та іконостас. – К., 1997. – С. 380–383; Нитченко Д. Листи письменників. – Мельборн, 1992. – С. V–VIII.

Переїденко О. Слово з Австралії. Українське слово // Вечір. Київ. – 1993. – 9 жовт.

Петренко М. За трьома морями і далі: [До 90-річчя з дня народж. Д. Нитченка] // Дзвін. – 1995. – № 3. – С. 152–154.

Петренко М. Знову Україна: Львів. зустрічі з Д. Нитченком // За віл. Україну. – 1991. – 24 лип.

Рожко В. Повернення на Україну // Волинь. – 1995. – 21 лют. – С. 2.

Ротач П. Творчість Дмитра Нитченка під пером критика: [Про кн. П. Сороки “Дмитро Нитченко-Чуб: Літ. портр.”] // Укр. засів. – 1997. – № 7/9. – С. 89–93.

Руженцева Є. У вінок пам’яті Дмитра Нитченка // Літ. Україна. – 2000. – 9 берез. – С. 8.

Саєнко Л. Дмитро Нитченко – письменник, видавець // Бібл. вісн. – 2005. – № 3. – С. 50–55.

Самчук І. Із листів до Д. Нитченка // Мовчан Р. Українська проза ХХ століття в іменах: Посіб. для старшокласників, студ., учителів. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 172–173.

Слабошпицький М. Життя, прожите з честю // Літ. Україна. – 1999. – 23 верес. – С. 8.

Слабошпицький М. Наша людина в Австралії // Літ. Україна. – 2005. – 3 берез. – С. 4.

Слабошпицький М. Наша людина в Кенгуралії // Нар. газ. – 1998. – № 47. – С. 5.

Слабошпицький М. Треба видати на Україні [книжки Д. Нитченка (Чуба)] // Літ. Україна. – 1991. – 4 берез.

Славутич Яр. Блискучий задум і зразкове виконання: [Зокрема, про кн. Д. Нитченка “200 листів Б. Антоненка-Давидовича” (Мельборн, 1986)] // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 309–311.

Славутич Яр. Відзначення 80-річчя Б. Антоненка-Давидовича поза Україною: [Про кн. Д. Чуба “Борис Антоненко-Давидович: Жит-

тя і творчість" (Мельборн, 1979)] // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 312–313.

Славутич Яр. Дмитро Чуб як літературознавець // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 336–338. – Рец. на кн.: Чуб Д. Люди великого серця: Ст., розвідки, спогади. – Мельборн, 1981.

Славутич Яр. Дмитро Чуб як літературознавець // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 306–308. – Рец. на кн.: Чуб Д. Люди великого серця: Ст., розвідки, спогади. – Мельборн, 1981.

Славутич Яр. Літературна діяльність Дмитра Нитченка // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 329–335.

Славутич Яр. Літературна діяльність Дмитра Нитченка // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 300–305.

Славутич Яр. Невтомний трудівник пера: (До 70-річчя Дмитра Чуба) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 279–280.

Сорока П. Дмитро Нитченко-Чуб: Літ. портр. – Т., 1996.

Терещенкова Т. З Україною в серці // Березіль. – 2005. – № 3/4. – С. 162–173: іл.

Шафета П. Щоденники Дмитра Нитченка // Волинь. – 1995. – 24 черв.

Шевченко М. Доцентрова сила любові: [Творч. портр. Д. Нитченка] // Криниця. – 1995. – № 4/6. – С. 72–73.

Nytchenko Dmytro // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 640: foto.

ОДАРЧЕНКО ПЕТРО (літ. псевд. і криптоніми: П. Оксаненко, П. Заярський, П. Козаченко, П. О. та ін.; 20. 08. 1903, с. Римарівка, Гадяцький р-н, Полтавська обл. – 12. 03. 2006, США) – український критик, літературознавець і публіцист. Дійсний член НТШ.

Навчався у гімназії м. Гадяча. Протягом 1919-1920 рр. жив у будинку М. Драгоманова, де тоді мешкала Олена Пчілка – мати Лесі Українки. Вона мала неабиякий вплив на молодого Одарченка. Закінчив дворічні педагогічні курси у Гадячі (1920), після чого навчався на історико-філологічному факультеті Харківського університету (Полтавське відділення), в Інституті народної освіти у Ніжині (1923-1926),

в аспірантурі при секції української мови і літератури Ніжинської науково-дослідної кафедри історії культури і мови.

Науково-дослідницьку діяльність розпочав у 20-ті рр., зосередившись на вивченні життя і творчості Лесі Українки. Друкував свої праці у збірнику "Література", журналах "Червоний шлях", "Життя і революція" та ін. 1929 р. був заарештований і звинувачений у приналежності до контрреволюційної організації. Відбував трирічне заслання в Алма-Аті. Після виходу на волю деякий час працював у заочному секторі Уральського педагогічного інституту, з якого, однак, швидко був звільнений. Перебивався як міг, зазнаючи переслідувань.

Деякий час працював у Курській обласній бібліотеці. Під час війни жив у Києві. У 1942 р. був заарештований гестапо, але незабаром звільнений. У серпні 1943 р. виїхав до Львова, потім до Варшави, де викладав у православній семінарії церковнослов'янську мову.

1944 р. переїхав до Відня, протягом 1945-1950 рр. жив у Німеччині, де працював викладачем гімназії, Православної теологічної семінарії у Мюнхені, був редактором видань УВАН, виступав з мовознавчими працями ("Український правопис"), з критичними статтями й рецензіями; готував до видання твори Т. Шевченка, Л. Глібова, Лесі Українки. У 1950 р. переїхав до США. Там працював простим робітником, потім журналістом, перекладачем, згодом як дослідник-літературознавець. Член УВАН.

Основні аспекти літературно-наукової діяльності П. Одарченка пов'язані з виданням і дослідженням творчої спадщини Т. Шевченка ("Поетична майстерність Т. Г. Шевченка", 1954; "Боротьба за Т. Шевченка", 1954, англ. мовою; "Світова слава Шевченка", 1964), Лесі Українки ("Леся Українка", 1953, "Леся Українка і М. П. Драгоманів", 1954, "Леся Українка і українська народна творчість", 1960 та ін.). Велика заслуга П. Одарченка у редагуванні та виданні фундаментальної праці О. Косач-Кривинюк "Леся Українка. Хронологія життя і творчості" (1970).

Як літературний критик він присвятив ряд матеріалів творчості Є. Маланюка, О. Зуєвського, М. Понеділка, М. Ореста, Н. Щербини та інших письменників. Активно виступав з фольклористичними та етнографічними статтями, розвідками (українською та англійською мовами) з питань мовознавства, зокрема досліджував мову українців у США, вдавався до публіцистичних полемічних виступів з приводу негативних явищ радянської дійсності в Україні.

П. Одарченко був одним із найбільш кваліфікованих українських філологів у діаспорі, вченим широкого профілю, глибоких знань,

активним учасником наукового і літературного процесу на еміграції. Він помер на 103 році життя і похований на українському цвинтарі в місті Бавнд-Бруку (США).

ТВОРИ

Автентичні й неавтентичні тексти універсалів Української Центральної Ради // Укр. історик. – 1991. – № 1/2. – С. 168-174.

Біблійна тематика в творчості Лесі Українки: (Кн. Старого Завіту) // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 10–12.

Видатна діячка української культури кінця XIX – початку XX століття: [До 150-річчя від дня народж. Олени Пчілки] // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 2/3. – С. 3–14.

Видатний український етнограф Павло Чубинський: (До 100-ліття з дня смерті) // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 4. – С. 487–789.

Видатні українські діячі: Ст., нариси / Ред. Г. Карпенко. – К.: Смолоскип, 1999. – 320 с.

Дати народження й смерті М. П. Драгоманова // Сл. і час. – 2003. – № 2. – С. 75–76.

Документальна праця про Лесю Українку // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 184–193.

З "Автобіографії" // Сл. і час. – 1993. – № 8. – С. 9–14.

Історія української етнографії: [Ст. з розд. "Етнографія"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фондація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під. голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 187–194.

Коли народилася Олена Пчілка // Дзвін. – 1990. – № 9. – С. 156–157; Літ. Україна. – 1992. – 16 лип. – С. 8.

Леся Українка: Розвідки різ. років. – К.: Вид-во М. П. Коць, 1994. – 239 с.

Леся Українка і українська народна творчість // Збірник на пошану Зенона Кузелі / За ред. В. Янева. – Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто, 1962. – С. 122–135.

Леся Українка і В. Шекспір // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 1992. – № 1. – С. 56-62.

Леся Українка та Шекспір // Українська Шекспірія на Заході / Упоряд. Яр Славутич. – Едмонтон, 1990. – Кн. 2. – С. 5–22.

[Листи до Йосипа Гошуляка] // Гошуляк Й. Г. Й свого не цурайтесь: Спогади, листування, матеріали. – Л., 1995. – С. 465–468.

Літературна критика в журналі "Дзвони" (1977-1980) // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 6. – С. 729–739.

Мені сто років: Автобіографія. Спогади. Листи. Ювілеї / Передм. А. Дністрового. – К.: Смолоскип, 2004. – 176 с.

Михайло Грушевський і Леся Українка // Нар. газ. – 1995. – № 19. – С. 5.

Михайло Грушевський і Леся Українка // Укр. історик. – 1991. – № 3/4; 1992. – № 1/4. – С. 301–305.

Михайло Грушевський і українська молодь // Укр. історик. – 1991. – № 1/2. – С. 105–106.

Мій дороговказ // Літ. Україна. – 1995. – 18 трав. – С. 5.

Називання по батькові // Визвол. Шлях. – 1986. – Кн. 8. – С. 990–994.

Оборонець святинь українського народу: (Проф. О. І. Повстенко – рятівник від знищення і дослідник стародав. церков. архіт. та живопису столиці України) // Нар. творчість та етнографія. – 1996. – № 2. – С. 17–23.

Основоположник наукового Винниченкознавства – Г. О. Костюк // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 366–375.

"Патетична соната" М. Куліша в німецькому перекладі // Збірка на пошану проф. д-ра Володимира Янева / Ред. О. Горбач. – Мюнхен, 1983. – С. 710–732.

Пояснення термінів "етнографія, етнологія", їх обсяг і зміст. Інші терміни: [Ст. з розд. "Етнографія"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фондація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 184.

Праці Михайла Драй-Хмари про Лесю Українку: (До 120-річчя з дня народж. Лесі Українки) // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 4. – С. 464–469.

Про культуру української мови: Зб. ст. – К.: Смолоскип, 1997. – 319 с.

Проф. О. І. Повстенко – видатний архітектор і мистецтвознавець: (До 10-ліття з дня смерті) // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 6. – С. 744–751.

Проф. О. І. Повстенко – видатний історик українського мистецтва і дослідник церковної архітектури столиці України // В обороні віри. – Торонто (Канада), 1984. – Ч. 5. – С. 84–98.

Русифікація України і боротьба за рятування Української нації: Дослідження // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 10–12.

Світова слава Шевченка: Т. Г. Шевченко в світовій критиці / Укр. публіц.-наук. ін-т. – Чикаго, 1964. – 55 с.

Симон Петлюра як літературний і театральний критик // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 345–353.

Станові пісні; Лірично-побутові пісні: [Ст. з розд. "Етнографія"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред.: В. Кубійовича, З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 3. – С. 266–268.

Тарас Шевченко в моєму житті // Нар. творчість та етнографія. – 2003. – № 3. – С. 53–59.

Тарас Шевченко в працях С. Єфремова: (До 170-річчя з дня народж. Т. Шевченка) // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 3. – С. 319–325.

Тарас Шевченко і українська література: Зб. ст. / Ред. О. Зінкевич. – К.: Смолоскип, 1994. – 424 с., 1 арк. портр.

Традиції Шевченка в творчості Лесі Українки // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 12. – С. 1505; 1989. – Кн. 3. – С. 378–384; Кн. 4. – С. 415–420.

Українознавчі спостереження й фрагменти: (Ст., рец., спогади) / Передм. А. Дністрового. – К.: Смолоскип, 2002. – 196 с.

Українська література: Зб. вибр. ст. / Ред. О. Зінкевич. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: фотогр.

Француженко Микола // Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – С. 601–602.

Шевченків день на хуторі: Спогад // Березіль. – 2000. – № 3/4. – С. 15–19.

Шевченко і Кухаренко: (До 125-ліття з дня смерті Я. Г. Кухаренка) // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 12. – С. 1358–1367.

Шевченко і українська народна пісня: Дослідження // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 2. – С. 228–237; Кн. 3. – С. 337–349.

Шевченко і Шекспір // Українська Шекспірія на Заході / Упоряд. Яр Славутич. – Едмонтон, 1987. – Кн. 1. – С. 5–13.

Шевченкознавство на Україні в 1961–1981 роках. – Ніжин, 1996.

Шевченкознавство на Україні в 1961 – 1981 роках // Світи Тараса Шевченка: Зб. ст. до 175-річчя з дня народж. поета. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1991. – С. 410–445. – (Зап. НТШ. Філол. секція; Т. 214).

Юрій Дивнич (Лавріненко) // Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – С. 242-244.

...Я завдячую життям Лесі // Літ. Україна. – 1996. – 21 берез. – С. 6.

Ред.: Косач-Кривинюк О. П. Леся Українка: Хронологія життя і творчості / УВАН у США; Ред. П. Одарченко. – Нью-Йорк: [Видавн. спілка “Гомін України”], 1970. – 925 с.

Ред.: Український народний одяг = Ukrainian folk costume / Ред укр. мови П. Одарченко, Г. Царинник; Пер. англ. О. Пашак-Трач; Передм. Л. Бурачинської. – Торонто: Світ. Федерація Укр. Жіночих Орг., 1992. – 311 с.: іл.

РЕЦЕНЗІЇ

Афоризми Лесі Українки // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 2. – С. 224–229. – Рец. на кн.: Горохович А. Поетика Лесі Українки і її афоризми. – Вінніпег, 1980.

Збірник, присвячений Є. Маланюкові // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 11. – С. 1397–1401. – Рец. на кн.: Євген Маланюк: В 15-річчя з дня смерті / Упоряд. О. Керч. – Філадельфія, 1983.

Збірник про творчість Я. Славутича // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 682–686. – Рец. на кн.: Творчість Яра Славутича / Упоряд. В. Жила. – Едмонтон, 1978.

Монографія Є. П. Кирилюка про Т. Шевченка // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док. / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1962. – Зб. 1. – С. 492–495. – Рец. на кн.: Кирилюк Є. П. Т. Г. Шевченко: Життя і творчість. – К., 1959.

Про мову – з недомовками // Березіль. – 2002. – № 5/6. – С. 182–183. – Рец. на кн.: Українська мова: Енциклопедія. – К.: Укр. енцикл., 2000. – 752 с.

Український словник термінів куховарства й харчування // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 7. – С. 881–883. – Рец. на кн.: Чапленко Н. Українські назви з куховарства й харчування. – Нью-Йорк, 1980.

Фототипічне видання альманаху "Перший вінок" // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 8. – С. 1011-1014. – Рец. на кн.: Перший вінок: Жіночий альм. / Ред.: Н. Кобринська, О. Пчілка. – 2-ге вид. – Нью-Йорк, 1984.

Цінний збірник наукових праць М. Драй-Хмари // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 4. – С. 509–512. – Рец. на кн.: Драй-Хмара М. З літературно-наукової спадщини. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1979.

ЛІТЕРАТУРА

Астаф'єв О. Воля до чину // Літ. Україна. – 2003. – 21 серп. – С. 10.
Астаф'єв О. ...До національної естетичної свідомості // Сл. і час. – 1999. – № 2. – С. 34-36.

Астаф'єв О. Патріарх української літератури // Літ. Україна. – 1995. – 23 лют.

Астаф'єв О. Петро Одарченко: Літ. силуетка // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 2. – С. 201–213; Кн. 3. – С. 333–341.

Астаф'єв О. Петро Одарченко: штрихи до літ. портр. / Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М. Гоголя, Ніжин. міськ. т-во "Просвіта". – Ніжин, 1996. – 52 с. – (Л-ра укр. діаспори; Вип. 8).

Астаф'єв О. Українське шевченкознавство в оцінці Петра Одарченка: Петрові Одарченку – 100 // Сл. і час. – 2003. – № 8. – С. 3-13.

Борисенко В. Петро Одарченко – видатний представник світового українства // Українознавство. – 2006. – № 2.

Борисенко В. Петро Одарченко – етнограф та фольклорист // Родовід. – 1994. – № 7. – С. 93–98.

Гальченко С. Щирий надійний українець // Сл. і час. – 1993. – № 8. – С. 8–9.

Іванисенко В. Біографічна нотатка про Петра Одарченка // Нар. творчість та етнографія. – 1996. – № 2. – С. 23–24.

Іванисенко В. З племені невтомних: (Укр. л-ра і фольклор в освітленні П. В. Одарченка) // Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. / Ред. О. Зінкевич. – К., 1995. – С. 5–16.

Качуровський І. Життєвий і творчий шлях Петра Одарченка // Література та культура Полісся. Вип. 4: Наука, архітектура, живопис, театр Ніжина: До 1000-ліття заснування міста / Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М. В. Гоголя; Редкол.: Г. В. Самойленко (відп. ред.) та ін. – Ніжин, 1994. – С. 53–55.

Кошелівець І. "ЩИРИЙ НАДІЙНИЙ УКРАЇНЕЦЬ" ПЕТРО ОДАРЧЕНКО: До 90-річчя його народж. // Всесвіт. – 1993. – № 11/12. – С. 162–163.

Кухар Р. Підсумки досліджень провідного лесезнавця П. Одарченка // *Визвол. Шлях.* – 1996. – Кн. 4. – С. 508–509; Кн. 8. – С. 1019–1020. – Рец. на кн.: Одарченко П. *Леся Українка: Розвідки різ. років.* – К., 1994.

Лисенко І. Наш столітник // *Літ. Україна.* – 2005. – 28 лип. – С. 6. – Рец. на кн.: Одарченко П. *Мені сто років: Автобіографія. Спогади. Листи. Ювілеї / Передм. А. Дністрового.* – К.: Смолоскип, 2004.

Одарченко Петро // *Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович.* – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1814: портр.

Одарченко Петро: [Корот. біогр. довідка] // *Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін.* – Д., 1996. – С. 371.

Орел Л. Невтомний працівник на ниві українського народознавства: До 100-річчя від дня народж. Петра Одарченка // *Нар. творчість та етнографія.* – 2003. – № 3. – С. 52.

Пазяк М. Дослідження фольклорно-літературних взаємин у працях Петра Одарченка // *Нар. творчість та етнографія.* – 1996. – № 2/3. – С. 82–86. – Рец. на кн.: Одарченко П. *Тарас Шевченко і українська література: Зб. ст.* – К., 1994; Одарченко П. *Леся Українка: Розвідки різ. років.* – К., 1994; Одарченко П. *Українська література: Зб. вибр. ст.* – К., 1995.

Петро Одарченко: [Корот. біогр. довідка] // *Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово".* – Торонто, 1990. – Зб. 12. – С. 204.

Петро Одарченко. Портрет вченого і дослідника: Ст., док., листи / Передм. І. Андрусяка. – К.: Смолоскип, 1999. – 239 с., 5 арк. іл.

Ротач П. Без замовчувань і фальсифікацій // *Сл. і час.* – 1997. – № 1. – С. 86–88. – Рец. на кн.: Одарченко П. *Шевченкознавство на Україні в 1961-1981 роках.* – Ніжин, 1996.

Сахно А. Справа професора Одарченка // *Літ. Україна.* – 1998. – 16 квіт. – С. 7.

Сорока П. Петро Одарченко: Життя і творчість / Ред. М. Яковенко. – Т.: Тайп, 1998. – 226 с.: іл.

Чуб Д. Невтомний працівник на полі науки: (Проф. П. Одарченко) // *Чуб Д. У дзеркалі життя й літератури: Ст., розвідки, спогади.* – Мельборн, 1982. – С. 55-62.

Шкварчук В. Сторінки біографії П. Одарченка // *Історія України: маловідомі імена, події, факти.* – К., 1996. – С. 342–349.

Odarchenko Petro // *Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk.* – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 651: foto.

ОЛЕКСАНДРІВ БОРИС (справж. прізвище Борис Гривінський; ін. літ. псевд.: Свирид Ломачка; 21. 07. 1921, м. Ружин, Ружинський р-н, Житомирська обл. – 21. 12. 1979, м. Торонто, Канада) – український письменник, перекладач, журналіст.

Навчався у Київському педагогічному інституті, але через війну не встиг закінчити. Протягом 1941-1943 рр. вчителював, займався журналістикою. У 1944 р. разом з батьками емігрував. Жив у Австрії. Там вийшла перша книжка його поезій "Мої дні" (1946). Згодом переїхав до Канади. Закінчив бібліотечний і славістичний відділи в Оттавському університеті (1962). Співпрацював з різними періодичними виданнями, був членом редколегії журналу "Літаври".

У Канаді видав збірки поезій "Туга за сонцем" (1967), "Колокруг" (1972), "Камінний хрест" (1973); опублікував у своєму перекладі збірку віршів А. Ахматової "Реквієм" (1973). Перекладав також твори білоруських і англійських поетів. Під псевдонімом "Свирид Ломачка" друкував сатиричні вірші та оповідання. Вийшли окремі видання збірочок "Свирид Ломачка в Канаді" (1951), "Любов до ближнього" (1961). Багато праці доклав до виходу збірників "Слово", деякий час очолював об'єднання письменників "Слово", сприяв розбудові української журналістики у Канаді. Поезія Б. Олександрівна пройнята глибоким щирим ліризмом, стилістично елегантна, метафорична. Як гуморист і сатирик відзначався дотепністю і жвавістю оповіді, народно-фольклорним характером художньої мови. Письменник не встиг повністю реалізувати свій талант.

ТВОРИ

Ad astra: [Вірш] // Дніпро. – 1996. – № 9/10. – С. 44–51.

Двері відчинені в рай: Поезії // Сучасність. – 2000. – № 9. – С. 10.

Емігрант: [Вірші] // Всесвіт. – 1991. – № 11. – С. 119.

"Зі стріхи пуста в мосі виглядає...": [Про Ю. Буряківця] // Нові дні. – 1950. – № 8. – С. 24.

Йосип Гошуляк: (Силует співака-артиста) // Гошуляк Й. Г. Й свого не цурайтесь: Спогади, листування, матеріали. – Л., 1995. – С. 530–536.

Колокруг: [Поезії] / Ін-т л-ри ім. М. Ореста. – Мюнхен, 1972. – 101 с.

Любов до ближнього: Фейлетони. – Нью-Йорк; Торонто: Молода Україна, 1961. – 123 с.

Мої дні. – Зальцбург, 1946.

Поворот по сліду: Вибр. поезії, 1939-1979. – Едмонтон; Торонто: Слово, 1980. – 303 с.

Поворот по сліду: [Поезії] // Україна. – 1992. – № 13. – С. 10–11.

[Поезії] // Качуровский И. Окно в украинскую поэзию: Антология. – Мюнхен; Х.; Нежин, 1987. – С. 104–105.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 252–259.

[Поезії] // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., доповн. – Л., 1993. – С. 205–206.

Поезії // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд. Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 276–280.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк; Едмонтон, 1964 – 1980. – Зб. 2, 4, 5, 6, 8.

[Поезії] // Українське диво: Поет. антол. Кн. 2 / Упоряд., ред. В. Коломієць. – К., 2005. – С. 420–422.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 758–761.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 446–447.

Поет на Соловках: [Поезії] // Вітчизна. – 1991. – № 6. – С. 10-11.
100 поезій: Вибр. лірика (1943-1979) / Упоряд. С. Кузьменко. – К.: Юніверс, 2003. – 151 с.: іл., портр.

Туга за сонцем: Поезії, 1945-1965. – Торонто: Слово, 1967. – 120 с.

Я один, я полин...: [Поезії] // Дзвін. – 1993. – № 2/3. – С. 13.

ЛІТЕРАТУРА

Борис Олександрів: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12 – С. 205.

Борис Олександрів: [Біогр. довідка] // Українське диво: Поет. антол. Кн. 2 / Упоряд., ред. В. Коломієць. – К., 2005. – С. 420.

Боровий В. Повернення на свої сліди // Березіль. – 1998. – № 5/6. – С. 14–17.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 465.

Гошуляк Й. Г. Пам'яті побратима Бориса Олександрівна // Гошуляк Й. Г. Й свого не цурайтесь: Спогади, листування, матеріали. – Л., 1995. – С. 561–563.

Гусак Л. До земляків від земляка про земляка з Ружина: (До п'ятнадцятої річниці смерті Б. Олександрова) // Нові дні. – 1995. – № 544. – С. 8–12.

Дорошенко К. Його творчість була в апогеї // Культура і життя. – 1994. – 31 груд.

Закривецький М. Олександрів Борис: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 233–234.

Качуровський І. Гумор української еміграції // Сучасність. – 1992. – № 10. – С. 152–162. – Із змісту: [Про Б. Олександрівна]. – С. 156–158.

Качуровський І. "І в смутку є тепло людського серця..." // Україна. – 1992. – № 13. – С. 8–10.

Качуровський І. Кілька слів про поета // Дзвін. – 1993. – № 2/3. – С. 13–14.

Клиновий Ю. Смерть Бориса Олександрова // Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Ст. й есеї / Об-ня Укр. Письм. "Слово" в Канаді. – Едмонтон; Торонто, 1981. – С. 399–412.

Марунчак М. Олександрів Борис // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 472.

Наумович С. Літературознавство Юрія Клинового // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 484–492. – Із змісту: [Про Б. Олександрівна]. – С. 487.

Олександрів Борис: [Біогр. довідка] // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., доповн. – Л., 1993. – С. 204.

Олександрів Борис // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955–1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1840.

Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славута, 1998. – 484 с. – Із змісту: [Про Б. Олександрівна]. – С. 107–113; 126–127.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про Б. Олександрівна]. – С. 75–80.

Череватенко Л. Вірю в сонце, і води, і зорі... // Дніпро. – 1990. – № 9. – С. 99–101.

Череватенко Л. "Я над буряним краєм літаю вітрами, і палає душа моя месним вогнем...": [Б. Олександрів] // Дніпро. – 1996. – № 9/10. – С. 41–43.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про Б. Олександріва див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шере-ха", с. 585.

Oleksandriv Borys // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 680.

ОНАЦЬКИЙ ЄВГЕН (літ. псевд.: Не-Римлянин, Рибалка А., Домет, Дометенко; 13. 12. 1894, м. Глухів, Глухівський р-н, Сумська обл. – 27. 10. 1979) – громадсько-культурний і політичний діяч, публіцист, літературний критик.

1904 р. разом з батьками переїхав до Кам'янця-Подільського. Протягом 1912-1917 рр. навчався в Київському університеті. 1917 р. обраний членом Центральної ради. Разом з М. Галаном їздив на Кубань з дипломатичною місією. Деякий час працював бібліотекарем Київського міського музею (1918-1919). У складі делегації від України брав участь у мирній конференції в Парижі (1919), згодом як шеф прес-бюро виїхав з дипломатичною місією до Риму, де тривалий час працював журналістом, інформуючи зарубіжний світ, зокрема Італію, про стан справ в Україні. У 1943-1944 рр. перебував в італійській та німецькій тюрмах, обвинувачувався у підпільній націоналістичній діяльності.

30 травня 1945 р. вирвався на волю, повернувся до Риму, 1947 р. переїхав до Аргентини.

Є. Онацький – автор численних історико-культурних праць, спогадів, статей і розвідок про діячів української історії та світової літератури ("У Вавилонському полоні", 1948; "Свято української державності в Римі напередодні світової війни", 1957; "Пам'яті Луїджі Салвіні", 1959; "Пам'яті Василя Стефаника", 1941, та ін.).

Великий архів Є. Онацького зберігається в Нью-Йорку, у Українській Вільній Академії Наук. 1964 р. з нагоди 70-річчя від дня його народження Спільною українських науковців і митців підготовлено і видано в Буенос-Айресі "Бібліографію праць професора Євгена Онацького, 1917-1964".

Є. Онацький – один із активних діячів на ниві української політики і культури. Літератор-публіцист, вчений-етнолог, він тривалий час пропагував у зарубіжних виданнях ідеї незалежності України, її духовне надбання, національно-визвольні поривання.

ТВОРИ

- Автобіографія // Укр. історик. – 1980. – № 1/4. – С. 174–176.
- Вибір листів до Любомира Винара // Укр. історик. – 1980. – № 1/4. – С. 169–173.
- Голос душі: (Переспів) // Визвол. Шлях. – 1957. – № 10. – С. 1110.
- До історії Українських Дипломатичних Місій // Укр. історик. – 1980. – № 1/4. – С. 173–174.
- З чужого поля: Зб. пер. – Чикаго: Вид-во Укр.-Амер. Видавн. Спілки, 1965. – 145 с.
- За кордонами батьківщини // Пропамятна книга: Видано з нагоди сорокліт. ювілею УНС / Зред. Л. Мишуга. – Джерсі Сіті; Нью-Джерсі, 1936. – С. 399–407.
- Завзяття чи спокуса самовиправдання: Нариси з сусп. життя. – Париж: Вид-во Першої Укр. Друк., 1956. – 208 с.
- Зневіреним: (З кн.: "Очима душі – голосом серця"): Переспіви // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 1. – С. 80.
- Іскра ентузіазму: (Урив. з кн.: "Очима душі – голосом серця") // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 1. – С. 110.
- Їду до Аргентини: (Подорож емігранта). – Вінніпег; Торонто: Новий шлях, 1971. – 75 с.
- Листи до О. Кандиби / Підгот. Л. Винар // Укр. історик. – 1985. – № 1/4. – С. 149–155.
- Націоналізм: [Ідеологія укр. націоналізму] // Укр. сл. – 2004. – 1–7 груд. – С. 6–7.
- Нищення тоталітарним режимом пам'яток культури та релігії в Києві // Нар. творчість та етнографія. – 1997. – № 1. – С. 58–61.
- Олена Теліга // Наш клич. – 1949. – 18 лют.
- Основи суспільного ладу. – 2-ге вид. – Буенос-Айрес, 1949. – 71 с.
- Особливості етнопсихології українців // Нар. творчість та етнографія. – 2001. – № 3. – С. 43–47.
- Очима душі – голосом серця. – Буенос-Айрес: Перемога, 1956. – 102 с.
- Під омофором барона М. Василька // Укр. історик. – 1978. – № 4. – С. 83–93; 1980. – № 1/4. – С. 110–133; 1981. – № 1/4. – С. 137–146; 1987. – № 1/4. – С. 107–114.
- По похилій площі: Зап. журналіста і дипломата. – Мюнхен: Дніпр. хвиля, 1964. – Ч. 1. – 152 с.; Ч. 2. – 262 с.
- [Поезії] // Біль: Альманах / Ред.-упоряд. М. Дубас. – Л., 1990. – Вип. 1. – С. 61–62.

Полковник Василь Вишиваний // Календар-альманах на 1955. – Буенос-Айрес, [1955]. – С. 29–52.

Портрети в профіль. – Чикаго: Укр.-Амер. Видавн. Спілка, 1965. – 300 с.

Портрети в профіль. – Чикаго: Укр.-Амер. Видавн. Спілка, 1995. – 300 с.

Спрага справедливости: Нариси з сусп. життя. – Буенос-Айрес: Перемога, 1950. – 132 с.

Творче життя і геройська смерть Олени Теліги / Співавт. О. Жданович. – Буенос-Айрес: Перемога, 1949. – 18 с.

У Вавилонському полоні: (Спомини). – Буенос-Айрес, 1949. – 131 с.

У вічному місті: Зап. укр. журналіста: Рік 1930. – Буенос-Айрес: Вид-во М. Денисюка, 1954. – 533 с.

Українська мала енциклопедія. – Буенос-Айрес: Накладом Адміністрації УАП Церкви в Аргентині, 1957-1963. – Кн. 1–12.

Українці в Південній Америці: [Стаття] // Українці у Вільному Світі: Ювілейн. кн. УНС, 1894-1954 / Зред.: Л. Мишуга, А. Драган. – Джерсі-Сіті, Б. р. – С. 215–232.

Шляхом на Роттердам. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1983. – 181 с.

ЛІТЕРАТУРА

Бібліографія праць Євгена Онацького // Укр. історик. – 1980. – № 1/4. – С. 176–179.

Бібліографія праць професора Євгена Онацького, 1917–1964 рр. / Заходом Спілки укр. науковців і митців. – Буенос-Айрес, 1964. – 58 с.

Верстюк В., Осташко Т. Онацький Євген: [Біогр. довідка] // Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: [Біогр. довід.]. – К., 1998. – С. 140–141.

Видання "Просвіт" Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – 247 с.

Про Є. Онацького див.: "Іменний покажчик", с. 232.

Винар Л. Євген Онацький – чесність з нацією (1894–1979) / Укр. іст. т-во. – Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто, 1981. – 31 с.

Винар Л. Євген Онацький – чесність з нацією (1894–1979) // Укр. історик. – 1980. – № 1/4. – С. 153–168.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

- Про Є. Онацького див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 512.
- Демченко Т. "Я хочу бути вільним!": Штрихи до життєпису Євгена Онацького // Сіверян. літопис. – 1996. – № 6. – С. 11–15. – Бібліогр.: с. 14–15.
- Дорога до істини: До роковин народження і смерті Євгена Онацького // Укр. сл. – 2004. – 24-30 листоп. – С. 6.
- Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.
- Про Є. Онацького див.: "Особовий показник", с. 754.
- Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р.Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.
- Про Є. Онацького див.: "Іменний покажчик", с. 514.
- Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 782 с.
- Про Є. Онацького див.: "Іменний покажчик", с. 776.
- Квітковський Д. Відвідини у проф. Євгена Онацького // Квітковський Д. Мої міркування: Зб. публ. творів 1970-1977 рр.: У 2 ч. / Упоряд. і зред. В. Верига. – К., 1998. – Ч. 2. – С. 111–112.
- Книш З. Варшавський процес ОУН: На підложжі пол.-укр. відносин тієї доби. – Торонто: Сріб. сурма, 1986. – Т. 2. – 535 с.
- Про Є. Онацького див.: "Показник імен", с. 515.
- Косик В. Розкол ОУН (1939-1940): Зб. док. / Львів. держ. ун-т ім. І. Франка; Ун-т українознав. ім. І. Крип'якевича. – Л., 1997. – 134 с.
- Про Є. Онацького див.: "Особовий і географічний показник", с. 128.
- Листи О. Кандиби до Є. Онацького / Підгот. М. Антонович // Укр. історик. – 1985. – № 1/4. – С. 141–146.
- Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. – К.: Генеза: Довіра, 1996. – 946 с.
- Про Є. Онацького див.: "Іменний покажчик", с. 919.
- Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.: фотогр.
- Про Є. Онацького див.: "Іменний покажчик", с. 348.
- Онацький Євген: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1854: портр.

Онацький Євген: [Біогр. довідка] // Українська Центральна Рада: Док. і матеріали. У 2 т. Т. 2: 10 груд. 1917 р. – 29 квіт. 1918 р. / Редкол.: В. А. Смолій (відп. ред.) та ін. – К., 1997. – С. 391.

Стрельський Г., Трубайчук А. Онацький Євген Доментійович // Нар. творчість та етнографія. – 1997. – № 1. – С. 60-61.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Є. Онацького див.: "Іменний показчик", с. 545.

Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – 232 с.

Про Є. Онацького див.: "Іменний показчик", с. 213.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про Є. Онацького див.: "Іменний показчик", с. 826.

Штуль-Жданович О. Проф. Євген Онацький // Штуль-Жданович О. Ціною крові. – Нью-Йорк; К; Торонто, 1997. – С. 197–206.

Onatsky Yevhen // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 694-965: foto.

ОНИШКЕВИЧ-ЗАЛЕСЬКА ЛАРИСА (12. 05. 1935, м. Стрий, Стрийський р-н, Львівська обл.) – український мовознавець, критик, літературознавець, перекладач. Живе у США.

1947 р. разом із батьками емігрувала до Канади. В Торонто закінчила Політехніку ім. Раєрсона (1954), Королівську Канадську Консерваторію (1957). У кінці 1961 р. переїхала до США. Закінчила аспірантуру і докторантуру в Пенсільванському університеті.

Л. Онишкевич-Залеська – дійсний член НТШ, УВАН, Пен-клубу. Працювала літературним редактором журналу "Сучасність" (1984-1985, 1988-1994), викладачем української літератури і культури в Рутгерському університеті. Член Національної спілки письменників України.

Авторка історико-літературних та літературно-критичних статей та розвідок українською та англійською мовами: "Українські прізвища в Канаді" (1974), "Музика Батьківщини мені болить" (про поезію І. Калинця, 1975), "Літературна творчість Людмили Коваленко" (1976), «"Пророк" – остання драма Вол. Винниченка» (1973), "Різні світи Віри Вовк" (1987), «Хто справжній герой "Собору"?» (1991) та

багатьох інших. Переклала низку творів В. Вовк, І. Римарука, С. Майданської, В. Шевчука англійською мовою.

Брала активну участь у підготовці до друку і редагуванні книжок: "Тигролови" І. Багряного (1970), "Контрасти. Антологія молодечої творчості" (1970), "Світи Тараса Шевченка" (1991) та ін.

Л. Онишкевич-Залеська декілька разів була в Україні, зокрема була учасницею Міжнародного симпозиуму "Леся Українка і світова культура" (1991), де виступала з доповіддю.

ТВОРИ

Відбитка Чорнобиля в літературі // Сучасність. – 1989. – № 4. – С. 28–38.

Вліті на сценах України першокласний театр у Львові й Ліна Костенко у ньому // Сучасність. – 1988. – № 11. – С. 82–89.

Володимир Міяковський: [Стаття] // 125 років Київської Української Академічної Традиції: Збірник / Ред. М. Антонович. – Нью-Йорк, 1993. – С. 517–539.

Годинникар і курка, або Майстри часу // Сучасність. – 1967. – № 1. – С. 74–82.

Данаїди на сценах Європи // Сучасність. – 1998. – № 2. – С. 135–137.

Дещо про техніку писання І. Понеділка // Наше життя. – 1974. – № 10.

Драматична поема Лесі Українки "У пущі" як твір модерної літератури // Вісн. АН України. – 1992. – № 10. – С. 50–54.

Драматична поема "У пущі": Тло доби твору і творення // Сл. і час. – 1996. – № 2. – С. 12–14.

Драматургія української діаспори: [Вступ. ст.] // Близнята ще зустрінуться: Антол. драматургії укр. діаспори / Упорядкув. Л. Залеської Онишкевич. – К.; Л.: Час, 1997. – С. 9–32.

Елементи неоавангардизму в українській драмі ХХ ст. // Українська література: Матеріали І Конгр. Міжнар. асоц. українців (Київ, 1990, 27 серп. – 3 верес.) / НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка; Відп. ред. О. Мишанич. – К., 1995. – С. 72–83.

Київський театр на Подолі в Києві та Америці // Свобода. – 1991. – 31 жовт.

Куліш і Брехт: Самоспостереження героя та самоспостереження актора: До 100-літ. ювілею М. Куліша // Сучасність. – 1992. – № 1. – С. 131–135.

Леонід Плющ – лауреат літературного конкурсу Л. і В. Ковалевих // Наше життя. – 1980. – Черв.

Літературна творчість Людмили Коваленко // Сучасність. – 1970. – № 1. – С. 39–49.

Михайло Грушевський про скоморохів // Михайло Грушевський: Зб. наук. пр. і матеріалів Міжнар. ювіл. конф., присвяч. 125-й річниці від дня народж. М. Грушевського / НТШ у Львові, Укр. іст. т-во; Редкол.: О. Купчинський (відп. ред.) та ін. – Л., 1994. – С. 183–189.

Наші сьгоднішні мовні проблеми, або Що за словом? // Про український правопис і проблеми мови: Зб. доп. мов. секції 16-ої річної Конф. Укр. Проблематики, Іллінойс. Ун-т, м. Урбана-Шампейн, 20-25 черв. 1997 р. / НТШ; Ред.: Л. Онишкевич (відп. ред.) та ін. – Нью-Йорк; Л., 1997. – С. 12–21.

Океан і стандарти: Бесіда з Л. Залеською-Онишкевич / Вела Т. Моргун // Культура і життя. – 1993. – 30 січ.

ОМФАЛОС у "Патетичній сонаті" Миколи Куліша // Сучасність. – 1994. – № 1. – С. 125–128.

Перед премією "Голоду" Б. Бойчука // Свобода. – 1969. – 16 квіт.

"Планета Сперанта" О. Коломійця // Сучасність. – 1971. – № 10. – С. 50–59.

"Пророк" – остання драма Вол. Винниченка // Слово: Л-ра, критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 194–204.

Різні світи Віри Вовк // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 97–107.

Різні світи Віри Вовк // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 413–420.

Роботи і антироботи: "Соняшна машина" В. Винниченка й "Р. У. Р." К. Чапека // Сучасність. – 1972. – № 4. – С. 60–73.

Роль Великодня у "Патетичній сонаті" М. Куліша // Сл. і час. – 1991. – № 9. – С. 48–53.

Розмова з Докією Гуменною // Сучасність. – 1984. – № 11. – С. 61–68.

Розмова з Катериною Горбач // Свобода. – 1977. – 1 верес.

Сучасні проблеми в ділянці української культури у двох українських півсвітах – України і діаспори // Наше життя. – 1993. – Листоп.

Сучасність ідей творів Лесі Українки: Сл. на відкритті пам'ятника Лесі Українки, 19. 09. 1976 // Свобода. – 1976. – 23 верес.

Театри Львова і Києва у травні // Сучасність. – 1990. – № 9. – С. 42–61.

Українська драма сьогодні (1992–2002) // Літературознавство: [Матеріали V конгр. Міжнар. асоц. українців, Чернівці, 26–29 серп. 2002 р.]. – Чернівці, 2003. – С. 353–357.

Українська драматургія на Північно-Американському континенті: [Стаття] // Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистец. Т. 1: 1915-1975 / Об-ня мистців Укр. сцени (ОМУС); За ред. Г. Лужницького і Л. Полтави. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1975. – С. 215–230.

Українська і слов'янська присутність на Міжнародному театральному фестивалі // Сучасність. – 1986. – № 10. – С. 57–62.

Усмішки і шпильки театру-студії "Не журись!" // Сучасність. – 1989. – № 2. – С. 115.

Фестиваль справжнього фольклору // Свобода. – 1990. – 30 серп.

Хто справжній герой "Собору"? // Сучасність. – 1991. – № 4. – С. 34–39.

Червневий з'їзд письменників України // Свобода. – 1986. – 29-31 лип.; 1 серп.

Чернобиль у п'єсі // Сучасність. – 1987. – № 12. – С. 61–68.

Шлях вічного повороту: П'єса В. Шевчука "Птахи з невидимого острова" // Сучасність. – 1996. – № 1. – С. 93–96.

Шукання остаточного тексту літературного твору: Віч-на-віч з цензурою – на прикладі "Патетичної сонати" // Сучасність. – 1996. – № 9. – С. 106–110.

Ярослав Мудрий на сцені в Нью-Йорку // Свобода. – 1988. – 10 трав.

Ред.: Лицар неабсурдних ідей: Б. Антоненко-Давидович: Зб. споминів, листів і малодоступ. творів / За ред. Л. Залеської-Онишкевич. – К.: Час, 1994. – 224 с.

Ред.: Про український правопис і проблеми мови: Зб. доп. мов. секції 16-ої річної Конф. Укр. Проблематики, Іллінойс. Ун-т, м. Урбана-Шампейн, 20-25 черв. 1997 р. / НТШ; Ред.: Л. Онишкевич (відп. ред.) та ін. – Нью-Йорк; Л., 1997. – 233 с.

Ред.: Світи Тараса Шевченка: Зб. ст. до 175-річчя з дня народж. поета / Ред.: Л. Залеська-Онишкевич та ін. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1991. – 488 с. – (Зап. НТШ. Філол. секція; Т. 214).

Ред і упоряд.: Антологія модерної української драми / Ред., упоряд. і авт. вступ. ст. Л. Залеська-Онишкевич. – К.; Едмонтон; Торонто: Вид-во Канад. Ін-ту Укр. Студій, 1998. – 533 с.

Упоряд.: Близнята ще зустрінуться: Антологія драматургії укр. діаспори / Упорядкув. Л. Залеської Онишкевич. – К.; Л.: Час, 1997. – 635 с.: іл. – (Укр. модер. л-ра).

ЛІТЕРАТУРА

Відбувся вечір Л. Онишкевич в НТШ [7 лют. 1988, Нью-Йорк] / А. Ч. //Свобода. – 1998. – 12 берез.

Онишкевич Лариса: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 371: портр.

Тарнашинська Л. Життя? Реальність? Умовність? // Тарнашинська Л. Сезон вічності. – Париж; Л.; Цвікау, 2001. – С. 101–104.

Тарнашинська Л. Корабель, що припливає, – так, перефразувавши Юрія Липу, можна назвати це видання: [Про антол. драматургії письм. укр. діаспори "Близнята ще зустрінуться" / Упоряд. Л. Залеська-Онишкевич] // Літ. Україна. – 1998. – 26 лют. – С. 10.

Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К.: Рось, 1994. – 687 с. – Із змісту: [Про Л. Онишкевич-Залеську]. – Кн. 3. – С. 674.

Onyshkevych Larissa // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 698.

ОСТРОВЕРХА МИХАЙЛО (літ. псевд.: Михайло Осика; 07. 10. 1897, м. Бучач, Бучацький р-н, Тернопільська обл. – 17. 04. 1979, м. Нью-Йорк, США) – журналіст, письменник, мистецтвознавець, учасник національно-визвольних змагань у лавах українських січових стрільців.

Як літератор дебютував у журналі "Веселка" на початку 1920-х, перебуваючи в Каліші (Польща), у таборі інтернованих українських воїнів. Вирвавшись звідти, навчався співу в Італії, знайомився з пам'ятками італійської культури, що знайшло вияв у багатьох його статтях, картинах. У 20-30-ті рр. співпрацював із львівськими газетами "Діло", "Назустріч", де друкував картини, репортажі, статті, рецензії, художні твори, зокрема новели.

У міжвоєнні десятиліття видав кілька збірок поетичних, прозових та перекладних творів: "Озимина" (1923) – альманах трьох поетів: Є. Маланюка, М. Селегія, М. Осики; "Поцілунок горбатого" (1932) – переклади оповідань італійських письменників, книжку картин "Кавур", що має підзаголовок "Від П'ємонту до Італії" (тобто від Львова, який називали П'ємонтом українства в Галичині). Вже в цей період М. Островерха зарекомендував себе освіченим культурологом-

письменником, який працював на межі двох культур – української та італійської.

У 1949 р. митець емігрував у США. Тут він розгорнув широку творчу діяльність як письменник і мистецтвознавець, виступаючи з нарисами, новелами, спогадами, перекладаючи твори світової літератури.

Він видав книги: "З римського записника"(1946), "Nihil novi" (1946), "Без докору" (1948), "Гомін з далека" (1953), "Обніжками на битий шлях" (1957), "На закруті" (1958), "Гроза калини" (1962), "Блиски і темряви" (1966) та ін. Вже по смерті М. Островерхи з'явився великий том його неопублікованих нарисів, статей, роздумів про світове мистецтво під назвою "Спадщина" (1989), виданий заходами дружини письменника з передмовою І. Кедрина-Рудницького.

ТВОРИ

Аполлонівська братія у Львові: Спогад // Львів: Літ.-мистец. зб. / За ред. Б. Романенчука. – Філадельфія, 1954. – С. 113–115.

Без докору: Міркування на мистец. теми. – Мюнхен, 1948. – 154 с.: іл.

Берегами мандрівки: Репортажі. – Нью-Йорк: Накладом автора, 1974. – 348 с.: портр.

Блиски і темряви, 1918-1920. – Нью-Йорк, 1966. – 208 с.

Великий Василянин Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький: Нарис. – Нью-Йорк, 1960. – 48 с.

Відгомони революції // "Яка краса: відродження країни": Альм. Укр. Брат. Союзу, 1979 р. / Ред. І. Смолій. – Скрантон, [1979]. – С. 159–161.

Відлітають сірим шнурком: Згадка-нарис про УСС // Свобода. – 1959. – 29 трав.

Гомін з далека: Нариси. – Нью-Йорк, 1953. – 128 с.

Гроза калини: В укр. січ. стрільців: Повість. – Нью-Йорк, 1962. – 132 с.: іл.

Гроза калини в УСС: (Уривок з повісті) // Наше життя. – 1991. – Чис. 10. – С. 18.

До Першого Листопада: Спогад // Свобода. – 1958. – 4 листоп.

Друзі. Ч. I: Михайло Гайворонський // Календар УНСоюзу на 1951. – Джерсі-Сіті, 1951. – С. 88, 89.

З днів кривавих змагань, 1914-1934: Рефлексії з нагоди 20-річчя УСС // Новий час. – 1934. – 10 верес.

З минулого і сучасного // Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 2. – С. 222–223.

З римського записника. – Штутгарт, 1946. – 40 с.

Зі світу історії, культури // Альманах Українського Народного Союзу, 1978 / Ред. Л. Полтава. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1978]. – Річник 68. – С. 108-117.

Між Стрипою і Серетом // Свобода. – 1954. – 28 лип.

Мусоліні: людина й чин / Передм. Д. Донцова. – Л., 1934. – 85 с.

На закруті: (Осінь 1939 р.): [Повість]. – Нью-Йорк, 1958. – 142 с.

Наперекір: Міляно, 1926-1931 / Від упоряд. І. Шевців. – Нью-Йорк; Мельборн: Просвіта, 1981. – 115 с.

Народина нової доби // Зустріч. – 1948. – 19-20 черв.

Незабутня осінь: Укр. Січ. Стрільці ідуть на Львів // Наша мета. – 1954. – Чис. 10. – С. 3.; Свобода. – 1952. – 1 листоп.

Нова імперія: Італія і фашизм. – Л., 1938. – 61 с.

Обніжками на битий шлях, 1921-1926: Спомини. – Нью-Йорк, 1957. – 144 с.: фотогр.

Перегомоном; Коли за волю бились ми: Вірші // Стрільцька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 354–355: портр.

Спадщина / НТШ; Вступ. сл. І. Кедрина. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1989. – 284 с.

Спомини чотового УПА: хроніка тактичних відтинків УПА: "Лемко" і "Маківка", 1944-1948. – Мюнхен, 1953. – 167 с.

У московському полоні (1916-1918) // Літопис Червоної Калини. – 1936. – Чис. 4. – С. 15–18; Свобода. – 1952. – 7 черв.

УСС поза своєю формацією // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 245–248.

Чорнокнижник із Зубівки: Хвильовий і хвильовизм. – Нью-Йорк, 1955. – 32 с.

Nihil novi: Міркування на мистецькі теми. – Штутгарт: Накладом "КЕП", 1946. – 70 с.

ЛІТЕРАТУРА

Боднарук І. Михайло Островерха // Боднарук І. Між двома світами: Вибр. ст. про укр. письм. – Донецьк, 1997. – С. 114-118.

Коцик Р. Об'єктивні і цікаві спомини // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 3. – С. 362. – Рец. на кн.: Островерха М. Блиски і темрява (1918-1920). – Нью-Йорк, 1966.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 917 с.

Про М. Островерху див.: "Показчик імен", с. 909.

Михайло Островерха (Осика): [Довідка] // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 390.

Наумович С. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 4. – С. 476. – Рец. на кн.: Островерха М. На закруті. – Нью-Йорк, 1958.

Островерха М. // Макар В. Пройдений шлях: Спомини. Т. 1: Від Бистриці до Бугу (1911-1929) – Торонто, 1983. – С. 260.

Островерха Михайло: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 162.

Див. також: "Іменний показчик", с. 182.

Островерха Михайло: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1899: портр.

Островерха Михайло: [Біогр. довідка] // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 463.

Див. також: "Показник імен", с. 493.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про М. Островерху див.: "Іменний показчик", с. 547.

Ostroverkha Mykhailo // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 734: foto.

ОСТРОМИРА МАРІЯ (літ. псевд. Марії Лози-Маковської; 18. 10. 1900, с. Підберезці, Пустомитівський р-н, Львівська обл. – 28. 10. 1969, м. Ланкастер, США) – письменниця, за освітою педагог.

Походила з селянської родини. Навчалась у Львівській учительській семінарії, однак отримати роботу в умовах шляхетської Польщі не змогла. Тривалий час (1927-1942) разом зі своїм чоловіком-лікарем проживала спочатку на Гуцульщині, у Жаб'ї, потім у Яблуниці над Білим Черемошем, у Косові над Рибницею, приглядалася до життя і побуту верховинців. Друкувала нариси, оповідання в газетах "Діло", "Наше життя", "Лемківський календар", "Лемківське життя". Перша автобіографічна повість "У вирій" вийшла у видавництві І. Тиктора у Львові 1938 р.

1944 р. М. Остромира емігрувала з родиною в Німеччину, потім у США, де продовжила свою літературну діяльність. Написала історичне оповідання "Подай керму" (1952) – про київську княгиню Ольгу, повість про Гуцульщину "Над бистрим Черемошем" (1967), в якій дала широку і правдиву картину життя в цьому краї в кінці 30-х – на початку 40-х років ХХ ст. Тоді на зміну польсько-шляхетському режиму прийшло "визволення" 1939 р., а пізніше настали часи гітлерівської окупації, які знову змінив більшовицький режим з його репресіями і жорстокою боротьбою, з відчайдушним спротивом з боку УПА.

Після смерті письменниці було видано повісті "У досвітню годину" (1969), "Лемківщина в огні" (1971). У них відображено події в Галичині 1918 р. та боротьбу УПА на українській Лемківщині. Авторка поєднала художню оповідь з документальними свідченнями, з літописним відображенням реальних подій.

ТВОРИ

Лемківщина в огні: Повість. – 2-ге вид. – К.; Нью-Йорк: Укр. письм., 1992. – 264 с.

Над бистрим Черемошем: Повість. – Буенос-Айрес, 1967. – 300 с.

Подай керму: Іст. оповід. – Філадельфія: Америка, 1952. – 111 с.

У досвітню годину: Повість. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середняка, 1969. – 263 с.

ЛІТЕРАТУРА

Лоза М. Марія Остромира: [Біогр. довідка] // Остромира М. Лемківщина в огні: Повість. – 2-ге вид. – К.; Нью-Йорк, 1992. – С. 8-12.

Наумович С. З літературного потоку // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 1. – С. 127–129. – Рец. на кн.: Остромира М. Лемківщина в огні. – Буенос-Айрес, 1971.

Остромира Марія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 162–163.

Див. також: "Іменний покажчик", с. 182.

Пелипейко І. З когорти друзів Гуцульщини // Гуцульщина. – 1993. – № 8/9. – С. 22-23.

Пелипейко І. Марія Остромира: [Корот. біогр. довідка] // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – Косів, 1997. – С. 65: портр.

Радіон С. Повість про героїські дії УПА // Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 4/5. – С. 525–526. – Рец. на кн.: Остромира М. Лемківщина в огні: Повість. – Буенос-Айрес, 1971.

Чмола І. Марія Остромира (1900-1969) // Гуцульщина. – 1990. – Чис. 21. – С. 1–6.

ОСТРУК ЯРОСЛАВА [літ. псевд. Ярослави Сосенко, 1908 (за ін. даними – 1900), Боснія – 05. 04. 1973, м. Філадельфія, США] – письменниця і громадсько-культурна діячка.

Народилась у сім'ї службовця. Проживала на Коломийщині. Закінчила там учительську семінарію, а потім музичний інститут у Львові. Під час Другої світової війни емігрувала спочатку до Австрії, пізніше – до Німеччини. 1950 р. оселилась у США. Працювала робітницею на швейній фабриці, водночас займалася літературною творчістю.

Авторка нарисів, новел, оповідань, повістей, що друкувалися в журналах і газетах "Наше життя", "Нові дні", "Овид", "Жіночий світ", "Визвольний Шлях".

У повістях "Провалля" (1961), "Оля" (1963), "Хуртовина гряде" (1967), в романі "Коли меркнуть зорі" (1972) письменниця дала широку панораму життя українців Галичини міжвоєнних десятиліть, у часи польського панування, наростання революційних настроїв проти окупаційного режиму, діяльності націоналістичного підпілля. Вона відобразила і події 1939-1941 рр., коли на західноукраїнські землі прийшли війська радянської армії, а національно-патріотична частина населення зазнала політичних репресій. У повістях "Родина Гольдів" (1964), "Те, що роз'єднує" (1967) зображено трагедію єврейського населення, переслідуваного і винищуваного німецьким фашизмом, польсько-українські суспільні конфлікти, відтворено національне відродження західноукраїнських земель у період ЗУНР.

Проза Я. Острук засвідчує художнє зростання письменниці, яка від малих форм нарисово-побутового оповідання сміливо переходить до психологічно-аналітичної манери оповіді, панорамного охоплення життя у конфліктах і протиставленні різних політичних сил.

ТВОРИ

Ангелина: (Уривок з недрук. повісті) // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 2. – С. 230–233.

Дарунок: Оповідання // Наше життя. – 1973. – Чис. 1. – С. 9–10.

Коли меркнуть зорі: Роман. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1972. – 267 с.

Мати і дочка: Уривок з роману "Те, що роз'єднує" // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 9. – С. 1061–1066.

Моя відповідь на критику С. Наумович моєї повісті "Оля" // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 6. – С. 787.

Оля: Повість. – Мюнхен: Логос, 1963. – 148 с.

Провалля: Повість. – Чикаго: Друк. вид-ва М. Денисюка, 1961. – 191 с.

Родина Гольдів: Повість. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1964. – 258 с.: портр.

Те, що роз'єднує: Повість. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1967. – 258 с.

Хуртовина гряде: Повість. – Мюнхен: Дніпр. хвиля, 1967. – 192 с.

ЛІТЕРАТУРА

Коцик Р. Нова повість Ярослави Острук // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 10. – С. 1215. – Рец. на кн.: Острук Я. Те, що роз'єднує. – Буенос-Айрес, 1967.

Куликовський Д. Про двох Ізраїлів // Визвол. Шлях. – 1968. – Кн. 2. – С. 292–302. – Рец. на кн.: Острук Я. Родина Гольдів. – Буенос-Айрес, 1964.

Наумович С. Відповідь авторці повісти "Оля" [Я. Острук] // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 9. – С. 1095.

Наумович С. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 4. – С. 472–474. – Рец. на кн.: Сосенко-Острук Я. Оля. – Мюнхен, 1963.

Острук Ярослава: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1902.

Погребенник Ф. Ярослава Сосенко-Острук – письменниця, невідома в Україні // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 4. – С. 324–331.

Ярослава Острук – посмертна згадка / Л. Б. // Наше життя. – 1973. – Чис. 9. – С. 7: портр.

Ostruk Yaroslava // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 736: foto.

ПАВЛУСЕВИЧ ВОЛОДИМИР (03. 12. 1887, с. Бібрка, Бору-сівський р-н, Львівська обл. – 18. 05. 1958, США) – поет, прозаїк, драматург, актор. Професор гімназії в Коломиї.

Літературну діяльність В. Павлусевич розпочав на початку ХХ ст. За кордон емігрував в кінці Другої світової війни.

Автор збірки ліричних віршів "З пісень кохання" (1924), драматичних творів "Американка" (1928), "Добродій людства" (1934), лібрето до опер "Дівча з Маслосоюзу", "Святвечір" (1938) та ін.

Поетичне обличчя В. Павлусевича найбільш виразно вимальовується у збірці "З пісень кохання". В ній – особисті переживання поета-лірика, злети і падіння його чуйної душі. Основна тема цієї книжки – розкриття душевних страждань людини у зв'язку з неможливістю досягти особистого щастя. Відштовхуючись від реальних життєвих вражень, поет створив глибокоемоційну оповідь про людську трагедію свого героя. "З пісень кохання" – це збірка інтимної лірики, в якій громадські мотиви звучать приглушено, шлях до серця вірші поета знаходять саме завдяки своїй щирій безпосередності, загальнолюдській настроєвості.

ТВОРИ

"Ой нащо було з тобою..."; "Наші душі хилились до себе...": [Поезії] // Українська хата: Поезії, 1909-1914 / Упоряд. В. Шевчук. – К., 1990. – С. 153–155.

[Поезії] // Укр. хата. – 1911. – № 2, 8.

Розбишацька ватага: Комедійка на 3 д. – Л., 1939. – 40 с.

ЛІТЕРАТУРА

Василяшук О. Пам'ять // Гуцул. край. – 1995. – 5 серп.

Васильчук М. М. З поза запони забуття // Васильчук М. П'ять імен: Діячі укр. культури на Коломийщині. – Коломия, 1995. – С. 12–17.

Павлусевич Володимир // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1921.

Павлусевич Володимир // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – Косів, 1997. – С. 66: портр.

Погребенник Ф. "З пісень кохання" Володимира Павлусевича // Погребенник Ф. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письмен.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 8-9.

Погребенник Ф. Забутий український письменник-педагог // Укр. сл. – 1994. – 13 жовт. – С. 13.

Погребенник Ф. Письменник-педагог // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – Чис. 27. – С. 16-17.

Погребенник Ф. Фото забутого поета // Сл. і час. – 1994. – № 1. – С. 60. – (Рідкіс. фотогр.).

Pavlusevych Volodymyr // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 805.

ПАЛІЙ ЛІДА (11. 04. 1926, м. Стрий, Львівська обл.) – українська письменниця і художниця. Живе у Канаді.

У 1943 р. виїхала з батьками до Німеччини, 1948 – до Канади, де закінчила Вищу мистецьку школу в Онтаріо, відділ антропології Торонтського університету. Відвідала багато країн світу, вивчаючи побут і звичаї різних народів. Авторка художніх творів, статей та розвідок з питань літератури і мистецтва.

Видала збірки нарисів: "Мандрівки в часі і просторі" (1973), "Світла на воді" (1985), збірку поезій "Дивовижні птиці" (1989). Це подорожні нотатки, в яких враження від побаченого і пережитого знайшли поетично-художнє осмислення. Вони створюють своєрідну імпресіоністичну мозаїку, в котрій важливе місце займають об'єктивні спостереження та особисті враження, поетичне сприйняття природи. Крізь призму далеких світів і доріг у нарисах та оповіданнях письменниці просвічуються рефлексії, навіяні образами рідного краю. В поезії виступає як лірик, культивує асоціативний білий вірш ("Ратуша в Торонті", цикл "Давно наболіле" та ін.).

Перекладає з англійської та сербсько-хорватської на українську. Свої твори, зокрема нариси та оповідання, ілюструє власними документальними, художніми фотографіями.

Л. Палій – член Всесвітньої асоціації письменників – Пен-клубу, член Національної спілки письменників України. Окремі її вірші перекладено англійською мовою (надруковані у колективній збірці "Країна тихих неділь"; 1988).

ТВОРИ

Без Вітчизни / Вступ. ст. Б. Рубчака. – К.: Дніпро: Ліга укр. меценатів, 1997. – 229 с.: портр.

Без Вітчизни: З циклу «Станція "Сон-дитинство"» // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2005. – № 2. – С. 128–134.

Далека дорога: Вірш // Світо-вид. – 1993. – Чис. 2. – С. 73–75.

Дивовижні пtiці: Зб. поезій. – Торонто: Слово, 1989. – 39 с.; Київ. – 1990. – № 5. – С. 31–33.

Жінка у вікні: Вибр. поезії. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. – 88 с.

Задля рідного краю // Літ. Україна. – 1995. – 14 верес.

Запах землі: (Фрагмент) // Тернопіль. – 1991. – № 2. – С. 54–55.

Записки щасливого чоловіка // Дзвін. – 1994. – № 2/3. – С. 54–58.

Мандрівки в часі і просторі. – Торонто; Едмонтон: Слово, 1973. – 48 с.

Моя зачаклована Анадолу // Всесвіт. – 1993. – № 9/10. – С. 162–167.

[Поезії] // Вісті з України. – 1997. – 27 берез.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 239–241.

Поезії // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 300–304.

[Поезії] // Літ. Україна. – 1991. – 29 серп. – С. 8.

[Поезії] // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 120–126.

Поезії Кедрa – краса, життя і форма досконалості // Свобода. – 1984. – 18 серп.

Приреченість; “Розбила дзеркало...”; Осінні листи: [Поезії] // Поезія-90 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1990. – Вип. 2. – С. 109–111.

Ратуша в Торонті: [Вірші] // Всесвіт. – 1991. – № 11. – С. 117.

Роздуми над фільмом “Вечір напередодні Івана Купала” // Сучасність. – 1988. – № 6. – С. 70–74.

Роздумування зимою: Поезія // Березіль. – 2003. – № 11/12. – С. 165–169.

Світла на воді: [Оповід. і нариси]. – Торонто: Слово, 1985. – 144 с.

Сновидна подорож Андами // Світо-вид. – 1996. – Чис. 4. – С. 95–103.

Сон-країна. – Торонто; К, 1994. – 68 с.

Спектакль: Оповідання // Світо-вид. – 1995. – Чис. 3. – С. 48–49.

Станція “Сон-дитинство”: [Проза] // Вітчизна. – 1991. – № 6. – С. 18–22.

Такі дивні сни: [Оповідання] // Сучасність. – 1993. – № 9/10. – С. 59–61.

Терпилівка: Новела // Нар. газ. – 1992. – № 30.

"Уже десь із дитинства була в мені пісня": Сл. при одержанні премії ім. П. Тичини // Вісті з України. – 1995. – 7 верес. – С. 11.
Червоні глеки осіні: [Вірші] // Дзвін. – 1992. – № 9/10. – С. 11–12.

ЛІТЕРАТУРА

"Без Вітчизни" Ліди Палій // Вісті з України. – 1997. – 18 верес. – С. 2.

Високо в небі над океаном // Літ. Україна. – 1999. – 23 груд. – С. 7.
Жила В. Гарне досягнення в поезії // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 1. – С. 102–105. – Рец. на кн.: Палій Л. Сон-країна. – Торонто; К., 1994.

Кирилюк В. Світла Ліди Палій // Літ. Україна. – 1991. – 29 серп.
Кочевик О. Поезії аромату коньяку // Березіль. – 2002. – № 7/8. – С. 182–183. – Рец. на кн.: Палій Л. Жінка у вікні: Вибр. поезії. – Івано-Франківськ: Лілея, 2002. – 88 с.

Логвиненко О. Шукання світла // Уряд. кур'єр. – 1997. – 23 груд.
Марунчак М. Палій Ліда // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 490–491.

Павлишин М. Подорож до Сон-країни // Нові дні. – 1994. – № 529/530. – С. 37–38. – Рец. на кн.: Палій Л. Сон-країна. – Торонто; К., 1994.

Палій Ліда // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1026–1027.

Палій Ліда: [Корот. біогр. довідка] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 239.

Палій Ліда: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 371: портр.

Пащенко В. Сон-країна чекає на вас... // Літ. Україна. – 1994. – 24 листоп.

Поетичні телеграми Ліди Палій // Літ. Україна. – 1993. – 19 серп.
Рубчак Б. Різні дороги Ліди Палій // Палій Л. Без Вітчизни. – К., 1997. – С. 216–228.

Слабошпицький М. Ностальгія за справжнім: [Штрихи до портр. Л. Палій] // Літ. Україна. – 2004. – 22 квіт. – С. 6.

Слабошпицький М. Пошуки світла // Дзвін. – 1994. – № 2/3. – С. 58; Нар. газ. – 1992. – № 30.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про Л. Палій]. – С. 88.

Сорока П. Мандрівка поза часом і простором // Літ. Україна. – 1997. – 24 квіт. – С. 7.

Сорока П. "На кінці уяви, на кінці молитов...": [Про поет. світ. Л. Палій] // Київ. – 1997. – № 11/12. – С. 116–120.

Сорока П. Художній світ Ліди Палій. – Хмельницький: Авель, 1997. – 69 с.

Таран Л. Ностальгія Ліди Палій // Вечір. Київ. – 2004. – 27 лют. – С. 5.

У Києві появилася збірка прози Л. Палій ["Без Вітчизни"] / О. К. // Свобода. – 1997. – 28 листоп.

Фізер І. Ліда Палій // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 118–119.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про Л. Палій див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 585.

Palii Lida // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 759.

ПАРФАНОВИЧ СОФІЯ (літ. псевд.: Наталя Сас, Відродженка, Очевидець, С. П., В. Труді, О. Несич.); 07. 06. 1898, м. Львів – 26. 12. 1968, м. Детройт, США) – письменниця, громадсько-культурна діячка, за фахом лікар.

У Львові закінчила гімназію, здобула медичну освіту, розпочала лікарську, а також громадсько-культурну і письменницьку діяльність. 1926 р. стала членом Українського лікарського товариства, працювала в загальному шпиталі, пізніше у Народній лічниці і гінекологічній клініці у Львові. Тривалий час очолювала антиалкогольне і антинікотинове товариство "Відродження", редагувала медично-освітній журнал під такою ж назвою. У 1940-1941 рр. – директор фельдшерсько-акушерської та медсестринської шкіл. Під час Другої світової війни працювала у поліклініці, жіночому відділі шпиталю в Авгсбурзі (Німеччина). 1949 р. емігрувала до США. Працювала у Детройті лікарем-гінекологом й водночас займалася письменницькою творчістю.

Перша книга С. Парфанович – збірка нарисів та оповідань "Ціна життя" – виникла як результат практичної лікарської діяльності. Піклування про фізичне здоров'я людей переросло у турботу про їх морально-духовний світ, у необхідність утверджувати гармонію в житті людини й довколишньої природи. Людина і природа, взаємини між ними органічно входять у творчість письменниці. Зокрема, вона щиро

полюбила край Івана Франка – Бойківщину, де багато років проживала влітку в с. Розлуч. Саме цей край окрилив мисткиню на створення таких проникливих лірично-настрійових збірок новел і нарисів, як "Загоріла полонина", "Інші дні" (1948), "У лісничівці" (1954), "Карусель і ми" (1966), "Люди і тварини" (1969), "Попід кичерами та понад потоком" (1974) та ін.

Чимало творів С. Парфанович присвятила життю та побуту українських емігрантів у США.

ТВОРИ

Автобіографія // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 4. – С. 507–509.

Великим стрибком // Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. і рец. – К., 1995. – С. 218–222. – Рец. на кн.: Черінь Г. Їдьмо зі мною! – Буенос-Айрес, 1965. – 235 с.

Вірний приятель: (Оповід. з життя домаш. ката). – Чикаго, 1961. – 207 с.

Вплив стану здоров'я Шевченка на його творчість: [Стаття] // Календар-альманах Українського Народного Союзу на рік 1965. – Джерсі Сіті; Нью-Йорк, 1965. – С. 76–82.

Два етюди: 1. Сон; 2. Цвинтарище епох // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 67–73: портр.

З листів [Р. Волчуку] // Щасливий у праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Ф. Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня його народж. / Уклад В. Ф. Погребенник; Редкол.: М. Жулинський та ін. – К., 2000. – С. 279–283.

Загоріла полонина: Бойків. оповідання. – Авгсбург, 1948. – 88 с.

Інші дні: Новели й нариси. – Авгсбург, 1948. – 143 с.

Карусель і ми: Автобіографія / Передм. Р. Завадовича. – Чикаго: Друк. Вид-ва М. Денисюка, 1966. – 324 с.

Люблю Діброву. – Детройт, 1959. – 128 с.

Люди і тварини: Оповід. і нариси. – Нью-Йорк, 1969. – 244 с.

Милий гість: Інтерв'ю з С. Парфанович / Вела К. Штуль // Наше життя. – 1961. – Чис. 12.

На схрещених дорогах: Повість. – Чикаго, 1963. – 417 с.: іл.

Попід кичерами та понад потоком: (Повість з родин. хроніки). – Нью-Йорк, 1974. – 240 с.

Правильне харчування. – Л., 1936. – 84 с.

Такий він був...: Історія одного пса: Повість для молоді. – Джерсі-Сіті, 1964. – 195 с.

У лісничівці: Оповідання. – Буенос-Айрес, 1954. – 183 с.

У лісничівці: Оповідання. – 2-ге вид. – Детройт, 1966. – 183 с.

Ціна життя: Нариси. – Л., 1937. – 252 с.

Чарівна Діброва: Оповід. і нариси. – Чикаго, 1964. – 204 с.

ЛІТЕРАТУРА

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про С. Парфанович див.: "Іменний покажчик", с. 419.

Бойчук Д. Літературна спадщина Софії Парфанович // Наше життя. – 1971. – Чис. 6. – С. 6.

Волчук Р. З листів Софії Парфанович // Щасливий у праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Ф. Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня його народж. / Уклад В. Ф. Погребенник; Редкол.: М. Жулинський та ін. – К., 2000. – С. 279–283.

Геник С. Парфанович Софія // Геник С. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 147.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про С. Парфанович див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 515.

Лапичак Т. Д-р Софія Парфанович: (З нагоди 65-ліття) // Лікар. вісн. – 1963. – Чис. 29. – С. 30–38.

Любович У. Як ми її бачимо: (З нагоди 40-ліття громад. і літ. пр. С. Парфанович) // Наше життя. – 1967. – Чис. 7. – С. 3–4.

Наумович С. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 4. – С. 272. – Рец. на кн.: Парфанович С. На схрещених дорогах. – Чикаго, 1963.

Нижанківська М. Софія Парфанович: Літ. силуетка // Промінь. – 1965. – Чис. 1.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – 2-ге вид., доповн. – Л., 1995. – 239 с. – Із змісту: [Про С. Парфанович]. – С. 157–158.

Остання дорога д-ра Софії Парфанович // Свобода. – 1969. – 25 січ.

Парфанович Софія // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ у Львові; Голов. ред. В. Кубійович. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1956: портр.

Парфанович Софія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 163.

Див. також: "Іменний покажчик", с. 182.

Передирій В. Парфанович-Вовчук Софія-Наталія // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України; Львів наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 170–172.

Померла Софія Парфанович – видатна письменниця // Жіночий світ. – 1969. – Чис. 2.

Посмертна згадка // Наше життя. – 1969. – Чис. 2. – С. 12.

Пундій П. Доктор Софія Парфанович – лікарка і письменниця // Щасливий у праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Ф. Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня народж. / Уклав В. Ф. Погребенник; Редкол.: М. Жулинський та ін. – К., 2000. – С. 273–278.

Пундій П. Парфанович-Волчук С. // Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. – Л.; Чикаго, 1994. – С. 175–176: портр.

Романюк М. Парфанович Софія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 236–238.

Рудницький Я. Наші сучасниці – Софія Парфанович // Жіночий світ. – 1950. – Чис. 9.

Рудницький Я. "Три шляхи" Софії Парфанович // Свобода. – 1968. – Чис. 9.

Табачин Л. Художня проза Софії Парфанович // Дивослово. – 1999. – № 12. – С. 11–12.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868–1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про С. Парфанович див.: "Іменний показчик", с. 547.

Українська жінка – редактор корабельного журналу: (Д-р С. Парфанович по дорозі до Америки) // Жіночий світ. – 1950. – Чис. 2.

Федорів Р. Портрети в різьблених рамах // Дзвін. – 1991. – № 1. – С. 54–59. – Із змісту: [Про С. Парфанович]. – С. 58.

Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. і рец. – К.: Ред. журн. "Всесвіт", 1995. – 336 с.: фотогр. – Із змісту: [Про С. Парфанович]. – С. 26–27, 74–75.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про С. Парфанович див.: "Показчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 585.

Parfanovych Sofia // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 776: foto.

ПЕТРІВСЬКИЙ МИХАЙЛО (15. 11. 1897, с. Рожудовичі, біля Перемишля, тепер Польща – 07. 04. 1982, м. Торонто, Канада) – письменник, перекладач.

1911 р. разом з батьками виїхав до Канади, потім жив у США, де здобув середню освіту. Поповнював знання самоосвітою. Працював робітником.

Літературною працею почав займатися в кінці 1920-х. Писав нариси, оповідання, повісті, п'єси з життя українських фермерів і робітників у Канаді. 1929 р. створив широкий прозовий твір-повість "Магічне місто", в центрі якого – життя і побут переселенців з України в місті Маямі.

М. Петрівський – автор комедії "Канадійський жених" (1920), оповідання "Тайна срібного острова", "Мрії сльозами облиті" (1973) та ін. У 30-ті рр. письменник листувався з О. Кисілевською з Коломиї, яка надрукувала декілька його оповідань у редагованому нею журналі "Жіноча доля". Працюючи довгі роки робітником, заробляючи на життя службою в кінній поліції, М. Петрівський прагнув утвердитись як письменник-професіонал, що йому значною мірою вдалося.

ТВОРИ

Золота муха. – Вінніпег: Промінь, 1928. – 16 с.

Канадійський жених: Драма з життя укр. поселенців в Канаді. – Вінніпег, 1922. – 51 с.

Магічне місто: Новела з життя укр. переселенців в Америці. – Вінніпег: Друк. "Укр. голосу", 1929. – 155 с.: іл.

Мрії сльозами облиті: Оповід. з життя укр. піонерів і імігрантів в Канаді. – Вінніпег; Торонто, 1973. – 168 с.: портр.

Ой, Канадо, Канадонько...: Оповід. з побут. життя укр. поселенців в Канаді. – Вінніпег; Торонто, 1974. – 168 с.: портр.

ЛІТЕРАТУРА

Марунчак М. Петрівський Михайло // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 507-508.

Петрівський Михайло // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1970. – Т. 6. – С. 2035.

Petrivsky Mykhailo // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 860.

ПЕТРУШЕВИЧ ІВАН (літ. псевд. – E. Van Pedroe-Savidge; 09. 04. 1875, с. Єзупіль, Галицький р-н, Івано-Франківська обл. – 28. 07. 1950, місцевість Укіанг, США) – економіст, громадсько-культурний діяч, письменник, сценарист.

Народився у сім'ї священика Т. Петрушевича. Закінчив гімназію в Станіславі (Івано-Франківськ) у 1894 р. Навчався в університетах Львова, Гайдельберга, Єни; політичні науки вивчав у Торговельній Академії в Празі, економічні – в Лондоні. Брав участь у діяльності багатьох економічних установ у Галичині, Англії, Канаді. Був співробітником місячника "Економіст", що його видавав у Львові К. Паньківський. Заснував кооперативні товариства "Народна торгівля", представляв Галичину на міжнародних кооперативних конгресах.

1913 р. емігрував до Канади, де розгорнув широку економічно-культурну діяльність серед українських фермерів. У 1914-1915 рр. був представником канадського уряду в справах поселенців України, організовував мистецькі виставки, заснував кооператив "Друкарня канадійського русина". Під час національно-визвольних змагань в Україні співпрацював з українськими дипломатичними місіями УНР, був членом "Міжсоюзної Комісії", яка готувала перемир'я між Польщею і Україною (1919), секретарем дипломатичного представництва ЗУНР в Лондоні (1920-1923).

Літературну діяльність розпочав у кінці 90-х рр. XIX ст. у Львові, будучи секретарем Наукового товариства ім. Т. Шевченка, співробітником "Літературно-наукового вісника" (1898-1899). Саме на сторінках цього місячника опублікував сонети "Острога" і "Похорон", нарис "Серце", репортаж "Враження з Угорської Русі", кілька статей про перебування в Англії.

Володіючи, крім української, польською, німецькою, англійською і французькою мовами, переклав наукові розвідки з питань економіки. Велику частину перекладів, зокрема, складають твори класиків зарубіжної літератури: Дж.-К. Джерома "Три в одному човні, крім пса", М. Твена "Американський претендент", А. Франса "Розмова з привидом про початки азбуки", оповідання, новели О. Дюма, Е. Золя, М. Метерлінка, Е. А. По та ін. І. Петрушевич писав також англійською мовою. Під псевдонімом E. Van Pedroe-Savidge видав пригодницьку повість "The Flying Submarine" ("Літаючий підводний човен", 1922), що вийшла накладом А. Стоквелла в Лондоні. Написав англійською мовою декілька сценаріїв для Голлівуду. Переклав з української на англійську новели В. Стефаника, надрукувавши їх у газеті "The Clarion". Був одним із організаторів української секції бібліотеки при університеті в Поло Алто в Каліфорнії. 1946 р. вийшла укладена ним та Г. Скегаром і І. Колсоном брошура "Українська бібліотека". Чима-

ло творів І. Петрушевича залишилося в рукописах, частина його листування з В. Стефаніком, М. Яцковим зберігається в архівах України.

ТВОРИ

Англійська школа: Стаття // ЛНВ. – 1906. – Т. 35. – С. 105–115.

Порадник торговельний / У співавт. з К. Левицьким. – Л.: З друк. НТШ, 1905. – 84 с.: табл.

Похорон; Музика: [Вірші] // Акорди: Антол. укр. лірики / Уложив І. Франко. – Л., 1903. – С. 309.

Серце: Оповідання // ЛНВ. – 1899. – Т. 7. – С. 6–17.

Ред.: Ілюстрований народний календар Товариства "Просьвіта" на рік звичайний 1906 / Ред. І. Петрушевич. – Л.: Коштом і заходом Т-ва "Просьвіта". З друк. НТШ, [1906]. – Річник 29. – [231] с.: іл.

Ред.: Ілюстрований народний календар Товариства "Просьвіта" на рік звичайний 1907 / Ред. І. Петрушевич. – Л.: Коштом і заходом Т-ва ім. Шевченка. З друк. НТШ, [1907]. – Річник 30. – [272] с.: іл.

Упоряд.: Поученє як заводити спілки для торгівлі і промислу системи Родель / Зладив І. Петрушевич. – Л., 1908. – 84 с.

Пер.: По Е. Новелі / З англ. пер І. Петрушевич. – [Л.: Вид-во М. Заячківського, 1906]. – 104 с.

ЛІТЕРАТУРА

Видання "Просвіт" Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – Вип. 1. – 247 с.

Про І. Петрушевича див.: "Іменний покажчик", с. 232.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про І. Петрушевича див.: "Іменний покажчик", с. 335.

Максимчук І. Нарис історії роду Петрушевичів. – Чикаго, 1967. – 288 с.: фотогр.

Марунчак М. Історія українців Канади. – Вінніпег, 1991. – 464 с.

Про І. Петрушевича див.: "Особовий показник", с. 441.

Марунчак М. Петрушевич Іван // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 508.

Петрушевич Іван // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1970. – Т. 6. – С. 2041: портр.

Погребенник Ф. Сторінки життя і творчості Василя Стефаніка. – К.: Дніпро, 1980. – 350 с.

Про І. Петрушевича див.: "Показчик імен", с. 345.
Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про І. Петрушевича див.: "Іменний показчик", с. 548.
Petrushevych Ivan // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 3: L-Pf / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 776: foto.

ПІСНЯЧЕВСЬКИЙ ВІКТОР (літ. псевд. і криптоніми: Андрій Горленко, Морський, Співаченко, Воєнний, В. П., П. К., П. Вік, В-ко, Г-ко, В. П-ський, Віктор П. та ін.; 1883, Поділля – 11. 11. 1933, м. Братислава, Словаччина) – публіцист, видавець, літературний критик.

Навчався у Петербурзькій військово-медичній академії, брав активну участь у культурному житті української громади міста на Неві. Один із організаторів української парламентської фракції в Першій Державній Думі Росії 1906 р., ініціатор та співредактор періодичного видання "Рідна справа. Думські вісті" (1907). 1908 р. був делегатом 2-го Конгресу слов'янської молоді у Празі.

Протягом 1906-1914 рр. В. Піснячевський – кореспондент київської газети "Рада". Під час визвольних змагань українського народу видавав часопис "Одеський листок" (1917-1919). Виїхавши з Києва до Відня, 1919 р. заснував громадсько-політичний і культурний тижневик "Воля", який редагував до 1922 р. Навколо цього видання згуртував чимало талановитих публіцистів і письменників. На сторінках "Волі" надрукував десятки статей і розвідок з питань політики та культури. З 1923 р., залишивши публіцистичну діяльність, працював лікарем у Братиславі.

ТВОРИ

Відповідь на відкритий лист В. Винниченка // Воля. – 1920. – Т. 2, ч. 7/8. – 12 черв.

Гачки: [Стаття] // Воля. – 1920. – Т. 2, ч. 8. – 21 черв.

Ділять: [Стаття] // Воля. – 1920. – Т. 3, ч. 13. – 25 верес.

З російського життя // ЛНВ. – 1908. – Т. 43, кн. 7. – С. 172-184; кн. 9. – С. 569-581.

За рік: [Стаття] // Воля. – 1920. – Т. 3, ч. 1. – 3 лип.

За чий гріх?: [Стаття] // Воля. – 1920. – Т. 1, ч. 10. – 10 черв.

Коли дрони зацвітуть!: [Стаття] // Воля. – 1921. – Т. 3, ч. 2. – 2 квіт.

Мобілізація денікінщини: [Стаття] // Воля. – 1920. – Т. 3, ч. 10. – 10 листоп.

"Народ з такою багатою душею!": Зі споминів // Родослав. – 1991. – № 22. – С. 7.

Не было, нет и не будет!: [Стаття] // Воля. – 1920. – Т. 3, ч. 8. – 21 серп.

Червоні жилки: [Стаття] // Наше життя. – 1952. – Чис. 2. – С. 12.

ЛІТЕРАТУРА

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про В. Піснячевського див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 518.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.: фотогр.

Про В. Піснячевського див.: "Іменний показник", с. 349.

Піснячевський Віктор: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник, частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1970. – Т. 6. – С. 2098: портр.

Пундій П. Піснячевський Віктор // Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. Кн. 1: Естафета поколінь національного відродження. – Л.; Чикаго, 1994. – С. 180-181.

Pisniachevsky Viktor // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 31: foto.

ПОНЕДІЛОК МИКОЛА (24. 09. 1922, Херсонщина – 25. 12. 1976, м. Нью-Йорк, США) – український письменник і актор.

Навчався в Одеському державному університеті. Наприкінці Другої світової війни виїхав до Німеччини. Працював у театральній студії Й. Гірняка та О. Добровольської. Брав участь у театрі "Заграда" В. Блавацького. Виступав як актор, помічник режисера, перекладав для театру твори німецьких, англійських і французьких драматургів ("Антігону" Ж. Ануя та "Інспектор приходить" Дж. Б. Прістлі). У 50-ті рр. розпочав власну літературну творчість: написав п'єси "Знедолені" та "Лейтенант Фляє", що ставились на сцені українського театру в таборах для переселенців у Західній Німеччині. Згодом емігрував до США. Там театральна студія Й. Гірняка поставила патріотичну п'єсу М. Понеділка "А ми тую Червону Калину" (1957). Три роки працював у книгарні "Сурма" в Нью-Йорку, укладав каталоги українських видань. Виступав як читець власних драм і гумористичних творів.

М. Понеділок – автор багатьох гумористичних оповідань та повістей, що вийшли окремими книжками: "Вітаміни" (1957), "Соборний борщ" (1960), "Смішні сльозини" (1966). Гумористична традиція

української лірики в його творах збагатилася власними враженнями і переживаннями з життя в діаспорі.

Виступав також у жанрі психологічної новели: "Говорить лише поле" (1962), "Зорепад" (1969), проникливо передав любов до рідної землі, біль і тугу за втраченим селом. Чимало творів Понеділка перекладено англійською мовою, зокрема збірка "Смішні сльозини" вийшла 1982 р. у перекладі Ю. Ткача. В Україні твори письменника й досі не передруковувалися.

ТВОРИ

А ми тую Червону Калину: П'єса. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1957. – 48 с.

Автобіографія // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 462–463.

Автобіографія; Диво в решеті // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. та біобібліогр. довідки В. Яременка. – 2-ге вид., змін., доопрац., доповн. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 330–336.

Вітаміни: Гумор. образки по той і цей бік океану. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1957. – 319 с.

Говорить лише поле: Новели, нариси, оповід. – Торонто: Гомін України, 1962. – 318 с.

Диво в решеті // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 463–466.

Знедолені: Драма // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 189–215.

Зорепад: Оповідання. – Торонто, 1969. – 471 с.

Зорепад: Оповідання // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., доповн. – Л., 1993. – С. 207–213.

Зорепад: Оповідання // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 235–240.

Інтерв'ю з Грицем Зозулею: Оповідання // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1977. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1977]. – Річник 67. – С. 109–110.

Казка недоспівана моя: Оповідання // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 100–106.

Коров'яча корпорація: (Гумореска) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1970. – Зб. 4. – С. 103–110.

Рятуйте мою душу: Повість. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк: Свобода, 1973. – 504 с.

Смішні сльозинки. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк: Свобода, 1966. – 274 с.

Соборний борщ; Ося та Слоник: [Нариси] // Календар-альманах "Мітла" на 1960 рік. – Буенос-Айрес, 1959. – С. 51–57, 99–109.

Шістдесят: [Оповідання] // Ювілейний альманах "Свободи", 1893-1953 / Зред.: Л. Мишуга, А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1954]. – С. 219–222: портр.

ЛІТЕРАТУРА

Балей П. Вступне слово на авторському вечорі Миколи Понеділка в Лос Анджелесі // Балей П. Без ідеологічного самодурства: Вибране. – Лос Анжелес; Балтимор, 1992. – С. 330–333.

Боднарук І. Талановитий письменник-гуморист // Боднарук І. Між двома світами: Вибр. ст. про укр. письм. – Донецьк, 1996. – С. 123–127.

Гарасевич М. Незабутній Микола Понеділок: (До 20-ліття з дня смерті) // Нові дні. – 1996. – Чис. 556/557. – С. 16–19.

Думки при лектурі / Л-ч В. // Листи до Приятелів. – 1966. – Кн. 8/10. – С. 48–49. – Рец. на кн.: Понеділок М. Смішні сльозинки. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, 1966.

Жила В. Оригінальний гуморист і стиліст // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 10. – С. 1198–1200. – Рец. на кн.: Понеділок М. Смішні сльозинки. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк: Свобода, 1966.

Жила В. Своєрідність сприймання дійсності в збірці "Зорепад" // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 9. – С. 1059–1065. – Рец. на кн.: Понеділок М. Зорепад. – Торонто, 1969.

Історія української еміграції: Навч. посіб / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Троф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про М. Понеділка див.: "Іменний покажчик", с. 515.

Клиновий Ю. Два обличчя Миколи Понеділка; Розмови з Батьківщиною; Зикзаком угору; Дещо про життя і "зорепадну" творчість Миколи Понеділка; Збірка Миколи Понеділка "Диво в решеті": [Статті] //

Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Ст. й есеї / Об-ня Укр. Письм. "Слово" в Канаді. – Едмонтон; Торонто, 1981. – С. 317–376.

Клиновий Ю. Недрукована драма М. Понеділка // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 188.

Коровицький І. Два гумористи: Керницький і Понеділок // Укр. літ. газ. – 1958. – Чис. 8.

Кравців Б. "Василь Стефаник і його сини – рідні і придбані": Із доп. [про творчість М. Понеділка] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 460.

Кравців Б. Микола Понеділок // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. та біобібліогр. довідки В. Яременка. – 2-ге вид., змін., доопрац., доповн. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 330.

Мазепа Б. Пам'яті М. Понеділка // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, [Б. р.]. – Зб. 6. – С. 30; Визвол. Шлях. – 1976. – Кн. 11. – С. 1311.

Микола Понеділок: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 207–208.

Наумович С. Літературознавство Юрія Клинового // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 484–492. – Із змісту: [Про М. Понеділка]. – С. 486.

Наумович С. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 10. – С. 1187. – Рец. на кн.: Понеділок М. Вітаміни. – Буенос-Айрес, 1957.

Наумович С. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1961. – Кн. 1/2. – С. 153–154. – Рец. на кн.: Понеділок М. Соборний борщ. – Буенос-Айрес, 1960.

Наші втрати: Понеділок, Левицький, Кравців // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, [Б. р.]. – Зб. 6. – С. 272–278: портр.

Полтава Л. Коли говорять земля і серце...: (До виходу зб. оповід. М. Понеділка "Говорить лише поле", 1962) // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 9. – С. 929–330.

Понеділок Микола // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1970. – Т. 6. – С. 2261.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945–1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про М. Понеділка див.: "Показчик імен", с. 684.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про М. Понеділка див.: "Іменний показчик", с. 829.

Чапленко В. Творчість Миколи Понеділка в світлі критики // Визвол. Шлях. – 1976. – Кн. 11. – С. 1319–1334.

Черінь Г. Мрія в минуле // Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. і рец. – К., 1995. – С. 94-103. – Рец. на кн.: Понеділок М. Зорепад. – Торонто, 1969.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про М. Понеділка див.: "Показчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 585.

Ponedilok Mykola // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 139: foto.

РИХТИЦЬКА ДАРІЯ (19. 08. 1928, м. Рожнятів, Івано-Франківська обл.) – громадсько-культурна діячка, поетеса. Живе у США.

1944 р. емігрувала до Німеччини, в Баварію. Тут, у Регенсбурзі закінчила гімназію, вийшла заміж за Любомира Рихтицького (літ. псевд. Степан Любомирський), члена УПА, автора багатьох книжок про рух Опору в Україні. Педагогічну освіту здобула на Вищих педагогічних курсах. Багато уваги приділяла і приділяє вихованню молоді. Організатор і працівник "Пласту", активістка жіночого руху.

У літературу прийшла за покликом серця. Почала писати ще у молоді роки, коли навчалася в гімназії. У вирі мандрівного життя її перші твори розгубилися, не побачили світу. Друкуватися почала з середини 70-х рр. ХХ ст. в українській пресі діаспори – журналі "Визвольний Шлях", газетах "Шлях перемоги", "Свобода" та ін. У Детройті 1992 р. вийшла велика збірка її віршів під символічною назвою "Шовкова косиця". Книжка відбиває насамперед духовний світ авторки, її переживання і роздуми, пов'язані з нелегкою долею народу, зокрема синів і дочок України, закинутих долею у чужі краї. Одним крилом збірка торкається материкової Вітчизни, отчого краю, іншим – країни поселення поетеси. Ці взаємопов'язані мотиви є стрижневими у "Шовковій косиці" й визначають основну тональність книжки.

У поезії Д. Рихтицької патріотично-національні визвольні мотиви органічно поєднуються з лірично-інтимними настроями і почуттями. Як вірна дочка України вона й на чужині тонко відчуває болі рідного краю, рани душі свого народу, героїчні і трагічні сторінки його

історії, зокрема визвольного руху Опору на Прикарпатті ("Спомин", "Перший листопад", "Тернисте поле", "Смерть повстанця", "Дорош" та ін.).

Характерною рисою патріотичної поезії письменниці є глибокий ліризм, непідробна щирість, художня прозорість думки.

Після здобуття Україною незалежності Д. Рихтицька декілька разів відвідала рідний край, виступала на багатьох літературних вечорах у різних містах України.

ТВОРИ

Жага справжнього: Поезії Дарії Рихтицької. – Дітройт: Друк. О. Майсюри, [2002]. – ХХІХ, 327 с.

З книги "Шовкова косиця": Вірші // Чорномор. новини. – 1993. – 14 січ.

За оновлений тип української жінки // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 6. – С. 673–677.

Згусток радісного болю: Поезія // Дзвін. – 1994. – № 11/12. – С. 13-18: портр.

Кольори вітру: Поезії / [Вступ. сл. М. Саченко]. – Дітройт, 1998. – 272 с.: іл., портр.

Крижаний цвіт: Поезії. – Детройт, 1995. – 312 с.

Людина високого духу і злету: (Спроба аналізу творч. шляху Ю. Белського) // Визвол. Шлях. – 1990. – Кн. 11. – С. 1368–1374.

Мати повстанця; Євген Коновалець: Вірші // Чорномор. новини. – 1995. – 12 квіт.

Молитва: Поезії // Березіль. – 1995. – № 1/2. – С. 23–25.

Оксана Керч: Письменниця сильних переживань // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 11. – С. 1334–1339.

Остання зупинка: Вірші / Передм. В. Барладяну-Бирладник // Юг. – 1994. – 16 дек.

Письменниця: [Вірш, присвяч. О. Керч] // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 11. – С. 1346.

Поезії / Авт. вступ. сл. В. Погребенник. – Детройт: Друк. О. Майсюри, [2000]. – 270 с.: іл.

[Поезії] // Визвол. Шлях. – 1986. – Кн. 10; 1989. – Кн. 11; 1994. – Кн. 9; 1995. – Кн. 10.; 1996. – Кн. 3, 7.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1997. – С. 325–327.

Поезії // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 317–324.

[Поезії] // Літ. Україна. – 1997. – 6 берез.

-
- [Поезії] // Сучасність. – 1994. – №11. – С. 124-128.
У поклоні українській жінці-героїні // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 3. – С. 262–268.
Українська жінка в дзеркалі життя і боротьби // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 5. – С. 518–527.
Художник: Вірш з кн. "Шовкова косиця" // За віл. Україну. – 1994. – 5 серп.
Червневе свято: [Вірш] // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 6. – С. 719.
Шовкова косиця: Поезії / Вступ. сл. А. Шум. – Детройт, 1992. – 172 с.
Шовкова косиця; Пуща самоти: Вірші // Літ. Україна. – 1994. – 15 груд.
Я бачу нашу Україну по-справжньому величною: Бесіда з письм. / Вела Л. Йолкіна // Визвол. Шлях. – 2002. – Кн. 7. – С. 112–116.

ЛІТЕРАТУРА

- Антимів К. "Шовкова косиця" Дарії Рихтицької // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 10. – С. 1257–1264.
Барладяну-Бирладник В. Віч-на-віч з Україною // Рихтицька Д. Крижаний цвіт: Поезії. – Детройт, 1995. – С. I–IV.
Барладяну-Бирладник В. Художник слова // Чорномор. новини. – 1993. – 14 січ.
Бедрій А. Одержима місією // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 10. – С. 1276–1277.
Гриценко С. Дивосвіт Рихтицької // Вісті з України. – 1997. – 6 лют.
Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.
Про Д. Рихтицьку див.: "Особовий показник", с. 758.
Кирилюк В. Дарія Рихтицька в житті й віршах // Дніпро. – 2003. – № 7/8. – С. 111-117.
Кирилюк В. "Жага справжнього" // Літ. Україна. – 2003. – 25 груд. – С. 7.
Кирилюк В. Магія слова Дарії Рихтицької // Літ. Україна. – 2002. – 3 січ. – С. 7.
Короненко С. Відблиск розмов // Рихтицька Д. Крижаний цвіт: Поезії. – Детройт, 1995. – С. 305–311.
Кульчицька-Бойцун А. Майстер верлібру // Дзвін. – 1994. – № 11/12. – С. 18.

Кульчицька-Бойцун А. Про автора "Шовкової косиці" // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 9. – С. 1144–1145.

Левчук О. Зберегла красу українки // Літ. Україна. – 1998. – 10 верес. – С. 2.

Логвиненко О. "Дзвін без голосу": [Творчість Д. Рихтицької] // Літ. Україна. – 2004. – 8 лип. – С. 6.

Логвиненко О. На поетичний вогник: [Зустріч з Д. Рихтицькою у Київ. будинку вчителя] // Літ. Україна. – 1994. – 1 груд.

Логвиненко О. "У люстрах вічності я все шукаю тебе, мій краю...": [Про презентацію кн. "Крижаний цвіт" Д. Рихтицької у Спілці письмен. України] // Літ. Україна. – 1996. – 24 жовт.

Логвиненко О. У пошуках шовкової косиці: Про життя і творчість поетеси // Літ. Україна. – 1994. – 15 груд.

Машталер Г. "Вросту мов корінь в тебе, земле моя!" // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 2000. – № 2. – С. 56–68.

Могильний А. Самотність і мрія української поетеси з Детройта // Літ. Україна. – 2003. – 4 верес. – С. 10.

Муха Г. Поезія Дарії Рихтицької // Наук. зап. / Ін-т народознав. НАН України. – Івано-Франківськ, 1999. – Вип. 4. – С. 60–62.

Палинський В. Літературні вечори, зустрічі // Дзвін. – 1996. – № 10/12. – С. 154.

Погребенник В. Письменниця правди: (Новий твір ["Затоплена правда"] Дарії Мельникович-Рихтицької) // Визвол. Шлях. – 2002. – № 8. – С. 111–112.

Погребенник Ф. П. "Шовкова косиця" Дарії Рихтицької // Погребенник Ф. П. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письмен.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 49–53.

Хо́да Г. Дивосвіт Дарії Рихтицької // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 11. – С. 1398–1401. – Рец. на кн.: Рихтицька Д. Шовкова косиця: Поезії. – Детройт, 1992.

РОМАНЕНЧУК БОГДАН (літ. псевд. Р. Б., В. Кривоніс; 23. 02. 1906, с. Воскресінці, Коломийський р-н, Івано-Франківська обл. – 09. 01. 1989, м. Філадельфія, США) – літературний критик, бібліограф, історик української культури.

Вчився в коломийській гімназії, де пройшов добру середньоосвітню класичну підготовку. Вищу освіту здобув на філософському факультеті Львівського університету. Належав до студентських організацій, був членом Товариства ім. Петра Могили. Будучи студентом, разом з Є. Пеленським видавав у Львові "Бібліологічні вісті". Закінчивши уні-

верситет зі ступенем магістра (1935), працював викладачем у гімназіях Львова та Кракова, займався науковою і видавничою діяльністю. З 1939 р. був в еміграції. Проїшов через табори переселенців у Ляндеку, в Австрії, де засновував хори, театральні гуртки, організовував літературні вечори, видавав гумористичну газету "Проти шерсті".

У 50-ті роки разом із сім'єю переїхав до США, оселився у Філадельфії. Працював і водночас продовжував навчання у Пенсільванському університеті. Тут розгорнув наукову, педагогічну і видавничу діяльність. Заснував видавництво "Київ", що протягом 14-ти років готувало до друку однойменний журнал (у співпраці з поетом і художником С. Гординським). Згодом видавав бібліографічний посібник "Українська книга", працював над енциклопедичним довідником "Азбуковник: Енциклопедія української літератури" (вийшло два томи). Уклав кілька бібліографічних покажчиків, видав низку шкільних підручників. Деякий час редагував газету "Америка", писав літературно-критичні статті, рецензії. 1941 р. у Кракові вийшло дослідження Б. Романенчука "Українське письменство: Популярний нарис для молоді й самоосвіти" (Ч. 1.), яке ставило своєю метою допомогти молоді ознайомитися з давньою українською літературою.

Капітальним твором, над яким Б. Романенчук працював до останніх днів життя, став регіональний збірник "Коломийщина", що являє собою енциклопедію життя й культурної праці Покуття, яке завжди було в центрі духовних зацікавлень дослідника і до якого він линув усім серцем.

ТВОРИ

Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія: Київ, 1969. – Т. 1–2.

Азбуковник: Корот. енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія: Київ, 1966-1968. – Т. 1–5.

Бібліографія видань української еміграційної літератури, 1945-1970. – Філадельфія, 1974. – 96 с.

Бібліографія української книги в Великонімеччині за час війни, вересень 1939 – грудень 1941 / За ред. Є. Ю. Пеленського. – Л.; Краків, 1942. – 32 с.

Бояриня: [Про творчість Лесі Українки] // Українська літературознавча думка в Галичині за 150 років. – Л., 2002. – Т. 1. – С. 188-199.

[Вступна стаття] // Твори Гренджі-Донського / Зібр. і впоряд. З. Гренджа-Донська. – Вашингтон, 1981-1992. – Т. 1.

Євген Маланюк. "Кривавих шляхів апостол" // Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1970. – Чис. 1. – С. 177–192; Дивослово. – 1997. – № 2. – С. 10–12.

З життя і творчості Наталії Кобринської: В соті роковини з дня народж. Америки. – Филадельфія, 1951. – 32 с.

Західноукраїнська література між двома світовими війнами, 1919-1941 роки // Збірник праць і матеріалів на пошану Григорія Лузницького / Ред.: В. Жила та ін. – Л.; Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1996. – С. 232–255.

Леся Українка й французька література // Збірник на пошану проф. д-ра Володимира Янева / Укр. Віл. Ун-т; Ред. О. Горбач. – Мюнхен, 1983. – С. 784–799

Літературне життя Львова // Львів: Літ.-мистец. зб.: В 700-ті рр. заснування княжого города. – Филадельфія, 1954. – С. 158–174.

Советські соціалістичні реалісти і Леся Українка // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 2. – С. 143–152.

Українська мова: Грамат. й правопис. вправи. – Нью-Йорк, 1989 – 1990. – Ч. 1–2.

Українська мова: Грамат. й правопис. вправи для 2-го року навчання укр. мови. – Филадельфія, 1952. – Ч. 1. – 51 с.

Українська мова: Грамат. й правопис. вправи для третього року навчання укр. мови. – Нью-Йорк, 1953. – 93 с.

Українська Читанка: Для 2-го року навчання укр. мови. – 2-ге вид., виправл., пошир. – Нью-Йорк; Филадельфія, 1960. – 184 с.: іл.

Українська Читанка: Для 3-го року навчання укр. мови. – Нью-Йорк; Филадельфія, 1955. – 135 с.: іл.

Українська Читанка: Для 4-го року навчання укр. мови. – Нью-Йорк; Филадельфія, 1956. – 151 с.: іл.

Українське письменство: Попул. нарис для молоді й самоосвіти. Ч. 1: [До Котляревського]. – Краків, 1941.

Українське письменство: Попул. нарис для самоосвіти. – 2-ге вид. – Інсбрук, 1946. – 168 с.

Ред.: Ювілейна книга в 30-річчя осередку СУМ ім. УПА в Филадельфії, 1949-1979: Зб. док. і ст. / Літ. ред. Б. Романенчук. – Филадельфія, 1979. – 240 с.

Упоряд.: Коломия й Коломийщина: Зб. споминів і ст. про недавнє минуле / Упоряд. Б. Романенчук. – Филадельфія, 1988. – 959 с.

ЛІТЕРАТУРА

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI-XIX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Б. Романенчука див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 524.

Д-р Богдан Романенчук (1906-1989) // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 4. – С. 510-511.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про Б. Романенчука див.: "Особовий показник", с. 758.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Троф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про Б. Романенчука див.: "Іменний покажчик", с. 515.

Погребенник Ф. П. "Азбуковник" Богдана Романенчука // Бібл. вісн. – 1993. – № 5/6. – С. 46-48.

Погребенник Ф. П. Богдан Романенчук // Погребенник Ф. П. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письм.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 27-28.

Радіон С. Енциклопедія української літератури // Визвол. Шлях. – 1967. – Кн. 2. – С. 244-245. – Рец. на кн.: Романенчук Б. Азбуковник: Корот. енцикл. укр. л-ри: Зшиток 1-й. Т. 1. – Філадельфія: Київ, 1966. – 56 с.

Романенчук Богдан: Некролог // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 4. – С. 510-511.

Про Б. Романенчука див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 524.

Славутич Яр. Подвиг однієї людини // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 252-254; Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 7/8. – С. 949-951. – Рец. на кн.: Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія: Київ, 1969. – Т. 1-2.

Romanenchuk Bohdan // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 398: foto.

РУСОВА СОФІЯ (літ. псевд. і криптоніми: С. Р., С. Р-ова, Р-ва, Баба Нона, С. Нона та ін.; 18. 02. 1856, с. Олешня, Чернігівська обл. – 05. 02. 1940, м. Прага, Чехія) – українська культурно-освітня діячка, педагог, літературний критик, перекладач.

Навчалася у Фундуклеївській жіночій гімназії в Києві, працювала в освітніх і виховних закладах міста. Організувала перший дитячий садок у місті. Протягом 1875-1876 років жила у Празі, допомагаючи

чоловікові Олександрові Русову у виданні двотомного "Кобзаря" Т. Шевченка, який вийшов 1876 р. Коли жила у Чернігові (1891-1899), заснувала першу громадську бібліотеку. З 1917 р. С. Русова – активна діячка національно-визвольного руху. Працювала у секретаріаті Центральної ради, очолюючи відділ дошкільної та позашкільної освіти. У 1921 р. почала читати лекції з педагогіки в Українському університеті в Кам'янці-Подільському. Встановлення більшовицької влади в Україні змусило її в грудні 1921 р. емігрувати за кордон. З 1922 р. – вона професор Української господарської академії в Подебрадах (Чехія), з 1923-го – професор педагогіки Українського педінституту ім. М. Драгоманова у Празі.

Літературно-критичну діяльність С. Русова розпочала в середині 90-х рр. XIX ст. Вона є авторкою нарисів українською і російською мовами про видатних діячів української та світової історії ("Странник Григорій Саввич Сковорода: Биограф. очерк", 1894; "Григорій Федорович Квітка", 1894; "Шевченко і новітня українська література", 1909; "Шевченко і його твори", 1910; "Шевченко – вчитель гуманізму", 1911; "Біографія Г. Ф. Квітки-Основ'яненка", "Божа іскра: Оповідання про Рафаеля"), монографій, присвячених славетним жінкам України – Лесі Українці, О. Кобилянській, Марку Вовчку, Олені Пчілці ("Малорусские женщины XV-XVII вв.", 1904; "Наші визначні жінки: Літературні характеристики-силюети", 1934). Розроблені нею методи виховання та навчання знайшли відображення у працях: "Дошкільне виховання", "Методика колективного читання", "Сучасні течії в новій педагогіці" та ін. С. Русова підготувала підручники з географії та французької мови, популярні історико-географічні нариси для самоосвіти: "Братства в Юго-Западной Руси", "Днепр и Приднепровье", "Чехия та її національне відродження", а також "Український буквар" (за підручником О. Потєбні). Видала книжку мемуарів "Мої спомини" (1937), в якій змалювала культурне життя в Україні кінця XIX – початку XX ст.

ТВОРИ

Бельгийская народная школа на Брюссельской выставке 1910 г. // Рус. шк. – 1911. – № 2. – С. 160–170.

Божа іскра: Оповід. про Рафаеля. – СПб, 1904. – 48 с.

Болгарский учительский Союз // Рус. шк. – 1907. – № 1. – С. 28–32.

Братства в Юго-Западной Руси. – Х., 1895. – 49 с.

Братья Гракхи. – Ростов н/Д., 1903. – 28 с.

В дитячому садку. – Полтава, 1919. – 20 с.

В стране вольного крестьянства: (О Норвегии). – Ростов н/Д., 1905. – 62 с.

Вибрані педагогічні твори / Упоряд. О. В. Проскура. – К.: Освіта, 1996. – 304 с.: іл.

Вибрані педагогічні твори: У 2 кн. / Упоряд., передм., прим. Є. І. Коваленко, І. М. Пінчук; Ред. Є. І. Коваленко. – К.: Либідь, 1997. – Кн. 1–2.

Видатки 8-ми українських губерній на початкову народню освіту // Світло. – 1910. – Жовт. – С. 3–6.

Визначні наші жінки // Неопалима купина. – 1995. – № 1/2. – С. 68–80.

Віра чи зневіря? // Наш шлях. – 1920. – 9 берез.

Влияние окружающей среды в деле воспитания // Вестн. воспитания. – 1915. – № 3. – С. 162–177.

Воспитательные идеи Г. С. Сковороды // Рус. шк. – 1897. – № 1. – С. 40–48.

Голуби м. Вінеції: Іст. легенда // Ранок. – 1920. – Чис. 1. – С. 25–29.

Григорій Савич Сковорода: Біогр. нарис. – Катеринослав: Вид-во Союзу спожив. т-в, 1920 – 16 с.

Дещо з філософії виховання // Віл. Укр. Шк. – 1918. – № 10. – С. 306–316.

Дещо про сучасне французьке красне письменство // ЛНВ. – 1913. – Т. 63. – С. 486–499.

Дитячий сад на національному ґрунті // Світло. – 1910. – № 11. – С. 44–54.

Дніпро й Придніпров'я. – К., 1898. – 47 с.

До сучасного становища народного вчителя // Світло. – 1912. – № 2. – С. 36–43.

Дошкільне виховання. – Катеринослав, 1918. – 163 с.

Дошкільне виховання // Світло. – 1913. – № 2. – С. 42–49; Україна. – 1991. – № 5. – С. 40–41.

Дошкольное воспитание в деревне // Вестн. воспитания. – 1916. – № 7. – С. 133–145.

Драгоманов, його життя і твори / М. П. – К., 1918. – 45 с.

Єдина діяльна (трудова) школа: Вступ. лекція на кафедрі педагогіки. – Катеринослав; Ляйпціг: Укр. вид-во в Катеринославі, 1923. – 53 с.: іл.

Жан Жак Руссо (1712–1912) // Світло. – 1912. – № 9. – С. 6–14.

Життєві контрасти: [Стаття] // Історія української преси ХХ ст.: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд., авт. передм. і прим. О. Мукомела. – К., 2001. – С. 243–245.

Життя – у праці: [З кн. "Наші визначні жінки"] // Неопалима купина. – 1995. – № 1/2. – С. 75–78.

Значення Соціальної Психології для виховання // Шлях виховання й навчання. – 1931. – Чис. 1–5.

Из хроники национальной школы различных народов России // Рус. шк. – 1908. – № 4. – С. 26–31.

Ідейні підвалини школи // Барви творчості: Наук.-метод. зб. / За ред. І. Г. Єрмакова. – К., 1995. – С. 30–36; Світло. – 1913. – № 8. – С. 33–38.

К национализации начальной школы на окраинах России // Вестн. воспитания. – 1913. – № 2. – С. 193–201.

Киевское украинское общество "Просвіта" // Рус. шк. – 1910. – № 9. – С. 70–72.

"Лагідний пророк" України: [З кн. "Наші визначні жінки"] // Неопалима купина. – 1995. – № 1/2. – С. 68–73.

П. Лесгафт та його педагогічні ідеї // Світло. – 1912. – № 5. – С. 16–25.

"Мати" в поезії Шевченка // Дивослово. – 1995. – № 9. – С. 59–60.

Мемуари. Щоденник / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка та ін.; Ред. М. Іщенко; Упоряд. В. Сергійчук. – К. : Поліграфкнига, 2004. – 544 с.

Микола Лисенко // Віл. Укр. Шк. – 1918. – Листоп. – С. 233–235.

Методика початкової географії. – К.: Укр. шк., 1918. – 32 с.

Методика початкової освіти. – К., 1918. – 31 с.

Мої спомини. – Л.: Вид-во кооператива "Хортиця", 1937. – 284 с.: фотогр.

Мої спомини. – К.: Україна-Віта, 1996. – 208 с.

Мої спомини // Дошк. виховання. – 1991. – № 10. – С. 16–17.

Мої спомини: (Уривок) // Книжник. – 1991. – № 6. – С. 7.

На день реформи Шкільних Округ // Віл. Укр. Шк. – 1917. – № 3/4. – С. 179.

На счастливых островах Ао-Тео-Роа (Новая Зеландия). – Ростов н/Д., 1904. – 52 с.

Национальное искусство // Рус. шк. – 1910. – № 3. – С. 53–59.

Национальный вопрос в европейском освещении // Укр. жизнь. – 1912. – № 10. – С. 78–83.

- Націоналізація дитячих садків // Світло. – 1910. – № 4.
- Націоналізація дошкільного виховання. – К., 1912. – 19 с.; Світло. – 1912. – № 5. – С. 15–26; 1913. – № 5. – С. 15–22; Україна. – 1991. – № 2–5.
- Націоналізація школи // Віл. Укр. Шк. – 1917. – № 1. – С. 3–7.
- Національні відносини в Бельгії. – Катеринослав, 1916. – 21 с.
- Наші визначні жінки: Літ. характеристики-силуети. – Вінніпег: Вид-во заходом Союзу Українок Канади, 1945. – 106 с.
- Наші визначні жінки: Літ. характеристики-силуети. – Коломия: Ред. часопису “Жіноча доля”, 1934. – VI, 92 с.: іл., табл., портр.
- "Не хочу я так писати": [З кн. "Наші визначні жінки"] // Неопалима купина. – 1995. – № 1/2. – С. 78-80.
- Николай Васильевич Гоголь: Биогр. очерк. – СПб., 1909. – 51 с.
- Нова школа // Барви творчості: Наук.-метод. зб. / За ред. І. Г. Єрмакова. – К., 1995. – С. 18-30; Світло. – 1914. – № 7/8. – С. 3–16.
- Нова школа соціального виховання. – Катеринослав; Лейпціг, 1924. – 151 с.
- Нові методи дошкільного виховання // Дошк. виховання. – 1991. – № 11. – С. 14; № 12. – С. 25; 1992. – № 2/3. – С. 13.
- О необходимости малорусских книг... // Просвіта. – 1993. – № 22. – С. 4.
- Одне слово правди за євреїв. – СПб., 1912. – 32 с.
- Отзыв о сочинениях В. П. Милорадовича. – СПб., 1907. – 37 с.
- Педагог-ідеаліст Адольф Феррієр // Шлях виховання й навчання. – 1931. – Чис. 7. – С. 252–259.
- Первые шаги к национализации народного просвещения в Украине // Рус. шк. – 1907. – № 10. – С. 44-45.
- Перша читанка для дорослих для вечірніх та недільних шкіл. – К.: Всеувито, 1918. – 48 с.
- Позашкільна освіта // Віл. Укр. Шк. – 1917. – № 2. – С. 89-91; № 3/4. – С. 166–169; 1918. – № 8/9. – С. 226–227.
- Позашкільна освіта. Засоби її проведення: (Лекції читані на Позашк. Фак. Київ. Пед. ін-ту). – К.: Вид-во Т-ва "Дзвін", 1920. – 88 с.
- Початкова географія. – К., 1918.
- Початкова географія. – С. Пб., 1911. – 112 с.
- Приватна діяльність // Світло. – 1910. – № 10. – С. 3–6.
- Про колективне групове читання. – К., 1917. – 20 с.
- Просвітній рух на Україні в 60-х роках // Світло. – 1911. – № 7. – С. 34–42.

- Прощальний лист Софії Русової до Союзу Українок // Жінка. – 1936. – Чис. 7/8. – С. 6.
- Серед виноградарів Південної Франції. – С.Пб., 1905. – 64 с.
- Серед рідної природи: Оповідання / З мал. Ю. Русова. – К.; Ляйпциг; Катеринослав: Укр. вид-во в Катеринославі, Б.р. – 80 с.: мал.
- Сказка и ее роль в детской жизни // Вестн. воспитания. – 1916. – № 5. – С. 146-165.
- Современная провансальская литература // Рус. мысль. – 1902. – Кн. 4.
- Спогади про Пирогова // Світло. – 1910. – № 11. – С. 18-21.
- Спомини: [Уривки] // Самі про себе: Автобіогр. видат. українців ХІХ-го ст. – Нью-Йорк, 1989. – С. 205-218.
- Среди славянских педагогических журналов // Рус. шк. – 1908. – № 5/6. – С. 23–29, 33–37.
- Становище початкової освіти в київському земстві // Світло. – 1912. – № 1. – С. 56–57.
- Странник Григорий Саввич Сковорода: Биогр. очерк. – Х.: Изд-во Харьк. о-ва распространения в народе грамотности, 1894. – 31 с.
- Тарас Григорьевич Шевченко – украинский народный поэт: Его жизнь и произведения. – СПб.; К., 1911. – 80 с.: портр.
- Теорія і практика дошкільного виховання / Укр. громад. вправ. фонд. – Прага, 1924. – 125 с.
- Теорія і практика дошкільного виховання. – Л.; Краків; Париж: Просвіта, 1993. – 127 с.: нот.
- Украинская литература в ХХ в.: Первый период с 1798 по 1862 г. – СПб., 1910.
- Український дитячий садок // Україна. – 1991. – № 2-5.
- Українські дитячі книжки // Світло. – 1913. – № 4. – С. 43–47.
- Українські земства в справі заведення народної освіти // Світло. – 1911. – № 11. – С. 32–47.
- Федеративна ідея в творах Шевченка // Віл. Укр. Шк. – 1918. – № 7. – С. 97-101.
- Чехія та її національне відродження. – Катеринослав, 1917. – 30 с.
- Швейцария – свободная народная республика. – Ростов н/Д., 1905. – 30 с.
- Шевченко і малі діти // Віл. Укр. Шк. – 1918. – Берез. – С. 114–115.
- Що то є автономно-федеративний лад. – К.: Вид-во Т-ва "Стара громада", 1917. – 40 с.

Южно-Славянский Учительский Союз // Рус. шк. – 1907. – № 4. – С. 64–67.

Як Болгари здобули собі свободу? / Пер. з рос. О. Охримович. – Л.: Вид-во Т-ва "Просвіта" ім. Шевченка, 1909. – 56 с.

Як люди живуть у Норвегії. – Спб., 1906. – 48 с.

Як люди живуть в Норвегії і інші оповідання / В співавт. з П. Розегерем, З. Моравською; О. Стороженком. – Нью Джерзі, 1916. – 63 с.

Упоряд.: Україна у творах її письменників / Зібр. С. Русова. – Філадельфія: Вид-во Союзу Українок Америки, Б. р. – 29 с.; Почат. шк. – 1992. – №1, 3/4.

Упоряд.: Український буквар: По підручнику О. Потебні / Уложила С. Русова; Всеукр. Учител. вид. – К.: Друк. "Союзбанк", 1915. – 32 с.: іл.

Пер.: Срібні шишки: (Нім. нар. казка) / Пер. С. Русової // Ранок. – 1920. – Чис. 1. – С. 29–31.

РЕЦЕНЗІЇ

Новини нашої літератури // ЛНВ. – 1914. – Т. 65. – С. 280-283. – Рец. на кн.: Олесь О. Драматичні етюди. – К., 1914.

[Рецензия] // Рус. шк. – 1913. – № 1. – С. 30-31. – Рец. на кн.: Грушевский М. Иллюстрированная история Украины. – СПб., 1913.

[Рецензия] // Рус. шк. – 1913. – № 2. – С. 17–18. – Рец. на кн.: Летние площадки для детских игр: Отчеты руководительниц-фребеличек Киев. Фребелев. пед. ин-та и докл. преподавателей ин-та Е. А. Толмачевской. – К., 1913.

[Рецензия] // Рус. шк. – 1913. – № 11. – С. 28-29. – Рец. на кн.: Чепіга Я. Проблеми виховання й навчання. – К., 1913. – Кн. 1.

ЛІТЕРАТУРА

Архипенко Л. М. Ідеї Софії Русової про національне виховання і сучасна школа // Нива знань. – Д., 1997. – № 3: Сучасна загальноосвітня школа та шляхи розв'язання її проблем. – С. 74–76.

Берегиня української національної школи: [Урочистості в Україні до 135-річчя з дня народж. С. Русової] // Рід. шк. – 1992. – № 1. – С. 86-87.

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про С. Русову див.: "Іменний покажчик", с. 420.

Богуш А. Використання спадщини С. Русової у духовному вихованні дітей дошкільного віку // Виховання молодого покоління на

принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України: Зб. наук. пр.: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., Острого, 1998 р. / НАН України. Остроз. від-ня Ін-ту укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського та ін.; Редкол.: І.Ф. Курас та ін. – Острого, 1998. – С. 192–196.

Борисова З. Н. Історико-педагогічні погляди на дошкільне виховання Софії Русової // Наук. зап. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 1998. – Вип. 3. – С. 61–66.

Бурачинська Л. Русова Софія // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1973. – Т. 7. – С. 2650–2651.

Верстюк В., Осташко Т. Русова Софія: [Біогр. довідка] // Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: [Біогр. довід.]. – К., 1998. – С. 153–154.

Видання "Просвіт" Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – Вип. 1. – 247 с.

Про С. Русову див.: "Іменний покажчик", с. 233.

Голенда Й. Софія Русова – видатний український педагог, літературознавець та громадський діяч // Від Наукового Товариства ім. Шевченка до Українського Вільного Університету: Матеріали Міжнар. наук. конф. (Пряшів – Свидник, 1991 р., 12-15 черв.). – К.; Л.; Пряшів та ін., 1991. – С. 238–244.

Гонюкова Л. Робота Софії Русової в культурно-освітніх закладах української держави // 350-річчя Української держави Богдана Хмельницького: Матеріали міжнар. наук. конф., 15-16 груд. 1998 р. / Нац. пед. ун-т ім. М. Драгоманова та ін.; Редкол.: В. А. Смолій (голов. ред.) та ін. – [К.], 1998. – С. 150–154.

Гонюкова Л. Софія Русова і український жіночий рух // Етнічна історія народів Європи: Укр. жін. рух і процеси державотворення: Зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2000. – Вип. 7. – С. 46–49.

Груць Г. Значення педагогічної спадщини Софії Русової для сучасності // Наук. зап. / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 1998. – Сер. Літературознавство. Вип. 2. – С. 54–59

Груць Г. Питання рідної мови у педагогічній спадщині С. Русової // Наук. зап. / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 1998. – Сер. 8: Мовознавство. – № 1. – С. 33–34.

Груць Г. М. С. Русова і просвітительський рух в Україні: Автореф. дис.... канд. пед. наук. / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 1999. – 20 с.

Груць Г. Софія Русова в контексті просвітительського руху в Україні кінця XIX – початку XX століття // Наук. зап. / Терноп. пед. ун-т. – Т., 1999. – Сер. Педагогіка. – № 1 (6). – С. 95–101.

Губко О. Т. Формування національної свідомості юнацтва у світлі ідей Софії Русової // Рід. шк. – 1992. – № 1. – С. 13–15.

Геник С. Русова Софія // Геник С. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 172–174.

Дацюк Г. Княгиня в царстві духу // Голос України. – 1991. – 10 груд. – С. 14.

Дацюк Г. "Прийдіть, будемо жити задля наших дітей..." // Независимость. – 1992. – 22 мая. – С. 8–9.

Дацюк Г. Софія. Бо мудра // Почат. шк. – 1992. – № 1. – С. 59–62.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про С. Русову див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 526.

Джус О. Творча спадщина Софії Русової періоду еміграції / Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника; Наук. ред. Б. М. Ступарик. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – 258 с.: іл., табл.

Дучимінська О. Софія Русова: З нагоди ювілею // Жіноча доля. – 1935. – Чис. 5. – С. 6.

Євтух М. Б., Кемінь В. П. Науково-педагогічна діяльність Софії Русової в еміграції // Євтух М. Б., Кемінь В. П. Освітня діяльність української еміграції у Чехословаччині між двома світовими війнами (1921-1945 рр.). – К., 1997. – С. 63–86.

Єржабкова Б. Творчий доробок Софії Русової періоду еміграції повертається в Україну // Визвол. Шлях. – 2004. – Кн. 5. – С. 125-130. – Рец. на кн.: Джус О. Творча спадщина Софії Русової періоду еміграції / Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника; Наук. ред. Б. Ступарик. – Івано-Франківськ: [Плай], 2002. – 258 с.: іл., табл.

Жук А. Русови в Полтаві: Кореспонденція // Жінка. – 1936. – Чис. 5. – С. 3.

Зайченко І. В. Деякі проблеми розвитку української національної школи в педагогічній спадщині С. Ф. Русової // Вісн. Акад. пед. наук України. – 1993. – Вип. 1. – С. 80–90.

Зайченко І. В. Педагогічна концепція С. Ф. Русової: Навч. посіб. для студ. пед. спец. вузів / Передм. М. Д. Ярмаченка; Черніг. держ.

пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – 2-ге вид., доповн. і перероб. – Чернігів, 2000. – 233 с.

Залізник О. З давно минулого: Спогад про С. Русову // Наше життя. – 1957. – Чис. 5. – С. 5–6; Чис. 6. – С. 4–5.

Замлинська О., Палієнко М. Софія Русова // Історія України в особах ХІХ-ХХ ст. / І. Войцехівська, В. Аблицов, О. Божко та ін. – К., 1995. – С. 355–358.

Івашенко О. Софія Русова у контексті культурно-просвітницької діяльності української еміграції // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Херсон, держ. пед. ун-т. – Херсон, 2000. – Вип. 13. – С. 59–65.

Ільєнко І. Про життя, педагогічну, видавничу й просвітницьку діяльність Софії Русової та її спілкування з М. Рильським // Ільєнко І. Жага: Труди і дні Максима Рильського. – К., 1995. – С. 61–65.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 т. Т. 1: (1910–1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К., 1994. – 782 с.

Про С. Русову див.: "Іменний покажчик", с. 777.

Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття / За ред. П. П. Хропка. – К.: Вища шк., 1991. – 511 с. – Із змісту: [Про С. Русову]. – С. 83, 289.

Калениченко Н. П., Копиленко Н. Б. Софія Русова // Рід. шк. – 1991. – № 12. – С. 68–71.

Качкан В. А. Просвітницький вогонь Софії Русової // Качкан В. А. Українське народознавство в іменах. У 2 ч. Ч. 1 / За ред. А. З. Москаленка. – К., 1994. – С. 151–160.

Качкан В. Просвітницький вогонь Софії Русової // Прикарпат. правда. – 1993. – 26 трав.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (ХІХ – перша половина ХХ ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про С. Русову див.: "Іменний покажчик", с. 336.

Кисілевська О. Пожертва для кращої долі // Неопалима купина. – 1995. – № 1/2. – С. 65–68.

Ківшар Т. Недруковані матеріали автобіографії Софії Русової // Київ. старовина. – 1994. – № 1. – С. 105–108.

Ківшар Т. Просвітянська спадщина Софії Русової // Пр. Центру пам'яткознавства АН України і Укр. Т-ва охорони пам'яток історії та культури. – К., 1993. – Вип. 2. – С. 173–187.

Коваленко А. Повернення Русової // Старожитності. – 1991. – 11 груд. – С. 3.

Козуля О. Велика просвітителька // Козуля О. Жінки в історії України. – К., 1993. – С. 99–103.

Конькова Т. І. Кам'янецький період у громадсько-політичній діяльності С. Ф. Русової // Духовні витоки Поділля: Творці історії краю: Матеріали Міжнар. наук. практ. конф., м. Кам'янець-Подільський, 1994 р., 9-11 верес. / Редкол.: П. Я. Слободянюк (голова) та ін. – Хмельницький, 1994. – Ч. 1. – С. 105–108.

Королькова Г. У центрі Софії Русової: (Про виховання дітей на укр. нар. традиціях і звичаях) // Дошк. виховання. – 1994. – № 7. – С. 10.

Костадіонова Л. Повернення Софії Русової // Хрещатик. – 1993. – 6 квіт.

Лятуринська О. Софія Русова: Думки у 100-ті роковини народж. // Наше життя. – 1957. – № 2. – С. 3.

Малиновська Н. В. С. Русова: Рідна мова як засіб виховання духовності особистості // Пед. науки: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ін-т. – Херсон, 1998. – Вип. 2. – С. 74–77.

Малиновська Н. В. Педагогічні погляди Софії Русової і завдання сучасної школи // Підготовка педагогічних кадрів і діяльність навчальних закладів нового типу в системі національної освіти: досвід і перспективи розвитку: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.: У 2 ч. / Чернів. держ. ун-т ім. Ю. Федьковича та ін. – Чернівці, 1998. – Ч. 1. – С. 71–75.

Малиновська Н. В. Питання підготовки педагогічних кадрів у педагогічній спадщині С. Ф. Русової // Проблеми післядипломної освіти педагогів: Матеріали III Всеукр. наук.-метод. конф. (17-18 груд. 1998 р.): Доп. та повідомл. / Закарп. ін-т методики навч. і виховання, підвищення кваліфікації пед. кадрів та ін.; За ред. В. В. Химинця. – Ужгород, 1999. – С. 189–191.

Малиновська Н. Ф. Розвиток українського мовлення дітей у системі національного виховання С. Ф. Русової // Актуальні проблеми дошкільного виховання: Міжвуз. зб. наук. пр. / Рівнен. держ. пед. ін-т; За ред. А. М. Богущ, Т. І. Поніманської. – Рівне, 1997. – С. 22-26.

Мельничук М. І. Софія Русова про духовне життя дитини // Проблеми післядипломної освіти педагогів: Матеріали III Всеукр. наук.-метод. конф. (17-18 груд. 1998 р.): Доп. та повідомл. / Закарп. ін-т методики навч. і виховання, підвищ. кваліфікації пед. кадрів та ін.; За ред. В. В. Химинця. – Ужгород, 1999. – С. 191–193.

Мельничук Н. С. Ф. Русова про виховання працею // Дошк. виховання. – 1992. – № 8. – С. 18.

Мишанич О. Повернення: Літ.-критич. ст. й нариси. – К.: Обереги, 1997. – 332 с.

- Про С. Русову див.: "Показчик імен та назв", с. 325.
- Нариси історії української інтелігенції (перша половина ХХ ст.). У 3 кн. Кн. 1 / НАН України. Ін-т історії України; Авт. колектив: С. І. Білокінь та ін. – К., 1994. – 138 с.
- Про С. Русову див.: "Показчик імен", с. 136.
- Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.
- Про С. Русову див.: "Іменний показник", с. 350.
- Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.
- Про С. Русову див.: "Іменний показчик", с. 401.
- Окса М. Софія Русова про завдання нової вищої педагогічної школи // Гуманізація начально-виховного процесу: Наук.-метод. зб. – Слов'янськ, 1998. – Вип. 4. – С. 102-110.
- Олійник О. Ю. Концепція національної освіти в працях С. Ф. Русової // Збірник наукових праць: За результатами Всеукр. наук.-практ. конф. "Підготов. соц. працівника: надбання, пробл., перспективи". – Хмельницький, 2003. – С. 86–87.
- Павленко С. Нарешті реабілітована // Голос України. – 1992. – 6 жовт.
- Педагогічна спадщина Софії Русової і сучасна освіта: Наук.-метод. посіб. / В. Г. Слюсаренко, О. В. Проскура, С. І. Болтівець та ін.; Київ. міжрегіон. ін-т удоскон. вчителів ім. Б. Грінченка та ін. – К., 1998. – 194 с.: портр., нот.
- Пінчук І. М. С. Русова про розвиток національної школи у різних народів Росії // Література та культура Полісся / Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М. В. Гоголя. – Ніжин, 1997. – Вип. 8. – С. 90–93.
- Пінчук І. М. Освітня діяльність і педагогічні погляди С. Русової (1856-1940): Автореф. дис. ... канд. пед. наук / Київ. держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 1994. – 24 с. – Бібліогр.: с. 23.
- Погребенник Ф. Вірна дочка України // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – Чис. 33. – С. 18–20.
- Погребенник Ф. І як вічна зоря... // Голос України. – 1991. – 27 верес.
- Погребенник Ф. Сторінки життя і творчості Василя Стефаника. – К.: Дніпро, 1980. – 349 с.
- Про С. Русову див.: "Показчик імен", с. 346.
- Погребенник Ф. Іван Франко в українсько-російських літературних взаєминах: (Дослідження). – К.: Дніпро, 1986. – 301 с.
- Про С. Русову див.: "Показчик імен і назв", с. 296.

Про присвоєння імені Софії Русової Олешнянській середній загальноосвітній школі Рипнинського району: Постанова Каб. міністрів України від 23 верес. 1993 р.; №796 // Збір. постанов Уряду України. – 1994. – № 2. – С. 42.

Проскура О. С. Ф. Русова й концепція українського дитячого садка // Дошк. виховання. – 1991. – № 10. – С. 16–17.

Проскура О. Софія Русова – літературознавець, письменник // Дивослово. – 1995. – № 9. – С. 53–58.

Проскура О. В. Софія Русова – талановита дочка України // Почат. шк. – 1993. – № 3. – С. 44–46.

Проскура О. В. Софія Русова і розвиток вітчизняної психологічної думки // Етнонаціональний розвиток в Україні та стан української етнічності в діаспорі: Сутність, реалії конфліктності, пробл. та прогнози на порозі ХХІ ст.: Тези 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 22-25 трав. 1997 / Редкол.: А. Я. Боднар та ін. – К.; Чернівці, 1997. – Ч. 3. – С. 27-29.

Проскура О. В., Пшеврацька О.В. Повертаємося до джерел: Втілення ідеї С. Ф. Русової у практику роботи дошк. закл. // Дошк. виховання. – 1994. – № 7. – С. 8.

Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. / НТШ у Львові. – Л.; Чикаго, 1994. – 327 с.

Про С. Русову див.: "Іменний покажчик", с. 320.

Пшеврацька О. В. Проблема дитячої гри та іграшки у психолого-педагогічній спадщині С. Ф. Русової // Актуальні проблеми дошкільного виховання: Міжвуз. зб. наук. пр. / Рівнен. держ. пед. ін-т; За ред. А. М. Богущ, Т. І. Поніманської. – Рівне, 1997. – С. 26–29.

Рудницька М. Софії Русовій: В день її 80-ліття: Урив. із спогадів // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 115–116.

Русов Ю. Кілька спогадів про Софію Русову: (З нагоди 100-ліття народж., 1856-1956) // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 10. – С. 1172–1182.

Русова Софія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 165–166.

Див. також: "Іменний покажчик", с. 182.

Русова Софія: [Біогр. довідка] // Український радянський енциклопедичний словник. У 3 т. Т. 3 / Редкол.: Ф. С. Бабичев (голов. ред.) та ін. – К., 1986. – С. 142.

Русова Софія: [Корот. біогр. довідка] // Українська Центральна Рада: Док. і матеріали. У 2 т. Т. 2: 10 груд. 1917 р. – 29 квіт. 1918 р. / Редкол.: В. А. Смолій (відп. ред.) та ін. – К., 1997. – С. 399.

Русова Софія Федорівна (18. 02. 1856 – 05. 02. 1940): [Біогр. довідка] // Історія української преси ХХ ст.: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд., авт. передм. і прим. О. Мукомела. – К., 2001. – С. 242–243.

Садова Т. А. Мова як засіб соціалізації особистості в педагогічній спадщині С. Ф. Русової // Соціалізація особистості: Зб. наук. ст. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова; Редкол.: А. Й. Капська (відп. ред.) та ін. – [К.], 1998. – С. 71–76.

Смоляр Л. О. Проблеми українознавства у спадщині С. Русової і відродження державності // Відродження української державності: проблеми історії та культури: Матеріали Міжнар. наук. конф., Одеса, 13–16 трав. 1996 р. – О., 1996. – Ч. 1. – С. 13–14.

Софія Русова: з маловідомого і невідомого: Трилогія. Ч. 1: "Несторка української педагогічної літератури..." / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника / Упоряд.: О. Джус, З. Нагачевська. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2006. – 456 с.

Студьонова Л. Приватне життя незнайомої жінки // Деснян. правда. – 1992. – 14 січ.

Таран О. М. С. Русова про вимоги до вчителя оновленої школи // Наук. зап. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2000. – Сер. Психолого-педагогічні науки. – № 4. – С. 180–185.

Українська журналістика в іменах / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – 234 с.

Про С. Русову див.: "Іменний покажчик", с. 215.

Хорунжий Ю. "... Без їхнього дозволу": [Про арх. С. Русової та її листування із С. Черкасенком] // Книжник. – 1991. – № 6. – С. 5–6.

Чередниченко Д. Софія Русова і сучасна школа // Укр. мова і л-ра в шк. – 1992. – № 1. – С. 38–42.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про С. Русову див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 586.

Шумило Н. Сучасні голоси минулого // Сл. і час. – 1996. – № 8/9. – С. 33–41.

Ярема О. Повертається забута спадщина: С. Русова // Дошк. виховання. – 1991. – № 6. – С. 21.

Rusova Sofia // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 447–448; foto.

СКОРУПСЬКИЙ ВОЛОДИМИР (29. 11. 1912, м. Копичинці, Тернопільська обл. – 11. 12. 1985, м. Торонто, Канада) – український поет і літературознавець.

Навчався на юридичному відділенні Львівського університету (1935-1939). Наприкінці війни емігрував до Австрії, 1948 р. переїхав до Едмонтону, з 1958 р. жив у Торонто.

Був редактором газети, займався літературною працею. Як поет дебютував ліричними віршами у львівському літературно-критичному двотижневику "Назустріч". В Австрії видав збірки віршів "Весняний гомін" (1940), "Життя" (1947). Згодом вийшли книжки: "Моя оселя" (1954), "У дорозі" (1957), "Без рідного порога" (1958), "Із джерела" (1961), вінок сонетів "Над могилою" (1963), присвячений пам'яті матері, "Айстри відцвіли" (1972), "Споконвічні муки" (1979).

У поезії Скорупського знайшли відображення роздуми над долею рідного краю. Суспільно-громадські мотиви в ній переплітаються з особистими переживаннями автора, оживають образи рідного Поділля. В. Скорупський добре володів словом, тяжів до традиційних форм віршування, виявляв нахил до ліричної медитації. Останні його збірки позначені релігійними ремінісценціями. Він також виступав з публіцистичними та літературно-критичними статтями ("Маніфест Стефаникового слова", 1971).

ТВОРИ

Весняний гомін: Поезії. – Зальцбург, 1946. – 48 с.

Життя: Поезії. – Б. в. д. – 46 с.

Моя оселя: Поезії. – [Едмонтон]: Накладом громадян Едмонтону, 1954. – 96 с.

[Поезії] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред. та упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 126, 407.

У дорозі: Поезії. – [Едмонтон]: Накладом авт., 1957. – 56 с.

ЛІТЕРАТУРА

"Вічна правда вогнями цвіте" // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1981. – Зб. 9. – С. 262–268.

Володимир Скорупський: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 210–211.

Закрівецький М. Скорупський Володимир: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – С. 279.

Копач О. Про поета, що шукав свого життєвого шляху // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 325–329.

Скорупський Володимир: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред. та упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 488.

Скорупський Володимир: [Корот. біогр. довідка] // Енциклопедія українознавства: Словник. частина. / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1976. – Т. 8. – С. 2871.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с. – Из змісту: [Про В. Скорупського]. – С. 48-53.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про В. Скорупського див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 586.

Skorupsky Volodymyr // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 733.

СЛАВУТИЧ ЯР (літ. псевд. Григорія Жученка; 11. 01. 1918, хутір Жученки поблизу с. Благодатного, на Херсонщині) – поет, перекладач, педагог, видавець, громадсько-культурний діяч у Канаді.

Закінчив Запорізький педагогічний інститут у 1940 р. Під час війни деякий час брав участь в українському партизанському русі на Чернігівщині. Згодом через Львів виїхав до Праги, звідти емігрував на Захід. Продовжив навчання в Українському Вільному Університеті, в Мюнхені, згодом – Пенсільванському університеті, у Філадельфії, де здобув ступінь доктора наук. Педагогічну діяльність розпочав у школі мов у Монтереї, пізніше обійняв посаду професора Альбертського університету в Едмонтоні.

Літературну творчість починав як поет у кінці 1930-х років, але задушлива атмосфера радянської дійсності не дала йому змоги проявити себе. Поетична муза Яра Славутича пробивала собі дорогу в нелегкий період Другої світової війни, на шляхах еміграції у повоєнні роки.

Поет видав понад десять збірок: "Співає колос" (1945), "Гомін віків" (1946), "Спрага" (1950), "Донька без імені" (1952), "Вибрані поезії"

(1958), "Маєстат" (1962), "Зібрані твори, 1938-1978" (1978), "Живі смолоскипи" (1983) та ін.

Тематика творчості Яра Славутича широка і розмаїта: історичне минуле народу, його національно-визвольні поривання; доля й недоля на рідній землі та еміграції; краса природи отчого краю; туга за Україною і радість зустрічей з нею після тривалої розлуки; земляки-емігранти, які своєю працею розбудували Канаду; відображення через сприйняття українця картин і образів з життя інших народів світу. Поет чуйний як до історії й культури свого народу, так і до духовних здобутків минулого і сучасного людей інших націй та народностей.

У поезії Яр Славутич виступає як митець-громадянин, справжній майстер слова, органічно поєднуючи ліричний і публіцистично-художній аспекти. Він вільно володіє різними віршованими жанрами (лірична пейзажна мініатюра, класичний сонет, поема).

Чимала заслуга вченого у дослідженні української літератури, зокрема в Канаді. Він є автором збірки нарисів про трагічну долю українських письменників, репресованих більшовицьким режимом, – "Розстріляна муза" (1955), книги мемуарів "У вирі багатокультурності" (1988), монографічного дослідження про багатьох митців українського літературного процесу в Канаді "Українська література в Канаді" (1992).

Був співредактором журналу "Заграва" (Авгсбург), секретарем журналу "Арка" (Мюнхен). Упорядкував і видав п'ять книг альманаху "Північне сяйво" (1964-1971), "Західньоканадський збірник НТШ" (1973-1975), "Антологію української поезії в Канаді, 1898-1973" (1975), "Українську Шекспіріану на Заході" (2 т., 1987-1990). Він – головний редактор першого тому англійського видання "Слов'яни в Канаді" (Едмонтон, 1966), де вмістив ґрунтовну розвідку про слов'янські літератури в цій країні.

Яр Славутич – автор кількох розвідок з питань мовознавства, підручників і посібників.

Чимало його книжок ("Меч і перо", 1992; "Твори". У 2 т., 1994) вийшли в Україні після здобуття нею незалежності, коли слово письменників української діаспори змогло вільно повернутися на землю батьків. Його твори перекладено німецькою, англійською, італійською та іншими мовами. Він є членом Національної спілки письменників України, декілька разів відвідав Україну, брав участь у наукових конференціях в Києві, Запоріжжі, інших містах.

ТВОРИ

Анотована бібліографія української літератури в Канаді: Канад. кн. вид., 1908-1986. – 3-тє вид., доповн. – Едмонтон: Славута, 1987. – 193 с.

Апокаліптичне, 1933: Поезія // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 104–107.

Аральська ніч; Київ: Вірші // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 3. – С. 345.

Боровики: (Баляда) // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1983 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк: Свобода, [1983]. – Річник 73. – С. 200–202.

Британські ямби: Поезії // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 12. – С. 1411.

Бунт; Хрещатий меч...; Я шукаю: Вірші // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 3. – С. 461–462.

Велич Шевченка. – Вінніпег: Накладом Укр. Віл. Акад. Наук, 1961. – 30 с.

Вибрані поезії / Пер. з іт. І. Трушіні. – Л.: Каменярь, 1996. – 52 с.: іл., 1 арк. портр.

Від землеклонства до християнства?: [Творчість Б.-І. Антонича] // Сл. і час. – 1993. – № 8. – С. 15–19.

Вірно адресовані почуття: [В. Ворскло] // Укр. кн. – 1972. – № 1. – С. 28.

Вірші про Київ // Київ. – 1990. – № 1. – С. 84–86.

Возвращение: Избр. стихи / Пер. В. Табарева; Ред. В. Чабаненко. – Запорожье: Хортиця, 1999. – 60 с.: портр.

Вокальні твори на слова Яра Славутича / Упоряд. С. Яременко. – Едмонтон: Славута, 1978.

Ворон: Вірш // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 47. – С. 470.

Гаральдів плач; Останній день Ріпина; Спарта; Кастальське джерело; "Бурий Захід, брунатний Схід...": Поезії // Визвол. Шлях. – 1971. – Кн. 5. – С. 490–492.

Голод: (Частина поеми) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 46–57; Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 7/8. – С. 738–748.

Голод: (Пісня друга з поеми) // Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 7/8. – С. 738–748.

Голод 1932-1933 років у межах однієї сільради: (Спогади) // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1983 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, Свобода, [1983]. – Річник 73. – С. 44–53.

Голодомор в українській літературі Заходу // Сл. і час. – 1991. – № 7. – С. 10–18.

Гомін віків: Поезії, 1940-1945. – Авгсбург: Золота брама: Друк. Сажнина, 1946. – 127 с.

Горбачовіяда: [Вірші] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1993 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1993]. – Річник 83. – С. 216-217; Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 11. – С. 1339–1341.

25-річчя українського Шекспірівського Товариства // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 6. – С. 766–767.

Деякі особливості критики Валентина Боковського: Відгук на ст. В. Боковського "Деякі особливості поезії Яра Славутича" (Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 1) // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 5. – С. 627–630.

Джон Кітс: Стаття // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 6. – С. 637–640.
“Дивне диво століть! До Святої Софії...”; “Україно, мій рідний краю...”; Славень Христові: Поезії // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 5/6. – С. 132, 142; 3-тя с. обкл.

До збірки “Живі смолоскипи”; Амазонка: [Вірш присвяч. В. Вовк] // Визвол. Шлях. – 1986. – Кн. 11. – С. 1349–1350.

Елементи барокко в українській поезії Канади: Есе // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 339–347.

Епілог: Вірш // Кур’єр Кривбасу. – 1997. – Чис. 75/76. – С. 176.

Епілог до "Горбачовіяди": Вірш // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 2. – С. 192–193.

Єдність душ: Поезія В. Стуса // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 417–427.

Живі смолоскипи: Поезії / Вступ. ст. В. Жили. – Едмонтон: Славутич, 1983. – 125 с.

Живі смолоскипи: Поезії / Вступ. ст. В. Жили. – Л.: Каменярь, 1992. – 95 с.

З книги "Маєстат": Уривок // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 12. – С. 111.

З книги "Мудрощі мандрів": [Вибр. поезії] // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 1. – С. 68; 1971. – Кн. 5. – С. 490-492.

З книги "Оаза": [Вірш "Раюю на горі..."] // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 7. – С. 833.

З останніх творів: Поезія // Березіль. – 2003. – № 1/2. – С. 146–149.

З поезії Яра Славутича // Кур’єр Кривбасу. – 1994. – № 9. – С. 14–15.

За нормативність українського мововжитку: (Співдоп. на I Все-
канад. конф. студій українознав., Вінніпег, 1974) // Визвол. Шлях. –
1975. – Кн. 10. – С. 1132–1135.

Завойовники прерій: Зб. поезій. – Едмонтон: Славута, 1968. – 49 с.

Заповіт: [Вірш] // Україно, ти моя молитва: Поезії / Редкол.:
Г. Бідняк та ін. – Д., 1993. – С. 91.

Зібрані твори, 1938-1978. – Едмонтон: Славута, 1978. – 408 с.:
портр.

Зустріч з рідною землею: Інтерв'ю з Яром Славутичем / Взяв
П. К. // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 7. – С. 881–885.

Избранное: Избр. поэзии, 1945-1983 / Пер. с укр. Ю. Пустовой-
тов. – Едмонтон: Славута, 1987. – 100 с.

Із збірки "Живі смолоскипи": [Поезії] // Слово: Л-ра, мистец.,
критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". –
Едмонтон, 1981. – Зб. 9. – С. 36–41; Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 7/8. –
С. 717–718; 1983. – Кн. 3. – С. 329–330; Кн. 9. – С. 1091.

Із книги "Мудрощі мандрів" // Слово: Л-ра, мистец., критика,
мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк,
1970. – Зб. 4. – С. 70–71.

Із "Флорентійських сонетів" // Слово: Л-ра, мистец., критика,
мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк,
1962. – Зб. 1. – С. 231.

Із циклу "Живі смолоскипи" [Поезії] // Визвол. Шлях. – 1974. –
Кн. 7/8. – С. 717–718.

Із циклу "Північне сяйво" // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуа-
ри, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1964. –
Зб. 2. – С. 74.

Ічкерія; Асланка; Жіноча пісня; "Прийшли бойци до Басая...";
Дума Басая; Прослава: Поезії // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 2. –
С. 196–199.

Камінець із батькової хати: Вірші для мол. і серед. шк. віку /
Худож. Л. Дугінцова. – 2-ге вид. – Херсон: Айлант, 1999. – 32 с.: іл. –
(Л-ра рід. краю).

Канадська енциклопедія про українську літературу в Канаді: (До
100-річчя укр. л-ри в Канаді) // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 10. –
С. 1269–1270.

Карпатські січовики: Вірш // Дмитро Климпуш – головний коман-
дант "Карпатської Січі": Док., спогади, ст., вірші / Упоряд: О. Д. Довган-
нич, М. І. Кухта. – Ужгород, 1997. – С. 19.

Київ; Київська весна; Слово: (У вінок Т. Шевченкові); У палаці “Жовтневий”; “Люблю помріяти...”: [Поезії] // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 2/3. – С. 47, 70, 77, 92, 116.

Київ; “Облетівши довкола світу...”; “Я мрію про щастя жадане...”: [Поезії] // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 2. – С. 183–184.

Київська весна: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1988]. – Річник 78. – С. 138.

Козак та амазонка: (З подорожі по Півден. Америці). – Едмонтон: Славута, 1973. – 16 с.; Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 4/5. – С. 496–508.

Коли здавивши темні коромоли: Вірш // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 8. – С. 939.

Крутянці: [Вірш] // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 2. – С. 175.

Маєстат: Зб. поезій. – Едмонтон: Славута, 1962. – 48 с.

Маєстат: Зб. поезій. – 2-ге вид. – Ніжин: Просвіта, 1997. – 64 с., 1 арк. портр.

Марченко: (Вірш із зб. “Живі смолоскипи”) // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 3. – С. 338.

Меч і перо: Вибр. дослідж., ст. та огляди. – К.: Дніпро, 1992. – 414 с.

Микита Мандрика // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. “Слово”. – Едмонтон, 1980. – Зб. 8. – С. 249–250.

Мислитель у поезії: Михайло Орест // Літ. Україна. – 1991. – 6 черв.

“Мій ярий крик, мій біль тужавий”: Спроба погляду на історіографію Є. Маланюка // Літ. Україна. – 1992. – 14 трав.

Місцями запорозькими: Нариси та спогади. – 3-тє вид. – Едмонтон: Славута, 1985. – 64 с.: іл.

Місцями запорозькими: Нариси та спогади. – Л.: Меморіал, 1991. – 64 с.

Місцями запорозькими: Нариси та спогади. – 5-тє вид. – Запоріжжя: Хортиця, 2002. – 88 с.: іл.

Модерна українська поезія, 1900-1950. – Філадельфія: Америка, 1950.

Монолог перед шаблею: (З опери “Мазепа”, муз. М. Фоменка) // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 10. – С. 1188.

Монолог Юрія Шухевича: (Вірш із зб. “Живі смолоскипи”) // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 2. – С. 182-183.

Московія: Вірш // Новий обрій: Альманах. – Мельборн, 1997. – Чис. 10: Література, мистецтво, культурне життя. – С. 69.

- Моя доба: Поема. – Л.: Поклик сумління, 1993. – 180 с.: портр.
- Мудрощі мандрів: Зб. поезій. – Едмонтон: Славута, 1972. – 96 с.
- На Різдво: Вірш // Українська духовна поезія XVII-XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 52.
- "Нами снили поліські пущі...": [Вірш] // Повстанська ліра: Зб. поезій / Упоряд. М. Дубас. – Л., 1992. – С. 103-104.
- Нас, древніх віток, меншає щороку: [Поезії] // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 7. – С. 808.
- Невтомний трудівник пера: (До 70-річчя Дмитра Чуба) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 279–280.
- Непогора: Вірш // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 4. – С. 395.
- Нові сонети // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 7. – С. 822–824.
- Оаза: Зб. поезій. – Едмонтон: Славута, 1960. – 64 с.
- Осінь елегія: [Вірш] // Дніпро. – 1996. – № 3/4. – С. 8.
- Пам'яті Василя Стуса: [Вірш] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1987 / Ред. З. Сників. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1987]. – Річник 77. – С. 109; Літ. Україна. – 2001. – 16 серп. – С. 4.
- Перед хатою Шекспіра: [Вірш] // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 11. – С. 1137.
- Повернення: Вибр. поезії для шк. = Возвращение: Избр. стихи / Ред. В. Чабаненко; Пер. В. Табарева. – Запоріжжя: Хортиця, 1999. – 60 с.: портр. – Парал. укр. і рос.
- Повернення: [Поезії] // Вітчизна. – 1992. – № 11. – С. 44–46.
- Повстання: (Уривок з поеми) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 39–51.
- [Поезії] // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 10. – С. 1172–1173; 1988. – Кн. 2. – С. 206–209; 1993. – Кн. 6. – С. 696–699.
- [Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1997. – С. 354–357.
- [Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 208–213.
- Поезії // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд. Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 337–341.
- [Поезії] // Поезія'90: Збірник / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1990. – Вип. 1. – С. 128–133.
- [Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1980. – Зб. 8. – С. 50-53; Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 46–50; Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 38–44.

[Поезії] // Слово і зброя: Антол. укр. поезії / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 58-60, 335–337.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. – Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 425–428.

Поезії з Азії: (Із кн.: "Мудрощі мандрів") // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 9. – С. 1025–1026.

Поезія Івана Світличного // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1981. – Зб. 9. – С. 249–261.

Правдоносці: Вірш // Визвол. Шлях. – 1960. – № 2. – С. 201–202.

Правдоносці: Зб. поезій. – Мюнхен, 1948.

Правоборці: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1990 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1990]. – Річник 80. – С. 104.

Працьовитий науковець: [В. Жила] // Дзвони. – 1977. – № 3/4.

Прудыус: [Вірш] // Качуровский И. Окно в украинскую поэзию: Антология. – Мюнхен; Х., Нежин, 1987. – С. 97.

Прусак: (Волин. баляда) // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 12. – С. 1415.

Розстріляна муза: Мартиролог: Нариси про поетів. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К.: Либідь, 1992. – 183 с.

Русифікація українського наголошування: (Урив. з огляду укр. поезії в Канаді) // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 1. – С. 121–125.

Саблі тополей: Сонеты / Пер. с укр. Л. Вышеславского. – К.: Дніпро, 1999. – 51 с.

Світичі: Драм. поема // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 164–169.

Слава: (Пам'яті Б. Мухина): Вірш // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 11. – С. 1138.

Славень Христові: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1988]. – Річник 78. – С. 110.

Слово про Запорозьку Січ: Вірші, поема / Ред. А. М. Шкляр. – Д.: Січ, 1991. – 31 с.

Слово про Запорозьку Січ: Вірші, поеми. – 2-ге вид., доповн. – Д.: Січ, 1992. – 48 с.

Совість віку: Поезія С. Караванського // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 290–297.

Соловецький в'язень: Вірші, поеми. – К.: Веселка, 1992. – 47 с.

Спадкова кров: Поезії // Вітчизна. – 1991. – № 6. – С. 4–5.

Співає колос. – Авгсбург, 1945.

Співає колос. – 2-ге вид. – Херсон: СПУ, 1994.

Співає колос. – 3-тє вид. – Тобілевичі: Степ, 1996. – 96 с.

Спрага: Зб. поезій. – Франкфурт-на-Майні, 1950.

Стус; Полярні сонети: Вірші; Біогр. довідка // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., доповн. – Л., 1993. – С. 216–217.

Стусова криниця; Правооборонці: [Вірші] // Нар. творчість та етнографія. – 1998. – № 5/6. – С. 141.

Суспільно-релігійні мотиви в ранній українсько-канадській прозі // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 237–252.

Сьогочасні сонети // Боян: Поезія'93 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1993. – С. 174–176.

Творець української науки в Канаді: (Ст. і матеріали з приводу 60-річчя проф. Яра Рудницького; 1910–1970). – Вінніпег: Накладом Фондації ім. Д. Лобая, 1971. – 96 с.

Твори. – К.: Дніпро, 1994. – Т. 1–2.

Твори. У 5 т. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славута, 1998. – Т. 1–5.

Творчість – найбільша радість: Бєсїда з Яром Славутичем / Записала А. Корїнь // Кїровоград. правда. – 1998. – 22 сїч.

1933: (Спогади): Поезії // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 6. – С. 705–707; 1997. – Кн. 6. – С. 705–707.

Третя шекспїрівська конференція, [6 черв. 1983 р.] // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 9. – С. 1133–1134.

Трофеї, 1938–1963. – Едмонтон: Славута, 1963. – 320 с.

У вирї багатокультурности: Спогади учасника. – Едмонтон: Славута, 1988. – 244 с.: іл.

У яких словах писати г // Мовознавство. – 1996. – № 1. – С. 63–69.

Україна (1960–1970) // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 4. – С. 463.

Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон: Славута, 1992. – 336 с.: фотогр.

Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с.

Українська поезія в Канаді: (Критич. огляд) // Всєсвіт. – 1991. – № 11. – С. 89–100.

Українська участь у багатокультурності Канади // Підготовка педагогічних кадрів і діяльність навчальних закладів нового типу в системі національної освіти: досвід і перспективи розвитку: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.: У 2 ч. / Чернів. держ. ун-т ім. Ю. Федьковича та ін. – Чернівці, 1998. – Ч. 2. – С. 431–434.

Українська участь у багатокультурності Канади // Сл. і час. – 1996. – № 11/12. – С. 54–56.

Хотів би збудувати хату на Україні // Вітчизна. – 1995. – № 1. – С. 154–155.

Христос: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1988]. – Річник 78. – С. 40.

Христос: Вірш // Українська духовна поезія XVII–XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 137.

Чекають нас розмаяні віки: [Вірші] // Київ. – 2000. – № 3/4. – С. 14–19.

Шаблі тополь: Десята зб. поезій. – 2-ге вид., доповн. – К.: Укр. письм., 1992. – 102 с.

Шаблі тополь: Десята зб. поезій. – 2-ге вид., доповн. – Едмонтон: Славута; Х.: Майдан, 1995. – 132 с.: портр.

Шевченкова поетика. – Едмонтон: Славута, 1964. – 24 с.

Шевченкове слово: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1989 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1989]. – Річник 79. – С. 81.

"Шумить Дніпро широкими степами...": Вірші // Дніпро. – 1993. – № 1. – С. 135–136.

Я мрію про щастя жадане...: Вірш // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 5. – С. 570.

"Я півземлі пройшов": Спогад про М. Пронченка // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – Чис. 30. – С. 22–23.

Яр Славутич: зустрічі з рідною землею: Інтерв'ю з Яром Славутичем / Уз'яв П. К. // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 7. – С. 881–886.

Ред.: Збаражчина: Зб. ст., матеріалів і споминів / Ред. В. Жила; Літ. ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1980–1985. – Т. 1–2.

Ред.: Північне сяйво: Альманах / За ред. Яра Славутича. – Едмонтон, 1964. – Чис. 1–2.

Упоряд.: Антологія української поезії в Канаді, 1898–1973 / Упоряд. Яр Славутич. – Едмонтон: Слово, 1975. – 159 с.

Упоряд.: Українська Шекспіріана на Заході / Упоряд. Яр Славутич. – Едмонтон: Славута, 1987–1990. – Т. 1–2.

Упоряд.: Українські розмови для учнів і вчителів: Посібник / Уклад. Яр Славутич. – К.: Дніпро, 1998. — 78 с.

Пер.: 3 сонетів Шекспіра: [№ 28, 31, 106, 46, 75] / Пер. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 5. – С. 547–549.

Пер.: Кітс Д. Баляди й пісні / Пер. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 8. – С. 902–905.

Пер.: Кітс Д. Вибрані поезії / Вступ. ст. і пер. Яра Славутича. – Лондон: Накладом Укр. Видавн. Спілки, 1958.

Пер.: Кітс Д. 3 поеми "Ендіміон"; Соловей: [Поезії] / Пер. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 9. – С. 1003–1005.

Пер.: Кітс Д. Оди / Пер. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 7. – С. 778–783.

Пер.: Кітс Д. Сонети / Пер. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 6. – С. 641–644.

Пер.: Кітс Д. Читаючи Гомера в перекладі Чепмена: Вірш / Пер. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 12. – С. 111.

Пер.: Фрост Р. Привілля місяця: Вірш / Пер. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 3. – С. 288.

Пер.: Шекспір В. Сонети [№ 18, 46, 7] / Пер. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 12. – С. 1403–1404.

РЕЦЕНЗІЇ

Жахлива правда // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 1. – С. 120–121. – Рец. на кн.:...З порога смерті...: Письменники України – жертви сталін. репресій / Авт. кол.: Л. С. Бойко, В. С. Брюховецький, І. В. Зуб та ін.; Упоряд. О. Мусієнко. – К.: Рад. письм., 1991. – 494 с.

Нелиняючі барви слова // Визвол. Шлях. – 1971. – Кн. 1. – С. 125–127. – Рец. на кн.: Ромен Л. Дуб-нелин. – Лондон; Торонто: Світання, 1969.

Нова діалектологічна праця // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 5. – С. 639–640. – Рец. на кн.: Аркушин Г. Силенська гутірка: Топоніми, люди, мова. – Мельборн, 1994. – 190 с.

Новий твір про гетьмана Мазепу // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 9. – С. 1071. – Рец. на кн.: Савчук П. Гетьман Мазепа: Іст. поема. – Нью-Йорк, 1959.

Подвиг однієї людини // Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 7/8. – С. 949–951. – Рец. на кн.: Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. лри. – Філадельфія, 1969–1973. – Т. 1–2.

Поезія мислі // Визвол. Шлях. – 1997 – Кн. 7. – С. 887. – Рец. на кн.: Кацнельсон А. Поклик висоти. – Лос-Анджелес, 1996.

Прямолінійна поезія: (До 25-річчя виходу в світ кн.) // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 6. – С. 765. – Рец. на кн.: Бора Б. Твердь і ніжність. – Лондон, 1972.

Свідчення сучасника // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 9. – С. 1009. – Рец. на кн.: Воропай О. В дорозі на Захід: Щоденник утікача. – Лондон, 1970.

Спроба зразкової антології української поезії // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 10. – С. 1187–1189. – Рец. на кн.: Державин В. Антологія української поезії. – Лондон, 1957.

ЛІТЕРАТУРА

Ананченко Т. Канадсько-українські духовні мости: творчість Яра Славутича в навчал. процесі // Українознавчі діалоги в наукових дослідженнях та практичній діяльності: (До 5-річчя Канад.-укр. бібл. центру). – К., 2003. – С. 48–51.

Антонюк Н. В. Українське культурне життя в "Генеральній Губернії" (1939-1944 рр.): За матеріалами період. преси. – Л., 1997. – 228 с.

Про Яра Славутича див.: "Іменний покажчик", с. 225.

Бібліографія писань Яра Славутича (1978-1984) / Склала В. Славутич. – Едмонтон: Славута, 1984. – 33 с.

Боднарук І. На маргінесі зібраних творів (1938-1978) Яра Славутича // Боднарук І. Між двома світами. – Донецьк, 1997. – С. 131–141.

Боковський В. Автобіографізм в поезії Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1980. – Кн. 12. – С. 1487–1491.

Боковський В. Деякі особливості поезії Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 1. – С. 112–115. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Живі смолоскипи: Поезії. – Едмонтон, 1984.

Бора Б. Життя і творчість Яра Славутича: Сл. на авт. вечорі, що відбувся 25.11.1979 р. в Брадфордї, Англія // Визвол. Шлях. – 1980. – Кн. 4. – С. 504–507.

Василенко О. Поет з Канади // Літ. газ. – 1991. – 16 трав.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 462–463.

Волинський К. З когорти українських правдоносців // Київ. – 1998. – № 3/4. – С. 151-153.

Волинський К. "Пливуть полки..." // Літ. Україна. – 1992. – 6 лют.

Волинський К. Псевдонім – Яр Славутич: До 75-річчя поета // Літ. Україна. – 1993. – 21 січ.

Волинський К. Яр Славутич: Літ. портр. – К.: Наук. думка, 1994. – 236 с.

Вшанування 80-річчя Яра Славутича // Всесвіт. – 1999. – № 8. – С. 137.

Гарасевич М. Поетична творчість на етапах життя // Дзвони. – 1980. – № 3/4.

Гнатів Р. Через англомовне море – до українського слова: [Мовозн. діяльн. Яра Славутича] // Дзвін. – 1994. – № 2/3. – С. 168–170.

Гордасевич Г. Син херсонських степів з Едмонтонна // Березіль. – 2000. – № 11/12. – С. 162–175.

Гордасевич Г. Цей невгамовний Славутич // Дзвін. – 1995. – № 3. – С. 146–151.

Гусейнов Г. "І зерно споминів росте" // Гусейнов Г. Незаймані сніги: Оповіді пошуків та знахідок. – Кривий Ріг, 1993. – С. 79–97.

Державин В. Зразок майстерного перекладу // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 6. – С. 709–710. – Рец. на кн.: Кітс Д. Вибрані поезії / Вступ. ст. й пер. Яра Славутича. – Лондон: УВС, 1958. – 52 с.

Державин В. Надзвичайно вартісний перекладний твір // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 9. – С. 1077–1078. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Вибрані поезії: Авториз. пер. з англ. – Нью-Йорк; Вашингтон; Голлівуд, 1959.

Державин В. Нове про Івана Франка // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 3. – С. 348–349. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Іван Франко і Росія. – Вінніпег: УВАН, 1959.

Джафарбергенів Е. Про коліна, про ката й про літературу // Київ. вісн. – 1993. – 19 жовт.

Захарченко А. Велемовна муза Яра Славутича: [Про вид. в Едмонтоні кн. Яра Славутича "Поезії та поеми"] // Дзвін. – 2005. – № 12. – С. 143–145.

Жила В. Вимогливий, чуйний і послідовний: До 70-річчя життя й 50-річчя літ. діяльн. Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 4. – С. 493–499.

Жила В. Дослідження, досконале формою і змістом // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 8. – С. 1016–1018. – Рец. на кн.: Волинський К. Яр Славутич: Літ. портр. – К.: Наук. думка, 1994.

Жила В. Збірка доброї органічної єдності // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 2. – С. 229–233. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Шаблі тополь: Десята зб. поезій. – К., 1992. – 102 с.

Жила В. Київ у поезії Яра Славутича // Збірник на пошану проф. д-ра Володимира Янева / Укр. Віл. Ун-т; Ред. О. Горбач. – Мюнхен, 1983. – С. 409–417.

Жила В. Монографія про творчість Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 5. – С. 613–618. – Рец. на кн.: Сорока П. Поетичний світ Яра Славутича. – Т., 1995.

Жила В. "Моя доба" – поема палкого заглиблення // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 12. – С. 1499–1507.

Жила В. Нові поетичні обрії // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 11. – С. 1317–1320. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Завойовники прерій. – Едмонтон: Славутич, 1968.

Жила В. Під знаком херсонського Марка Поло // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 12. – С. 1403–1406. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Мудрощі мандрів: Зб. поезії. – Едмонтон, 1972.

Жила В. Поезія визвольної боротьби // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 11. – С. 1393–1397. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Живі смолоскипи: Поезії. – Едмонтон, 1983.

Жила В. Прометеївські мотиви в творчості Яра Славутича // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 218–229.

Жила В. Спостережливе монографічне дослідження: (До 80-річчя з дня народж. поета Яра Славутича) // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 8. – С. 991–995; Нар. воля. – 1998. – Чис. 7-9. – Рец. на кн.: Сорока П. Моя доба Яра Славутича. – Т., 1997.

Жила В. Щоб любити – треба знати // Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 2. – С. 250–254. – Рец. на кн.: Антологія української поезії в Канаді, 1898–1973 / Упоряд. Яр Славутич. – Едмонтон, 1975.

Жифарська Т. Художні функції топосу-знаку в поемі Яра Славутича "Моя доба" / Т. Жифарська, Т. Хом'як // Вісник Запоріз. осередку вивч. укр. діаспори. – Запоріжжя, 2004. – Вип. 2. – С. 58–67.

З фонду Яра Славутича: (1990 р. – заснування благодійн. Фонду Яра Славутича) // Літ. Україна. – 1994. – 24 листоп.

Запорізький збірник: До 80-річчя Яра Славутича / Упоряд. В. Чабаненко. – К.; Запоріжжя: Дніпро, 1998. – 223 с.: іл., портр.

Іванченко М. Козацька муза Яра Славутича // Укр. засів. – 1997. – № 7/9. – С. 17–29.

Ільченко І. Кілька уваг до антропонімії творів Яра Славутича // Вісник Запоріз. осередку вивч. укр. діаспори. – Запоріжжя, 2003. – Вип. 1. – С. 68–69.

Калашникова Н. С., Пінчук Т. С. Яр Славутич – співець України // Українська духовна культура в системі національної освіти: Тез. доп. та повідомл. наук. конф., 18-19 квіт. 1995 р. / Харк. держ. ун-т; Редкол. В.С. Калашник (відп. ред.) та ін. – Х., 1995. – С. 70–71.

Каменчук В. Книжки Яра Славутича // Літ. Україна. – 1994. – 6 січ.

Караванський С. В обороні культурної соборності: [Про доп. Яра Славутича “Запропоновані зміни в “Правопис. Слов.” Г. Голоскевича”] // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 3. – С. 375–379.

Качуровський І. Несумлінна рецензія: (Відповідь на ст. Яра Славутича “Русифікація українського наголошування” (Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 1.) // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 6. – С. 756–760.

Качуровський І. Огляд “Розстріляної музи” Яра Славутича // Сучасність. – 1996. – № 6. – С. 154–155.

Керч О. Збірник “Українська Шекспіріана на Заході”: [Упорядков. Яром Славутичем] // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 7. – С. 891–893.

Клочек Г. Поезія і поетика степу в творчості Яра Славутича // Наук. зап. / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2000. – Вип. 27: Сер. Філологічні науки (Літературознавство). – С. 3-19.

Ковалюк М. Вшанування Яра Славутича в Канаді // Літ. Україна. – 1998. – 26 лют.

Ковалюк М. Яр Славутич англійською мовою: (До 75-річчя Яра Славутича) // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 2. – С. 249–250.

Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя: Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (9-11 листоп. 2000 р.) / Херсон. держ. пед. ун-т та ін.; Редкол.: В. С. Серебрій (голова) та ін. – К., 2000. – 235 с.: табл. – Із змісту: Чухонцева Н. Творчість Яра Славутича на уроках літератури рідного краю. – С. 208–213; Немченко І. В. Вивчення біографії Яра Славутича на уроці літератури рідного краю. – С. 213–218; Немченко Г. В. Лірика Яра Славутича як об’єкт краєзнавчого дослідження в школі. – С. 218–222.

Красноштан Ю. Лауреат премії імені Дмитра Яворницького: [Про кн. Яра Славутича “Слово про Запороз. Січ”] // Літ. Україна. – 1993. – 26 серп.

Красноштан Ю. Яр Славутич – почесний професор університету в Україні // Всесвіт. – 1999. – № 8. – С. 138–139.

Крижанівський С. Яру Славутичу – 80 // Літ. Україна. – 1998. – 22 січ.

Кулиняк Д. Дві присяги Яра Славутича // Молодь України. – 1990. – 20 листоп.

Кухар Р. Поезії Яра Славутича в російському перекладі // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 4. – С. 504–505. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Избранное: Избр. поэзии, 1945-1983 / Пер. Ю. Пустовойтов. – Едмонтон, 1987.

Кухар Р. Поет, мовник, громадянин // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 2. – С. 245–246. – Рец. на кн.: Ромен Л. Поляризоване / Вступ. ст. Яра Славутича. – Торонто, 1981.

Лірика Яра Славутича / Упоряд. О. Астаф'єв. – Ніжин: Просвіта, 1996. – 48 с.

Ліфантій Р. Присяги Яра Славутича // Вісник Запоріж. осередку вивч. укр. діаспори. – Запоріжжя, 2004. – Вип. 2. – С. 177–182.

Лопушинський І. Художні функції порівняння в архітектоніці поетичного твору (на матеріалі лірики Яра Славутича) // Південний архів / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2002. – Сер. Філологічні науки. Вип. 19. – С. 180–184.

Марунчак М. Славутич Яр // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 583–584.

Матвієнко Ф. "Трофеї" Яра Славутича: (Рец.-відгук) // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 5. – С. 588–592.

Матвієнко Ф. "Шевченкова поетика" Яра Славутича: (Рец.-розвідка) // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 10. – С. 1138–1140. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Шевченкова поетика. – Едмонтон: Славута, 1964.

Мельничук Б. Випробування істиною: Пробл. іст. та худож. правди в укр. іст.-біогр. л-рі (від початків до сьогодення). – К.: Видавн. центр "Академія", 1996. – 270 с. – Із змісту: [Про Яра Славутича]. – С. 265.

Михайловський М. Цінний збірник творів українських композиторів // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 1. – С. 117–120. – Рец. на кн.: Вокальні твори на слова Яра Славутича / Упоряд. С. Яременко. – Едмонтон: Славута, 1978.

Міршук Д. Зібрані твори: [Про кн. поезій Яра Славутича (Едмонтон, 1978)] // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 2. – С. 230–235.

Мітіна Л. С. О-мовлений україноsvіт Яра Славутича // Наук. зап. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2004. – Сер. Літературознавство. Вип. 1. – С. 156–161.

Мойсієнко А. Віршовий текст як динамічна структура: [Із спостережень над поетикою Яра Славутича] // Мовознавство. – 2002. – № 2/3. – С. 3–9.

Морчишин Н. Англійською мовою: [Яр Славутич – майстер перекладу] // Слово і час. – 1998. – № 1. – С. 35–36.

Мусієнко О. Журавлі повертаються з вирію...: ["Розстріляна муза" Яра Славутича] // Літ. Україна. – 1993. – 1 лип.

Назаренко Т. Гранями сонета – ставай на прю! // Березіль. – 1996. – № 1/2. – С. 184-188. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Шаблі тополь: Десята зб. поезій. – 2-ге вид., доповн. – Едмонтон: Славута; Х.: Майдан, 1995. – 132 с.: портр.

Назаренко Т. Канадська північ в українській ліриці: [Цикл "Північ. сяйво" Яра Славутича] // Всесвіт. – 2002. – № 11/12. – С. 135-138.

Назаренко Т. Правди потужний спалах: [Поет. творчість Яра Славутича]. – К.: ПБП "Фотовідеосервіс", 1994. – 167 с. – (Б-ка Українця).

Назаренко Т. Правди потужний спалах: Поет. творчість Яра Славутича. – 2-ге вид. – Л.: Каменяр, 1996. – 144 с.: іл.

Нариси історії української інтелігенції (перша половина ХХ ст.). У 3 кн. Кн. 3 / НАН України. Ін-т історії; Авт. колектив.: С. І. Білокінь та ін. – К., 1994. – 153 с.

Про Яра Славутича див.: "Іменний покажчик", с. 151.

Наумович С. З літературного потоку // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 1. – С. 130–131. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Творець української науки в Канаді: Ст. і матеріали з приводу 60-річчя проф. Яра Рудницького (1910-1970). – Вінніпег, 1971.

Наумович С. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 2. – С. 243–247. – Рец. на кн.: Північне сяйво: Альманах / За ред. Яра Славутича. – Едмонтон, 1964-1965. – Ч. 1–2.

Немченко І. Діяльність УПА в поетичній інтерпретації Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 2000. – Кн. 8. – С. 43–47.

"Оаза" — п'ята збірка Яра Славутича / Л.П. // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 6. – С. 653–654.

Овечко І. Шоста збірка поезій Я. Славутича ["Маєстат"] // Визвол. Шлях. – 1967. – Кн. 4. – С. 490–492.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про Яра Славутича див.: "Іменний покажчик", с. 402.

Одарченко П. Тарас Шевченко і українська література: Зб. ст. – К.: Смолоскип, 1994. – 424 с., 1 арк. портр.

Про Яра Славутича див.: "Іменний покажчик", с. 419.

Олексенко В. Лексеми – кольороназви в поетичних творах Яра Славутича // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2002. – Вип. 5: Українська література в загальноєвропейському контексті: Міжнар. наук. конф. / Ужгород. нац. ун-т. – С. 265–268.

Пінчук С. Поет чіткої, досконалої форми; “Слово о полку Ігоревім” у творчості Яра Славутича // Херсонський збірник. – К.; Херсон, 1998. – С. 16–42.

Повернення українського поета-лауреата // Світ про Україну. – 1993. – 19 трав.

Погребенник В. Видання, присвячені Ярові Славутичу // Визвол. Шлях. – 2000. – № 9. – С. 117–121.

Поезії Яра Славутича в російському перекладі: [Про кн. “Избранное”, що вийшла заходом Т-ва євр.-укр. в'язнів у Єрусалимі] // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 4. – С. 504–505.

Поетика Яра Славутича / Херсон. держ. пед. ун-т; Упоряд. І. Лопушинський – К.: Дніпро; Херсон, 1999. – 196 с.: іл., портр.

Поетика Яра Славутича / Упоряд. І. Лопушинський – Х.: Регіон-інформ, 2004. – 242 с.

Полякова Т. Символічне значення чужоземних лексем та історичного назвознавства у поезії Яра Славутича // Бористен. – 2005. – № 2. – С. 27–28.

Пресич О. Громадянин Української мови: Огляд п'ятитомника Яра Славутича, 1998 // Всесвіт. – 2000. – № 3/4. – С. 166–178.

Проблеми творчості Яра Славутича: Жанри, поетика текстів, мов. палітра: (Наук. зб. матеріалів метод. семінару) / Терноп. держ. пед. ін-т; Відп. ред., упоряд. М. П. Ткачук. – Т., 1997. – 134 с.

Радіон С. “Завойовники прерій” [Яра Славутича] // Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 7/8. – С. 891–894.

Радіон С. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 9. – С. 1084–1085. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Шевченкова поетика. – Едмонтон: Славута, 1964.

Ромен Л. Шоста збірка поезій Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1963. – Кн. 2. – С. 233–234. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Маєстат: Зб. поезій. – Едмонтон, 1962.

Ротач П. Поет із Жуківського пракореня // Криниця. – 1994. – № 10/12. – С. 62–63.

Рудницький Яр. [Рецензія] // Укр. історик. – 1991. – Т. 28, ч. 1/2. – С. 200–201. – Рец. на кн.: Славутич Яр. У вирі багатокультурності: Спогади учасника. – Едмонтон: Славута, 1988.

Руснак І. На слугування Україні все віддати: [Зустріч з Яром Славутичем] // Буков. Віче. – 1994. – 29 січ.

Саварин П. 80-річчя Яра Славутича // Свобода. – 1998. – 24 лют.

Савчук П. З нових видань // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 2. – С. 236–238. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Розстріляна муза. – Детройт: Прометей, 1955.

Селіверстова Л. Власні назви у поетичній мові Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 5, 6.

Селіверстова Л. І. Язичеська міфологія у творчості Яра Славутича // Вісник Харк. ун-ту. – Х., 1999. – № 448: Сер. Філологія: Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 300–303.

Сердюк П. Сонети Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 1. – С. 95–100. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Шаблі Тополь: Десята зб. поезій. – К.: Укр. письм., 1992.

Сидорук І. Постаць Мазепи у світовій літературі та в поезіях Яра Славутича: [Огляд] // Визвол. Шлях. – 1978. – Кн. 5. – С. 600–608; Кн. 6. – С. 733–741.

Сінкевич Є. На сторожі українського слова: До 85-річчя Яра Славутича // Півд. архів: (Іст. науки): Зб. наук. пр. – Херсон, 2003. – Вип. 10. – С. 136–140.

Січеславський збірник: До 80-річчя Яра Славутича / Упоряд. М. Миколаєнко. – Д.: Січ, 1998. – 240 с., 1 арк. портр.

Славутич Яр: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Повернуті імена: Рек. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Відп. ред. В. О. Кононенко. – К., 1994. – Вип. 3. – С. 69–77.

Славутич Яр: [Біогр. довідка] // Зарубіжне українство: Інформ. кат. / Уклад.: О. Малиновська та ін. – К., 1997. – С. 145–146.

Славутич Яр: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 211–212.

Славутич Яр // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1976. – Т. 8. – С. 2880.

Сологуб Н. М. Мовний портрет Яра Славутича. – К.: Дніпро; Вінніпег: УВАН, 1999. – 152 с.: іл., портр.

Сологуб Н. М. Україна у мові поезій Яра Славутича // Мовознавство. – 1998. – № 1. – С. 31–35.

Сорока П. "Моя доба" Яра Славутича / Терноп. держ. пед. ін-т; Відп. ред. Р. Гром'як. – Тернопіль, 1997. – 103 с.

Сорока П. І. Поетичний світ Яра Славутича. – Т.: Лілея, 1995. – 176 с.: іл., табл.

Сорока П. І. Поетичний світ Яра Славутича / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – 2-ге вид., доповн. – Т.: Джура, 2001. – 307 с.: іл.

Сяє в сонці моє чоло: [Першодрук окремих розд. шеститом. дослідж. творчості та життєдіяльн. Яра Славутича, присвяч. зб. поезій "Живі смолоскипи"] / Підгот. А. Панчишин // Україна молода. – 1996. – 12 берез.

Творчість Яра Славутича: Ст. й рец. / Упоряд. В. Жила. – Едмонтон, 1978. – 431 с.

Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славута, 1997. – 912 с.

Удовиченко М. Син перед отчим порогом // Вечір. Київ. – 1993. – 1 груд.

Українська революційно-демократична партія (УРДП – УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фондація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.: іл.

Про Яра Славутича див.: "Іменний покажчик", с. 833.

Харківський збірник: До 85-річчя Яра Славутича: [Зб. дослідж. й ст.] / Харк. держ. ун-т ім. В. Н. Каразіна; Упоряд. Л. Селіверстова. – Х., 2003. – 260 с.

Херсонський збірник: До 80-річчя Яра Славутича / Упоряд. А. Крат. – К.; Херсон: Дніпро, 1998. – 202 с.: іл., портр.

Холодний М. К. Золоте перо жар-птиці: П'ятитомник Яра Славутича: Есей. – Чернігів: Б. в.; К.: Дніпро, 1999. – 82 с.: портр.

Холодний М. К. Яр Славутич у літературній критиці: Оглядіві рец. на кн. про поета. – Сімф.: Доля, 2001. – Бібліогр.: с. 70–72.

Холодний М.К. Яр Славутич у сузір'ї майстрів // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 131(жовт.). – С. 113–120.

Хом'як Т. Рецепт образу Нестора Махна в однойменній баладі Яра Славутича і в прозі Миколи Хвильового // Вісн. Запоріж. осередку вивч. укр. діаспори. – Запоріжжя, 2003. – Вип. 1. – С. 15–21.

Христич І. Соціально-економічна лексика Запорозького козацького вжитку в поетичній мові Яра Славутича // Вісн. Запоріж. осередку вивч. укр. діаспори. – Запоріжжя, 2003. – Вип. 1. – С. 45–58.

Чабан М. "Вжитися в слово" // Вітчизна. – 1996. – № 11/12. – С. 140–141. – Рец. на кн.: Славутич Я. Меч і перо: Вибр. дослідж., ст. та огляди. – К., 1992.

Чабан М. Капітальна праця Яра Славутича // Кур'єр Кривбасу. – 1994. – № 9. – С. 13–14. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992.

Чабан М. Плідний ужинок // Київ. – 1994. – № 8/9. – С. 153-154.

Чабан М. "Процвітав ядерно радісний терліч..." // Друг читача. – 1992. – 22 лип.

Череватенко Л. "... В нелегкім триванні тримати порох чистим і сухим!" // Дніпро. – 1993. – № 1. – С. 131–134.

Чорній С. Сподвижники праці й миру // Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 9/10. – С. 1032–1036. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Завойовники прерій. – 2-ге вид. – Едмонтон: Славута, 1974. – 112 с.

Чуб Д. Яр Славутич: Біогр.-літ. портр. // Чуб Д. У дзеркалі життя й літератури: Ст., розвідки, спогади. – Мельборн, 1982. – С. 163–170.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про Яра Славутича див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 586.

Шумський С. "Настав день подвигів, нова Державо!" // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 6. – С. 763–765. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Шаблі тополь: Десята зб. поезій. – К., 1992.

Щерба Т. Із літературознавчих студій Яра Славутича: ("Розстріляна муза") // Вісник Запоріж. осередку вивч. укр. діаспори. – Запоріжжя, 2004. – Вип. 2. – С. 52–57.

Щербак М., Жила В. Полум'яне слово: До 50-річчя Яра Славутича. – Лондон, 1969. – 40 с.: іл.

Щербак М. Полум'яне слово: (До 50-річчя Яра Славутича) // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 4. – С. 436–446.

Ювілей Яра Славутича // Всесвіт. – 1993. – № 9/10. – С. 101.

[Яр Славутич: Біогр. довідка] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 203–207.

[Яр Славутич: Біогр. довідка] // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і рев.-визвол. боротьбі, 1942–1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 385: портр.

Яр Славутич (Григорій Жученко): [Корот. довідка; Бібліографія] // Лауреати літературної премії імені Дмитра Загула (1991–1996 рр.): Рек. бібліогр. покажч. / Чернівець. обл. наук. б-ка; Відп. за вип. А. С. Іваницька. – Чернівці, 1997. – С. 24–26.

Яр Славутич: [Портрет] // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 11. – С. 1137.

Яр Славутич в Україні: Бібліогр. нотатка / Зібр. В. Славутич // Книжник. – 1991. – № 5. – С. 12.

Ящун В. Села Збаражчини // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 8/9. – С. 1051–1053. – Рец. на кн.: Збаражчина: Зб. ст., матеріалів і споминів /

Ред. В. Жила; Літ. ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1980-1985. – Т. 1–2.

Slavutych Yar // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 749: foto.

Slavutych Yar: [Корот. довідка] // Ukrainians in North America: A biograph. directory / Ed. D. Shtohryn. – Champaign, 1975. – P. 309.

СЛОНІВСЬКИЙ ЄВГЕН (18. 03. 1914, м. Харків) – український письменник. Живе у Канаді.

Закінчив біологічний факультет Харківського університету (1936). Працював педагогом. Під час війни виїхав до Німеччини, де був робітником на фабриці, у фермера. Проїшов крізь табори переміщених осіб. 1949 р. приїхав до Канади. Там учителював, навчався у бібліотечній школі при Оттавському університеті. Здобувши звання бакалавра бібліотечних наук, тривалий час був бібліотечним працівником.

Літературну діяльність розпочав як публіцист у 1950 р. Друкував статті, нариси на громадсько-політичні теми у виданнях "Наш вік", "Український голос", "Український Прометей", "Українські вісті", "Народна воля", "Нові дні" та ін. Автор праць з питань бібліотечної справи "History of open access to library collections in Soviet Union, 1714-1959" (1974), "Openaccess to Soviet book collections" (1978) та ін.

Публіцистичні праці з питань громадського і культурного життя вийшли окремою книжкою під назвою "Збірник статей, доповідей і рецензій" (1988). Головний твір Є. Слонівського – трилогія "На руїнах минулого" (1956, 1990), в якій він правдиво, спираючись на власний досвід, розкрив жорстокість більшовицького тоталітаризму в Східній Україні, безперервні соціально-суспільні конфлікти влади з місцевим населенням, показав страждання українського народу в умовах комуністичного режиму. Перший том охоплює події громадянської війни, другий і третій – у 20-30-ті роки. У трилогії подається панорама тогочасної радянської дійсності з її каральними органами, насильством над людиною. Автор вдало поєднує публіцистичний і художньо-белетристичний прийоми, створюючи динамічну картину стражденного життя народу, який прагне жити вільно, по-людськи.

ТВОРИ

Слонівський Є. Голод як специфічна форма більшовицького терору в Україні: (Порівнял. аналіза голоду 1921-22 рр. з голодом 1932-33 рр.: Доп., виголош. на об'єдн. Наук. Конф. НТШ та Ін-ту ім. С. Пет-

люри, присвяч. відзначенню 50-річчя Великого Штучного Голоду в Україні, 1932-1933 рр.) // *Визвол. Шлях.* – 1985. – Кн. 3. – С. 289–300; Кн. 4. – С. 423–435

Комуна: Урив. 2-го т. роману "На руїнах минулого" // *Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово".* – Едмонтон, 1980. – Зб. 8. – С. 153–158.

На руїнах минулого: Роман. – Торонто; Буенос-Айрес: Перемога: Елефант, 1956. – 296 с.

Рец.: "Під сонцем обездолених" Грицька Сірика: [Рецензія] // *Нові дні.* – 1994. – № 531. – С. 30–32; № 532/533. – С. 38–40.

Рец.: Про "Українську Шекспіріяну на Заході": [Рецензія] // *Нові дні.* – 1993. – № 514. – С. 35–36.

ЛІТЕРАТУРА

Марунчак М. Слонівський Євген // *Марунчак М. Бібліографічний довідник до історії українців Канади.* – Вінніпег, 1986. – С. 586.

Підгайний О. До вісімдесятиліття видатного українця Євгена Слонівського // *Визвол. Шлях.* – 1995. – Кн. 8. – С. 1008–1010.

Підгайний О. До вісімдесятиліття Євгена Слонівського // *Вітчизна.* – 1995. – № 9/10. – С. 156–157; *Нові дні.* – 1995. – № 540. – С. 29–30.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / *Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал.* – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про Є. Слонівського див.: "Іменний покажчик", с. 833.

СОЛОВЕЙ ОКСАНА (літ. псевд. і криптоніми: Марія Шаруда, Ольга С., О. С.; 02. 07. 1919, м. Полтава – 21. 03. 2004) – українська перекладачка і літературний критик. Жила у США.

Народилась у сім'ї історика, педагога, публіциста і громадсько-культурного діяча Д. Солов'я. Закінчила фізичний відділ фізико-математичного факультету Харківського університету (1941). 1943 р. виїхала до Німеччини, 1950 р. переїхала до США. Протягом 1951-1989 рр. працювала журналістом на радіостанціях "Голос Америки" та "Свобода". Літературною працею займалася з 1945 р.

Коло перекладацьких зацікавлень Соловей широке і розмаїте, творчий доробок у цій ділянці вагомий. Українською мовою перекладала новели, оповідання, вірші і поеми багатьох письменників, зокрема "Пісню про Гаявату" Г. У. Лонгфелло (1965), збірку творів А. Камю "Справедливі" (1968), повість Веркора "Море мовчить" (1970), "Із колимських оповідань" В. Шаламова; з англійської на українську –

працю Ю. Шевельова "Українська мова в першій половині двадцятого століття, 1900-1941. Стан і статус" (1987) та багато інших творів з англійської та російської мов. Виступала як редактор окремих видань (О. Лятуринська "Ягілка", 1971; Д. Соловей. "Розгром Полтави", 1974 та ін.). Авторка радіорепортажів на громадсько-культурні теми, багатьох літературно-критичних статей, нарисів про творчість письменників В. Винниченка, І. Багряного, О. Лятуринської та ін.

ТВОРИ

- Амбергріс-Кай // Сучасність. – 1994. – № 7/8. – С. 125–128.
- Брами // Нові дні. – 1993. – № 514. – С. 3.
- Важливий атрибут побуту зарубіжних українців // Укр. діаспора. – 1992. – Чис. 1. – С. 74–77.
- Весна 1995. Європа: Жанр. сценки // Кур'єр Кривбасу. – 1996. – Чис. 53/54. – С. 52–54.
- Дорогами Прибалтики: (Триптих) // Нові дні. – 1995. – № 545. – С. 4–5.
- Жінки: І. Югославія, 1979; II. Китай, 1983 // Світо-вид. – 1993. – Чис. 4. – С. 58–61.
- Коровай, шишка, дивень... // Всесвіт. – 1992. – № 10. – С. 171–172.
- Наокола Рембрандта // Сучасність. – 2000. – № 10. – С. 145–147.
- Переліт [до Кенії: Дорож. нотатки] // Сучасність. – 1993. – № 9. – С. 164–166.
- Під охороною лебедів: Роттердам; Неминуща цінність: [Стаття] // Сучасність. – 1992. – № 12. – С. 115–120.
- Світ гостинний: Подорож. нариси / Редкол.: В. Шевчук (голова) та ін.; Вступ. ст. Т. Гундорової. – К.: Гелікон, 2000. – 127 с.: іл. – (Укр. модер. л-ра).
- Через перепони: (Листування з Борисом Теном) // Сучасність. – 1998. – № 3. – С. 154–156.
- Чотири образки // Нові дні. – 1993. – № 519. – С. 6-7.
- Шевченківські доповіді / Упоряд. Д. Чередниченко. – К.: Задруга, 2000. – 60 с.
- Пер.*: Переклади / Передм. Р. Доценка. – К.: Задруга, 2001. – 290 с.: іл.
- Пер* Кокто Ж. Людський голос / Пер. О. Соловей. – Мюнхен: Сучасність, 1974. – 47 с.

ЛІТЕРАТУРА

Корогодський Р. Оксана Соловей у листах і "на дроті" // Сучасність. – 2004. – № 5. – С. 128–138.

Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – 230 с. – Із змісту: [Про О. Соловей]. – С. 222.

Соловей Оксана // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1976. – Т. 8. – С. 2945.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про О. Соловей див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 586.
Solovei Oksana // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 822.

СОФРОНІВ-ЛЕВИЦЬКИЙ ВАСИЛЬ (14. 12. 1899, с. Стриганці, Стрийський р-н, Львівська обл. – 01. 12. 1975, м. Торонто, Канада) – письменник-прозаїк, журналіст, редактор.

Навчався в Українському (таємному) Університеті у Львові, Празькому університеті, який закінчив у 1925 р. Присвятив себе журналістиці. Редагував "Господарсько-кооперативний часопис" у Львові (1927-1943). Емігрував до Канади, де був редактором часописів "Вільне слово" (1954-1960) та "Новий шлях" (1960-1972).

Літературну діяльність розпочав дитячими віршами на початку 20-х рр. ХХ ст. у львівському журналі "Світ дитини". Невдовзі став прозаїком. Автор збірок оповідань "Русалка" (1921), "Бо війна війською" (1922), "Грішник" (1927), "Липнева отрута" (1934).

Під час Другої світової війни писав статті для очолюваного ним театру-ревію "Веселий Львів". Видав книжку "Юний скоморох".

В еміграції продовжив журналістську діяльність, написав і видав збірку новел та нарисів "Кланялися вам три України" (1970).

Як письменник В. Софронів-Левицький сформувався на рідній землі, зростав на класичних традиціях української літератури. Творчість митця живилася духовним життям народу, визвольними змаганнями, у яких він брав активну участь. В еміграції його літературна діяльність збагатилася новими темами й образами, поповнилася цілим рядом талановитих творів, що мають право зайняти гідне місце в історії української літератури.

ТВОРИ

Бо війна війною: Зб. нарисів. – Л.; К., 1922.

Галичина і еміграція: [Ст. із розд. "Кіно, фото, радіо"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.] / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 891–892.

Гірськими пляями: Оповідання. – Авґсбург, 1947. – 7 с.

Грішник: Нариси. – Л.; К., 1927. – 111 с.

Дружні шаржі // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 33–34.

Кланялися вам три України: (Репортаж про турист. марафон по укр. поселеннях у Югославії, Чехо-Словаччині і Польщі). – Вінніпег; Торонто: Новий шлях, 1970. – 175 с.

Липнева отрута: Вибране. – Торонто; Вінніпег: Новий шлях, 1972. – 236 с.

Маківка – лавровий листок Стрілецької Слави: Фрагм. з епохал. кн.-альб. "УСС" // Неділя. – 1935. – Чис. 34. – С. 3–4.

Під веселим оборогом: П'єси для театрів малих форм. – Торонто, 1974. – 207 с.

Рапсодія недокінчена: (Драма) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 150–188.

Свято весни: Сцен. образок на 2 д. зі співами та хороводами. – Л., 1926. – 46 с.

Юний скоморох: П'єси для дітей і молоді. – Торонто, 1972. – 303 с.

ЛІТЕРАТУРА

Василь Софронів-Левицький: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 212–213.

Видання "Просвіт" Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868–1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – Вип. 1. – 247 с.

Про В. Софроніва-Левицького див.: "Іменний покажчик", с. 235.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про В. Софроніва-Левицького див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 494.

Клиновий Ю. А література таки важливіша...; Дещо про призабутого майстра укр. новелі: [Статті] // Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Ст. й есеї / Об-ня Укр. Письм. "Слово" в Канаді. – Едмонтон; Торонто, 1981. – С. 275–299.

Кравців Б. Василь Софронів-Левицький – письменник, перекладач, журналіст // Кравців Б. Зібрані твори. – Нью-Йорк, 1980. – Т. 2. – С. 352–357.

Кулеша Н. Левицький (Софронів) Василь // Українська журналістика в іменах / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 112–114.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 748 с.

Про В. Софроніва-Левицького див.: "Покажчик імен", с. 745.

Левицький (Софронів) Василь // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1264.

Левицький-Софронів Василь: [Корот. біогр. довідка] // Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистец. Т. 2: 1915-1991 / Об-ня мистців укр. сцени (ОМУС); За ред. Г. Лужницького і Л. Полтави. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1992. – С. 725; 1 арк. портр.

Марунчак М. Левицький Василь // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 380.

Наумович С. Літературознавство Юрія Клинового // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 484–492. – Із змісту: [Про В. Левицького]. – С. 485–486.

Погребенник Ф. Василь Софронів-Левицький // Погребенник Ф. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письмен.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 29–31.

Скорупський В. Будь співцем краси, щастя і любові: (Пам'яті В. Софронова-Левицького) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 255–260.

Sofroniv-Levytsky Vasyl // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 106: foto.

СТЕФАНИК ЮРІЙ (літ. псевд.: Юрій Гаморак, Юрій Клиновий, Ю. К.; 24. 07. 1909, с. Стецева, Снятинський р-н, Івано-Франківська обл. – 25. 04. 1985, м. Едмонтон, Канада) – український критик, літературознавець, письменник, син Василя Стефаника.

Закінчив Львівський університет (1935). Того ж року виїхав до Канади, протягом 1936-1937 рр. працював у едмонтонській газеті "Українські вісті", після чого повернувся в Україну. У 1938 р. був співробітником львівського журналу "Життя і знання". Протягом 1939-1941 рр. – науковий працівник Інституту літератури АН України у Львові, викладач української мови у Львівському ветеринарному інституті. Разом з братами Семеном та Кирилом зберіг і упорядкував архів батька, передавши його 1939 р. АН України. У 1941-1944 рр. працював редактором "Українського видавництва" у Львові. Наприкінці війни емігрував за кордон. Декілька років жив у Німеччині, з 1948 р. – у Канаді. Очолював канадське об'єднання письменників "Слово", багато корисного зробив для згуртування українських письменників у цій країні.

Літературно-критичну діяльність розпочав 1939 р. 1941 р. опублікував першу ґрунтовну розвідку "Василь Стефаник (Спроба біографії)" у журналі "Літературна критика" (№ 11/12). Згодом підготував (із докладними вступними статтями) літературно-критичні видання: "Твори" В. Стефаника (1942), тритомне видання "Творів" Л. Мартовича (1942). Основні праці в галузі критики і літературознавства присвячено творчості В. Стефаника, Л. Мартовича, Г. Косинки, Б. Антоненка-Давидовича, О. Слісаренка, письменників у еміграції – С. Яблонської, В. Софроніва-Левицького, М. Понеділка, Е. Андіївської, О. Тарнавського, У. Самчука, Б. Олександріва та ін.

Автор заснованої на архівних джерелах розвідки "Юрій Морачевський, його батьки, його приятель" (1983), ґрунтовної збірки вибраних досліджень "Моїм сином, моїм приятелем" (1981), що підсумовує творчу діяльність Ю. Стефаника як критика та літературознавця, котрий увів у науковий обіг багато невідомих документів і матеріалів з життя В. Стефаника, Л. Мартовича, дав проникливі оцінки багатьом літературним діячам української діаспори.

Ю. Стефаник підтримував творчі контакти з письменниками і культурними діячами України, зокрема зустрічався у Канаді з Д. Павличком, І. Драчем, С. Крижанівським.

Архів Ю. Стефаника зберігається у державному архіві Канади.

ТВОРИ

Андрій Любченко // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 189–195.

Лесь Мартович // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 40–47.

[Листування з Йосипом Гошуляком] // Гошуляк Й. Г. Й свого не цурайтесь: Спогади, листування, матеріали. – Л., 1995. – С. 455–460.

Матеріали до характеристики життя і творчості: [Спогад про Т. Осьмачку] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 2. – С. 108–114.

Моїм синам, моїм приятелям: [Уривок] / Вступ. ст. В. Марусик // Покуття: Іст.-краєзн. та літ.-мистец. альм. / Голов. ред. М. Попадюк. – Снятин, 1996. – [Вип. 1]. – С. 138–140.

Недрукована драма М. Понеділка // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 188.

Роздуми про батька: Ст. про В. Стефаника. Листи в Україну / Упоряд., вступ. ст., комент. Ф. Погребенника. – К.: Криниця, 1999. – 224 с.

Юрій Морачевський, його батьки, його приятель // Морачевський Ю. Любов'ю кривди не вчиню. – Л., 1995. – С. 6–43.

ЛІТЕРАТУРА

Андрухів І., Арсенич П. Стефаник Юрій: [Корот. біогр. довідка] // Андрухів І., Арсенич П. Українські правники у національному відродженні Галичини: 1848-1939 рр. – Івано-Франківськ, 1996. – С. 63–64.

Головацький І. Стефаник Юрій: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 286–288.

Головацький І. Юрій Стефаник // За вільну Україну. – 1999. – 10 верес. – С. 7.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Ю. Стефаника див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 534.

Ільницький М. М. Вийшов із тіні великого батька: (Третій син В. Стефаніка) // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаніка / Редкол.: М. Т. Вавричин та ін. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 92–95.

Костюк Г. Юрій Васильович Стефанік // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 7–12.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 748 с.

Про Ю. Стефаніка див.: "Покажчик імен", с. 745.

Культурне життя в Україні: Зах. землі. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фотогр.

Про Ю. Стефаніка див.: "Покажчик імен", с. 913.

Марунчак М. Стефанік Юрій // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 604–605.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про Ю. Стефаніка див.: "Іменний покажчик", с. 402.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка; Уклали: П. Баб'як та ін. – Л., 1995. – 271 с.

Про Ю. Стефаніка див.: "Іменний покажчик", с. 249.

Погребенник Ф. "Моїм сином, моїм приятелем" Юрія Стефаніка // Погребенник Ф. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письмен.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 33–36.

Погребенник Ф. "Сини" Василя Стефаніка – наші сини // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 10. – С. 1249–1255.

Погребенник Ф. Сторінки життя Василя Стефаніка. – К.: Дніпро, 1980. – 349 с.

Про Ю. Стефаніка див.: "Покажчик імен", с. 346.

Погребенник Ф. Талановитий син великого батька, або Володар дум Стефанікових: [Вступ. ст. до кн. Ю. Стефаніка "Роздуми про батька"]; Підгот. М. Болотенюк // Галичина. – 1999. – 21 серп. – С. 6–7.

Саварин П. Великий син великого батька: Кілька штрихів до портр. Юрія Стефаніка // Щасливий у праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Федора Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня народж. – К., 2000. – С. 188–202.

Стефаник Юрій // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1976. – Т. 8. – С. 3051: портр.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Ю. Стефаника див.: "Іменний показчик", с. 554.

Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К.: Рось, 1994. – Кн. 2. – 719 с. – Із змісту: [Про Ю. Стефаника]. – С. 712.

Юрій Стефаник: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 213–214.

Stefanyk Yurii // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 42.

СТРУК ДАНИЛО (05. 04. 1940, Львів – 19. 06. 1999) – український письменник та перекладач, учений-літературознавець, організатор енциклопедичної справи, головний редактор «Encyclopedia of Ukraine», професор Торонтського університету, іноземний член Національної академії наук України. Жив у Канаді.

У 1944 р. разом із матір'ю (батька розстріляли співробітники органів НКВС) виїхав до Німеччини. 1949 р. прибув до США. Навчався у Гарвардському та Альбертському університетах. У Канаді постійно жив з 1963 р. Викладав українську мову і літературу в Торонтському університеті. У 1970 р. він отримав звання доктора філософії цього закладу після захисту своєї дисертації про творчість В. Стефаника.

Як поет дебютував на початку 60-х років. Автор збірки "Гамма сігма" (1963). Друкував вірші в альманасі "Північне сяйво", збірнику "Слово" та ін. виданнях.

Автор надрукованих у наукових збірниках літературно-критичних праць про М. Хвильового (1968), В. Винниченка (1986), І. Калинця (1979), дослідження "Українська еміграційна література в Канаді" (1982), багатьох статей в енциклопедії "Україна" (про Марка Черемшину, Б.-І. Антонича, Е. Андієвську, В. Барку та ін.).

У доробку Д. Струка – низка праць з історії української літератури, мовознавства, культурології, серед них підручник з української мови для студентів університетів. Ним перекладено англійською мовою ряд творів М. Хвильового, І. Франка, П. Тичини, Л. Костенко, В. Симоненка тощо, а на українську мову – Т. Елліота, В. Кінселла і Т. Галая.

Основна праця – докторська дисертація Д. Струка, – монографія "Студії про Василя Стефаника" англійською мовою, в якій розкрито характер новелістичної творчості письменника, її художню специфіку. В додатку до книжки вміщено тринадцять новел В. Стефаника у перекладі англійською мовою.

З 1982 року творче життя Д. Струка тісно пов'язане з підготовкою англійської енциклопедії України ("Encyclopedia of Ukraine"), яку готував у співпраці з професором В. Кубійовичем і Науковим товариством імені Шевченка. Після смерті В. Кубійовича став головним редактором енциклопедії. Це видання є важливим чинником у справі ознайомлення англійського читача, і перш за все вчених різних галузей знання, з Україною, її історією та культурою.

Д. Струк був заступником голови Міжнародного енциклопедичного бюро з фізики при відділенні фізики та астрономії НАН України, яке було започатковано у 1992 році з метою удосконалення й розробки української наукової термінології.

1988 р. його обрано дійсним членом НТШ, а 1992 р. – іноземним членом Національної академії наук України. Д. Струк помер на 59-му році життя у Мюнхені під час літньої відпустки, яку проводив у Європі.

ТВОРИ

Винниченкова моральна лабораторія // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. та біобібліогр. довідки В. Яременка. – 2-ге вид., змін., доопрац., доповн. – К., 2001. – Кн. 1. – С. 286–292.

Відзискання "Лиса Микити": [Нове прочитання твору І. Франка] // Сучасність. – 1999. – № 4. – С. 96–103.

Гамма сігма: Зб. віршів. – Вінніпег, 1963. – 40 с.

Емма Андіївська // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. та біобібліогр. довідки В. Яременка. – 2-ге вид., змін., доопрац., доповн. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 511–515.

Мозаїки; Мої кольори: [Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 159–160.

Невольничча муза, або Як "орати метеликами": [Вступ. ст.] // Калинець І. Невольничча муза: Вірші, 1973–1981 рр. – Балтимор; Торонто: Смолоскип, 1991. – С. 7–31.

Професор Кубійович у фотографіях пам'яті: [Стаття] // Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. – Париж; Л., 1996. – С. 644–649.

Реабілітація “Хмар” Івана Нечуя-Левицького // Літературознавство: Матеріали III конгр. Міжнар. асоц. українців (Харків, 26-29 серп. 1996 р.). – К., 1996. – С. 389–397.

"Самі струмки – надземні і підземні" // Нові дні. – 1994. – № 534/535. – С. 40–42. – Рец. на кн.: Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К. ; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993.

Студії української мови і літератури в канадських університетах: Резюме // Укр. історик. – 1971. – № 1/2. – С. 140.

Хто такий Борис Подоляк? // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 428–439.

Як читати поезії Емми Андіївської // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 216–223.

Encyclopedia of Ukraine / University of Toronto Press incorporated; Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – V. 3–5.

ЛІТЕРАТУРА

Марунчак М. Струк Данило // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 612–613.

Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славута, 1998. – 484 с. – Із змісту: [Про Д. Струка]. – С. 100–101.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про Д. Струка]. – С. 67–69.

Тарашенко Д. Світ має знати про нас: Данило-Гусар Струк – творець англійської енциклопедії про Україну // День. – 2005. – 23 квіт. – С. 8.

Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К.: Рось, 1994. – Кн. 1. – 703 с. – Із змісту: [Про Д. Струка]. – С. 696.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / НТШ в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фотогр.

Про Д. Струка див.: "Іменний покажчик", с. 687.

Struk Danylo // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 68-69: foto.

СТРУТИНСЬКА МАРІЯ (літ. псевд. і крипт.: В. Марська; М. Терен, М. С-ка, М. С.; 09. 09. 1897, м. Долина на Стрийщині, тепер у складі м. Дашава, Львівська обл. – 05. 05. 1984, м. Філадельфія, США) – письменниця, редактор, педагог.

Народилась у сім'ї священника Василя Навроцького, який був братом відомого публіциста, приятеля Івана Франка Володимира Навроцького. Закінчила учительську семінарію у Львові, навчалася в Українському (таємному) Університеті, вчителювала у народних школах Західної України. Протягом 1937-1939 рр. – редактор львівського журналу "Українка". Брала активну участь у літературному житті Львова, працювала в літературно-меморіальному музеї І. Франка. За часів німецької окупації Західної України редагувала журнал "Наші дні" (1941-1944). Емігрувала до Австрії, згодом – до США (м. Філадельфія). М. Струтинська – авторка статей, нарисів-есе, спогадів, оповідань, п'єс. Під час війни видала повість-репортаж "Буря над Львовом", що їй послужило головною причиною її еміграції за кордон. В основі твору – особисті враження і переживання письменниці за часів Другої світової війни. Передвоєнні роки, вибух війни, облога Львова німецькими військами, їхній відступ і прихід радянських військ, терор на "визволених" землях Західної України, арешти, заслання у Сибір української інтелігенції, мордування в тюрмах політичних в'язнів органами НКВС – уся ця страшна панорама постає перед очима читача.

Окремими книжками вийшли збірка оповідань "Помилка доктора Варецького" (1963), п'єса "Американка" (1973), спогади "Далеке зблизька" (1975).

ТВОРИ

Американка: П'єса для молоді. – Філадельфія, 1973. – 30 с.

Буря над Львовом: Повість: У 2 ч. – Філадельфія: Київ, 1952. – 212 с.

Далеке зблизька / Видавн. спілка "Тризуб". – Вінніпег, 1975. – 247 с.

Львів: [Нарис] // Львів: Літ.-мистец. зб. / За ред. Б. Романенчука. – Філадельфія, 1954. – С. 81–82.

Люди в житті Івана Франка: Есей // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1970. – Зб. 4. – С. 174–177.

На шляху розбудови особистості: Урив. із ст. // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. /

НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 102–104.

Помилка доктора Варецького: Оповідання. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1963. – 144 с.

Справа пані Гегаймрат // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док. Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 202–205.

ЛІТЕРАТУРА

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про М. Струтинську див.: "Іменний покажчик", с. 420.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про М. Струтинську див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 536.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про М. Струтинську див.: "Іменний покажчик", с. 517.

Марія Струтинська: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 214–215.

Передирій В. Струтинська Марія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 288-289.

Погребенник Ф. Марія Струтинська (1897-1984) // Погребенник Ф. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письмен.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 31-32.

Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – 533 с. – Із змісту: [Про М. Струтинську]. – С. 527.

Струтинська Марія // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1976. – Т. 8. – С. 3075.

Струтинська Марія: [Біогр. довідка; Бібліогр.] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 170–171.

Див. також: "Іменний покажчик", с. 183.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про М. Струтинську див.: "Іменний показчик", с. 554.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про М. Струтинську див.: "Показчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 586.

Strutynska Maria // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 69: foto.

ТАРНОВСЬКА МАРІЯ (літ. псевд. – М. Вірляна; 08. 12. 1892, с. Коцюбинці, Тернопільська обл. – 17. 05. 1975, м. Детройт, США) – письменниця і громадська діячка. Сестра М. М. Тарновського.

1908 р. виїхала на заробітки в Німеччину, через рік – до США. Була членом заокеанської філії "Гарту", очолюваної М. Ірчаном.

М. Тарновська – авторка віршованих оповідей про тяжке життя працюючих: "Доля робітника", "Мати і доня" та ін.; прозових творів з життя наймичок, фабричних робітниць і безробітних: "Орися", "Павуки", "Нові теми", "У бюрі праці", "Життя", "Над ранком", "Жителі нор" тощо. Її перу належить неопублікована повість "В горах над Гудзоном".

Письменниця друкувалась у журналах: "Робітничий вісник" (Нью-Йорк, 1919), "Робітниця" (Нью-Йорк, 1921-1923), "Робітниця" (Вінніпег, 1924-1930), "Нова культура" (Львів, 1924), в альманасі "Вперед" (Нью-Йорк, 1925-1930), у газетах "Українські вісті" (Нью-Йорк, 1957-1962), "Вільне життя" (Тернопіль, 1961-1962), "Вісті з України" (Київ, 1962).

ЛІТЕРАТУРА

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про М. Тарновську див.: "Алфавітний показчик авторів", с. 537.

Тарновська Марія // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1976. – Т. 8. – С. 3134.

Тарновська Марія // Український радянський енциклопедичний словник: У 3 т. / Редкол.: Ф. С. Бабичев (голов. ред.) та ін. – К., 1987. – Т. 3. – С. 358.

Тарновський М. На чужині // Літ. Україна. – 1975. – 8 серп.

Тарновський М. Рясні колосочки пшениці // Тарновський М. Повертаємо з-за океану: Спогади. – К., 1984. – С. 143–145.

Tarnovska Mariia // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Edited by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 168.

ТЕЛІГА ОЛЕНА [21. 07. 1906, Іллінське, Підмосков'я (за ін. даними – м. Санкт-Петербург) – 21. 02. 1942, м. Київ] – українська поетка, публіцистка, учасниця націоналістичного руху.

Вчилася у приватній жіночій гімназії, потім – Київській трудовій школі. У 1923 р. разом із сім'єю нелегально емігрувала за кордон. Навчалася на історико-філологічному факультеті Українського педагогічного інституту ім. М. Драгоманова у Празі. Вчителювала переважно у Варшаві. Брала активну участь в українському національно-визвольному русі. Під час Другої світової війни (липень 1941 р.) О. Теліга у складі перших похідних груп ОУН нелегально перейшла кордон, вирушила спочатку до Львова, потім – до Києва. В окупованому німецькими військами місті організувала Спільку українських письменників. Видавала націоналістичний журнал "Літаври", де публікувалися твори українських письменників, замордованих у сталінських катівнях, знайомила киян із доробком літературної еміграції. Була заарештована гестапівцями і розстріляна 21 лютого 1942 р. у Бабиному Яру.

О. Теліга належала до "Празької школи", найчастіше друкувалася у львівському журналі "Вісник". Вона лишила нащадкам цінну літературну спадщину. Рукописи, листування, чимало фотографій та вся бібліотека загинули під час війни. Ліричний доробок О. Теліги знайшов читача вже після смерті письменниці: збірки "Душа на сторожі" (1946), "Прапори духу" (1947), "Полум'яні межі" (1977). Своєрідним пам'ятником мисткині є виданий заходами публіциста О. Ждановича збірник "Олена Теліга" (Париж, 1977), що охоплює як всю відому на той час спадщину, так і статті, спогади про неї.

Полум'яна поезія, пристрасна публіцистика О. Теліги, її боротьба у лавах борців за незалежність України сповнені високого пориву, є зразком самовідданого служіння рідному народові.

ТВОРИ

Без назви: Вірш // Сл. і час. – 1994. – № 9/10. – С. 3.

Безсмертне; Чорна площа: [Вірші] // Мол. гвардія. – 1991. – 5 лип.

Вечірня пісня; Відповідь: [Вірші] // Свобода. – 1992. – 20 лют.

Вибрані твори / Упоряд. О. Зінкевич; Передм. Є. Сверстюка. – К.: Смолоскип, 2006. – 340 с. – Бібліогр.: с. 322–328.

Гетьман Іван Мазепа // Літопис Червоної Калини. – 1996. – Т. 2. – № 7/9. – С. 336–341.

До проблеми стилю; Партачі життя; Вступне слово на Академію в честь Івана Мазепи: [Статті] // Дніпро. – 1991. – № 3. – С. 148–161.

Душа на сторожі: Вибір з поезій. – Мюнхен: Культура, 1946. – 31 с.: фотогр.

Душа на сторожі: Вибір з поезій // Дороговказ: Поезії О. Теліги та О. Ольжича. – К., 1994. – С. 17–29.

За кордоном; “Тільки вечір злітає на місто...”: [Вірші] // Укр. сл. – 1999. – 22 лип. – С. 14.

Засудженим: [Вірш] // Повстанська ліра: Зб. поезій / Упоряд. М. Дубас. – Л., 1992. – С. 18.

Збірник / Фондація ім. О. Ольжича. – К. ; Париж; Лондон; Торонто; Нью-Йорк; Сідней: Вид-во ім. О. Теліги, 1992. – 473 с.: іл.

Козачок: [Вірш] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1990 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1990]. – Річник 80. – С. 90.

Крізь біль розлук – у радість стріч // Дзвін. – 1995. – № 5. – С. 15–19.

Лист; "Чекає все: і розпач, і образа...": Вірші // Голос України. – 1992. – 21 лют. – С. 13.

Листи. Спогади / Упоряд. Н. Миронець; Наук. ред. Л. А. Дубровіна. – К.: Вид-во ім. О.Теліги, 2003. – 399 с.: фотоіл., портр.

Мов корабель у заграві пожежі // Україна. – 1989. – № 43. – С. 77-80.

Нарозстіж вікна: [Стаття] // Боян: Поезія'93: Збірник / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1993. – С. 96–99.

Нарозтіж вікна: [Стаття] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1992 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1992]. – Річник 82. – С. 104-107: портр.

Неповторне свято: [Вірш] // За віл. Україну. – 1997. – 17 лип.

О краю мій...: Твори, док., біогр. нарис / Упорядкув., перед. сл., прим., біогр. нарис Н. Миронець. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – 494 с.: іл.

О краю мій...: Твори, док., біогр. нарис / Упорядкув., перед. сл., прим., біогр. нарис Н. Миронець. – 2-ге вид., випр. і доповн. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2006. – 496 с.: іл. – Бібліогр.: с.458–489.

Партачі життя: До пробл. цивіл. відваги // Голос України. – 1992. – 7 берез.; Урок української. – 2000. – № 8. – С. 41–46.

Пломінний день: Вірш // Однокласник. – 1997. – № 7. – С. 24.

[Поезії] // Атом серця: Укр. поезія першої половини ХХ ст. / Упоряд. Ю. І. Коваліва. – 2-ге вид. – К., 1993. – С. 288–290.

[Поезії] // Визвол. Шлях. – 1954. – Кн. 1, 2; 1955. – Кн. 5, 11; 1956. – Кн. 1; 1981. – Кн. 10.

[Поезії] // Віл. життя. – 1991. – 23 жовт.

[Поезії] // Вітчизна. – 2004. – № 1/2. – С. 144–149.

[Поезії] // Дивослово. – 1996. – № 11. – С. 51.

[Поезії] // Дніпро. – 1990. – № 1. – С. 58–62.

[Поезії] // Жулинський М. Слово і доля: Навч. посіб. – К., 2002. – С. 582–586; Жулинський М. Слово і доля: Навч. посіб. – К., 2006. – С. 582–586.

[Поезії] // Качуровский И. Окно в украинскую поэзию: Антология. – Мюнхен; Х. ; Нежин, 1987. – С. 72–73.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 145–150.

Поезії // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд. Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 375–378.

[Поезії] // Літ. Україна. – 1992. – 13 лют.

[Поезії] // Моя Карпатська Україно: Поет. антол. / Упоряд. І. Ребрика. – Ужгород, 1992. – С. 142–149.

[Поезії] // Муза любові й боротьби: Укр. поезія праз. шк. / Упоряд. М. Неврлого. – К., 1995. – С. 92–101.

[Поезії] // Онушко-Тиховська Л. Лекції з української літератури. – К., 2006. – С. 339–341.

[Поезії] // Українське диво: Поет. антол. Кн. 2. – К., 2005. – С. 308–313.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 2. – С. 607–611.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 2. – С. 727–730.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезії / Упоряд. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – Кн. 2. – С. 314–315.

Поезії Олени Теліги // Друг читача. – 1992. – 11 берез.

Полум'яні межі: Повне вид. поезій / Упоряд. й пер. О. Прокопів. – Балтимор; Торонто: Смолоскип, 1977. – 134 с.

Прапори духу: [Стаття] // Укр. сл. – 2000. – 17-23 лют. – С. 12; Нескор. нація. – 2000. – 4 лют.

Розсипаються мури: [Стаття] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1992 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк. – [1992]. – Річник 82. – С. 108–110: портр.

Сучасникам // Друг читача. – 1992. – 29 січ.

"Якими нас прагнете?": О. Теліга про жінку // Україна. – 1993. – № 4. – С. 3; Березіль. – 1993. – № 5/6. – С. 110–136; Сл. і час. – 1991. – № 6. – С. 32–38.

Documents for the study of literature and ideological trends: Correspondence from american archives, 1857-1933 / Ed.: V. Struminsky, M. Skorupsky. – New York, 1992. – 760 p. – [Із змісту]: Letters to Natalja Livytska-Kholodna from O. Teliha. – P. 749–751. – Англ. і укр.

ЛІТЕРАТУРА

Ажнюк М. Збірка Олени Теліги "Полум'яні межі" в англomовному виданні // Сучас. пробл. мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2002. – Вип. 5: Міжнар. наук. конф. "Українська література в загальноєвропейському контексті". – С. 14–17.

Аксентьєва Г. А. Ментальність української жінки в художній інтерпретації О. Теліги // Українська ментальність: діалог світів: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 2–3 жовт. 2003 р.: [Збірник]. – О., 2003. – Ч. 2. – С. 54–60.

Баган О., Червак Б. "Тільки тим дана перемога, хто й у болі сміятися зміг" // Баган О., Гузар З., Червак Б. Лицарі духу: Укр. письменники-націоналісти-"вісниківці". – 2-ге вид., доповн. – Дрогобич, 1996. – С. 67–82.

Бачинська-Донцова М. Теліга: Жмут спогадів // ЛНВ. – 1948. – Чис. 1. – С. 78-90.

Берест Л. Цікава зустріч з перших вуст // Укр. сл. – 1995. – 14 груд.

Біличанська Я. У день народження Олени Теліги // Укр. сл. – 1993. – 30 лип.

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про О. Телігу див.: "Іменний покажчик", с. 421.

Боднарук І. Полум'яна легенда героїзму і посвяти // Боднарук І. Між двома світами. – Донецьк, 1997. – С. 145–149.

Божук Г. Слово з висот героїчності: До 90-річчя з дня народж. О. Теліги // Новини Закарпаття. – 1997. – 24 лип. – С. 6.

Бойко Ю. Важлива літературна знахідка: (Забуті поезії Олени Теліги) // Укр. сл. – Париж, 1977. – Чис. 1837. – С. 3.

Бойко Ю. Олена Теліга як публіцистка і поетка // Бойко Ю. Вибране. – Мюнхен, 1981. – Т. 3. – С. 363–374.

Буряківець Ю. Пізнавальна цінність одержимості духа Олени Теліги // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 11. – С. 1509–1514.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 355–356.

Відвойовниця України // Старожитності. – 1992. – Чис. 12. – С. 11.

Вшанування пам'яті Олени Теліги // Уряд. кур'єр. – 1994. – 17 берез.

Героїня національного визволення // Ваше здоров'я. – 2001. – 16 лют. – С. 16.

Гладка Л. Олена Теліга // Злочин / Упоряд. П. Кардаш. – Мельбурн; К., 2005. – С. 221–222.

Грабович Г. До історії української літератури: Дослідж., есе, полеміка. – К.: Основи, 1997. – 604 с.

Про О. Телігу див.: "Показчик імен", с. 599.

Губарець В. Промовляють до живих: [Рішенням Київради та міськдержадмін. вулиця у Шевченків. р-ні столиці названа іменем О. Теліги] // Літ. Україна. – 1993. – 19 серп.

Геник С. Теліга Олена // Геник С. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 198.

Данюк Г. "Вітрами й сонцем Бог мій шлях намітив" // Независимость. – 1997. – 26 сент.

21 липня – день народження Олени Теліги // Укр. сл. – 1997. – 17 лип.

Дем'янчук Г. Олена Теліга: "Коли ж зійду на каменистий верх..." // Дем'янчук Г. Воскреслі для життя: Літ. силуети. – Рівне, 1998. – С. 32–37: портр.

Денисюк І. Поліське літо Олени Теліги // Дзвін. – 1997. – № 3. – С. 117–120.

Документи з архівів Праги: (До біограф. О. Теліги) / Підгот. Н. Миронець // Укр. сл. – 1997. – 9 жовт.

Донцов Д. Поетка вогненних меж – Олена Теліга. – Торонто: Вид. О. Тяжкого, 1953. – 96 с.: портр.

Донцов Д. Поетка вогняних меж // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 2. – С. 600–607.

Доценко О. Відвойовниця України // Старожитності. – 1992. – № 12. – С. 11.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про О. Телігу див.: "Особовий показчик", с. 763.

Дубина М. Голос мужнього покоління // Літ. Україна. – 1999. – 4 листоп. – С. 2.

Дубчак О. Олена Теліга на Волині... // Укр. слово. – 1993. – 19 берез.

Жданович О. На зов Києва (Олена Теліга) / Орг. Українок Канади. – Вінніпег: Новий шлях, 1947. – 83 с.: портр.

Жулинський М. Олег Ольжич і Олена Теліга: Нариси про життя і творчість: Вибр. твори / Дослід. фундація ім. О. Ольжича в США. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2001. – 143 с.: портр.

Жулинський М. Олена Теліга // Жулинський М. Слово і доля: Навч. посіб. – К., 2002. – С. 571–581; Жулинський М. Слово і доля: Навч. посіб. – К., 2006. – С. 571–581;.

Жулинський М. Пішла, бо знала: повернеться!: О. Теліга: духов. велич та ідейна самопожертва // Голос України. – 1997. – 4 листоп.

Жушман Д. Художні функції тропів у творчості Олени Теліги // Укр. сл. – 1998. – 26 лют. – С. 7.

Іваненко П. "...За світлу радість – жить!..": Урочистості в Рівному, присвяч. пам'яті укр. поетеси О. Теліги // Віл. сл. – 1992. – 26 лют.

Іванова О. Гаряча смерть – не зимне умирання // Самост. Україна. – 1992. – № 12 (берез.).

Ільєва Г. Життя мов пісня // Галичина. – 1995. – 22 лют. – С. 7.

Ільєва Г. Любовна лірика Наталі Ливицької-Холодної та Олени Теліги: (Риси худож. і психолог. індивідуальності): Автореф. дис. ... канд. філол. наук / НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка. – К., 1995. – 20 с.

Ільєва Г. "Нехай життя хитнеться й відпливе, мов корабель у заграві пожежі": Сторінки життя і творчості О. Теліги // Дзвін. – 1995. – № 5. – С. 19–21.

Ільєва Г. "Сплелися боротьба й кохання, і кращий хто, не знаю я": Пасіонарність любов. поезії О. Теліги // Літ. Україна. – 1995. – 12 жовт.

Ільницький М. М. Західноукраїнська і емігрантська поезія 20-30-х років. – К.: Т-во "Знання" України, 1992. – 48 с. – Із змісту: [Про О. Телігу]. – С. 38–41.

Гльницький М На перехрестях віку // Україна: культ. спадщина, нац. свідомість, державність: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 173–207.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Троф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про О. Телігу див.: "Іменний покажчик", с. 517.

Історія української літератури ХХ ст.: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 510 с.

Про О. Телігу див.: "Іменний покажчик", с. 506.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресо-логія (ХІХ – перша половина ХХ ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про О. Телігу див.: "Іменний покажчик", с. 337.

Квітковський Д. Мої міркування: Зб. публіцист. творів, 1970-1977 рр. У 2 ч. Ч. 1. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1998. – 543 с.

Про О. Телігу див.: "Іменний покажчик", с. 540.

Кириченко Ю. Українська патріотка Олена Теліга: голос приглушений фашистськими кулеметами на схилах Бабиного Яру...: [Вірш] // Кириченко Ю. Хліб з громів і райдуг: Кн. вибр. поезій. – Д., 1993. – С. 101–102.

Киркевич В. Знайдено місце поховання Олени Теліги // Веч. Київ. – 1993. – 16 листоп.

Климентова О. Деякі особливості строфічної і ритмічної організації поезій Олени Теліги // Сучасний погляд на літературу: Наук. зб. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 113–116.

Климентова О. В. Поетичний дебют О. Теліги у "Літературно-науковому віснику" // Вісник / Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2000. – Сер. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. Вип. 9. – С. 22–24.

Климентова О. В. Творчість Олени Теліги і літературно-культурологічна ситуація "Празької школи" / Київ. нац. пед. ун-т ім. М. Драгоманова. – К., 2001. – 19 с.

Клиновий Ю. Великий мир Олени Теліги // Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Ст. й есеї / Об-ня Укр. Письм. "Слово" в Канаді. – Едмонтон; Торонто, 1981. – С. 379–396.

Кобець О. До 100-річчя Олени Теліги // Жіночий світ. – 2003. – № 4. – С. 2.

Ковалів Ю. "Блакитне небо мені світило..." // Літ. Україна. – 1992. – 13 лют.

- Ковалів Ю. Згадаймо й Олену Телігу // Літ. Україна. – 1991. – 3 жовт.
- Ковалів Ю. "...Корабель у заграві пожеж" // Березіль. – 1993. – № 5/6. – С. 130–136.
- Ковалів Ю. Незнищенні рядки // Розбудова держави. – 1993. – № 8. – С. 49–52.
- Ковалів Ю. Олена Теліга // Розбудова держави. – 1993. – № 3. – С. 3–11: фотогр.
- Ковалів Ю. Олена Теліга // Сл. і час. – 1991. – № 6. – С. 30–32.
- Ковалів Ю. "Палити серце в хуртовині сніжній...": Сторінки поверн. спадщини // Друг читача. – 1992. – 11 берез.
- Козуля О. Українська муза не мовчала // Козуля О. Жінки в історії України. – К., 1993. – С. 153–159.
- Колесниченко-Братунь Н. Публіцистика Олени Теліги // Дзвін. – 1994. – № 4. – С. 137–140.
- Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен: Сучасність, 1969. – Т. 1. – 372 с. – Із змісту: [Про О. Телігу]. – С. 145.
- Кочевська Л. Ім'я Олени Теліги зобов'язує: [Шк. № 97 м. Києва присвоєно ім'я О. Теліги] // Укр. сл. – 1998. – 26 берез. – С. 6.
- Кочевська Л. Сяйво її зорі // Укр. сл. – 2001. – 22-28 лют. – С. 13.
- Кравченко В. Від пориву до самого чину: (До 90-річчя О. Теліги) // Укр. сл. – 1998. – 15 січ.
- Кравчук Р. "Вогняні межі" Олени Теліги // Наш клич. – 1992. – № 1/2. – С. 80-88.
- Криворучко К. "Вітрами й сонцем Бог мій шлях намітив": (Об'явлення поетки О. Теліги) // Укр. сл. – 1997. – 5, 12 черв.
- Криворучко К. "Щоб знову злитись зі своїм народом..." // Укр. сл. – 1993. – 17 січ.
- Культурне життя: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 748 с.
- Про О. Телігу див.: "Покажчик імен", с. 745.
- Лаврів П. Легенда героїзму і посвяти // Галичина. – 1998. – 24 лют.
- Литвин М. "Мій дорогий Михайлику!..": Олена і Михайло Теліги // Літ. Україна. – 1996. – 25 січ.
- Ливицька-Холодна Н. За вогнем шкарлату: [Поезія, присвяч. О. Телізі] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Т. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 118–119.

Лівицька-Холодна Н. Спомин про короткий період життя Олени Теліги // Сучасність. – 1990. – № 10. – С. 81-95.

Лукеренко К. Фотографії з альбома Олени Теліги // ОУН: Минуле і майбуття / Відп. ред. С. Таран. – К., 1993. – С. 126–130: фотогр.

Лукеча М. Свічки на снігу: [Шана О. Теліги] // Укр. сл. – 1996. – 29 лют. – С. 1, 5.

Мазаний В. Повернення Олени Теліги // Молодь України. – 1992. – 29 верес.

Мартусь О. "Крізь біль розлук – у радість стріч" // Укр. сл. – 1997. – 20 берез.; Голос України. – 1997. – 20 берез.

Марусяк Я. Життя Олени Теліги в фотодокументах // Укр. сл. – 1998. – 1 січ.

Мельничук Б. Випробування істиною: Пробл. іст. та худож. правди в укр. іст.-біогр. л-рі (від початків до сьогодення). – К.: Видавн. центр "Академія", 1996. – 270 с. – Из змісту: [Про О. Телігу]. – С. 265.

Миронець Н. До біографії Олени Теліги // Укр. сл. – 1997. – 6, 13, 20, 27 лют., 6 берез., 3 квіт., 8 трав.

Миронець Н. Епістолярна спадщина Олени Теліги як історико-літературне джерело // Спеціальні галузі історичної науки: Зб. на пошану М. Я. Варшавчика. – К., 1999. – С. 146–167.

Миронець Н. Місце Олени Теліги у Празькій поетичній школі // Повернення культурного надбання України: проблеми, завдання, перспективи. – К., 1999. – Вип. 12: Матеріали наук.-практ. конф. "Симон Наріжний та українська еміграція 20–30-х рр. ХХ ст. у Празі". – С. 155–169.

Миронець Н. Невідомі листи Олени Теліги // Укр. сл. – 2000. – 20-26 лип. – С. 13.

Миронець Н. Нові знахідки: (До біогр. О. Теліги) // Укр. сл. – 1997. – 25 верес.

Миронець Н. Олена Теліга: Лист у вічність // Укр. сл. – 1997. – 18 верес.

Миронець Н. Олена Теліга // Українки в історії / Редкол.: М. Богачевська-Хомяк та ін. – 2-ге вид., стер. – С. 196–202.

Миронець Н. Олена Теліга та Олег Штуль: ідейна єдність та духовна близькість // Розбудова держави. – 2003. – № 9/12. – С. 39–48.

Миронець Н. Проблеми боротьби за Українську державу в творчій спадщині Олени Теліги // Етнічна історія народів Європи: Зб. наук. пр. – К., 2000. – Вип. 7. – С. 35–39.

Мишанич О. Повернення: Літ.-критич. ст. й нариси. – К.: Обереги, 1997. – 332 с.

Олена Теліга: [Біогр. довідка] // Українське диво: Поет. антол. – К., 2005. – Кн. 2. – С. 308.

Олена Теліга: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Повернуті імена: Рек. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Відп. ред. В. О. Кононенко. – К., 1995. – Вип. 4. – С. 44-52.

Олена Теліга: [Біогр. довідка] // Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 1: (1940-ві-1950-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К., 1994. – С. 98–105.

Олена Теліга: [Біогр. довідка] // Муза любові й боротьби: Укр. поезія праз. шк. / Упорядкув. М. Неврлого. – К., 1995. – С. 91: портр.

Олена Теліга: громадське і духовне покликання жінки: Матеріали наук. конф., м. Київ, 1997 р. / Упоряд. Н. Миронець. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1998. – 107 с.

Олена Теліга (1970-1942) // Усі українські письменники: Довідник / Упоряд.: Ю. І. Хізова, В.В. Щоголева. – Х., 2006. – С. 309–312.

Олена Теліга // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1976. – Т. 8. – С. 3164.

Олена Теліга: Збірник / Фондація ім. О. Ольжича; Ред. і приміт. О. Жданович; Відп. за вип. І. М. Харченко. – Репринт. вид., 1977 р. – К.; Париж; Лондон; Торонто; Нью-Йорк; Сідней: Вид-во ім. О. Теліги, 1992. – 473 с.

Онацький Є. Олена Теліга // Наш клич. – 1949. – 18 лют.

Онацький Є. Олена Теліга – поетка героїчного життя // Онацький Є. Портрети в профіль. – Чикаго, 1965. – С. 179–188.

Онацький Є., Жданович О. Творче життя і геройська смерть Олени Теліги. – Буенос-Айрес: Перемога, 1949. – 18 с.

Онушко-Тиховська Л. Олена Теліга // Онушко-Тиховська Л. Лекції з української літератури. – К., 2006. – С. 337-338.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – 2-ге вид. виправл., доповн. – Л., 1995. – 271 с.

Про О. Телігу див.: "Іменний покажчик", с. 250.

Пам'яті великої поетки: [Вшанування пам'яті О. Теліги в Україні 20-22 лют. 1997 р.] // Укр. сл. – 1997. – 27 лют.: фотогр.

Параскевич П. "Я – вогонь, я – вихор" // Наддніпрян. правда. – 1997. – 19 лип.

Пасемко Н. Тріпоче полум'я свічки... // Літ. Україна. – 1992. – 27 лют.

Повернення поетеси: До річниці з дня народж. О. Теліги // Вечір. Київ. – 1993. – 21 лип.

Пов'язано з високим іменем: [Олена і Михайло Теліги] // Укр. сл. – 1996. – 22 лют.

Погребенник Ф. Вічна заграва пориву: (До 50-річчя героїч. смерті О. Теліги) // Рада. – 1992. – 14 лют.

Покотило В. Як Олена Теліга інтерв'ю у мене брала // Вітчизна. – 2003. – № 5/6. – С. 134–138.

Просалова В. А. Творчість Олени Теліги в аспекті феміністичних проблем // Тезиси докладов вузовской конференции профессорско-преподавательского состава по итогам научно-исследовательской и методической работы: Филол. науки (г. Донецк, апр. 1995 г.) / Донецк. гос. ун-т; Редкол.: Е. С. Отин (отв. ред.) и др. – Донецк, 1995. – С. 60.

Прохоренко О. “О, краю мій...”: [Про одноймен. наук. вид. поезій О. Теліги] // Укр. сл. – 1999. – 22 лип. – С. 14.

Публіцистика Олени Теліги // Дзвін. – 1994. – № 4. – С. 137–140.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про О. Телігу див.: "Покажчик імен", с. 685.

Родик К. Охотник за привидами прошлого: (Поиски места захоронения поэтессы Е. Телиги) // Либерал. газ. – 1994. – 27 янв.–2 февр.

Рокитнянець В. Славетні дочки нації // Нескор. нація. – 1994. – № 4.

Саєнко В. П. Державотворча роль жінки в духовній спадщині Олени Теліги // Актуальні проблеми політики: Зб. наук. пр. – О., 1997. – Вип. 1/2. – С. 228–239.

Самчук У. Вибір Олени Теліги: [Сторінки біограф. поетеси. Фрагм. із кн. "На білому коні"] // Літ. Україна. – 1991. – 22 серп.; Нар. газ. – 1993. – № 25.

Сверстюк Є. Спів над прірвою: [50 років з дня загибелі О. Теліги] // Літ. Україна. – 1992. – 13 лют. – С. 1.

Свідзинський А. Олена Теліга // Укр. сл. – 1997. – 13, 20 лют.

Семененко Ю. І нам, і нащадкам: О. Теліга – голос України // Молодь України. – 1997. – 6 берез.

Семетковська Л. Олена Теліга: "Життя – то боротьба й кохання..." // За віл. Україну. – 1997. – 20 лют.

Симчич М. Школа імені Олени Теліги: [Шк. № 97, м. Київ] // Укр. сл. – 1997. – 13 берез.

Сингаївська М. Благослови, Боже, дім цей: 90 років з дня народж. О. Теліги // Укр. сл. – 1997. – 24 квіт.

Сингаївський М. Голгофа Олени Теліги // Демократ. Україна. – 1992. – 27 лют.

Ситник М. Кров на квітах // Розбудова держави. – 1995. – № 4. – С. 16–18.

Славутич Яр. Олена Теліга // Славутич Яр. Розстріляна муза: Мартиролог: Нариси про поетів. – К., 1992. – С. 164–171.

Славутич Яр. Олена Теліга: [Біогр. довідка] // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 3: Мартиролог. Літературознавство. Критика. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 94–98.

Славутич Яр. Модерна українська поезія, 1900-1950. – Філадельфія: Америка, 1950. – 71 с. – Із змісту: [Про О. Телігу]. – С. 49–50.

Смотрич О. Моя сусідка, Олена Теліга // Кур'єр Кривбасу. – 2006. – № 202 (верес.). – С. 114–116.

Соя Б. Сильні духом: [Олег Ольжич, Олена Теліга – поети і герої: Біографії] // Дивослово. – 2005. – № 4. – С. 14–20.

Старченко Т. В. Питання державності й утвердження національної самосвідомості в публіцистиці Олени Теліги // Відродження української державності: проблеми історії та культури: Матеріали Міжнар. наук. конф. (13–16 трав. 1996 р., Одеса). – О., 1996. – Ч. 1. – С. 11–12.

Стещенко Т. Її звізда палахкотітиме нащадкам // Літ. Україна. – 1997. – 6 берез.

Див. також: "Іменний показчик", с. 364.

О. Теліга: [Біогр. довідка] // ОУН: минуле і майбуття / Фондація ім. О. Ольжича; Відп. ред. С. Таран. – К., 1993. – С. 116–125.

Фасоля А. Поетка вогненних меж // Дивослово. – 1996. – № 11. – С. 44–50.

Цвірко М. Гідна дочка України // Вечір. Київ. – 1997. – 25 лют.

Чайковська В. Т. Олена Теліга // Українська література: Імена і долі письмен.: Метод. поради: У 3 ч. / Нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Упоряд.: Н. М. Гаєвська, Л. С. Монастирецький. – К., 2001. – С. 326–335.

Червак Б. Між лезом меча і сріблом полину; Олена Теліга як публіцист // Червак Б. Націоналістичний клуб ім. О. Ольжича: Зб. ст. – Дрогобич, 1994. – С. 42–51; Укр. сл. – 1993. – 23 лип.; 1994. – 10 лют.

Червак Б. "На грані двох світів...": Світлої пам'яті О. Теліги // Молодь України. – 1996. – 15, 20 лют.

Червак Б. Олена Теліга: Життя і творчість. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 62 с.

Червак Б. Філософсько-естетичні підстави творчості Олени Теліги: У лип. видат. письм. та громад. діячці виповнилось б 90 років // Літ. Україна. – 1997. – 7 серп.

Череватенко Л. Вмерти в Києві // Україна. – 1989. – № 43. – С. 6–8.

Череватенко Л. "І злитись знову зі своїм народом..." // Дніпро. – 1990. – № 1. – С. 58.

Череватенко Л. Повертаються, щоб нагадати // Укр. сл. – 1997. – 31 лип.

Шаповал Ю. Теліга Олена // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енцикл. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 215–217.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про О. Телігу див.: "Показчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 587.

Шпак В. П. Олена Теліга // Гроно нездоланих співців: Літ. портр. укр. письм. ХХ ст., твори яких увійшли до оновл. шк. прогр.: Навч. посіб. / Упоряд. В. І. Кузьменко. – К., 1997. – С. 227–239.

Штуль О. Трагічні дні у Києві // Україна. – 1992. – № 10. – С. 18–20.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фундація ім. О. Ольжича. – Нью-Йорк; К.; Торонто: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Шудря М. Намисто споминів в душі... // Демократ. Україна. – 1999. – 25 берез.

Про О. Телігу див.: "Показчик імен", с. 588.

Щербак М. Олена Теліга: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1992. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1992]. – Річник 82. – С. 136.

Юріна Ю. М. Лексико-стилістичні особливості поезій Олени Теліги // Південний архів: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2000. – Сер. Філологічні науки; Вип. 8. – С. 50–55.

Юріна Ю. М. Метафори у поезіях Олени Теліги // Південний архів: Зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 1998. – Сер. Філологічні науки. Вип. 1. – С. 113–119.

Яцюк О. Вшанування пам'яті // Укр. сл. – 1997. – 31 лип.

Teliha Olena // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 184: foto.

ТИЩЕНКО ЮРІЙ (літ. та політ. псевд.: Юрій Сірий, Юрій Азовський, Галайда, О. Кадило, Юр. Солтачинський, Ю. Т-ко, Павло Лаврів, Агафангел Дюльгеров, Аз, С. Ю. та ін.; 22. 04. 1880, Херсонщина – 28. 11. 1953, м. Нью-Йорк, США) – український видавець, публіцист, критик, письменник, перекладач.

Закінчив учительську семінарію (1901). Працював учителем. За участь в українському культурному русі зазнав переслідувань від царських властей. За причетність до революційних подій 1905 р. був заарештований. Втік з тюрми, 1907 р. емігрував до Галичини. Того ж року за фальшивим паспортом на ім'я Павла Лаврова приїхав до Києва як підданий Австро-Угорщини. Завідував редакцією й книгарнею "Лі-

тературно-наукового вісника", заснував видавництво "Дзвін". Організував українські книгарні, зокрема у Катеринодарі, на Кубані (діяла протягом 1913-1917 рр.), редагував часописи "Село" й "Засів" (1909-1913). Як публіцист друкувався у газетах "Рада" (1906-1907), "Земля й воля" (1907), журналах "Дзвін" (1913-1914), "ЛНВ", "Українська хата" (1900-1910) та ін. 1913 р., рятуючись від арешту, знову емігрував до Галичини, звідти до США, де працював у газеті "Свобода". За підробленим паспортом на прізвище болгарина А. Дюльгерова повернувся в Україну. Жив нелегально у Харкові. 1915 р. був заарештований царською поліцією, посаджений у тюрму, звідки вийшов на волю 1917 р. Продовжив видавничу діяльність у Києві. Через два роки емігрував до Австрії, звідти – до Чехословаччини, де згодом відкрив "Видавництво Юрія Тищенка". Випускав художню літературу, праці з питань літератури, культури, історії: "Історія української літератури" М. Гнатишака (1941), "Історія України" М. Антоновича (1941), "Історія української літератури" Д. Чижевського (1942).

1945 р. емігрував до США. Був членом редколегії "Наукового збірника" (видавала УВАН у Нью-Йорку), продовжив видавничу діяльність – випустив близько 200 книжок, серед них – 12 томів творів Лесі Українки. Опублікував декілька художніх оповідань, ілюстровану географію та історію Батьківщини – "Україна – земля моїх батьків" (1952).

ТВОРИ

Друкарство: порадник для робітників пера і друку. – Кіль-Корюген: Культ.-Наук. Вид-во, 1948. – 90 с.

З моїх зустрічей: Спогади / Дослід. центр історії укр. преси. – К., 1997. – 112 с.

Перші українські масові політичні газети "Слово" і "Засів" (1909-1912): [Стаття] // Літературно-науковий збірник / Голов. ред. Ю. Дивнич. – Нью-Йорк, 1952. – Т. 1. – С. 128–147.

Світова мандрівка краплини води / Об-ня працівників дит. л-ри. – Нью-Йорк, 1952. – 15 с.

Пер.: Тагор Р. З книжки "Садовник" / Пер. з бенгал. Ю. Тищенко // Тисячоліття: Поет. пер. України-Русі: Антологія / Упоряд. і авт. передм. М. Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1995. – С. 396–397.

ЛІТЕРАТУРА

Антонюк Н. Тищенко Юрій // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка

ім. В. Стефаніка; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 221–222.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Ю. Тищенка див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 539.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про Ю. Тищенка див.: "Іменний покажчик", с. 403.

Тищенко Юрій // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1980. – Т. 9. – С. 3218: портр.

Українські літературні альманахи і збірники XIX – поч. XX ст.: Бібліогр. покажч. / Склав І. З. Бойко. – К.: Наук. думка, 1967. – 371 с. – Із змісту: [Про Ю. Тищенка]. – С. 253–332.

Чабан М. Ще одне ім'я на літературній карті Криворіжжя // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 37/38. – С. 23.

Tyshchenko Yurii // Encyclopedia of Ukraine. 5. vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 334: foto.

ФЕДЕНКО ПАНАС (літ. псевд.: Василь Тирса, Кремуцій Корд, П. Тернівський, Петришин, Петро Таборенко, Обсерватор, 13. 12. 1893, с. Веселі Терни, Криворізький р-н, Дніпропетровська обл. – 10. 09. 1981, м. Мюнхен, Німеччина) – письменник, вчений-історик, громадсько-політичний діяч, один із активних учасників соціал-демократичного руху в Україні та поза її межами.

Вивчав історію та класичну філологію у Петербурзькому університеті (1913-1917). Брав жваву участь у житті української громади. В студентські роки вступив до української соціал-демократичної робітничої партії, був одним із редакторів її нелегального часопису "Наше життя". З 1917 р. – член Центральної ради і Трудового конгресу, з 1919 р. – член Центрального комітету УСДРП, редактор органу цієї партії – часопису "Робітнича газета".

Опинившись в еміграції в Чехословаччині, продовжив політичну і наукову діяльність. Працював доцентом Українського педагогічного інституту в Празі. У 20-30-ті роки вийшли друком його праці "З дипломатичної діяльності Максима Грека" (1929), "Український громадський рух у XX столітті" (1932), "Політичні плани Я. Коменського та Україна" (1932), "Історія соціальної та політичної боротьби в Україні" (1934), "Українське національне відродження в XX столітті" (1936) та ін.

У післявоєнний період П. Феденко викладав в Українському Вільному Університеті у Мюнхені, співпрацюючи з іншими науковими установами і товариствами. У своїх наукових працях відстоював принципи соціальної справедливості, національної свободи, виступав проти тоталітарної більшовицької системи, багато уваги приділив висвітленню національних та соціальних рухів в Україні.

Художня спадщина письменника охоплює декілька десятків оповідань, низку повістей, переважно на історичні теми. Вони опубліковані у періодичній пресі та видані окремими книжками, що з'явилися переважно під псевдонімом Василь Тирса. Основний доробок автора складають: повісті "Гомін України" (1942), "Гетьманів кум" (1943), "Несмертельна слава" (1953), "Amor Patriae" (1962), публікації "Гетьман Іван Мазепа в совєтській історіографії" (1960), "Влада Павла Скоропадського" (1962) та ін.

П. Феденко писав свої твори на тому матеріалі, що цікавив його як дослідника. В художній манері письменника поєднуються два підходи – публіцистичний і белетристичний. Митець ніби "зондував" події часів козаччини, залучаючи у сферу свого художнього аналізу документальні джерела, фольклорні пам'ятки, надаючи своїм творам історичного колориту.

Повісті "Гомін України" та "Несмертельна слава" відтворюють широку панораму національно-визвольної боротьби українського народу проти польсько-шляхетського та турецько-татарського поневолення, воскрешають звитяжні битви козаків під Жовтими Водами і Корсунем, під Пилявцями і Вінницею, змальовують історичні постаті Б. Хмельницького, М. Кривоноса, П. Сагайдачного.

В Україні з творів письменника перевидано повість "Вітер зі степу", що є складовою частиною епопеї "Гомін України".

ТВОРИ

Amor Patriae = Любов до Батьківщини: Іст. повість. – Мюнхен: Дніпр. хвиля, 1962. – 256 с.

Amor Patriae (Любов до Батьківщини): Іст. повість // Літопис Червоної Калини. – 1997. – Т. 4, № 1/3. – С. 124–305.

Вітер зі степу: Іст. повість. – Л.: Червона Калина, 1991. – 256 с.

Влада Павла Скоропадського: (50-ті рр. перевороту в Україні). – Лондон; Париж; Мюнхен: Наше сл., 1968. – 34 с.

Гетьманів кум: Укр. рапсодія. – Прага: Пробоєм, 1943. – 256 с.

Головний отаман: Із культ. та політ. діяльності С. Петлюри. – Мюнхен; Лондон: Наше сл., 1976.

Дмитро Чижевський: Спомини. – Мюнхен: Наше сл. – 1979. – 40 с.

Дмитро Чижевський (1894-1977) // Укр. історик. – 1978. – № 1/3. – С. 102–118; № 4. – С. 100–118; Кур'єр Кривбасу. – 1994. – Чис. 13–18.

Доба Директорії: [Ст. у розд. "Історія"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина. [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада). – К., 1995. – Ч. 2. – С. 517–527.

Ісаак Мазепа борець за волю України. – Лондон: Наше сл., 1954. – 228 с.

Історія Італії. – Л.: Самоосвіта, 1936. – 46 с.

Історія соціальної та політичної боротьби в Україні. – Л.: Накладом "Самоосвіти", 1936. – 40 с.

Марксистські і большевицькі теорії національного питання. – Мюнхен, 1960. – 78 с.

Минуло півстоліття: Зимовий похід Армії УНР, 1919-1920 рр. – Нью-Йорк; Джерсі-Сіті: Свобода, 1972. – 79 с.

Михайло Грушевський в науці й політиці. – Нью Йорк: Накладом Укр. Віл. Громади в Америці, 1967.– 16 с.

Несмертельна слава: Повість з історії України і війська Запорізького. – Лондон, 1953. – 159 с.; Київ. старовина. – 1994. – № 6. – С. 45–66; 1995. – № 1. – С. 31–57; № 2. – С. 41–78.

Новая "История КПСС" / Ин-т по изучению СССР. – Мюнхен, 1960. – 139 с.

Після процесу Богдана Сташинського. – Мюнхен: Віл. Україна, 1963. – 8 с. – Відб. з квартальника "Віл. Україна" (ч. 35–36).

Сільська любов: Оповідання. – Аугсбург, 1945. – 27 с.

Соціалізм давній і новочасний. – Лондон; Париж; Мюнхен: Наше сл., 1968. – 229 с.

Соціальні й політичні рухи в Україні від Хмельницького до кінця 18 віку / Нар. Ун-т. Відд. соціал.-політ. наук. – Л.: Самоосвіта, 1936. – 38 с.

Суспільні і політичні рухи в Україні. – Париж: Віл. Укр. Робітник, 1953. – 26 с.

Тріумф і катастрофа: Оцінка досягнень і поразки революції Б. Хмельницького. – Мюнхен: Наше сл., 1980. – 23 с.; Укр. історик. – 1980.– № 1/4. – С. 134–152.

Україна після смерти Сталіна / Ін-т для вивч. СССР. – Мюнхен, 1956. – 84 с.

Український громадський рух у ХХ ст. / Укр. Госп. Акад. в ЧСР. – Подєбради, 1934. – 40 с.

Український рух у 20 столітті. – Лондон: Наше сл. 1959. – 286 с.

Чорноглядство і ясноглядство: [Стаття] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1971 / Склад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1971]. – Річник 61. – С. 156–158.

ЛІТЕРАТУРА

Антонович М. Панас Феденко // Укр. історик. – 1982. – № 3/4; 1983. – № 1. – С. 151-153.

Астапенко Н. Панас Феденко: повернення із небуття Історії // День. – 2004. – 23 січ. – С. 8.

Антонюк Н. В. Українське культурне життя в "Генеральній Губернії" (1939-1944 рр.): За матеріалами період. преси. – Л., 1997. – 228 с.

Про П. Феденка див.: "Іменний покажчик", с. 226.

Балей П. Без ідеологічного самодурства: Вибране. – Лос-Анджелес; Балтимор: Смолоскип, 1992. – 765 с.

Про П. Феденка див.: "Покажчик імен і назв", с. 763.

Культурне життя в Україні: Зах. землі. Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 748 с.

Про П. Феденка див.: "Покажчик імен", с. 746.

Мельничук Б. Випробування істиною: Пробл. історії та худож. правди в укр. іст.-біогр. л-рі (від початків до сьогодення). – К.: Видавн. центр "Академія", 1996. – 270 с. – Із змісту: [Про П. Феденка]. – С. 264.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про П. Феденка див.: "Іменний покажчик", с. 352.

Погребенник Ф. Панас Феденко // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 31. – С. 19–21.

Погребенник Ф. Панас Феденко – політичний діяч, історик і письменник // Рада. – 1992. – 28 серп.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про П. Феденка див.: "Покажчик імен", с. 686.

Товариство "Просвіта" у Львові: Покажч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про П. Феденка див.: "Іменний покажчик", с. 556.

Туркевич В. З когорти славетних // Київ. старовина. – 1995. – № 2. – С. 79–81.

Українська революційно-демократична партія (УРДП – УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фондація І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про П. Феденка див.: "Іменний покажчик", с. 836.

Феденко Панас // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1980. – Т. 9. – С. 3484: портр.

Чабан М. Панас Феденко: Сторінки біограф. нашого крайнина, пов'яз. з Придніпров'ям // Кур'єр Кривбасу. – 1997. – № 77/78. – С. 119–135.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про П. Феденка див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 587.

Fedenko Panas // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 1: A-F / Ed. by V. Kubijovyc. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 865-866: foto.

ФОСТУН СВЯТОМИР (22. 11. 1924, с. Милування, Івано-Франківський р-н, Івано-Франківська обл. – 25. 07. 2004, Україна) – письменник, публіцист, громадсько-культурний діяч, видавець-журналіст, доктор юридичних наук. Жив у Великобританії.

Учасник національно-визвольної боротьби в Україні, брав участь у підпільній роботі в роки Другої світової війни. Наприкінці війни емігрував за кордон. С. Фостун – довголітній генеральний секретар Союзу українців у Великобританії, голова цього товариства, перший заступник голови Президії ради "Українських комбатантських організацій західної діаспори", протягом багатьох років був редактором тижневика "Українська думка", журналу "Сурмач", часопису "Відомості" у Великобританії.

Літературну діяльність він розпочав в еміграції у 60-х роках. Писав повісті, переважно історичної тематики: "Плем'я непокірних" (1971), "Звідуни степових когорт" (1972), "Над Галичем гримить" (1973), "Шляхами смерті" (1976), "Нас розсудить Бог" (1986). С. Фостун – автор збірок "На крилах життя" (1972), "Пінська конгрегація" (1974), багатьох публіцистичних статей, опублікованих у періодичній пресі.

Працюючи над великими прозовими творами, в яких найповніше виявився його белетристичний талант, письменник водночас заявив про себе як майстер етюдів-мініатюр. У мініатюрній прозі він вдало поєднав лірико-пейзажні мотиви із філософсько-психологічними, національно-патріотичними. Його етюди зібрані у двох видан-

нях під назвою "Стежинами життя". Це живий відгомін серця автора на розмаїті явища української дійсності, роздуми над долею Батьківщини у тяжкий для неї час воєнного і повоєнного лихоліття.

1992 р. з нагоди відзначення 50-річчя УПА письменник відвідав Україну. У 2004 р., перебуваючи в Україні, загинув в автомобільній катастрофі. Похований у рідному селі на Івано-Франківщині.

ТВОРИ

Степан Бандера: Стаття // Визвол. Шлях. – 1978. – Кн. 10. – С. 1096–1099.

Буковинський жайворонок: (До 160-річчя від дня народж. С. Воробкевича // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 6. – С. 706–715.

Великий пророк: [Т. Шевченко] // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 3. – С. 310–317.

Відзначення 50-ліття ОУН у Великій Британії: Стаття // Визвол. Шлях. – 1979. – Кн. 9. – С. 1114–1116.

Вогонь з Холодного Яру: Повість // Літопис Червоної Калини. – 1996. – Т. 2. – № 7/9. – С. 5–73.

Генерал Роман Шухевич – головний командир УПА // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 3. – С. 274–281.

Етюди: (Літня ніч; Осінь; Море) // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 12. – С. 1401–1402.

Етюди: (Парк; Модерна доба; Книги) // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 11. – С. 1297–1298.

За велич нації: [Про Д. Донцова] // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 9. – С. 1091–1095.

"Завжди вірив, що Україна буде самостійною" // Україна. – 1992. – № 22. – С. 14–15.

Звідуни степових когорт: Іст. повість. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1972. – 184 с.

Книги; Модерна доба; Збіжжям мандрує людина...: Проза // Зерна: Літ.- мистец. альм. українців Європи. – Л.; Париж, 1995. – Ч. 2. – С. 22–23.

Легенда мандрує по Україні: Нарис // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 5. – С. 573–577.

Моральне вчення Ісуса Христа // Християнство: Контекст світ. історії та культури: Наук. зб. – К., 2000. – С. 104–108.

На крилах життя: (Етюди). – Лондон, 1972. – 56 с.

Над Галичем гримить: Іст. повість з княжих часів. – Лондон, 1973. – 284 с.

Над Галичем гримить: Іст. повість з княжих часів. – Л.: Червона Калина, 1999. – 288 с.

Нас розсудить Бог: Іст. повість з часів гетьмана Павла Полуботка. – Нью-Йорк, 1985. – 320 с.

Нас розсудить Бог: Іст. повість з часів гетьмана Павла Полуботка. – Л.: МП "Червона калина", 1992. – 254 с.: іл.; Дзвін. – 1992. – № 3/4. – С. 23–81; № 5/6. – С. 21–93.

Пінська конгрегація. – Лондон, 1974. – 68 с.: іл.

Плем'я непокірних: Повість з часів декабрист. руху в Україні / Передм. Ю. Тис-Крохмалюка. – Лондон, 1971. – 117 с.: іл.

П'ятдесят років тому: [З часу переміщення до Великобританії колиш. воїнів 1 УД УНА, які перебували в Італії у таборі військово-полон. у Ріміні] // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 11. – С. 1329–1334.

50-річчя Лицарів "Червоної Калини": Огляд // Укр. думка. – 1964. – 10 верес.

50-річчя Української Автокефальної Православної Церкви. – Лондон, 1972. – 48 с.

Співець чубатих троянців: Оповідання // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 10. – С. 1157–1163.

Стежинами життя: Етюди / Вступ. сл. Р. Лиманчук. – Лондон, 1993. – 79 с.

130-річчя товариства "Просвіта" // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 1. – С. 13–17.

У буремному вирі: (Урив. з повісті) // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 7. – С. 842–859.

У служінні Україні й українській нації // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 7. – С. 779–783.

60-ліття смерті головного отамана [С. Петлюри] // Визвол. Шлях. – 1986. – Кн. 5. – С. 535–540.

Шляхами смерті: Повість з часів II світ. війни. Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1976. – 191 с.

Ред.: 50 річчя Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії: [1949-1999] / Заг. ред. Фостун С. – Лондон: Накладом Об'ня бувших Вояків Українців у Великій Британії, 2003. – 160 с.: іл.

Упоряд.: Альманах школи українознавства в Лондоні, 1955-1990 / Упоряд. і ред. С. Фостун. – Лондон, 1990. – 191 с.: іл., табл.

ЛІТЕРАТУРА

Василенко П. "Журавлиний крик осінньої далі" // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 8. – С. 1012–1014. – Рец. на кн.: Фостун С. Стежинами життя: Етюди. – Лондон, 1995.

Видавничі струмки Україніки: [Про кн. С. Фостуна "Стежинами життя"] // Зерна: Літ.-мистец. альм. українців Європи. – Л.; Париж, 1995. – Чис. 2. – С. 125–126.

Горбань Г. Святомир Фостун – громадський діяч, письменник, редактор тижневика "Українська думка" (Лондон) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф., Львів, 28-29 жовт. 2005 р. / За ред. М. М. Романюка. – Л., 2005. – С. 653–656.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про С. Фостуна див.: "Іменний покажчик", с. 517.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 337 с.: іл.

Про С. Фостуна див.: "Іменний покажчик", с. 337.

Книш З. Варшавський процес ОУН: На підложжі пол.-укр. відносин тієї доби. – Торонто: Сріб. сурма, 1986. – Т. 2. – 535 с.

Про С. Фостуна див.: "Показник імен", с. 521.

Кухар Р. Нескорений гетьман України проти царя Петра I // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 5. – С. 633-634. – Рец. на кн.: Фостун С. Нас розсудить Бог: Іст. повість із часів гетьмана П. Полуботка. – Нью-Йорк, 1985.

Лауреат літературної премії "Благовіст" 1999 року / Укрінформ // Літ. Україна. – 1999. – 22 квіт.

Лупій О. Безмежна віра, віддана любов // Літ. Україна. – 2004. – 9 груд. – С. 6.

Лупій О. Мистецтво слова і патріотизм // Літ. Україна. – 1999. – 9 груд. – С. 5.

Лупій О. Слово влучне і містке // Літ. Україна. – 2002. – 22 серп. – С. 9. – Рец. на кн.: Сорока П. Святомир Фостун: Літ. портр. – К., 2002.

Погребенник Ф. П. Святомир Фостун – воїн, письменник, громадський діяч // Погребенник Ф. П. З Україною в серці: Нарисидослідж. про творчість письм.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 64–71.

Святомир Фостун: Некролог: [Укр. письменник з Англії, який помер на Львівщині (1924–2004)] / Укрінформ // Літ. Україна. – 2004. – 5 серп. – С. 2.

Сорока П. Святомир Фостун: Літ. портр. – К.: Джура, 2002.

Фостун Святомир // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1980. – Т. 9. – С. 3522.

Фостун Святомир: [Корот. біогр. довідка] // Зарубіжне українство: Інформ. кат. / Уклад.: О. Малиновська та ін. – К., 1997. – С. 147.

Фостун Святомир: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 377: портр.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фотогр.

Про С. Фостуна див.: "Іменний покажчик", с. 687.

ХМЕЛЮК ВАСИЛЬ (31. 06. 1903, с. Березівка, Вінницька обл. – 02. 11. 1986, м. Париж, Франція) – художник і поет, учасник національно-визвольних змагань за незалежність українського народу 1917-1921 рр.

Закінчив сім класів гімназії. Змалку виявив потяг до малювання. Разом із братом Ільком служив в українському війську, познайомився з Є. Маланюком. На початку 20-х років, після падіння Директорії, опинився в таборі інтернованих у м. Каліші (Польща). Згодом навчався у Краківській Академії мистецтв, яку закінчив у 1928 р. Разом з В. Крижанівським, С. Литвиненком та іншими вихідцями з Галичини і Наддніпрянщини творив українське середовище Кракова.

В еміграції почав малярську та літературну діяльність (у жанрі поезії). Переїхавши до основного центру української еміграції – в Прагу, продовжив навчання і творчу працю. 1928 р. закінчив українську студію пластичних мистецтв. Цього ж року переїхав до Парижа, де активно і творчо працював, насамперед у галузі малярства.

Поетична спадщина В. Хмелюка має переважно камерний характер: "Гін" (1926), "1926, 1928, 1923" (1928), "Осіннє сонце" (1928). Шукаючи свій шлях у мистецтві, митець на кшталт українських і зарубіжних модерністів експериментував зі словом, ускладненою мовою прагнув розкрити свій душевний світ. У творах, що вийшли невеликим тиражем і були відомі неширокому колу читачів, пробиваються автобіографічні ноти, туга за втраченою Батьківщиною, враження і переживання еміграційного, зокрема празького, періоду життя поета.

Літературна творчість В. Хмелюка – цікаве явище в його біографії, проте вона не мала важливого значення для української літератури і залишилася епізодом. Основна і найбільша заслуга митця – в його малярстві, де він виступив одним із найвидатніших метрів українського мистецтва, визначним представником паризької школи постмодернізму.

ТВОРИ

В країні теплих образів: [Вірші] / Публ. М. Ільницького // Дзвін. – 1995. – № 1. – С. 14–17.

Гін: Зб. поезій. – Прага, 1926.

Осіньне сонце: Зб. поезій. – Прага, 1928. – 32 с.

[Поезії] // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. – К., 1999. – Вип. 29/30. – С. 309–317.

[Поезія; Проза] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 201–211.

1926, 1928, 1923: Зб. поезій. – Прага, 1928.

ЛІТЕРАТУРА

Білецький П. Олександр Федорук про Василя Хмелюка // Русалка Дністрова. – 1996. – Чис. 20. – С. 2.

Василь Хмелюк: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Імена, повернуті на Батьківщину: Бібліогр. покажч. / Вінниц. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва; Уклад.: Г. М. Авраменко, О. І. Кізян. – Вінниця, 1998. – С. 42–44.

[Василь Хмелюк: Біогр. довідка]; Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 197–200, 358.

Ільницький М. М. Західноукраїнська і емігрантська поезія 20-30-х років. – К.: Т-во "Знання" України, 1992. – 48 с. – Із змісту: [Про В. Хмелюка]. – С. 23–24, 45–46.

Ільницький М. На перехресті стилів: В. Хмелюк – поетичне ім'я з праз. еміграції // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. – К., 1999. – Вип. 29/30. – С. 306–309; Дзвін. – 1995. – № 1. – С. 18–19.

Кирилів В. Василь Хмелюк з Березівки // Літ. Україна. – 1997. – 16 січ.

Кочубей Ю. Зустрічі з Василем Хмелюком // Мистецтво української діаспори. Повернуті імена. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 353–358.

Краснодемський В. Пішов, аби повернутись // Голос України. – 1996. – 2 листоп.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали, 1953–1966. Т. 2 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фотогр.

Про В. Хмелюка див.: "Покажчик імен", с. 915.

Мар'янівський М. Довга дорога до Хмелюка: [Про кн. О. Федорука "Василь Хмелюк"] // Вісті з України. – 1997. – 7 серп.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про В. Хмелюка див.: "Іменний показник", с. 353.

Скала-Старицький М. Василь Хмелюк: (З нагоди ретроспект. вист. його творів у Парижі) // Визвол. Шлях. – 1967. – Кн. 7/8. – С. 953–956.

Скофенко А. Штрихи до біографії художника Василя Хмелюка // Родовід. – 1994. – № 9. – С. 15–16, 94.

Федорук О. К. Василь Хмелюк / Нац. коміс. з питань повернення в Україну культ. цінностей при Каб. Міністрів України. – К.: Тріумф, 1996. – 263 с.: фотогр.

Федорук О. Василь Хмелюк – видатний майстер колористики // Мистецтво української діаспори. Повернуті імена. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 130–147.

Федорук О. У полоні французького колоризму: Хмелюк-художник // Сл. і час. – 1993. – № 8. – С. 45–49.

Федорук О. Хмелюк паризький // Україна. – 1991. – № 4. – С. 22–24.

Федорук О. К. Хмелюк – поет // Сл. і час. – 1993. – № 7. – С. 56–63.

Хмелюк Василь // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1980. – Т. 9. – С. 3592: портр.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фундація ім. О. Ольжича. – Нью-Йорк; К.; Торонто: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Про В. Хмелюка див.: "Покажчик імен", с. 588.

Khmeliuk Vasyi // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyc. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 469.

ХОМИК АРТИМ (літ. псевд. і криптонім: А. Жабченко, Яковенко, А. Яковенко, Spectator, А. Х.; 1880, на Тернопільщині – 1921, м. Відень, Австрія) – письменник, журналіст, педагог.

Закінчив гімназію в Тернополі, університет – у Львові. Працював учителем гімназії. Влітку 1914 р. поїхав у Наддніпрянську Україну. Тут його застала Перша світова війна. На Чернігівщині, де гостював у М. Сріблянського, був заарештований. За допомогою М. Сріблянського його звільнили, але без права виїзду. Жив під наглядом поліції, працюючи у лісництві. 1917 р., після падіння царату, оселився в Києві, заробляв на життя журналістикою. Виступав у газеті "Відродження" як публіцист, брав участь у роботі творчої студії "Майстерня мистецького слова". За гетьманату, обороняючи національну честь

українця, був заарештований, сидів у тюрмі "Косий капонір". Над ним нависла загроза розстрілу, проте письменник врятувався, завдяки вступу в Київ військ С. Петлюри. Як відомого на той час літератора уряд Директорії включив його до складу української дипломатичної місії на світовій конференції в Парижі. В силу різних обставин А. Хомик затримався у Відні, почав працювати в журналі "Воля", який редагував В. Піснячевський. Друкував тут статті на політичні теми, які відображали складні процеси національно-визвольних поривань народу і позначені впливом соціалістичних утопій ("Анархія публічної opinii", "Загальний мир і закон національної гравітації" та ін.).

Літературну спадщину А. Хомика складають новели, оповідання, публіцистичні статті, опубліковані в журналах "Українська хата", "ЛНВ", "Воля" та ін. Виступав у жанрі повісті та роману (доля його незакінченого роману "Титан" невідома). Він – автор художньо-публіцистичного твору "Всесильний долар", що складається з 12 частин (опубліковано 1905 р. у "ЛНВ"). А. Хомик дав гостровикривальні для тодішнього капіталістичного суспільства малюнки із життя шукачів наживи, які вклонялися лише одному богові – "всесильному доларові", прагнули в житті єдиного – збагачення, йшли до нього шляхом жорстокої боротьби за оволодіння світом. Після смерті автора повість надруковано окремим виданням з переднім словом М. Сріблянського.

А. Хомик належав до нового покоління літераторів, яке прагнуло художньо збагатити українську літературу, розширити її тематичні обрії, посилити і урізноманітнити філософсько-моральні тенденції. Письменник часто вдавався до широких соціальних і морально-філософських узагальнень, пророкуючи загибель старому світові, побудованому на неправді і несправедливості. Він використовував різні засоби гротеску, іронії, вмів будувати інтелектуальні монологи і діалоги, добре володів різними реєстрами мови.

ТВОРИ

Всесильний долар: Повість / Упоряд., вступ. ст. Н. Калениченко. – К.: Дніпро, 1990. – 188 с.: портр.

Із циклу "Всесильний доляр" // Весняна прорість / Упоряд. В. Півторадні. – К., 1969. – С. 69–76.

Із циклу "Всесильний доляр" // ЛНВ. – 1905. – Т. 30. – С. 108–115.

Із циклу "Всесильний доляр" // Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст. / Упорядкув. Є. К. Нахліка. – К., 1989. – С. 508–514.

На боєвищі житя: (Урив. з листів до приятеля) // ЛНВ. – 1906. – Т. 35. – С. 3–14, 213–225.

ЛІТЕРАТУРА

Артим Хомик: [Корот. біогр. довідка] // Весняна прорість / Упоряд. В. Півтораadni. – К., 1969. – С. 306.

Артим Хомик: [Корот. біогр. довідка] // Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст. / Упорядкув. Є. К. Нахліка. – К., 1989. – С. 662–663.

Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурсія ран. укр. модернізму: Постмодер. інтерпретація / Центр гуманіт. дослідж. Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка. – Л., 1997. – 297 с.

Про А. Хомика див.: "Іменний покажчик", с. 296.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI–XX). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про А. Хомика див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 545.

Калениченко Н. Письмо лаконічне, напружене, парадоксальне // Друг читача. – 1989. – 14 груд.

Калениченко Н. Сильний вірою: Силует маловідомого письм. // Вітчизна. – 1970. – № 5. – С. 195–200.

Калениченко Н. Українська проза початку XX ст. – К.: Наук. думка, 1964. – 451 с. – Із змісту: [Про А. Хомика]. – С. 171–173.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклал.: П. Баб'як та ін. – 2-ге вид., виправл., доповн. – Л., 1995. – 271 с.

Про А. Хомика див.: "Іменний покажчик", с. 252.

Психологічна свобода волі // Укр. хата. – 1910. – № 3. – С. 146–147.

Суровцева Н. Артими Хомик / Публ. Л. Лук'янової // Сл. і час. – 1990. – № 7. – С. 94–95.

Суровцева Н. Думки та спогади про Олеся / Публ. Л. Лук'янової // Сл. і час. – 1990. – № 7. – С. 88–94. – Із змісту: [Про А. Хомика]. – С. 89.

Хомик Артими // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3624.

ЦЕГЕЛЬСЬКА ОЛЕНА (літ. псевд. Галя із Закомар'я, 1887, м. Броди, Бродівський р-н, Львівська обл. – 16. 09. 1971, м. Пенсдейл, поблизу м. Філадельфії, США) – дитяча письменниця, за фахом педагог, громадсько-культурна діячка.

Закінчила Другу державну семінарію у Львові. Працювала вчителем, директором школи. З 1940 р. – в еміграції в Німеччині, пізніше – переїхала до Філадельфії (США), де брала активну участь у роботі Союзу українок Америки.

Літературну діяльність розпочала у 1912 р. Писала оповідання, новели, нариси, згодом повісті. Друкувалась у львівських періодичних виданнях, переважно дитячих ("Діло", "Дзвінок", "Світ дитини", "Малі друзі"), у жіночих часописах ("Мета", "Українка" та ін.). Авторка збірок "Гануся йде до міста" (1930), "Слідами босих ніжок" (1934), повістей про тяжку долю хліборобів "Хліб насущний" (1935), "Велика мовчанка" (1935). Після війни написала і видала твори про викликані ударами долі переживання молоді, її патріотичні почуття ("Петрусєва повість", 1950; "Тайни гір", 1952; "Весняні бурі", 1967). Частина спадщини О. Цегельської залишилася у рукописах. Творчість письменниці пройнята гуманістичними тенденціями, сповнена любові до рідної землі, спрямована на утвердження ідеалів добра і справедливості.

ТВОРИ

Ангеле-хоронителю мій!: [Нарис] // Наше життя. – 1952. – Чис. 7/8. – С. 22.

Аня має борг: [Нарис] // Наше життя. – 1966. – Чис. 5. – С. 24.

Буря в лісі: [Нарис] // Наше життя. – 1967. – Чис. 9. – С. 26.

Василько-Вітрогон: [Нарис] // Наше життя. – 1960. – Чис. 7. – С. 22–23.

Велика мовчанка: [Нариси]. – Л.: Друк. "Типографія", 1935. – 50 с.

Великдень: [Нарис] // Промінь. – 1972. – Чис. 4. – С. 18; Наше життя. – 1965. – Чис. 4. – С. 24.

Великодня пригода: [Нарис] // Наше життя. – 1953. – Чис. 4. – С. 19–20.

Весняні бурі: Повість для молоді / Вступ. сл. М. Коржана. – Філадельфія; Мюнхен, 1967. – 112 с.

Відважна Маруся: [Нарис] // Наше життя. – 1959. – Чис. 7. – С. 29–30.

Гануська йде до міста: Повість. – Л., 1938. – 183 с.

Гість з далекої країни: [Нарис] // Наше життя. – 1964. – Чис. 11. – С. 23.

День і ніч: [Нарис] // Наше життя. – 1971. – Чис. 4. – С. 30.

Дзвінок до святого Миколая: Казка // Соняшник. – 1993. – № 10/12. – С. 19.

Для мами: [Нарис] // Наше життя. – 1953. – Чис. 5. – С. 19.

Добрі дівчатка: [Нарис] // Наше життя. – 1953. – Чис. 2. – С. 18.

Доркова пригода: [Нарис] // Наше життя. – 1966. – Чис. 1. – С. 24.

Жартівливі хлопчики: [Нарис] // Наше життя. – 1963. – Чис. 9. – С. 25.

-
- Жінка-дружина чи жінка-митець?: [Стаття] // Наше життя. – 1971. – Чис. 9. – С. 7–8: портр.
- З іменин малої Олі: [Нарис] // Наше життя. – 1969. – Чис. 10. – С. 29–30.
- З колядою: [Нарис] // Наше життя. – 1963. – Чис. 11. – С. 27, 40.
- Зайчиків дарунок: [Нарис] // Наше життя. – 1954. – Чис. 1. – С. 20.
- Звідки взялися писанки?: [Легенда] // Наше життя. – 1974. – Чис. 4. – С. 19.
- Зустріч із Весною: [Нарис] // Наше життя. – 1962. – Чис. 6. – С. 23–24, 3-тя с. обкл.
- Івасик-бомба: [Нарис] // Наше життя. – 1953. – Чис. 7. – С. 19.
- Костикова Великодня пригода: [Нарис] // Наше життя. – 1955. – Чис. 4. – С. 24–25.
- Ластів'яче гніздечко: [Нарис] // Наше життя. – 1965. – Чис. 3. – С. 23.
- Маленька Надя в таборі: [Нарис] // Наше життя. – 1965. – Чис. 7. – С. 14.
- Микольчина провина: [Нарис] // Наше життя. – 1963. – Чис. 11. – С. 24–25.
- Мила несподіванка: [Нарис] // Наше життя. – 1956. – Чис. 1. – С. 24–25.
- На зрубі: [Нарис] // Наше життя. – 1963. – Чис. 7. – С. 29.
- На святий вечір: [Нарис] // Наше життя. – 1958. – Чис. 1. – С. 22–23.
- Напровесні: Казки й оповід. – Торонто; Нью-Йорк, 1969. – 48 с.
- Напровесні: Казки й оповід. – К.: ОПДЛ, 1997. – 48 с.
- Несподіваний гість: [Нарис] // Наше життя. – 1967. – Чис. 11. – С. 22.
- Новорічне побажання: [Нарис] // Наше життя. – 1962. – Чис. 1. – С. 24.
- Оповідання: [Збірка] / Іл. М. Фартуха. – Л.: Світ дитини, 1933. – 80 с.: іл. – (Діточа б-ка; Кн. 144).
- Остання ялинка: [Нарис] // Наше життя. – 1961. – Чис. 1. – С. 23.
- Павине перо: [Нарис] // Наше життя. – 1962. – Чис. 10. – С. 24, 3-тя с. обкл.
- Петрусева повість: Оповідання. – Нью Йорк, 1950. – 39 с.
- Подарунок для мами: [Нарис] // Наше життя. – 1967. – Чис. 5. – С. 22.
- Прибрана матуся: [Нарис] // Наше життя. – 1968. – Чис. 10. – С. 30.
- Пригода на ковзанці: [Нарис] // Наше життя. – 1963. – Чис. 1. – С. 28–29.

- Пригода під ліском: [Нарис] // Наше життя. – 1963. – Чис. 9. – С. 23.
Про зернятко пшениці: [Казка] // Наше життя. – 1960. – Чис. 6. – С. 23–24, 4 с. обкл.
Рибки в зимі: [Казка] // Наше життя. – 1961. – Чис. 2. – С. 23–24.
Розкажім собі якусь казку... // Наше життя. – 1969. – Чис. 4. – С. 29; Чис. 5. – С. 30.
Славцьо-коник // Наше життя. – 1952. – Чис. 11. – С. 15.
Слідами босих ніжок та інші оповідання: Збірник. – Самбір: Накладом Т-ва “Взаїмна поміч укр. вчительства в Самборі”, 1934. – 65 с.
Сонячник: [Нарис] // Наше життя. – 1966. – Чис. 8. – С. 23, 3-тя с. обкл.
Сумна несподіванка: [Нарис] // Наше життя. – 1961. – Чис. 10. – С. 24.
Тайна медяникового серця: [Нарис] // Наше життя. – 1966. – Чис. 11. – С. 28.
Тайни гір: Повість для молоді. – Філадельфія: Америка, 1952. – 111 с.
Троянди для мами: [Нарис] // Наше життя. – 1958. – Чис. 5. – С. 21–22.
Хатка на колесах: [Нарис] // Наше життя. – 1967. – Чис. 8. – С. 23.
Хліб наш насущний: Оповідання. – Л.: [Накладом Т. Рудакевича. З друк. “Бібльос”], 1935. – 64 с.
Чи приїде св. Миколай?: [Нарис] // Наше життя. – 1967. – Чис. 10. – С. 23.
Шкільні товариші: [Нарис] // Наше життя. – 1968. – Чис. 2. – С. 23.
Як Петрусь літав літаком: [Нарис] // Наше життя. – 1966. – Чис. 7. – С. 24.
Як Юрко набрався розуму: [Нарис] // Наше життя. – 1954. – Чис. 10. – С. 22, 3-тя с. обкл.

ЛІТЕРАТУРА

- Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.
Про О. Цегельську див.: “Алфавітний покажчик авторів”, с. 546.
Кібець Н. Відійшла Олена Цегельська // Промінь. – 1972. – Чис. 2. – С. 17.
Цегельська Олена: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3646–3647: портр.
Цегельська Олена: [Біогр. довідка] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853–1939 рр.): Анот. кат. / НАН Украї-

ни. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 174.

Див. також: "Іменний покажчик", с. 184.

Цегельський М. Зага роду Цегельських і розповідь про Камінку Струмилову. – Нью-Йорк: Смолоскип, 1992.

Tsehelska Olena // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 299: foto.

ЧЕРНЕНКО ОЛЕКСАНДРА (літ. псевд. О. Лисяк-Рудницької; 02. 11. 1924, м. Пьотркув, Польща) – літературознавець-славіст, письменниця. Живе в Канаді.

Народилась у сім'ї полковника армії УНР, який не прийняв польського підданства і через це дістав заборону жити в Галичині. Навчалася в коломийській гімназії, на медичних курсах при Львівському університеті, у медичній Академії в Данцігу (тепер Гданськ, Польща), в університеті Карла Франца в Граці (Австрія), на природничому та гуманітарному факультетах Альбертського університету (Канада). Має науковий ступінь магістра зі слов'янських мов і літератур. Докторат з літератури і філософії (з відзначенням) здобула в Мюнхені, в Українському Вільному Університеті.

Як літературознавець опублікувала монографії ("Михайло Коцюбинський – імпресіоніст: Образ людини в творчості письменника", 1977; "Експресіонізм у творчості Василя Стефаника", 1989), де обґрунтувала своє розуміння творчості українських митців на тлі новітніх пошуків у світовій літературі початку ХХ століття, розкрила характерні риси художньої самобутності цих письменників. О. Черненко-Рудницька – авторка багатьох літературно-критичних статей і рецензій про українську та зарубіжну літератури, поеми-роздуму "Людина" (1960), збірок філософсько-медитативної лірики "В дорозі до другого берега" (1992), "Паломник" (1993).

Вона – вчений і митець широких наукових і художніх зацікавлень, активна учасниця науково-культурного життя Канади, член багатьох наукових товариств та асоціацій, зарубіжних українських і міжнародних наукових установ, зокрема дійсний член Академії наук Канади, Наукового товариства ім. Т. Шевченка, Канадської асоціації українців. Тривалий час разом з Ю. Стефаником працювала в Об'єднанні українських письменників "Слово". Неодноразово була в Україні, беручи участь у міжнародних наукових симпозіумах і конференціях.

ТВОРИ

Аналіза світоглядних принципів у прозі В. Домонтовича: [Доп. на 2-му конгр. Міжнар. асоц. українців, 1993 р., м. Львів] // Сучасність. – 1994. – № 5. – С. 107–112.

Англомовна книга про Григорія Сковороду // Всесвіт. – 1998. – № 1. – С. 175–178. – Рец. на кн.: Marshall R. H., Bird T. E. *Hryhorii Savych Skovoroda: An Antology of Critical Articles.* – Edmonton; Toronto, 1995.

В дорозі до другого берега: Поезії / Об-ня Укр. Письм. "Слово" в Канаді.– Едмонтон, 1992. – 176 с.: портр.

Вечеря; Падіння цвіту: Вірші // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 64.

Де голуб...: Вірш // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 57.

Експресіонізм у творчості Василя Стефаника. – Мюнхен: Сучасність, 1989. – 280 с.

Заслухавшись у музику висот: Вірші // Дзвін. – 1994. – № 1. – С. 16–18.

Зустріч; Перла: Вірші // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1978.– Зб. 7. – С. 52–53.

Імпресіонізм та експресіонізм // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри і літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 1. – С. 204–214.

Людина: Поема на 18 пісень. – Філадельфія: Київ, 1960. – 62 с.

Мефістофель; Нове цвітіння; Кладовище: Вірші // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, [Б. р.]. – Зб. 6. – С. 54–55.

Михайло Коцюбинський – імпресіоніст: Образ людини в творчості письмен. – Мюнхен: Сучасність, 1977. – 143 с.

Місяць; Зима; Сад: Вірші // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 118–119.

Місячна соната Бетховена; Світання; Вікно: Вірші // Боян: Поезія'92 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1992. – С. 199–200.

Нова оселя: Вірш // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1981. – Зб. 9. – С. 54.

Нове духовне світовідчуття в поезіях українських дисидентів: (Скорочено): Доп. на конф., присвяч. В. Стусові, 1986 р. // Українське

слово: Хрестоматія укр. л-ри і літ. критики. / Упоряд: Є. Федоренко, В. Яременко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 440–450.

Ораторія: Вірш // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1980. – Зб. 8. – С. 74–75.

М. Орестові: Вірш // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1970. – Зб. 4. – С. 113.

Паломник; Вирій; Ars poetica: [Вірші] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 476–480.

Паломник: Вірші / Передм. та ред. М. Рябчука. – К.: АТ "Обереги", 1993. – 159 с.: портр.

Pieta: Вірш // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 458–459.

[Поезії] / Вступ. ст. Ф. Погребенника // Вісті з України. – 1990. – № 37. – С. 8: фотогр.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу: Збірка / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 308–310.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1990. – Зб. 12. – С. 118–119.

Постмодернізм: укр. аспект // Всесвіт. – 1997. – № 8/9. – С. 148–159.

Симфонічна поема Ліста; Метаморфоза; Ізіда і Озіріс; Півонія // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 66–69.

Сяйво вічності: Вірші // Вітчизна. – 1991. – № 6. – С. 8–9.

Танець світла: Вірш // Сучасність. – 1995. – № 9. – С. 55.

Українська література в канадській славістиці: Стаття // Українська література: Матеріали I Конгр. Міжнар. асоц. українців (К., 1990, 27 серп.– 3 верес.) / НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка; Відп. ред. О. Мишанич. – К., 1995. – С. 224–237.

Хочемо долі, власної волі... ": [До 50-річчя УПА] // Запоріж. правда. – 1992. – 15 жовт.

ЛІТЕРАТУРА

Крупач М. Світло поезії Олександри Черненко // Дзвін. – 1994. – № 5. – С. 143–146.

Кузнецов Ю. Б. Імпресіонізм в українській прозі кінця ХІХ – початку ХХ ст.: (Пробл. естетики і поетики) / НАН України. Ін-т л-ри

ім. Т. Г. Шевченка. – К.: Зодіак – ЕКО, 1995. – 303 с. – Из змісту: [Про О. Черненко]. – С. 154–156.

Марунчак М. Черненко Олександра // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 673.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про О. Черненко див.: "Іменний покажчик", с. 404.

Погребенник Ф. П. Про поезію української поетеси з Канади О. Черненко // Вісті з України. – 1990. – № 37.

Рябчук М. "Другий берег" Олександри Черненко // Черненко О. Паломник: Вірші. – К., 1993. – С. 5–8.

Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон: Славута, 1992. – 336 с. – Из змісту: [Про О. Черненко]. – С. 100.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с. – Из змісту: [Про О. Черненко]. – С. 87.

Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – 229 с. – Из змісту: [Про О. Черненко]. – С. 227.

Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри і літ. критики. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К.: Рось, 1994. – Кн. 1. – 703 с. – Из змісту: [Про О. Черненко]. – С. 697.

Черненко Олександра: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3709.

Черненко Олександра: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 378: портр.

ЧИКАЛЕНКО ЄВГЕН (літ. псевд.: Пасічник, Е. Ч., Ч., Е. Ч-ко; 21. 12. 1861, с. Перешори, Ананьївський р-н Одеська обл. – 20. 06. 1929, м. Подєбради, Чехословаччина) – український громадсько-культурний діяч, журналіст, меценат, хлібороб-рільник.

З 1870 р. навчався в пансіоні Рандаля в Одесі, з вересня 1875 р. – в Єлисаветському вищому земському реальному училищі 1-го розряду. Продовжував освіту в Московській Петровсько-Розумовській господарській академії, в Харківському університеті. З 1897 р. в Одесі виходила у світ серія його популярних брошур: "Розмова про сільське господарство", "Чорний пар та плодозміна", "Як впорядкувати хазяйство в полі" та ін. Уклав збірку "300 найкращих українських пісень" (1904).

Є. Чикаленко виділив гроші редакції часопису "Киевская старина" на видання однотомної книги "Історія України", на будівництво "Академічного дому" у Львові. Завдяки його матеріальній допомозі побачив світ "Словарь російсько-український" (1893-1898) у чотирьох томах, виходила чернівецька газета "Селянин". Він підтримував діяльність Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові, виділяв кошти для друкування книг М. Коцюбинського, А. Тесленка, І. Франка та ін. Був фундатором київських газет "Громадська думка" (1906), "Рада" (1906-1914), літературного фонду для письменників.

У 1919 р. Є. Чикаленко емігрував до Галичини, згодом до Австрії. З кінця 1925 р. переїхав до м. Подєбради (Чехословаччина), де працював головою Термінологічної комісії при Українській сільсько-господарській академії.

Українській літературі він залишив свої спогади й щоденники. "Спогади" (1861-1907), видані за життя автора. Це жива історія українського культурного руху на Наддніпрянщині, правдивий літопис життя і боротьби передових українських діячів в умовах царської деспотії за вільний духовний розвиток народу, його літератури, мови, культури. "Щоденник", опублікований вже після смерті Є. Чикаленка (1931), охоплює історичний пласт 1907-1917 рр., події історичного, політичного та громадсько-культурного життя України з 5 квітня 1918 р. по 24 січня 1919 р. Ці події відображають ті умови і обставини, у яких доводилося жити й працювати багатьом діячам української культури. Перед читачем проминають дні, тижні, місяці, а з цим часом – жива історія з її активними творцями – М. Грушевським, В. Винниченком, С. Єфремовим, С. Петлюрою, П. Скоропадським. Ці записи несуть у собі оцінки багатьох історичних моментів і естетичні роздуми.

ТВОРИ

Господарські роботи протягом цілого року. – Л.: Друк. Т-ва ім. Шевченка, 1905. – 23 с.

"...З газетою нашою – заморока, не дають, вражі сини, дозволу...": [Листування Є. Чикаленка і В. Винниченка] / Підгот. Н. Миронець // Укр. сл. – 1995. – 26 жовт.

Зі "Спогадів" Є. Чикаленка // Чорномор. комуна. – 1991. – 9 жовт.

"Ми Вас, хахлов, победілі!": [Із історії укр. театру] // Віче. – 2003. – № 4. – С. 58–62.

Підручний календар для хліборобів. – Прага: Унія, 1908. – 170 с.

Спогади (1861-1907). – Л.: Діло, 1925. – Ч. 1–3;

Спогади (1861-1907) / УВАН у США, НТШ в Америці. – Нью-Йорк, 1955. – 504 с.

Спогади. Т. 1. (1861-1907). – К.: Темпора, 2003. – 416 с.

Спогади: [Уривки] // Син України: В. Б. Антонович. У 3 т. Т. 1 / Упоряд.: В. Короткий, В. Ульяновський. – К., 1997. – С. 367–372: фотогр.; Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 39/40. – С. 46–47.

Твори. У 7 т. Т. 1: Спогад, 1861-1907. – К.: Рада, 2003. – 431 с.: портр.

Уривок з моїх спогадів за 1917 р. – Прага, 1932. – 56 с.

Щоденник (1907-1917). – Л.: Вид. кооперативу “Червона калина”, 1931. – 496 с.

Щоденник, 1919-1920 / УВАН України та ін. – К.; Нью-Йорк, 2005. – 639 с.

Щоденник // Україна. – 1992. – № 1. – С. 14–15; № 2. – С. 13–16

Щоденники (1918-1919) / Публ. підгот. Ф. Погребенник // Сл. і час. – 1993. – № 10-12; 1994. – № 1-2.

Упоряд.: 300 найкращих українських пісень / Уклад. Є. Чикаленко. – К., 1904. – 290 с.

ЛІТЕРАТУРА

Балей П. Без ідеологічного самодурства: Вибране. – Лос-Анджелес; Балтимор: Смолоскип, 1992. – 765 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Показчик імен і назв", с. 764.

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про Є. Чикаленка див.: "Іменний показчик", с. 422.

Верменич Я. В. Євген Чикаленко – громадський діяч, публіцист, меценат // Історія України: Маловідомі імена, події, факти: Зб. ст. – К., 1998. – Вип. 3. – С. 159–174.

Верменич Я. В. Публіцистична і громадська діяльність Є. Чикаленка // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика: Зб. ст. – К., 2002. – Вип. 6. – С. 100–110.

Верстюк В., Осташко Т. Чикаленко Євген: [Біогр. довідка] // Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: [Біогр. довід.]. – К., 1998. – С. 184-187.

Він був видатним українським меценатом: До 140-річчя громад. діяча і мецената Євгена Чикаленка // Нар. армія. – 2002. – 16 січ. – С. 5.

Грабович Г. До історії української літератури: Дослідж., есе, полеміка. – К.: Основи, 1997. – 604 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Показчик імен", с. 600.

Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурсія раннього укр. модернізму: Постмодер. інтерпретація / Центр гуманітар. дослідж. Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка. – Л., 1997. – 297 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Іменний покажчик", с. 297.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 549.

Єремійв М. З подебрадських зарисів // Хроніка–2000: Укр. культурол. альм. – К., 1999. – Вип. 29/30. – С. 211–218. – Із змісту: [Є. Х. Чикаленко в Подебрадах]. – С. 213–216.

Іванівська Т. Є. Чикаленко як археолог // Укр. історик. – 1970. – № 1/3. – С. 132–139.

Історія української літератури ХХ ст.: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 782 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Іменний покажчик", с. 779.

Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття: Підручник / За ред. П. П. Хропка. – К.: Вища шк., 1991. – 511 с. – Із змісту: [Про Є. Чикаленка]. – С. 270–271.

Каленик Б. Глибокий слід: 140 р. від дня народж. Є. Чикаленка // Укр. культура. – 2002. – № 2. – С. 27.

Качкан В. "... Була любов до українського слова" // Прикарпат. правда. – 1992. – 23 груд.

Качкан В. А. Відблиски зорі Євгена Чикаленка // Качкан В. А. Українське народознавство в іменах. У 2 ч. Ч. 1. – К., 1994. – С. 168–177; Укр. культура. – 1993. – № 1. – С. 10–11.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресо-логія (ХІХ – перша половина ХХ ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про Є. Чикаленка див.: "Іменний покажчик", с. 338.

Качкан В. А. Чикаленко Євген: [Біогр. довідка]; Бібліографія // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – С. 193–196.

Кузьменко Н. О. Персоналії в історичному краєзнавстві: Євген Чикаленко – діяч Одеської громади // Аграрний вісник Причорномор'я: Зб. наук. пр. – О., 1998. – Вип. 3: Світоглядні та методологічні проблеми удосконалення навчально-виховного процесу. – С. 179–182.

Максим'юк Т. Меценат з Перешорів // Чорномор. комуна. – 1991. – 9 жовт.

Миронець Н. І., Тесленко В. І. Епістолярна спадщина Євгена Чикаленка як джерело для історико-краєзнавчих досліджень // Історичне краєзнавство і культура: VIII Всеукр. наук. конф.: Наук. доп. та повідомл.: Збірник. – К.; Х., 1997. – С. 114–118.

Миронець Н. "Історія наша се... боротьба за національне існування...": [Листування Є. Х. Чикаленка з В.К. Винниченком, трав.-груд. 1908 р.] // Пам'ять століть. – 2001. – № 6. – С. 3–33

Миронець Н. І. Листування М. С. Грушевського та Є. Х. Чикаленка як історичне джерело // Михайло Грушевський і сучасність: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 130-річчю від дня народження М. С. Грушевського. – К., 1998. – С. 44–47.

Миронець Н. Листування Євгена Чикаленка з Володимиром Винниченком як джерело інформації про суспільно-політичне життя в Україні на початку ХХ століття // Третя академія пам'яті професора Володимира Антоновича: Доп. та матеріали: Збірник, 11–12 груд. 1995 р. м. Київ – К., 1996. – Ч. 2. – С. 282–288.

Мірна З. Є. Х. Чикаленко як батько родини // Жіноча доля. – 1930. – Чис. 25, 26, 28.

Міяковський В. Листи С. О. Єфремова до Є. Х. Чикаленка // Укр. історик. – 1973. – № 3/4. – С. 146–156; 1974. – № 1/3. – С. 187–204; 1975. – № 1-4.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Іменний показник", с. 353.

Німчук І. Перла української мемуаристики // Мета. – 1931. – Чис. 8.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про Є. Чикаленка див.: "Іменний показчик", с. 404.

Погребенник Ф. Євген Чикаленко і його мемуари // Україна. – 1992. – № 1. – С. 13.

Погребенник Ф. Євген Чикаленко і його "Спогади" // Прикарпат. правда. – 1990. – 23 серп.

Погребенник Ф. Життя і смерть Євгена Чикаленка // Рада. – 1991. – 30 верес.

Погребенник Ф. Над альбомами Євгена Чикаленка // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 6. – С. 712–716; 1997. – Кн. 6. – С. 712–716.

Погребенник Ф. Невідомі щоденники Євгена Чикаленка // Сл. і час. – 1993. – № 10. – С. 25–30.

Рудницький М. Щоденник видавця щоденника // Діло. – 1931. – 28 лют., 1 берез.

Старовойтенко І. Епістолярний діалог Є. Х. Чикаленка з А. В. Ніковським (1908–1921) // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика: Зб. ст. – К., 2004. – Вип. 7. – С. 316–336.

Старовойтенко І. Листування Євгена Чикаленка у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського // Арх. України. – 2003. – № 4/6. – С. 156–172.

Старовойтенко І. Натхненний трудівник на ниві національного відродження України: [Народозн. сюжети у мемуар. та епістоляр. спадщині Євгена Чикаленка] // Нар. творчість та етнографія. – 2005. – № 1. – С. 21–38.

Тесленко В. І. Оцінка М. Грушевського в мемуарній спадщині Є. Чикаленка // Михайло Грушевський і сучасність: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 130-річчю від дня народж. М. С. Грушевського. – К., 1998. – С. 34–37.

Тесленко В. Оцінка діяльності Центральної Ради в листуванні та спогадах

Євгена Чикаленка // Центральна Рада і український державотворчий процес: (До 80-річчя створення Центр. Ради). – К., 1997. – Ч. 2. – С. 364–371.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868–1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Іменний показчик", с. 559.

Туровський Л. Лицар непевної епохи: [Ліга укр. меценатів заснувала премію ім. Євгена Чикаленка] // Демократ. Україна. – 2004. – 5 лют. – С. 8.

Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853–1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л.: Мета, 1996. – 191 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Іменний показчик", с. 184.

Хорунжий Ю. Євген Чикаленко – меценат, видавець, мемуарист // Хорунжий Ю. Межі чину: Іст. нариси. – К., 2005. – С. 89–121.

Чикаленко Євген // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійовича. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3748.

Чикаленко Євген: [Корот. біогр. довідка] // Українська Центральна Рада: Док. і матеріали. У 2 т. Т. 2: 10 груд. 1917 р. – 29 квіт. 1918 р. / Редкол.: В. А. Смолій (відп. ред.) та ін. – К., 1997. – С. 412–413.

Шевчук В. Про книгу життя Євгена Чикаленка // Сучасність. – 2005. – № 1. – С. 86–108.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про Є. Чикаленка див.: "Покажчик імен у статтях Ю. Шереха", с. 587.

Chykalenko Yevhen // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 1: A-F / Ed. by V. Kubijovyc. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 494: foto.

ЧОРНОБРИВЕЦЬ ІВАННА (літ. псевд. Олександри Сулими-Блохин; 04. 04. 1902, поблизу Охтирки, Сумська обл. – 12. 12. 1990, м. Мюнхен, Німеччина) – український історик літератури, письменниця, діячка українського жіночого руху в Німеччині.

Закінчила мовно-літературний факультет Харківського педагогічного інституту (1933) і водночас Харківський університет (1935), курси іноземних мов (1937). Працювала у Харківському інституті інженерів транспорту (1933-1941), в Інституті планування (1936-1941). 1943 р. разом з чоловіком Юрієм Блохином виїхала до Львова, потім до Відня, після війни – до Мюнхена, де протягом 1946-1950 рр. працювала у Високій економічній школі, пізніше – доцентом і професором в Українському технічно-господарському інституті. 1965 р. за працю "Квітка і Куліш", що вийшла окремою книжкою 1969 р. у Мюнхені отримала ступінь доктора наук. Авторка наукових розвідок про В. Стефаника, Лесю Українку, А. Кримського та ін. Як поетеса видала збірки медитативної лірики "З блакиті неба і скорботи душі" (1959), "Ескізи" (1976), книжку оповідань "З потоку життя" (1963), в якій соціально-побутові мотиви поєднуються з національними проблемами. Була головою Об'єднання українських жінок Німеччини, членом Світової федерації українських жінок, опублікувала ряд статей про жіночий рух в Україні, становище жінки у колишньому СРСР. В Україні праці дослідниці і письменниці згадувалися переважно у зв'язку з її книжкою "Квітка і Куліш" у досить поверховому і спрощеному висвітленні.

ТВОРИ

Вибране: Поезії, новелістика, наук. та публіц. розвідки / Фондація ім. О. Ольжича. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1995. – 286 с.: портр.

Ескізи: Поезії. – Мюнхен, 1976. – 62 с.

З блакиті неба і скорботи душі. – Мюнхен, 1959. – 45 с.

З потоку життя: Новели. – Мюнхен, 1963. – 164 с.

Квітка і Куліш: Основоположники укр. новелі. – Мюнхен, 1969. – 104 с.

Новела без кінця // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 280–288.

Проповідниця // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 189–193.

У кільцях пахучого ладану: Новела // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1981. – Зб. 9. – С. 140–142.

ЛІТЕРАТУРА

Мельник В. Її душа до нас вертає: [До 90-річчя від дня народж.] // Культура і життя. – 1992. – 4 квіт.

Наумович С. Цікаві новели // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 1. – С. 115. – Рец. на кн.: Чорнобривець І. З потоку життя. – Мюнхен, 1963.

Чорнобривець Іванна // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина: Доповнення / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1995. – Т. 11. – С. 257–258.

ШАПОВАЛ МИКИТА (літ. псевд. М. Сріблянський, М. Понурій, Михайло Бутенко, М. Сріб-ський та ін.; 07. 06. 1882, с. Сріблянка, Артемівський р-н, Донецька обл. – 25. 02. 1932, м. Прага, Чехословаччина) громадсько-культурний і політичний діяч, вчений-лісівник, видавець, публіцист, письменник.

Навчався у Ново-Глухівській лісовій школі, став кваліфікованим спеціалістом з питань лісівництва. Служив помічником лісничого у Прилуках, Слов'янську, Харкові. Здобув військову освіту, отримав призначення офіцером піхоти. Брав участь у підпільній революційній діяльності, у зв'язку з чим у 1906 р. був заарештований. Служив у війську в Польщі, пізніше переїхав до Харкова. Став вільним слухачем в університеті (історико-філологічний факультет). Згодом переїхав до Києва, де розгорнув діяльність як один із організаторів нелегальної Української партії соціалістів-революціонерів. Активно виступав у пресі як літературний критик і публіцист, зокрема на сторінках заснованого ним журналу "Українська хата" (1904-1914).

Під час Лютневої революції М. Шаповал – голова Всеукраїнської лісової спілки, згодом – директор лісового департаменту. Був обраний членом Центральної ради, займав пост міністра пошт і телеграфів, за часів Директорії очолював Міністерство земельних справ уряду УНР. Брав активну участь у підготовці повстання проти геть-

мана П. Скоропадського, після В. Винниченка очолював Український національний союз.

У квітні 1919 р. емігрував до Чехословаччини. Був головою закордонного комітету Української партії соціалістів-революціонерів у Празі. У 1922 р. – головний редактор місячника "Нова Україна". Завдяки його зусиллям у 1922 р. відкрито Українську Громадську Академію, в 1923 р. Педагогічний інститут ім. М. Драгоманова. В 1924 р. М. Шаповал створив Український соціологічний інститут. З метою пропаганди української визвольної справи у 1927 р. відкрив Український робітничий університет, де читав лекції.

М. Шаповал видав збірки віршів: "Син віри" (1908), "Самотність" (1910), "Лісові ритми" (1917), збірку поезій у прозі "Листки з лісу" (1917) та ін. Як публіцист написав сотні статей, частина яких актуальна і сьогодні, зокрема: "Більшовизм і Україна" (1908), "Жертви громадської байдужості" (1910). М. Шаповал – автор досліджень з питань політики і соціології, написаних протягом останнього десятиліття життя ("Етюд про футуризм"; "Революційний соціалізм на Україні", "Військо і революція", "Село і місто", "Українська соціологія", "Загальна соціологія" (у 2 т.); "Велика революція й українська визвольна програма"), а також підручників ("Про ліс", 1909; "Лісова справа на Україні", 1912 та ін.). Чимало його творів написані у в'язниці, зокрема "Згадка з минулого", "В тюрмі ви душите мене", "Гей, соколе!", "Лист в тюрму", "З каземату" тощо. Поезія митця розвивалася головним чином на хвилі модернізму.

ТВОРИ

Большевизм і Україна. – Прага: Віл. спілка, 1926. – 60 с.

Велика революція і українська визвольна програма: (Фрагм. ст.) // Політологія: Кінець XIX – перша пол. XX ст.: Хрестоматія / За ред. О. І. Семківа. – Л., 1996. – С. 704–713.

Велика революція і Українська визвольна програма: Виклади в Америці. – Прага, 1927. – 324 с.

Військо і революція: (Соціол. нарис). – Прага; Л.: Віл. спілка, 1923. – 24 с.

Гетьманщина і директорія: Урив. із споминів / Упоряд. О. Лупейко // Вітчизна. – 1995. – № 11/12; 1996. – № 1/2, № 5/8.

Загальна соціологія. – 3-тє вид. – К.: Укр. центр духов. культури, 1996. – 367 с.: портр.

Занепад УНР. – Прага: Віл. спілка, 1928. – 42 с.

Засади української визвольної програми. – Прага: Віл. спілка, 1927. – 59 с.

Зі споминів Мирослава Січинського. – Подєбради: Віл. спілка, 1928.

На смерть тирана // Розбудова держави. – 1994. – № 4. – С. 60–62.

Новини нашої літератури // ЛНВ. – 1910. – Т. 51, кн. 7. – С. 133–150. – Рец. на кн.: Пахаревський Л. Буденні оповідання.

Одкрито карти! Еволюція: [Статті] // Історія української преси ХХ ст.: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд., авт. передм. і прим. О. Мукомела. – К., 2001. – С. 196–204.

Під білим парусом // Нова Україна. – 1926. – Чис. 1/2. – С. 131–134.

[Поезії; Автобіогр. довідка] // Українська муза: Поет. антол. / Під ред. О. Коваленка. – К., 1993. – Вип. 12. – Стовп. 1186–1195.

[Поезії] // Донбас. – 1993. – № 5. – С. 178–179; № 8. – С. 144.

[Поезії] // ЛНВ. – 1911. – Т. 53, кн. 2. – С. 360.

Поезії // Укр. мова і літ. в шк. – 1993. – № 2. – С. 46.

[Поезії] // Українська хата: Поезії, 1909-1914 / Упоряд. В. Шевчука. – К., 1990. – С. 240–248.

Поет і Юрба: (До характеристики "культу" Шевченка) // Сл. і час. – 1994. – № 3. – С. 33–37.

Соціологія українського відродження. – К.: Україна, 1994. – 45 с.

Стара і нова Україна: Листи в Америку. – Нью-Йорк, 1925. – 32 с.

Степові мотиви: Вірш // ЛНВ. – 1909. – Т. 48, кн. 12. – С. 435.

Схема життєпису: Автобіогр. шкіц: Спогади / Упоряд. С. Зеркаль. – Нью-Йорк, 1956. – 41 с.

Україна і Росія. Суспільство і нація. Боротьба за націю // Політол. читання. – К., 1993. – № 2. – С. 173–221.

Химери: Вірш // ЛНВ. – 1909. – Т. 45, кн. 1. – С. 167.

Червоне листя: Вірш // Донбас. – 1993. – № 8. – С. 141–144.

Шлях визволення: Сусп.-політ. нариси. – Прага; Берлін, 1923. – 70 с.

Щоденник (Ч.1: від 22 лют. 1919 р. до 31 груд. 1924 р.; Ч. 2: від 1 січ. 1925 до 22 лют. 1932 р.). – Нью-Йорк, 1958.

ЛІТЕРАТУРА

Балей П. Без ідеологічного самодурства: Вибране. – Лос-Анджелес; Балтимор: Смолоскип, 1992. – 765 с.

Про М. Шаповала див.: "Покажчик імен і назв", с. 764.

Бартко О. М. Шаповал та інші критики в "Українській хаті" // Сл. і час. – 1997. – № 5/6. – С. 30–35.

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про М. Шаповала див.: "Іменний покажчик", с. 422.

Верстюк В., Осташко Т. Шаповал Микита: [Біогр. довідка] // Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: [Біогр. довід.]. – К., 1998. – С. 189–190.

Волович В. І., Юренко О. П. Видатний політичний діяч України, фундатор вітчизняної соціології Микита Юхимович Шаповал // Шаповал М. Ю. Загальна соціологія. – 3-тє вид. – К., 1996. – С. 4-19: портр.

Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурсія ран. укр. модернізму: Постмодер. інтерпретація / Центр гуманітар. дослідж. Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка. – Л., 1997. – 297 с.

Про М. Сріблянського див.: "Іменний покажчик", с. 296.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про М. Шаповала див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 550.

Донеччина в усній народній творчості: М. Ю. Шаповал (Сріблянський) // Донбас. – 1993. – № 5. – С. 64–70.

Дробот І. І. Микита Шаповал про українське питання: погляд з еміграції // Вісник / Прикарпат. ун-т. – Івано-Франківськ, 2000. – Вип. 3: Історія. – С. 68-78.

За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпечкий. – Нью-Йорк: Вид-во Голов. Управи братства УСС, 1967. – 608 с.

Про М. Шаповала див.: "Показник імен", с. 496.

Історія української літератури ХХ ст.: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 782 с.

Про М. Шаповала див.: "Іменний покажчик", с. 780.

Культурне життя в Україні: Зах. землі.: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фотогр.

Про М. Шаповала див.: "Показчик імен", с. 915.

Лупейко О. "Брати мої, враги мої...": (М. Шаповал та українофіли) // Сл. і час. – 1994. – № 9/10. – С. 28–32.

Лупейко О. Леся Українка і Микита Шаповал // Сл. і час. – 1992. – № 7. – С. 82–85.

Лупейко О. Унікаючи поверхового захвату: (Вступ. зауваги до ст. М. Шаповала "Поет і Юрба") // Сл. і час. – 1994. – № 3. – С. 32–33.

Лупейко О. "Я відчуваю рух української душі...": М. Шаповал – письмен., публіцист, засновник укр. вид. // Вітчизна. – 1995. – № 11/12. – С. 127–130.

Марунчак М. Шаповал Микита // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 682.

Микита Шаповал: [Біогр. довідка]: Поезії, 1909-1914 / Упоряд. В. Шевчук. – К., 1990. – С. 239–240.

Миронець Н. Грицько Чупринка та Микита Шаповал: на перехресті доль // Розбудова держави. – 1993. – № 11. – С. 57–62.

Миронець Н. Листи Євгена Маланюка до Микити Шаповала // Сл. і час. – 1995. – № 2. – С. 67.

Миронець Н. Трагічна постать української визвольної революції: М. Шаповал про вбивство Симона Петлюри // Розбудова держави. – 1994. – № 6. – С. 48–52.

Миронець Н. "Украдене ворогом ім'я наше вернулось": (Микита Шаповал про нац. відродження і державність) // Берегиня. – 2003. – № 1. – С. 13–22.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.

Про М. Шаповала див.: "Іменний показник", с. 353.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про М. Шаповала див.: "Іменний показчик", с. 404.

Полонський Р. "Літній Микола": До 75-річчя поета М. Шаповала // Слобід. край. – 1994. – 28 черв.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва "Просвіта", 1997. – 691 с.

Про М. Шаповала див.: "Показчик імен", с. 686.

Розсипані перли: Поети "Молодої Музи" / Упоряд. М. М. Ільницький. – К.: Дніпро, 1991. – 710 с. – Із змісту: [Про М. Шаповала]. – С. 39.

Сеник Я. Шаповал Микита Юхимович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 261–265.

Сидоренко Н. М. Микита Шаповал на ниві української журналістики // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. 2-ї Всеукр. наук.-теорет. конф., 1994 р., 21-22 груд. – Л.; Житомир, 1994. – С. 198–201.

Солдатенко В. Ф. Микита Юхимович Шаповал // Солдатенко В. Ф. Українська революція: Концепція та історіографія. – К., 1997. – С. 94–106.

Терещенко В. Микита Шаповал – велетень із Донбасу. – Артемівськ, 2001. – 153 с.

Терещенко В. Повернення із забуття // Донбас. – 1993. – № 8. – С. 141–144: фотогр.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про М. Шаповала див.: "Іменний показчик", с. 559.

Українська журналістика в іменах / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – 234 с.

Про М. Шаповала див.: "Іменний показчик", с. 218.

Український архівний фонд імені Микити Юхимовича Шаповала при Публічній бібліотеці міста Нового Йорку: Ксерокопія. – Нью-Йорк, Б. р. – [25] с.

Чумаченко О. Громадсько-політична діяльність Микити Шаповала / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2002. – 20 с.

Чумаченко О. Микита Шаповал у Центральній Раді // Розбудова держави. – 1997. – № 7/8. – С. 114–120. – Бібліогр.: с. 120.

Шаповал Микита // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3788.

Шаповал Микита: [Корот. біогр. довідка] // Українська Центральна Рада: Док. і матеріали. У 2 т. Т. 2: 10 груд. 1917 р. – 29 квіт. 1918 р. / Редкол.: В. А. Смолій (відп. ред.) та ін. – К., 1997. – С. 413–414.

Шаповал Микита Юхимович (1882-1932): [Біогр. довідка] // Історія української преси ХХ ст.: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд., авт. передм. і прим. О. Мукомела. – К., 2001. – С. 195–196.

Шаповалова О. Микита Шаповал: Біографія // Літ. Україна. – 1992. – 11 черв.

Юренко О. Микита Шаповал: світоглядні засади соціол теорії // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 4. – С. 145–155.

Юренко О. П. Микита Шаповал та Питирим Сорокін: взаєморозуміння, співпраця, протистояння // Шаповал М. Ю. Загальна соціологія. – 3-тє вид. – К., 1996. – С. 356–365.

Юренко О. Микита Шаповал – хто він // Нова політика. – 2002. – № 1. – С. 43–45.

Юренко О. Шаповал Микита Юхимович: [Біогр. довідка] // Світова та вітчизняна етнодержавницька думка: (У персоналіях) / Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. – К.; Донецьк, 1997. – С. 273–277.

Юренко О. Шаповалознавство чи "микитологія"? Несвятк. думки ювіл. року: [До 120-річчя від дня народж. М. Шаповала] // Літ. Україна. – 2002. – 19 верес. – С. 7.

Shapoval Mykyta // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 616: foto.

ШПИТКО ОСИП (літ. псевд. і криптонім: Гриць Щипавка, Осип Стефанович, Шер-Шенко, О. Ш., Ошко, О. Колька та ін.; 07. 04. 1869, с. Городниця, Городенківський р-н, Тернопільська обл. – 1942, м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія) – український письменник і видавець.

Навчався у Тернопільській гімназії. Був актором провінційних українських та польських театрів, співаком і диригентом хору, акомпаніатором, виступав як публіцист. Деякий час брав участь у роботі літературного об'єднання "Молода муза". За вільнолюбство і нестримний характер у 1894 р. потрапив до в'язниці. 1896 р. виїхав до Росії, здійснив пішу мандрівку по Кавказу. У 1913 р. виїхав до Бразилії у пошуках кращої долі.

Літературну діяльність розпочав у середині 90-х рр. XIX ст., працюючи журналістом у газетах "Діло", "Буковина". Автор гостропубліцистичних віршів-пародій, гуморесок, сатир, поем, спрямованих проти польсько-шляхетських кіл, урядових властей, клерикально-ретроградних політиканів. Видав, зокрема, збірки "Хруніада" (1901), "Новомодний співаник" (1901), книжку ліричних віршів "Осінні квітки" (1910).

Домінуючим у ліриці письменника є меланхолійна тональність, зумовлена переважно його бурлацьким люмпен-пролетарським життям. О. Шпитко виявив певний хист і в галузі прози, створивши низку оповідань та повістей українською мовою ("Через неї" 1897; "Вирід", 1901), підготував збірку "No tumulo davida" ("У могилі життя", 1930). Писав українською, польською і португальською мовами.

ТВОРИ

Вирід / Львів. від-ня Ін-ту л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Упоряд., передм., прим. П. Ляшкевич; Наук. та літ. ред. Г. Чопик. – Л., 2000. – 127 с. – (Літ. пам'ятки; Вип. 5).

Вирід: Оповідання // ЛНВ. – 1901. – Т. 15. – С. 11-44; Т. 16. – С. 35–61, 155–188, 262–288.

Дві нени: [Оповідання] // Дзвін. – 1990. – № 1. – С. 38–41.

- Дві новелки. – Чернівці, 1903.
На народний мотив: Вірш // ЛНВ. – 1900. – Т. 9, № 3. – С. 231.
Опришок в реверенді: Правда історія з борислав. пекла. – Л., 1909.
Особлива крадіжка: Оповідання // Укр. хата. – 1909. – № 5. – С. 218–222.
[Поезії] // Молода муза: Антол. західноукр. поезії початку ХХ ст. / Упоряд. В. І. Лучука. – К., 1989. – С. 204–205.
Поезії // Стрілецька голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 83–85, 1 арк. портр.
Спомини: [Поезія] // ЛНВ. – 1898. – Т. 3, № 7/9. – С. 204–207.

ЛІТЕРАТУРА

- Боднарук І. Дивне життя письменника-бунтаря і мрійника // Боднарук І. Між двома світами. – Донецьк, 1997. – С. 161–165.
Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.
Про О. Шпитка див.: "Алфавітний покажчик авторів", с. 553.
Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурсія ран. укр. модернізму: Постмодер. інтерпретація / Центр гуманітар. досліджень Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка. – Л., 1997. – 297 с.
Про О. Шпитка див.: "Іменний покажчик", с. 297.
Карманський П. Перший богеміст на галицькому ґрунті // Карманський П. Українська богема. – Л., 1996. – С. 33–40.
Карманський П. Перший богеміст на галицькому ґрунті // Молода муза: Антол. західноукр. поезії початку ХХ ст. / Упорядкув. В. І. Лучука. – К., 1989. – С. 274–278; Україна. – 1994. – № 8. – С. 30–31.
Осип Шпитко: [Біогр. довідка] // Молода муза: Антол. зах.-укр. поезії початку ХХ ст. / Упорядкув. В. І. Лучука. – К., 1989. – С. 202–203.
Осип Шпитко: [Біогр. довідка] // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – К., 1992. – С. 383.
Погребенник Ф. П. Письменник-бурлака // Дзвін. – 1990. – № 1. – С. 41–42.
Розсипані перли: Поети "Молодої Музи" / Упоряд. М. М. Ільницький. – К.: Дніпро, 1991. – 710 с. – Із змісту: [Про О. Шпитка]. – С. 5.
Шпитко Осип // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3892.
Shpytko Osyp // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 4: Ph-Sr / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 673: foto.

ЩЕРБАК МИКОЛА (1916, Наддніпрянська Україна) – поет, журналіст. Під час Другої світової війни опинився в Західній Німеччині, де продовжив літературну діяльність, розпочату на батьківщині. 1938 р. у Києві мала вийти збірка його поезій "Цвітіння", але вона не побачила світ. За висновком видавництва, у віршах домінувала лише краса природи, "а не квітуча радянська дійсність". У Німеччині видав першу збірку віршів "Вітри над Україною" (1946), пройняту болем і тугою за Україною, сповнену спогадів про рідну землю. Згодом оселився у США, де живе і досі.

Наступні збірки поезій вийшли у Канаді ("П'янкий чебрець", 1953) та США ("Шлях у вічність", 1954; "Багаття", 1959; "Волошки", 1969; "Пахощі суцвіття", 1982). Вони засвідчили дальший розвиток поетичного таланту митця, творчість якого має яскраво виражений національно-патріотичний характер, відзначається художньою самобутністю, багатством і чистотою літературної мови. Збірки поета подають образи рідного краю – від Карпат до Криму, озвучують героїко-трагічні сторінки історії України, відображають долю українських скитальців-емігрантів, доносять відгомін їх душевних переживань.

М. Щербак вільно володіє різними поетичними жанрами і формами (лірична пісня, сонет, поема), його вірші мелодійні, багато з них покладено на музику. Окремий цикл складають вірші-присвяти визначним діячам української культури, учасникам національно-визвольних змагань – Лесі Українці, І. Франкові, О. Телізі, І. Ірлявському та ін.

Зразки поезій М. Щербака увійшли до різних збірників, зокрема до фундаментальної антології "Хрестоматія української релігійної літератури".

ТВОРИ

Багаття: Лірика. – Нью-Йорк, 1959. – 64 с.

Баляда про буслів // Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1974. – № 2. – С. 107–109.

Баляда про народження // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1980. – Зб. 8. – С. 77-78.

Биття сердець: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1992 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, 1992. – Річник 82. – С. 129.

Біля Ніягари: Поезія // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 58, 59.

В саду поезії: Вірш // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 1. – С. 63–64.

Відвічна ласка: Вірш // Українська духовна поезія XVII-XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 54.

Віршована абетка / Іл. Е. Козака. – Джерзі Ситі; Нью Йорк, 1960. – 35 с.

Вітри над Україною: Поезії. – Авгсбург, 1947. – 64 с.

Волошки: Зб. поезій. – [Торонто], 1969. – 46 с.

Генерал Чупринка: (Урив. з поеми "Герої") // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 2. – С. 136; 1981. – Кн. 3. – С. 343; 1984. – Кн. 5. – С. 521; 1987. – Кн. 10. – С. 1085.

Гнів: (З поеми "Шлях у вічність") // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 3. – С. 322.

Два сонети // Слово: Л-ра, мистец. критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 91–92.

19 жовтня 1959: Вірш // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 10. – С. 1012.

З поеми "Герої": Уривок // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 3. – С. 288–289.

Іскристий талант: ["Заячий пастух" В. Гайдарівського] // Свобода. – 1963. – Чис. 80. – С. 2.

Княгиня Ольга: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1988]. – Річник 78. – С. 104.

Коли чую Лисенка...: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1992 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1992]. – Річник 82. – С. 86.

"Листочків шепіт на калині" // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 12. – С. 1513–1516. – Рец. на кн.: Легіт А. Вибрані поезії. – Лондон, 1990.

Любов: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1980 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1980]. – Річник 70. – С. 79–96.

Майдан Софії; Герої Крут: Вірші // Визвол. Шлях. – 1963. – Кн. 1. – С. 3.

Месницькі мечі: Поема // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 81–86.

Месницькі мечі; Волошки; Віршована абетка // Жива вода. – 1996. – № 11. – С. 3, 6–8.

Незбагненність; І ти засвітишся: Сонети // Слово: Л-ра., мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1970. – Зб. 4. – С. 102.

Отаман: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1970 / Уклад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1970]. – Річник 60. – С. 177.

Пам'ятник св. Володимирові: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1988]. – Річник 78. – С. 47.

Пахощі суцвіття (1960-1970) / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Нью-Йорк, 1982. – 104 с.

Після дощу: [Поезія] // Барвінок. – 1996. – № 8. – С. 11.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1997. – С. 444–448.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 66–68; Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 69; Едмонтон, 1981. – Зб. 9. – С. 55–59; [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 81–86.

[Поезії] // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 348–351.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 404–405.

Полум'яне слово: До 50-річчя Яра Славутича / Співавт. В. Жила. – Лондон, 1969. – 40 с.: іл.

П'яний чебрець: Лірика. – Торонто: Євшан-зілля, 1953. – 48 с.

15 жовтня 1959: Вірш // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 10. – С. 1087; 1969. – Кн. 10. – С. 1116–1117.

Стежки й пісні // Свобода. – 1965. – 13 квіт.

Талант і доля: (До 60-річчя з дня народж. В. Гайдарівського) // Свобода. – 1969. – № 83. – С. 4.

Олена Теліга: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1992 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, 1992. – Річник 82. – С. 136.

Україна: Поема // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 10. – С. 1095–1096.

Франковий заповіт: Вірш // Календар-альманах Українського Народного Союзу на 1966 рік: У 110-річчя народж. і 50-річчя смерті І. Франка. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1966]. – С. 4.

Чебрець: Вибр. поезії. – Кліфтон, 1991. – 272 с.
Шлях у вічність: Поема. – Нью-Йорк, 1954. – 29 с.

ЛІТЕРАТУРА

Жила В. Цінний здобуток нашої літератури // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 3. – С. 361–365. – Рец. на кн.: Щербак М. Чебрець: Вибр. поезії. – Кліфтон, 1991.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про М. Щербака див.: "Іменний покажчик", с. 518.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про М. Щербака див.: "Іменний покажчик", с. 405.

Пахаренко В. Входження до храму: (Про поет. світ М. Щербака) // Холод. яр. – 1996. – Чис. 5. – С. 64–67.

Славутич Яр. Волошки Миколи Щербака // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 187. – Рец. на кн.: Щербак М. Волошки: Зб. поезій. – [Торонто], 1969.

Славутич Яр. Волошки Миколи Щербака // Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 155. – Рец. на кн.: Щербак М. Волошки: Зб. поезій. – [Торонто], 1969.

Щербак Микола: [Біогр. довідка] // Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2 (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К., 1995. – С. 402–408.

Див. також: "Іменний покажчик", с. 508.

Щербак Микола: [Біогр. довідка] // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – 391 с.: портр.

Щербак Микола: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд. Д. Г. Давидюк. – Д., 1996. – С. 379.

ЯБЛОНСЬКА-УДЕН СОФІЯ (15. 05. 1907, с. Германів, тепер с. Тарасівка, Пустомитівський р-н, Львівська обл. – 04. 02. 1971, Франція) – письменниця-мандрівниця.

Із сім'ї священника. Під час Першої світової війни разом з батьками опинилася в Росії. Вчилася у гімназії в Таганрозі. У 1921 р. повернулася до рідного краю, екстерном склала іспити за програмою учительської семінарії, отримала диплом вчительки. Мандрувала по

світу (Франція, Китай, Африка, Австралія, Японія, ін.). У 1950 р. повернулася до Європи й оселилась на о. Нуармутьє (Франція).

У 30-х роках виходять прозові твори С. Яблонської: "Чар Марокко" (1932), "З країни рижу та опіуму" (1936), повість у двох томах "Далекі обрії" (1939). У них нерозривно поєдналися особисті враження і переживання авторки під час її подорожей, знайшли художнє відбиття реальні картини життя і побуту різних народів світу.

Письменниця володіла як мистецтвом писати з натури, так і створювати узагальнюючі картини, типові для тієї чи іншої країни. Автобіографічно-мемуарна повість "Книга про батька" (1977) повністю переносить читача у край дитинства С. Яблонської – в село Ялинковате, на Бойківщині. Цей твір є шаном письменниці пам'яті батька – дорогої для неї людини, небуденної натури. Він був не лише священником, а й лікарем, любив простий люд й безкорисливо лікував його. Вдячна донька поставила пам'ятник батькові своїм художнім словом, сповненим любові і вдячності до своєї родини, до рідної України. "Книга про батька" вийшла вже після смерті С. Яблонської. Писала українською та французькою мовами.

ТВОРИ

Далекі обрії. – Л., 1939. – 169 с.

Дві ваги – дві міри: Оповідання та нариси. – Париж, 1972. – 105 с.

З мого дитинства // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 197–214.

Китайські забобони: Урив. з нарису // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 105–108.

Книга про батька: З мого дитинства. – Едмонтон; Париж: Об-ня Укр. Письм. у Канаді "Слово", Б. р. – 237 с.

Le charme du Maroc / Traduit de l'ukrainien par M. Kalytovska et revu par Vanine. – Paris, 1973. – 92 p.

ЛІТЕРАТУРА

Бурачинська Л. У 10-ліття: [Кореспонденція] // Наше життя. – 1981. – Чис. 2. – С. 12.

Бурачинська Л. Софія Яблонська гостем у нас: [Стаття] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот.

кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 104–105.

Вільде І. Софія Яблонська в нашій редакції: Репортаж // Жіноча доля. – 1935. – Чис. 6. – С. 4–5.

Калитовська М. Життєвий шлях Софії Яблонської: У п'ятиріччя її відходу у вічну мандрівку // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 226–229.

Калитовська М. Софія Яблонська: подорожник і людина: Нарис // Сучасність. – 1971. – № 5. – С. 51–59.

Клиновий Ю. Її найкращий твір: [Творчість С. Яблонської] // Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Ст. й есеї / Об-ня Укр. Письм. "Слово" у Канаді. – Едмонтон; Торонто, 1981. – С. 303–314.

Клиновий Ю. Софія Яблонська – її найкращий твір: Нарис // Сучасність. – 1977. – № 6. – С. 20–27.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – 372 с.

Про С. Яблонську див.: "Іменний показник", с. 354.

Наумович С. Літературознавство Юрія Клинового // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 484–492. – Із змісту: [Про С. Яблонську]. – С. 486.

Одвертий лист до Софії Яблонської-Удінової // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 126–128.

Передерій В. Світ Софії Яблонської // Дзвін. – 1998. – № 8/9. – С. 98–105.

Передирій В. Яблонська Софія // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 272–273.

Погребенник Ф. Софія Яблонська: "Чар Марокко" та інші перлини // Всесвіт. – 1990. – № 3. – С. 151.

Товариство "Просвіта" у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про С. Яблонську див.: "Іменний показчик", с. 561.

Штуль К. З життя українців у світі: Замітка // Сучасність. – 1974. – № 7/8. – С. 254.

Штуль К. Пам'яті пані Софії: Спогад // Наше життя. – 1971. – Чис. 4. – С. 5–6.

Яблонська Софія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 176-177.

Яблонська Софія // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3953.

Yablonska Sofiia // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 733: foto.

ЯНІВ ВОЛОДИМИР (літ. псевд. Кузоніс; 21. 11. 1908, м. Львів – 19. 11. 1991, м. Мюнхен, Німеччина) – письменник, історик, мистецтвознавець, психолог, педагог, діяч націоналістичного студентського руху в Західній Україні, діяч УВО й ОУН.

Навчався в Українській академічній гімназії у Львові (1919-1927). На початку 20-х років брав активну участь у спортивно-патріотичній організації "Пласт", згодом – у Союзі української націоналістичної молоді та інших молодіжних об'єднаннях. Протягом 1927-1934 рр. вчився у Львівському університеті. 1934 р. мусив перервати навчання через арешт за участь у націоналістичному підпільному русі. Як член ОУН був позбавлений громадянських прав.

На початок 30-х рр. припадає активна співпраця В. Янева з молодіжною студентською пресою (журн. "Студентський шлях", 1932-1934). Навчання, публіцистична діяльність, участь у антишляхетському революційному русі супроводжувалися численними арештами, тюрмами, концтаборами (Берега Картузька, Бригідки).

Протягом 1940-1944 рр. В. Янів студіював у Берлінському університеті психологію, соціологію, історію та інші науки, але навчання знову довелося перервати: його заарештувало гестапо. Здобувши врешті вищу освіту і отримавши докторат, В. Янів вже в еміграції розпочав наукову, педагогічну та громадсько-культурну діяльність. З 1946 р. працював в Українському Вільному Університеті у Мюнхені. Спочатку був асистентом: читав лекції з експериментальної психології, згодом працював над дослідженням "Психологічні основи окциденталізму", співпрацював з Науковим товариством ім. Т. Шевченка в Сарселі (Франція), куди виїхав 1952 р. З 1968 р. оселився в Мюнхені. Був ректором Українського Вільного Університету (1968-1986). Як вчений і один із організаторів української науки в еміграції сприяв розбудові НТШ, налагодженню видавничої справи. Підтримував і розширяв контакти з різними науковими закладами Європи, зокрема з Міжнародною Вільною академією в Парижі, виступав на багатьох на-

укових конференціях, досліджував важливі питання історії, психології, культурного і революційного рухів на західноукраїнських землях.

Літературну діяльність розпочав у кінці 20-х років ХХ ст., активізував її у 30-40-ві роки. Друкувався в журналах "Схід сонця", "Юнацтво", "Студентський шлях" та ін. Окремими книжками вийшли збірки поезій ("Сонце і ґрати", 1941; "Листопадові фрагменти", 1941; "Шляхи", 1951; "Життя", 1975), що відображають життя і боротьбу національно-патріотичної молоді у 30-40-х рр. на рідних землях, еміграційні враження самого поета, його духовні пошуки.

Глибокий слід у творчості В. Янева залишили тюремні переживання, що найповніше втілені у збірці "Сонце і ґрати" – літописі фізичних та моральних травмувань українських політичних в'язнів – борців проти панівного режиму.

Письменник був співцем революційних націоналістичних традицій, визвольних поривань молоді 20-30-х років. Його патріотично-публіцистичний вірш "Зоріла золота заграва" був покладений на музику й став своєрідним гімном революційної молоді. Значне місце в поезії митця займали релігійні мотиви. Високої духовності, художньої ясності сповнені, зокрема, вірші з циклів "Життя", "Очі матері", "До ікони".

В. Янів писав прозові твори. Виступав у жанрі літературної критики, публіцистики, створив серію історико-біографічних нарисів про визначних діячів науки, церкви, політиків (М. Міхновського, Д. Донцова, А. Мельника, С. Бандеру, Р. Шухевича, З. Кузеля, А. Шептицького та ін.).

Як мистецтвознавець увійшов в українську культуру збіркою есе "Між розпачем і надією" (1972), що вийшла в серії "Альбом українського мистецтва".

В. Янів підтримував українських митців у діаспорі, пропагував вітчизняне мистецтво за кордоном. Після смерті вченого заходами приятелів та його дружини вийшли праці "Нариси до історії української етнопсихології" (1993), "Психологічні основи окциденталізму" (1996).

ТВОРИ

Альтруїзм у Шевченковій ліриці: Соціопсихол. етюд // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 10. – С. 1146–1156; Кн. 11. – С. 1244–1254.

Властивості української духовності в "Молитвах" (1860) Тараса Шевченка: Доп. на Шевченків. сес. НТШ, м. Париж, 8. 03. 1989 р. // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 12. – С. 1440–1450.

Володимир Стрельников: (З нагоди вистави образів, графік та рис.): Есей. – Мюнхен, 1980. – 16 с.

Дві книжки про Бреж // Визвол. Шлях. – 1954. – Кн. 4. – С. 115–122. – Про кн.: Бажанський М. Мозаїка кадрів в'язничних. – Ашафенбург, 1946; Мартинець В. Bratz: німецький концентраційний табір. – Штутгарт, 1946.

Де годинники куранти грають: (Подорож. вражіння з поїздки до Англії) // Визвол. Шлях. – 1954. – Кн. 1. – С. 70–76.

До великої мети: виховний ідеал Пластового Руху. – Авгсбург: Молоде Життя, 1948. – 18 с.

До ікони: [Вірш] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 460.

До постановня й ліквідації Українського національного комітету у Кракові (1941) // Укр. історик. – 1990. – № 1/4. – С. 93–103.

До систематизації поглядів Івана Мірчука на українську людину. – Сарсель, 1972. – 194 с.

Елементи української духовности в "Поученні дітям" Володимира Мономаха // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 10. – С. 1223–1230; Кн. 11. – С. 1319–1324.

Життя: Лірика. – Париж; Мюнхен: Слово, 1975. – 119 с.

З "Листопадових фрагментів": [Поезія] // Визвол. Шлях. – 1978. – Кн. 11. – С. 1233–1242.

З провесни...: Поезія // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Зб. / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 58–64.

З циклу "Мрія і слово": (Фрагменти) // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 9. – С. 1008–1010; 1971. – Кн. 9. – С. 1025–1027; Кн. 12. – С. 1350–1352; 1986. – Кн. 7. – С. 839–840.

З циклу "Отче наш": [Вірш] // Дніпро. – 1996. – № 3/4. – С. 7.

Завдання й діяльність У. Х. Р. (13. XII. 1953 – 30. V. 1955 – 15. V. 1959). – Париж; Мюнхен; Брюссель, 1959.

Ідеологічні рухи й товариства: [Ст. в розд. "Наука, освіта, виховання"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: Т. 1. Ч. 3. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фондація Енцикл. України в Торонто (Канада). – К., 1995. – С. 958.

Із циклу "Світла дороги": Поезії // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 5. – С. 593–594.

Крути: Вірш // Визвол. Шлях. – 1953. – Кн. 1. – С. 11; 1988. – Кн. 1. – С. 20–21.

Літопис у художній формі: Критич. зауваги про зб. новель [О.] Данського "Наші дні" в зв'язку з актуал. літ. проблематикою // Визвол. Шлях. – 1954. – Кн. 2. – С. 99–104; Кн. 3. – С. 111–120.

Любов листопаду: Вірш // Дзвін. – 1992. – № 11/12. – С. 136–144.

Мить на вічність...: (Із циклу "Світла дороги") // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 6. – С. 716–717.

Між розпачем і надією: Зб. есе. – Мюнхен, 1972.

Мрія та слово: [Поезії] // Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1974. – № 2. – С. 110–117.

На прощання: (Сл. при домовині св. п. проф. д-ра В. Плюща в Мюнхені, 19 листоп. 1976) // Свобода. – 1976. – 1 груд.

Над труною сл. п. проф. д-ра В. Плюща // Шлях перемоги. – 1976. – 5 груд.

Нариси до історії української етнопсихології. – Мюнхен: УВУ, 1993. – VI, 217, XIII с.

Нариси до історії української етнопсихології. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2006. – 342 с.

Нарис української культури. – 2-ге вид., скор. – Нью-Йорк, 1961. – 96 с.: іл.

Настрої: [Поезії] // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 11/12. – С. 1273–1274; 1971. – Кн. 3/4. – С. 352.

Нацистський концтабір в очах українського мемуариста // Визвол. Шлях. – 1953. – Кн. 8. – С. 43–45. – Рец. на кн.: Данський О. Хочу жити: Спомини.

Нацистські кацети: (Фрагм. [спогадів]); [Поезії] // Літопис Червоної Калини. – 1996. – № 10/12. – С. 353–360.

Нецікаві правнуки творчих прадідів: (Подорож. імпресії з Бельгії) // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 2. – С. 47–54; Кн. 3. – С. 67–76.

Новий становий лад у СРСР // Визвол. Шлях. – 1953. – Кн. 10. – С. 16–22.

Олекса Терзієв (Льопа): З нагоди вистави живописів в УВУ: Есей. – Мюнхен, 1982. – 31 с.

Осінь, осінь: [Вірш] // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 10. – С. 1141.

"Панські жарти" у світлі етнопсихології: (У соті роковини народж. І. Франка) // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 12. – С. 1376–1392; 1957. – Кн. 1. – С. 31–41; Кн. 2. – С. 135–143.

Патріярхові ісповідників у творче 90-ліття: (Сл. на Акад. у Мюнхені – 7. 2. та Парижі – 21. 2. 1982) // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 5. – С. 566–574.

[Поезії] // Біль: Альманах / Ред.-упоряд. М. Дубас. – Л., 1996. – Вип. 7. – С. 6-9; Літопис Червоної Калини. – 1996. – Т. 3, № 10/12. – С. 353–360.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. – Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 358–378.

Поезія у в'язниці. – Мюнхен: Вид. Ліги Укр. Політ. В'язнів. – 1952. – 17 с.

Полин звершування: Поезія // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 45–48.

Прихід царя дерев: Поезія // Скрипторій історичної прози / Голов. ред. О. Ходек. – Л., 1996. – Т. 3. – С. 353-360; Літопис Червоної Калини. – 1996. – Т. 3, № 10/12. – С. 353–360.

Проблема безкласового суспільства в СРСР // Визвол. Шлях. – 1953. – Кн. 9. – С. 21–26.

Проблема психологічного окциденталізму України // Визвол. Шлях. – 1965. – Кн. 10. – С. 1042–1051.

Простір і час: Поезії // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. "Слово". – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 70–73.

Протиставлення Сходу й Заходу з психологічного погляду // Визвол. Шлях. – 1953. – Кн. 7. – С. 17–23.

Психологічний аспект в "Панських жартах" Івана Франка: (Укр. версія доп. на конф. у париз. Сорбонні, 12 листоп. 1977 р.) // Визвол. Шлях. – 1978. – Кн. 9. – С. 1042–1051.

Пустинь південних цар: Вірш // Повстанська ліра: Зб. поезій / Упоряд. М. Дубас. – Л., 1992. – С. 20; Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і рев.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 69.

Релігійне мистецтво родини Пулюїв в УВУ: (Впровід. сл. В. Янева на вернісажу). – Мюнхен, 1981. – 24 с.

Рефлексії у літаку: Вірш // Визвол. Шлях. – 1971. – Кн. 3/4. – С. 379–380.

Сліди в'язничних переживань у Шевченковій поезії // Визвол. Шлях. – 1954. – Кн. 1. – С. 33-43.

Сонце і ґрати. – Берлін, 1941. – 63 с.

Соціологічний аспект творчості Ігоря Калинця в його "Поезіях з України" // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1973 /

Уклад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1973]. – С. 113–128: фотогр.

Соціопсихологічна аналіза "Москалевої Криниці". – Мюнхен, 1956. – 21 с.

Соціальні інстинкти українців // Визвол. Шлях. – 1954. – Кн. 5. – С. 35–42; Кн. 6. – С. 36–42.

Студентство: [Ст. у розд. "Наука, освіта, виховання"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: Т. 1. Ч. 3. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – С. 960–965.

Студії та матеріали до новішої української історії / Укр. Віл. Ун-т. – Мюнхен, 1970–1983. – Т. 1–2.

Суспільний лад і психологія народу // Визвол. Шлях. – 1953. – Кн. 11. – С. 22–28.

Українська вдача і наш виховний ідеал // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 7/8. – С. 806–816; Кн. 9. – С. 970–981.

Українська духовність у поетичній візії Шевченка: Відбитка із зб. "Записки НТШ" (Т. CLXIX), присвяч. Пам'яті З. Кузелі. – Париж, 1962. – 40 с.

Українська духовність у творах Костомарова // Визвол. Шлях. – 1953. – Кн. 12. – С. 22–26.

Українська родина; Суспільні верстви: [Ст. у розд. "Суспільство"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. Ч. 3.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під. голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 1134–1144.

Українська студентська преса: (Іст.-біогр. нарис) // Визвол. Шлях. – 1978. – Кн. 12. – С. 1407–1421; 1979. – Кн. 2. – С. 199–210; Кн. 3. – С. 303–317.

Український пластовий улад: [Ст. у розд. "Наука, освіта, виховання"] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.] / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада) / Під. голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 955–957.

Філософічні елементи в творчості Шевченка // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1975 – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1975]. – Річник 65. – С. 77–84.

Христина Куріца-Ціммерманн: (З нагоди її вистави картин і gob-ленів): Есей. – Мюнхен, 1980. – 20 с.

Четвертий універсал із геополітичного, соціопсихологічного й історично-політичного аспектів // Визвол. Шлях. – 1979. – Кн. 1. – С. 32–43.

Шевченків "Кобзар" під аспектом інстинкту самопіднесення: Соціопсихол. етюд // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 8. – С. 891–898; Кн. 9. – С. 1037–1046.

Шевченко вчора і сьогодні // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 3. – С. 263–270.

Шляхи. – Мюнхен: Молоде життя, 1951. – 159 с.

Шухевич-Чупринка людина і символ: Доп. на Жаліб. Акад. в Мюнхені 19 листоп. 1950 / Всегромад. ком. для влаштування жаліб. урочистостей в честь сл. п. Голов. Командира УПА генерал-хорунжого Т. Чупринки. – Мюнхен: Молоде Життя, 1950. – 15, [1] с.

Шухевич-Чупринка – символ і людина // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 3. – С. 3–12.

Ред.: Збірник на пошану Олександра Шульгина (1889-1960) / За ред. В. Янева. – Париж; Мюнхен, 1969. – 360 с.

Ред.: Збірник праць Ювілейного Конгресу / Наук. Конгрес у 1000-ліття Хрещення Руси-України, Укр. Віл. Ун-т; Ред. В. Янів. – Мюнхен, 1988, 1989. – XV, 1002 с.

Ред.: Релігія в житті українського народу: Зб. матеріалів наук. конф., 1963, 18-20 жовт. / За ред. В. Янева. – Мюнхен; Рим: Вид-во НТШ, УВАН, УВУ, 1966. – 218 с.

Ред.: Український мирянин в житті церкви, спільноти та людства: Матеріяли Студій. днів УХР / Вид. Укр. Християн. Руху; За ред. В. Янева. – Париж; Рим, 1966. – Ч. 3. – 418 с.

ЛІТЕРАТУРА

Андрусак Т. Янів Володимир: [Біогр. довідка] // Світова та вітчизняна етнодержавницька думка: (У персоналіях) / Редкол.: Ю. І. Рима-ренко (відп. ред.) та ін. – К.; Донецьк, 1997. – С. 306–307.

Антонюк Н. В. Українське культурне життя в "Генеральній Губернії" (1939-1944 рр.): За матеріалами період. преси. – Л., 1997. – 228 с.

Про В. Янева див.: "Іменний покажчик", с. 227.

Білокінь С. Пам'яті професора Володимира Янева // Літ. Україна. – 1992. – 30 січ. – С. 8.

Біографічні нотатки авторів: В. Янів // Збірник на пошану Зенона Кузелі / За ред. В. Янева. – Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962. – С. 576.

Вітошинська О. Вартісні видання // Визвол. Шлях. – 1967. – Кн. 6. – С. 240. – Рец. на кн.: Український мирянин в житті церкви, спільноти та людства / Ред. В. Янів. – Париж, 1966. – Ч. 3.

[Володимир Янів: Біогр. довідка] // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 391.

Гоцький В. Береза Картузька: (Фрагм. споминів) // Біль: Альманах / Ред.-упоряд. М. Дубас. – Л., 1991. – Вип. 2. – С. 16–17. – Із змісту: [Про В. Янева]. – С. 16–17.

Жила В. Вклад українського наукового світу на піднесенні // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 1. – С. 113–118. – Рец. на кн.: Збірник праць Ювілейного Конгресу / За ред. В. Янева. – Мюнхен, 1988-1989.

Жила В. Правдивий воїн нашого часу: До 80-річчя з дня народж. В. Янева // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 2. – С. 244–249.

Збірник на пошану проф. д-ра Володимира Янева / Укр. Віл. Ун-т; Ред. О. Горбач. – Мюнхен, 1983. – 1096 с.: портр.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про В. Янева див.: "Іменний покажчик", с. 338.

Климовський Я. Сонце і ґрати: (Враження після поновного прочитання віршів першої зб. В. Янева "Сонце і ґрати") // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 3. – С. 373–378.

Книш З. Варшавський процес ОУН: На підложжі пол.-укр. відносин тієї доби / Наук.-дослід. ін-т ім. О. Ольжича. – Торонто: Сріб. сурма, 1986. – Т. 2. – 535 с.

Про В. Янева див.: "Показник імен", с. 523.

Кравченко Я. Мистецтвознавча діяльність Володимира Яніва // Образотвор. мистец. – 2003. – № 2. – С. 16–17.

Лауреат літературної премії "Благовіст" 1999 р. // Літ. Україна. – 1999. – 22 квіт. – С. 2.

Лев В. Чотири мистецькі вистави в УВУ // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 502-506. – Рец. на кн.: Янів В. Христина Куріца-Ціммерманн: (З нагоди її вистави картин і gobленів): Есей. – Мюнхен, 1980; Володимир Стрельніков: (З нагоди вистави образів, графік та рис.): Есей. – Мюнхен, 1980; Релігійне мистецтво родини Пулюїв в

УВУ: (Впровід. сл. В. Янева на вернісажу). – Мюнхен, 1981; Олекса Терзієв (Льопа): З нагоди вистави живописів в УВУ. – Мюнхен, 1982.

Леонюк В. Словник Берестейщини. – Л.: Афіша, 1996. – 357 с. –
Із змісту: [Про В. Янева]. – С. 342.

Лупій О. Мистецтво слова і патріотизму // Літ. Україна. – 1999. –
9 груд. – С. 5.

Мушинка М. Володимир Янів // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 3. –
С. 319–322.

Осадчий М. В'язниця Володимира Янева та його постава як поета та громадянина // Науковий збірник Українського Вільного Університету: (Ювіл. вид. з приводу 70-річчя УВУ). – Мюнхен, 1992. –
Т. 15. – С. 183–196.

Погребенник Ф. "Зоріла золота заграва": [Про вірш В. Яніва "Бій під Крутами", який згодом знайшов муз. втілення як пісня] // Укр. сл. – 1998. – 19 лют. – С. 7: фотогр., нот.

Помер проф. В. Янів: (Некролог) // Свобода. – 1991. – 21 листоп.;
22 листоп.

Посмертна згадка: Проф., д-р В. Янів // Визвол. Шлях. – 1992. –
Кн. 1. – С. 128.

Салига Т. Любов листопада // Салига Т. Високе світло: Літ.-
критич. студії. – Л.; Мюнхен, 1994. – С. 131–160; Дзвін. – 1992. –
№ 11/12. – С. 136–144.

Салига Т. Проміння пристрасне: Літ. силвета В. Яніва // Укр.
сл. – 1991. – 5 груд. – С. 5.

Тарнашинська Л. Діагноз традиційній українській недужі поставив Володимир Янів, ім'я якого повертається в Україну // Літ. Україна. – 1999. – 4 берез. – С. 6.

Ходак І. Володимир Янів // Літопис Червоної Калини. – 1992. –
№ 1/2. – С. 45.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення /
НТШ в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фотогр.

Про В. Янева див.: "Іменний покажчик", с. 688.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фундація ім. О. Ольжича. –
Нью-Йорк; К.; Торонто: Вид-во. ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Про В. Янева див.: "Покажчик імен", с. 589.

Янів Володимир // Енциклопедія Українознавства: Словник. ча-
стина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1984. –
Т. 10. – С. 3972–3974: портр.

Янів Володимир: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 495.

Янів Володимир: [Корот. біогр. довідка] // Укр. історик. – 1990. – Т. 27, ч. 1/4. – С. 259.

Ясь О. Українська історіографія та етнопсихологія Володимира Янева // Розбудова держави. – 1996. – № 10. – С. 57–61. – Рец. на кн.: Янів В. Нариси до історії української етнопсихології. – Мюнхен, 1993.

Yaniw Volodymyr // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 742–743.

ЯРОСЛАВСЬКА ДАРІЯ (літ. псевд. Дарії Столярчук; 25. 04. 1905, м. Івано-Франківськ – 13. 01. 1982, м. Нью-Джерсі, США) – письменниця, журналістка.

У кінці Другої світової війни емігрувала за кордон, з 1950 р. – живе у США. Літературну діяльність розпочала у 30-х роках ХХ ст., опублікувавши у 1938 р. повість "Полин під ногами". Авторка повістей, романів, нарисів, етюдів, що друкувалися протягом 1931-1980 рр. в українських періодичних виданнях на батьківщині та за кордоном: "Неділя", "Діло", "Громадянка", "Жіночий світ", "Наше життя", "Свобода", "Ми і світ" та ін., а також виходили окремими книжками: "Поміж берегами"(1953), "В обіймах Мельпомени" (1954), "Її Нью-Йорк" (1959), "Повінь", "Під чужі зорі"(1971), "Папороть не цвіте" (1976) тощо. Від нарисів, новел та оповідань Д. Ярославська еволюціонувала до повістей та романів, поглибивши і розширивши охоплення різних сфер життя українців на рідних землях та в діаспорі.

В романі "Острів Ді-Пі" (1969, входить до трилогії "Повінь") на основі життєвих спостережень письменниця відтворила нелегку долю українців у таборі містечка Обергайм у Німеччині, розкрила їх боротьбу за існування, за збереження своєї національної ідентичності. У повісті "Її Нью-Йорк" на прикладі головної героїні Христини Сумик вона показала вростання емігрантів з України в американський світ. Герої післявоєнних творів Д. Ярославської глибоко в серці плекають образ України, відчувають себе часткою рідної землі, а водночас і того нового світу, серед якого їм доводиться жити. Проза письменниці багата на життєві враження і спостереження, у кращих своїх виявах динамічна, художньо колоритна. Її перу також належать статті з питань мови.

ТВОРИ

Біла плахта: [Нарис] // Наше життя. – 1962. – Чис. 11. – С. 4.

- Будуймо міст!: [Нарис] // Наше життя. – 1960. – Чис. 1. – С. 3–4.
В обіймах Мельпомени: Роман. – Буенос-Айрес: Вид-во М. Денісюка, 1954. – 413 с.
Віддаль: Етюд // Наше життя. – 1965. – Чис. 6. – С. 5–6.
Вогненос: Новела // Наше життя. – 1969. – Чис. 2. – С. 5–6.
Жінка з моєю долею: [Нарис] // Наше життя. – 1954. – Чис. 5/8.
Зміна: Етюд // Жіночий світ. – 1966. – Чис. 7/8. – С. 4.
Мати твоя: [Новела] // Наше життя. – 1982. – Чис. 2. – С. 5.
Нью-Йорк: Скороч. повість / Союз Українок Америки. – Філадельфія, 1959. – 160 с.
Острів Ді-Пі: Роман. – Торонто: Укр. вид-во "Добра книжка", 1969. – 320 с.
Письменники, критики, рецензенти: Стаття // Листи до Приятелів. – 1960. – Чис. 10. – С. 13.
Повінь: Роман: У 3 ч. – Торонто, 1964. – 267 с.
Поміж берегами: Повість. – Філадельфія: Київ, 1953. – 190 с.
Прапор: Новели. – Філадельфія: Київ, 1981. – 192 с.: портр.
Рибалка: [Новела] // Наше життя. – 1970. – Чис. 7. – С. 5–6.
Сніг: [Нарис] // Наше життя. – 1985. – Чис. 1. – С. 5.
Українська мова і книжка: [Стаття] // Наше життя. – 1971. – Чис. 4. – С. 3–4.

ЛІТЕРАТУРА

- Дарія Ярославська-Столярчук – письменниця: Ред. замітка // Українка в світі. – 1982. – № 1. – С. 28.
Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.
Про Д. Ярославську див.: "Іменний покажчик", с. 518.
Ярославська Дарія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 177.
Див. також: "Іменний покажчик", с. 184.
Ярославська-Столярчук Дарія: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3991: портр.
Yaroslavska Daria // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 752–753: foto.

ЗМІСТ

Ластівка Корнило.....	3
Леонтович Володимир.....	4
Лепкий Левко.....	9
Лисяк-Тивонюк Леся.....	12
Личко Іван.....	14
Лівицька-Холодна Наталя.....	15
Лужницький Григор.....	21
Лукіянович Нарциз.....	25
Луців Лука.....	26
Луцький Юрій.....	30
Любович Ульяна.....	33
Любомирський Степан.....	35
Лятуринська Оксана.....	38
Ляхоцький Антін.....	45
Мазуренко Галя.....	46
Мандрика Микита.....	51
Маршинський Аполлінарій.....	55
Маслов-Стокоз Василь.....	56
Матушевський Федір.....	58
Мельник Микола.....	60
Міяковський Володимир.....	63
Мурович Лариса.....	66
Неприцький-Грановський Олександр.....	69
Нижанківський Богдан.....	72
Нитченко Дмитро.....	75
Одарченко Петро.....	86
Олександрів Борис.....	94
Онацький Євген.....	97
Онишкевич-Залеська Лариса.....	101
Островерха Михайло.....	105
Остромира Марія.....	108
Острук Ярослава.....	110

Павлусевич Володимир.....	112
Палій Ліда.....	113
Парфанович Софія.....	116
Петрівський Михайло.....	120
Петрушевич Іван.....	121
Піснячевський Віктор.....	123
Понеділок Микола.....	124
Рихтицька Дарія.....	128
Романенчук Богдан.....	131
Русова Софія.....	134
Скорупський Володимир.....	148
Славутич Яр.....	149
Слонівський Євген.....	170
Соловей Оксана.....	171
Софронів-Левицький Василь.....	173
Стефаник Юрій.....	176
Струк Данило.....	179
Струтинська Марія.....	182
Тарновська Марія.....	184
Теліга Олена.....	185
Тищенко Юрій.....	197
Феденко Панас.....	199
Фостун Святомир.....	203
Хмельок Василь.....	207
Хомик Артим.....	209
Цегельська Олена.....	211
Черненко Олександра.....	215
Чикаленко Євген.....	218
Чорнобривець Іванна.....	224
Шаповал Микита.....	225
Шпитко Осип.....	231
Щербак Микола.....	233
Яблонська-Уден Софія.....	236
Янів Володимир.....	239
Ярославська Дарія.....	248

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ ДІАСПОРИ

Матеріали до біобібліографічного словника

Частина друга (Л-Я)

Автор біографічних довідкових статей Федір Погребенник
Автори-укладачі: Олена Білик, Галина Гамалій, Федір Погребенник
Відповідальний редактор Валентина Кононенко

Відповідальна за випуск *Т. Вилегжаніна*
Редактор *Н. Маслово-Зоріна*

Підписано до друку 02.03.07. Формат 60x84/16. Папір друк.

Ум. друк. арк. 14,88. Умовн. фарбовідб. 14,88.

Обл.-вид. арк. 16,00. Тир. 100 пр. Зам. 25

01001, Київ-1, Грушевського, 1. Нац. парлам. б-ка України.

Тел. 278-85-12

Ротапринт НПБ України, 04070, Київ-70, Боричів узвіз, 13.

Нац. парлам. б-ка України. Тел. 425-31-76

A656376-2